

KALENDAR

NAJSZVETESEGA SZRGA JEZUSOVOGA

NA 1909. LETO.

Cena 60 filerov.

(30 krajcarov).

SZOMBATHELY,
CERKVENA STAMPARIJA.

Kralica szvetoga csiszla,
moli Boga za nasz!

KALENDAR

NAJSZVETESEGA SZRCA JEZUOVOGA

Na navadno leto 1909.

Z dovoljenjom Szombotelszke visesnje cerkvene oblaszti.

VI. LETNI TECSAJ.

Uredil Josip Klek...

VSZA PRAVICA ZADRZSANA.

Cena 60 filerov.

Na szvetlo dan od szombotelszke cerkvene stamparije.

SZOMBATHELY
CERKVENA STAMPARIJA.

37
138 1/2

---

164 1/2
5

---

664 1/2
664 1/2

1328 1/2

16
73 29

8929

7241/ 58
641 / 1909

Januarius

31 dnevov

ma.

Szeesen.

1-ga je den 8 v. 28 m. dugi, do konca meszeca zrazste 58 m.

20-ga ob 5 v. 11 m. popoldne sztopi szunce vu znamenje **A** vodnara.

Den

Dnevnik szvetnikov

☾
hod

Szunca
izhod
v. m.

Szunaa
zahod
v. m.

Meszeca
izhod
v. m.

Meszeca
zahod
v. m.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunaa zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Petek	Novo leto. Obrez. Jez. †	☿	7 50	4 18	popol.	predp.
2 Szobota	Makar apat	♄	49	18	1 31	3 19
1. Po smrti Herodesa sze je szkazal angel Jozsefi. Mataj II. 19—23.						
3 Nedela	Genovefa devica	♁	7 49	4 19	2 14	32
4 Pondelek	Titusz püspek	♁	49	20	2 37	6 43
5 Tork	Teleszor mantrnik	♁	49	21	3 21	5 48
6 Szreda	Szveti treh krali	♁	48	22	4 14	7 45
7 Csetrtek	Rajmund szpovednik	♁	48	23	5 12	8 33
8 Petek	Szeverin apat	♁	48	24	6 15	9 12
9 Szobota	Julian mantrnik	♁	48	26	7 21	9 44

2. Kda bi Jezus bio dvanajset let sztar. Luk. II. 42—52.

10 Nedela	I. po treh kralih	♁	7 47	4 27	8 24	10 10
11 Pondelek	Higin püspek m.	♁	47	29	9 28	10 33
12 Tork	Tacian mantrnik	♁	47	30	10 32	10 52
13 Szreda	40 vojakov	♁	46	32	11 35	11 11
14 Csetrtek	Hilariusz püspek	♁	46	33	predp.	11 29
15 Petek	Pavel püscesavnik	♁	46	34	12 39	11 48
16 Szobota	Marcel püspek m.	♁	45	35	1 46	popol.

3. Szvadba je vcsinjena v Kani. Jan. II. 1—11.

17 Nedela	II. Najszvet. Ime Jezusa	♁	7 44	4 36	2 56	12 37
18 Pondelek	Priszka devica	♁	43	38	4 8	1 9
19 Tork	Kanut kral m.	♁	43	39	5 19	1 51
20 Szreda	Fabjan i Szebasztjan	♁	42	40	6 29	2 46
21 Csetrtek	Agnes devica m.	♁	41	42	7 29	3 51
22 Petek	Vince mantonik	♁	40	44	8 20	5 9
23 Szobota	Janos od almostva	♁	39	45	8 59	6 34

4. Gobavi prozsi: Goszpodne, csi scses, lehko me ocsisztis. Mataj VIII. 1—13.

24 Nedela	III. po treh kralih	♁	7 38	4 46	9 32	7 58
25 Pondelek	Szpreobrnitev Pavla	♁	37	48	9 59	9 19
26 Tork	Polikarp püspek m.	♁	36	50	10 23	10 39
27 Szreda	Janos Zlatovusztjni	♁	35	52	10 46	11 55
28 Csetrtek	Apollonia devica	♁	34	53	11 10	predp.
29 Petek	Franciszkusz Szaleszki	♁	33	54	11 35	1 10
30 Szobota	Martina devica	♁	32	55	popol	2 23

5. Veliko gibanje je posztanol na morji. Mataj VIII. 23—27.

30 Nedela	IV. po treh kralih	♁	7 31	4 57	12 37	3 35
-----------	---------------------------	---	------	------	-------	------

Izraelszki kalendár.

5669. év.

Jan. 1. Tebeth. 8. 5669.
Jan. 2. Tebeth. 9. S. Vajigas
Jan. 3. Tebeth. 10. Jer.
ostr. bõjt.
Jan. 9. Tebeth. 16. S.
Vajekhi.
Jan. 16. Tebeth. 23. S.
Semoth.
Jan. 23. Seb. 1. S. Vaara,
R. Khod.
Jan. 30. Seb. 8. S. Bo.

Szpremeni meszeca.

● Pun 6-ga ob 3 v. 13 m. popoldne.
○ Zadnji krajec 14-ga ob 7. v. 11 m. popoldne.
● Mlad 22-ga ob 1. v. 12 m. predpoldne.
○ Prvi krajec 28-ga ob 4. v. 7 m. popold.

Vremen

po Herscheli :

Do 6-ga szneg; do 14-ga lepo i toplo, do 22-ga mrzlo, csi je szever, szneg, csi je jug. do 28-ga mraz, na konci meszeca prijetno vremen.

Zlati tanacs.

Novo leto zacnes, po-novi sze i vu dusi. To leto ti zna szlednje biti. Grozovitno bi bilo z grehsnov dusov vu roke Boga szpad-noti.

Den	Zapiski	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fil.	kor.	fil.
31	Stef Jesovljevo				
	Jovanica ob Kijevu 18				
	Kron S. Torogor		2		
	G. Kijev		~~20~~		
			20		
	Sobori		10		
	eloc Soliti 10				
	230		5		
	230		2		
	230 ⁶⁰		7		
	~~690~~ 4		2	60	
	6		7	~~70~~	
	230				
	280				
	460				
	460				
	920				
			12	50	
	2/2				
	400				

Pravilo shtaroga kmeta za januar:

Vredno novo leto
Da nam dobro zsetvo.

Pavlov veter
Je ne dober.

Csi je toplo v Januari,
Szprotoletje sze pokvari.

Februarius

28 dnevov

ma.

Szüsec.

1-ga je den 9 v.
50 m. dugi: do
konca meszeca
zraszte 1 v. 25 m.

19-ga ob 7 v. 39
m. predpoldne
szunce sztopi vu
znamenje ☽ rib.

Den	Dnevník szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Pondelek	Ignacij püspek mantrn.	☾	7 29	4 59	1 38	4 41
2 Tork	Szvecsnica	☾	28	5 0	2 6	5 40
3 Szreda	Balazs püspek	☾	26	2 3	2 6	30
5 Csetrtek	Andras Kors. Veronika	☾	25	4 4	3 7	13
5 Petek	Geta dev. mantr. ☽ †	☾	24	5 5	8 7	45
6 Szobota	Titusz. Doroteja	☾	22	6 6	13 8	13

6. Od delavcov vu vinogradi. Mat. XX. 1—16.

7 Nedela	I. pred pepelnicov	☾	7 21	5 7	7 18	8 36
8 Pondelek	Mat. Janos szpov.	☾	19	9 8	21 8	57
9 Tork	Cirill iz Alekszandr.	☾	18	11 9	24 9	15
10 Szreda	Szkolasztika dev.	☾	16	12 10	28 9	33
11 Csetrtek	Deziderij püspek	☾	15	14 11	32 9	53
12 Petek	Eulalia dev. †	☾	14	16	predp	10 12
13 Szobota	Katarina od Riesi ☾	☾	12	17	12 40	10 36

7. Prilika od szejdca i szemena. Luk. VIII. 4—15.

14 Nedela	II. pred pepelnicov	☾	7 10	5 19	1 49	11 5
15 Pondelek	Faustin i Jovita	☾	9	21 2	59 11	41
16 Tork	Julianna dev.	☾	7	22 4	8	popol.
17 Szreda	Donat mantrik	☾	5	24 5	11 1	27
18 Csetrtek	Simeon püspek	☾	4	25 6	16 2	39
19 Petek	Konrad szpov. †	☾	2	26 6	50 4	00
20 Szobota	Eleuterij püspek ☾	☾	0	28 7	27 5	25

8. Jezus ozdravi szlepora. Luk. XVIII. 31—43.

21 Nedela	III. pred pepelnicov	☾	6 59	5 30	7 57	6 51
22 Pondelek	Sztol szv. Petra	☾	57	31 8	22 8	14
23 Tork	Peter Damj. püspek	☾	55	33 8	47 9	36
24 Szreda	Pepelnica ††	☾	53	35 9	11 10	55
25 Csetrtek	Geza m. ††	☾	51	35 9	36	predp
26 Petek	Marjeta ††	☾	49	37 10	14 12	12
27 Szobota	Alekszander ☾ †	☾	47	38 10	37 1	26

9. Hudi duh szkusava Jezusa. Mat. IV. 1—11.

28 Nedela	I. posztva	☾	6 45	5 40	11 17	2 34
-----------	------------	---	------	------	-------	------

Izraelszki kalendár.

5669 leto.

Febr. 1. Seb. 10.
Febr. 6. Seb. 15. S. Be-
salakh.
Febr. 13. Seb. 22. S. Jithro
Febr. 20. Seb. 29. S. Misp.
Febr. 21. Seb. 30. Ros
Khodes.
Febr. 22. Adar. 1. R. Kh.
Febr. 27. Adar. 6. S. Ther.

Szpremeni meszeca.

☾ Pun 5-ga ob 9 v.
25 m. predpoldne.
☾ Zadnji krajec 13-ga
ob 1 v. 47 m. po-
polone.
☾ Mlad 20-ga ob 11
v. 52 m. predp.
☾ Prvi krajec ob 27-
ga ob 3 v. 49 m.
predpoldne.

Vremen

po Herscheli:

Od 5-ga mrzlo, dez, esi
je gornji, szneg, esi je zdoc,
okoli 20-ga szneg i dez,
potem mrz i veter, po
27. szneg i vetreno.

Zlati tanacs:

Fasenszki dnevi szo, pazi,
da vu njih i ti sze ne zmo-
tis i neduzsnoszt i ne zgub-
bis. Vsze veszelje mine i
szamo zsaloszt i nezado-
volnoszt za szebom sztavi.

Den	Z a p i s z n i k	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztaroga kmeta za februar :

Topla Szvecsnica
Szneg, mraz prinesze.

Mrzla Szvecsnica
Oba odzsene.

Matjas esi ne najde leda,
Ga napravi, telko gleda.

Marcus

—
31 dnevov
—
ma.

Malitaven.

1-ga je den 10 v. 59 m. dugi, do konca meszeca zraszte 1 v. 44 m. 21-ga ob 7 v. 13 m. predpoldne stzopi szunce vu znamenje ovna. Zacetek szprotoletja.

Den	Dnevnik szvetnikov		☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca zahod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1	Pondelek	Albin	††	☾	6 43	5 42	délu. 3 36
2	Tork	Szimplicij papa	††	☾	42	44	12 57 4 26
3	Szreda	Kunigunda. Kvatri	††	☾	40	45	1 56 5 12
4	Csetrtek	Kazimir szpov	††	☾	38	47	2 59 5 48
5	Petek	Euzebij maettnik	††	☾	36	48	4 4 6 17
6	Szobota	Kol-ta devica	††	☾	34	49	5 8 6 42

10. Vzeo je Jezus z szebom Petra, Janosa i Jakoba i preobrazo sze je. Mat. XVIII. 1—9.

7	Nedela	II. posztna	☉	☾	6 32	5 51	6 13 7 2
8	Pondelek	Janos od Boga	††	☾	30	53	7 16 7 22
9	Tork	Franciska Rimszka	††	☾	28	55	8 19 7 39
10	Szreda	40 mantrnikov	††	☾	26	56	9 24 7 57
11	Csetrtek	Heraklij.	††	☾	24	57	10 30 8 17
12	Pétek	Gregor pápa	††	☾	22	58	11 38 8 34
13	Szobota	Rozina	††	☾	20	6 0	déle. 9 4

11. Jezus izzsene vraga iz nemoga. Luk. XI. 14—28.

14	Nedela	III. posztna	☉	☾	6 18	6 2	12 47 9 35
15	Pondelek	Longin mantrn	☾ ††	☾	16	3 1	55 10 17
16	Tork	Heribert púspek	††	☾	14	4 2	58 11 9
17	Szreda	Patricius púspek	††	☾	12	6 3	55 délu.
18	Csetrtek	Ciril Jeruzsalemzski	††	☾	10	8 4	43 1 29
19	Pétek	Jozsef, hranitel Jez.	††	☾	8	9 5	22 2 52
20	Szobota	Joakim	††	☾	6	10 5	54 4 17

13. Jezus nahrani 5 jezeró moskov. Jan. VI. 1—15.

21	Nedela	IV. posztna	☉	☾	6 4	6 12	6 20 5 42
22	Pondelek	Oktavian	††	☾	2	14 6	45 7 6
23	Tork	Viktorijan	††	☾	0	15 7	10 8 29
24	Szreda	Gabriel arkangel	††	☾	5 58	16 7	34 9 50
25	Csetrtek	Ceplena Maria	††	☾	56	17 8	0 11 8
26	Petek	Emanuel mantrn.	††	☾	53	19 8	33 déle.
27	Szobota	Janos Damaskuszki	††	☾	51	20 9	11 12 22

13. Pravo je Jezus vnozsiní: Sto iz vasz pokara me greha? Jan. VIII. 46--59.

28	Nedela	V. posztna (csarna)	☾	☾	5 49	6 22	9 56 1 29
29	Pondelek	Cirill m.	††	☾	47	23	10 49 2 26
30	Tork	Angela, Kvirin	††	☾	45	25	11 48 3 13
31	Szreda	Modeszt. p. Balbina d.	††	☾	43	26	délu. 3 52

Izraelszki kalendar.

5669. leto.

Márc. 4. Adar 11. Eszter bójt.
Márc. 6. Adar 13. S. Thezave. (S. Szahor.)
Márc. 7. Adar 14. Purim.
Márc. 8. Adar 15. Susán. Purim.
Márc. 13. Adar 20. S. Ki Thisza. (S. Parah.)
Márc. 20. Adar 27. S. Vaj., Pekude S. Hakhodes.
Márc. 23. Nizán 1. R. Kod.
Márc. 27. Niz. 5. S. Vajkra.

Szepremeni meszeca.

- ☉ Pun 7-ga ob 3 v. 56 m. predpoldne.
- ☾ Zadnji krajec 15-ga ob 4 v. 42 m. predpoldne.
- ☾ Mlad 21-ga ob 9 v. 11 m. popoldne.
- ☾ Prvi krajec 28-ga ob 5. v. 49 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:

Do 28-ga dezseno, vetreno vremen, na konci meszeca vedreno, lepo.

Zlati tanacs.

Posztni csasz je, poleg zapovedi cerkvene vzemi vuzemszka szvesztva. Delaj pokoro, ocsisztí szí duso.

Aprilis

—
30 dnevov

—
ma

Velki traven.

1-ga je den 12 v.
47 m. dugi, do
konca meszeca
zraszte 1 v. 34 m.

20-ga ob 6 v. 58
m. popoldne sztopi
szunce v znamenje
bika

Den	Dnevnik szvetnikov	☉ hold	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1	Csetrtek Hugon püspek	††	5 41	6 28	1 55	4 22
2	Petek Maria 7 zsaloszt	††	39	29	3 0	4 47
3	Szobota Rihard püspek	††	37	30	4 4	5 9
14. Kda bi sze Jezus priblizsavo, vnozsina preszterala gvant na pot. Mat. XXI 1—9.						
4	Nedela VI. posztna (cvetna)	††	5 35	6 31	5 7	5 28
5	Pondelek Vince szpov	☉ ††	33	33	6 12	5 46
6	Tork Celesztin papa	††	31	35	7 16	6 4
7	Szreda Eberhard -puscsarnik	††	29	36	8 22	6 23
8	Csetrtek Velki csetrtek	††	28	37	9 30	6 43
9	Petek Velki petek	††	26	39	10 38	7 7
10	Szobota Velka szobota	††	24	40	11 47	7 37

15. Jezus vsztane od mrtvih. Mark. XVI. 1—7.

11	Nedela Vuzem. Gorisztanenje	††	5 22	6 41	déle.	8 14
12	Pondel. Vuzemszki pondelok		20	42	12 52	9 1
13	Tork Hermenegild mantr. ☉		18	44	1 58	10 00
14	Szreda Jusztin mantrn.		16	46	2 39	11 9
15	Csetrtek Anasztazia dev.		14	47	3 20	délu.
16	Petek Lambert mantrnik †		12	48	3 53	1 48
17	Szobota Anicet papa		10	50	4 20	3 11

16. Jezus sze apostolom prikazse pri zaprtih dverah. Jan. XX. 19—31.

18	Nedela I. po Vuzmi (bela)	††	5 8	6 52	4 45	4 34
19	Pondelek Timon mantrnik		6	53	5 19	5 57
20	Tork Teodor szp. ●		5	54	5 33	7 20
21	Szreda Anzelm püspek		3	56	6 8	8 41
22	Csetrtek Szoter in Kaj		1	57	6 28	10 1
23	Petek Adalbert püspek		4 59	58	7 13	11 13
24	Szobota Jurij mantrnik		57	7 0	7 46	déle.

17. Jasz szam dober pasztir. Jan. XX. 11—16.

25	Nedela II. po Vuzmi	††	4 55	7 1	8 37	12 16
26	Pondelek Kletusz		53	3	9 35	1 10
27	Tork Zita dev. ☉		52	4	10 38	1 52
28	Szreda Vital i Valeria		50	5	11 43	2 25
29	Csetrtek Peter mantrnik		48	7	délu.	2 52
30	Petek Katarina Szijenzka †		47	8	1 53	3 15

Izraelszki kalendar.

5669. leto.

Apr. 3. Nizan 12. S. Zav.
Hagadol.

Apr. 6. Nizan 15. Pasz. 1. den.

Apr. 7. Nizan 16. Pasz. 2. den.

Apr. 10. Nizan 19. Sab.

Apr. 12. N. 21, Sebri sel P.

Apr. 13. Nizan 22. Akharon sel Pasz.

Apr. 17. Nizan 26. S Semini Ferek.

Apr. 21. Nizan 30. R. Kh.

Apr. 22. Ijar 1. Ros Khod.

Apr. 24. Ijar 3. S. Thasz-
ria, Mezo. 2. Per.

Apr. 26. Ijar 5. Seni poszt.

Apr. 29. Ijar 8. Khamisi
poszt.

Szpremeni meszeca.

Pun 5-ga ob 9 v.
28 m. popoldne.

Zadnji Krajec 13-ga
ob 3 v. 30 m. po-
poldne.

Mlad 20-ga ob 5 v.
51 m. predpoldne.

Prvi krajec 27-ga
ob 9 v. 36 m. pred-
poldne.

Vremen.

po Herscheli.

Vu zacsetki lepo, csi je sze-
ver, dezs, csi je jug, od
13-ga premenljivo, po 20.
veter i dezs, na konci pre-
menljivo.

Zlati tanacs.

Gorisztanenje Jezusa veszelje
je nam prineszlo, szkrbi sze,
da vuzenszko csiszto ves-
zelje i mer osztane vszik-
dar vu tvojem szrci. Vu
szrci szvetesnje miszli mo-
rejo biti, tak bodemo vszi-
vali kevicevcsne szvetke vu
nebi.

Handwritten numbers and scribbles at the bottom of the page, including '705', '95', '55', and various other marks.

Den	Zapisek	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.
	Stejf roornu Jari nyeni				
	Doniez moe otlowoliti ~~Stoj~~	10	80		
	~~si moe skotulor Bek~~		40		
	~~z Pokli moe do kornu~~		32		
		77	12		
	otlowoliti	10	28		
	Opaprej otlowoliti	0	80		
	~~vomoe otlowoliti~~				
	~~Doniez moe roornu Jari nyeni~~		~~40~~		
	~~Doniez moe roornu Jari nyeni~~		~~60~~		
	~~Doniez moe roornu Jari nyeni~~		~~9~~		
	~~Doniez moe roornu Jari nyeni~~		~~6~~		
	~~Doniez moe roornu Jari nyeni~~		~~7~~		
	Stejf moe vöxit		2		
	vomoe moe		2		
	vöxitij		2		
	Pijner		9		

28
28
28

640
20
660
130,28
2250
378

Pravilo sztaroga kmeta za april :

Szúhsa v aprili
Skodi rasztlini

A vlazsen april
Da szada obil,

April szlane ne trpi,
Csi ednok zse v njem grmi.

Majus

31 dnevov

ma.

Riszalscek.

1-ga je den 14 v. 25 m. dugi, do konca meszeca zraszte 1. v. 12 m.

21-ga ob 6. v. 55 m. popoldne sztopi szunee vu znamenje ☩☩ dvojesetih.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szobota	Filip i Jakob apost.	☾	4 45	7 10	2 57	3 34
18. Edno malo i zse me ne te vidili. Vi te sze zsalosztili, nego zsaloszt vasa obrne sze na radoszt. Jan. XVI. 16—22.						
2 Nedela	III. Varsztvo Jozsefa	☾	4 43	7 11	4 13	5 53
3 Pondelek	Najdenje szv. Krizsa	☾	42	12 5	6 4	9
4 Tork	Florijan mantrnik	☾	40	13 6	12 4	28
5 Szreda	Piusz papa	☾	30	15 7	20 4	48
6 Csetrtek	Janos evangeliszt	☾	37	17 8	29 5	11
7 Petek	Sztaniszlav m.	†	36	18 9	39 5	38
8 Szobota	Prikazanje Mihaela	☾	34	19 10	47 6	13
19. Jezus obecsa vucsenikom Duha Szvetoga- Jan. XVI. 5—14.						
9 Nedela	IV. po Vuzmi	☾	4 33	7 21	11 47	6 57
10 Pondelek	Antonin püspek	☾	31	22	predp. 7	52
11 Tork	Mamert püspek	☾	30	23	12 39	8 58
12 Szreda	Pankrac m.	☾	29	24 1	21 10	11
13 Csetrtek	Szervac püspek	☾	27	26 1	55 11	30
14 Petek	Bonifac m.	†	26	27 2	23	popol
15 Szobota	Izidor m.	☾	25	28 2	48 2	10
20. Csi kaj proszili bodete Oeso vu mojem Imeni, da vam. Jan. XVI. 23—30.						
16 Nedela	V. po Vuzmi	☾	4 24	7 29	3 11	3 31
17 Pondelek	Paskal szp.	☾	22	30 3	34 4	52
18 Tork	Venanc m.	☾	21	32 3	57 6	13
19 Szreda	Ivo szpov.	☾	20	33 4	24 7	34
20 Csetrtek	V nebo sztopjenje Jez. †	☾	19	35 4	57 8	51
21 Petek	Valenz m.	☾	17	36 5	35 10	00
22 Szobota	Julija dev. m.	☾	16	37 6	22 10	59
21. Kda pride Oveszelitel, on bode szvedocsansztvo csinio od mene- Jan. XV.						
23 Nedela	VI. po Vuzmi	☾	4 15	7 38	7 20	11 48
24 Pondelek	Maria pomocs krscsen.	☾	14	39 8	23	predp.
25 Tork	Urban papa	☾	13	40 9	28 13	26
26 Szreda	Filip Ner. szpov.	☾	13	41 10	35 11	55
27 Csetrtek	Beda szpov.	☾	12	42 11	41 1	19
28 Petek	Emil m.	†	11	43 12	45 1	40
29 Szobota	Magdalena Pazziszka †	☾	11	44 1	48 1	58
22. Jezus gucusi od Duha Szvetoga i lubezni. Jan. XIV. 23—31.						
30 Nedela	Riszali. Prisesztje Duha	☾	4 10	7 45	2 53	2 16
31 Pondelek	Riszalszki pondelek	☾	9	46 3	58 2	34

Izraelszki kalendar. 5669. Ieto.

Máj. 1. Ijar 10. S. Ak. M., Ked. 3. P.

Máj. 3. Ijar 12. Seni bójtl.

Máj. 8. Ijar 17. S. Emor. 4. P.

Máj. 9. Ijar 18. Lag Beomer.

Máj. 15. Ijar 4. S. Behar, Bekhukothai, 5. P.

Máj. 21. Szivan 1. R. K.

Máj. 22. Szivan 2. S. Bamid 6. P.

Máj. 23, 24, 25. Szivan 3, 4, 5. Selosah jeme hagebalah.

Máj. 26, 27. Szivan 6, 7. Sabuoth.

Máj. 29. Szivan 9. S. Nassza 1. P.

Szpremeni meszeca.

☾ Pun 5-ga ob 1 v. 8 m. popoldne.

☾ Zadnji krajec 12-ga ob 10 v. 45 m. popol.

☾ Mlad 19-ga ob 2 v. 42 m. popoldne.

☾ Prvi krajec 27-ga ob 2 v. 28 m. predp.

Vremen

po Hercheli:

Od 5-ga doszta dezsa, od 12-ga lepo, od 19-ga premenljivo; na konci m-zlo, dezsevno.

Zlati tanacs.

Majus nam rozse prinesze, okincasaj zs njimi najlepso rozso, Marijo Devico. Csasztj njo z vusztami, najbolje pa z tem, da greha bodes sze ogibv. Maria vu grehsnom szrci veszelja ne najde.

D-n	Z a p i s z n i k	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.
	svomci je kaim				
	Pijns vo				
8	~~Olajnsoc~~		10		
			6		
23	~~Olajnsoc~~		2 80		
	~~of vore~~				
	~~kor momo vomi~~		2 24		
			2720		
	19				
	18				
	38				
21	~~Trug ma vo 2 i to~~				
	~~Binje rosmi~~				
30	~~Olajnsoc V 1809~~				
	~~Tijoptalo~~				

Pravilo sztaroga kmeta za maj:

Szlan'ca v zacetki meszeca maja Dnevi Szervac, Pongrac. Bonifac'ja lepi Za vol mraza boj bojcesi,
 Zoritvi szada jako nagaja Szladkim vinesekem nam napunijo kleti. Komaj Vrban pride zpecsi.

Junius

—
30 dnevov

—
ma.

Ivanscek.

1-ga je den 15 v. 39 m. dugi, do 20-ga zraszte 16 m. potem je 3 m. kracsi.

22-ga ob 2 v. 57 m. popoldne stzopi szunce v znamenje raka. Zacsetek leta.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Tork	Pamfil mantrnik	☾	4 8	7 47	5 6	2 53
2 Szreda	Erazmus p. Kvatri	☾	7	48	6 15	3 13
3 Csetrtek	Klotilda, Paula	☾	6	48	7 30	3 40
4 Petek	Kvirin püspek	☾	6	50	8 36	4 11
5 Szobota	Bonifac püspek	☾	5	50	9 40	4 53
23. Idocsi vsite vsze narode, krsztscsavajocsi vu Imeni Ocse i Szina i Duha szv. Mat. XXVIII. 18—20.						
6 Nedela	I. Szveta Trojica	☾	4 5	7 51	10 36	5 46
7 Pondelek	Rupert apat	☾	5	52	11 22	6 49
8 Tork	Medard püspek	☾	4	53	11 59	8 1
9 Szreda	Primusz	☾	4	54	predp	9 19
10 Csetrtek	Telovo	☾	3	54	12 29	10 38
11 Petek	Barnabas apostol	☾ ☯	3	55	12 53	11 57
12 Szobota	Flora devica	☾	3	56	1 16	popol.
24. Niki cslovik je pripravo veliko vecserjo. Luk. XIV. 16—24.						
13 Nedela	II. po Riszaljh	☾	4 3	7 56	1 38	2 34
14 Pondelek	Bazil püspek	☾	3	57	2 0	3 52
15 Tork	Vid, Modeszt mantr.	☾	3	58	2 25	5 11
16 Szreda	Franc Regizki	☾	3	58	2 54	6 29
17 Csetrtek	Rainer szp.	☾	3	59	3 29	7 44
18 Petek	Najszv. Szrce Jezusa	☾ ☯	3	59	4 12	8 45
19 Szobota	Gervazij i Protozij	☾	3	59	5 4	9 39
25. Prilika od zgubljene ovce. Luk. XV. 1—10.						
20 Nedela	III. po Riszaljh	☾	4 3	8 0	6 5	10 22
21 Pondelek	Aloizius	☾	3	0	7 11	10 55
22 Tork	Paulin püspek	☾	3	0	8 10	11 22
23 Szreda	Ediltruda devica	☾	3	0	9 26	11 44
24 Csetrtek	Ivan Krsztitel	☾	3	0	10 31	predp
25 Petek	Vilmos apat	☾ ☯	4	0	11 35	12 4
26 Szobota	Janos i Pavel mantr.	☾	4	0	popol.	12 21
26. Pravo je Jezus Petri: Pelaj na globocsino i preszrite mreze vase na lovljenje Luk. V. 1—11.						
27 Nedela	IV. po Riszaljh	☾	4 5	8 0	1 42	12 38
28 Pondelek	Leo papa	☾	5	0	1 49	12 57
29 Tork	Peter i Pavel apostola	☾	6	0	3 57	1 17
30 Szreda	Szpomin szv. Pavla	☾	6	0	5 8	1 41

Izraelszki kalendar.

Jun. 5. Szivan 16. S. Behal. 2. P.
Jun. 12. Szivan 23. S. Sel. L. 3. P.
Jun. 19. Szivan 30. S. Korakh 4. P.
Jun. 20. Thamusz 1.
Jun. 26. Thamusz 7. S. Khuk. 5. P.

Izpremini meszeca.

Pun 4-ga ob 2 v. 25 m. predpoldne.
☾ Zadnji krajec 11-ga ob 3 v. 43 m. predp.
● Mlad 18-ga ob 12 v. 28 m. predpoldne.
☾ Prvi krajec 25-ga ob 7 v. 43 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:

Vu zacsetki mrzlo, dezevno, od 18-ga do 25. lepo, na konci lepo, csi je szever, dezs, csi je jug.

Zlati tanacs:

Po Mariji k Jezusi. Junius je Szrci Jezusa poszvecsen. To Szrce nasz zove: Hodite k meni, ki szte zsalosztni i obtzeseni z nevolami, jazsz vasz zlehkotim. Pa bi ne sli? Ali ne imate nevole?

Julius

31 dnevov

ma.

Jakopescesek.

Mali szrpan.

1-ga je den 15 v. 53 m. dugi, do konca meszeca je 55 m. kratkesi.

23-ga ob 2 v. predpol. sztopi szunce v znamenje oroziana.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Csetrtek	Teobald pusesavnik	☾	4 7	8 9	6 18	2 9
2 Petek	Szrpana Maria †	☾	8	7 59	7 26	2 47
3 Szobota	Helijodor puspek ☉	☾	8	59	8 27	3 34
27. Csi ne bode obilnesa pravica vasa, kak farizeusov, ne pridete vu kraljesztvo nebeszko. Mat. V. 20—24.						
4 Nedela	V. po Rjszalih	☾	4 8	7 58	9 19	4 35
5 Pondelek	Anton Zacc.	☾	9	58	10 00	5 47
6 Tork	Dominika. Izaias	☾	10	57	10 32	7 6
7 Szreda	Ciril i Metod	☾	11	57	10 58	8 26
8 Csetrtek	Elizabeta kralica	☾	12	56	11 22	9 46
9 Petek	Veronika. Anatolia dev. †	☾	12	56	11 43	11 5
10 Szobota	Amalia dev. ☾	☾	13	55	predp	popol.

28. Milo mi je nad vnozsinov . . . zse tri dni trpijo i ne majo, ka bi jeli. Mark VIII. 1—9.

11 Nedela	VI. po Rjszalih	☾	4 14	7 55	12 6	1 40
12 Pondelek	Janos Gualb	☾	15	54	12 29	2 58
13 Tork	Anaklet papa	☾	16	54	12 56	4 15
14 Szreda	Bonaventura	☾	17	53	1 58	5 28
15 Csetrtek	Henrik caszar	☾	18	52	2 7	6 34
16 Petek	Karmelszka Dev. Maria †	☾	19	52	2 55	7 31
17 Szobota	Alekszij szpov. ☉	☾	20	51	3 52	8 17

29. Varte sze od krivih prorokov . . . Jeli berejo z trnja grozdje? Mat. VIII. 15—21.

18 Nedela	VII. po Rjszalih	☾	4 21	7 50	4 56	8 54
19 Pondelek	Vince Paulanszki	☾	22	49	6 4	9 23
20 Tork	Marjeta. Elias	☾	23	48	7 11	9 47
21 Szreda	Olga	☾	24	47	8 17	10 8
22 Csetrtek	Maria Magdalena	☾	25	46	9 22	10 25
23 Petek	Apolinar puspek †	☾	25	45	10 25	10 42
24 Szobota	Krisztina dev. m.	☾	27	44	11 30	11 0

30. Bio je niki bogat, meo spana i te je bio obtozseni. Luk. XVI. 1—9.

25 Nedela	VIII. po Rjszalih ☾	☾	4 29	7 43	popol.	11 19
26 Pondelek	Ana	☾	30	41	1 40	11 40
27 Tork	Pantaleon mantrn.	☾	31	40	2 49	predp
28 Szreda	Inocencij papa	☾	32	38	4 00	12 6
29 Csetrtek	Marta dev.	☾	34	37	5 9	12 39
30 Petek	Julita m. Abdon. †	☾	35	36	6 12	1 22
31 Szobota	Ignacij Lojolarszki	☾	36	35	7 8	2 17

Izraelszki kalendar. 5669. leto.

Julius 3. Thamusz 14. S. Balak 6. Per.
Julius 6. Thamusz 17. templom elf. b6jt.
Julius 10. Thamusz 12. S. Pinkh. 1. Per.
Julius 17. Thamusz 28. S. Mat. Masz. 2. Perek.
Julius 19. Ab 1. Ros Khod.
Julius 4. Ab 6. S. Deb. 23. Per. S. Haszon.
Julius 27. Ab 9. Jer. elp. b6jt.
Julius 31. Ab 13. S. Veth. 4. Per. Sab. Nah.

Izpremeni meszeca.

Pun 3-ga ob 1 v. 17 m. podoldne.
☾ Zadnji krajec 10-ga ob 7 v. 58 m. predpoldne.
● Mlad 17-ga ob 11 v. 45 m. predpoldne.
☽ Prvi krajec 25-ga ob 12 v. 45 m. popoldne.

Vremen.

po Herscheli:
Do 10-ga doszta dezsa, od 10-ga do 17-ga veter i dezsa, na konci dezsevno, v dosztih mesztih lagoji dezsa.

Zlati tanacs:

Csasz dela. Kruh szizspravlamo. Nego delo more biti veszelo. Szlovenci delo poleg sztare navade vu imeni Jezusa, Marije i Jozsefa zacsnajo. Na konci pa blagoszlov proszijo z szlarov recszjov: Krizsi Bozse, blagoszlovi Gospodne.

Den	Zapiski	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.
11	Juliusze Tebin rossun 2 vonnon Teji mion konn liiseno			2040	
		27		2	210
	Zom Proson Te lin rossun			8	4
11	Juliusze " Teji ostulo syednyoe				10
				2	2
				1	1
				2	34
				3	
12				104	
				514	
				453	
				7100	
				514	
				8	

Pravilo sztaroga kmeta za julii:

Szprne Marije dezv mogle nam da v roke
Ovszene, psenicne hrzsene kope

Jakob esi je lepi
Mrzi hodo Szvetki
A obina bo jeszen
V szakom szadi szem ludem.

Elijasov den esi li grmi na njem,
Od Boga je dan, kak vszaki drugi den.

Augustus

31 dnevov

ma.

Mesnjek.

1-ga je den 14 v. 57 m. dugi, do konca meszeca je 1 v. 32 m. kracsisi.

23-ga ob 8 v. 44 m. popoldne sztopi szunce vu znamenje ☼ device.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
31. Jezus sze je joko nad Jeruzalemom. Pridejo dnevi na tebe. Duk. XIX. 41—47.						
1	Nedela IX. po Riszalih ☾	☾	4 37	7 34	7 54	3 25
2	Pondelek Alfonz Liguorszki	☾	38	32	8 30	4 42
3	Tork Najdenje szv. Stevana	☾	39	31	9 00	6 5
4	Szreda Dominik szpov.	☾	41	30	9 25	7 28
5	Csetrtek Sznezna dev. Maria	☾	42	28	9 48	8 50
6	Petek Szpreobrazenje Goszp. †	☾	43	26	10 10	10 10
7	Szobota Donat. pšpek m.	☾	45	24	10 33	11 29

32. Dva csloveka szta gori sla vu cerkev, da bi molila. Luk. XVIII. 9—14.

8	Nedela X. po Riszalih ☾	☾	4 46	7 23	10 58	délu.
9	Pondelek Roman mantrnik	☾	47	22	11 28	2 5
10	Tork Lovrenc mantrnik	☾	48	20	déle.	3 19
11	Szreda Tiburij mantrnik	☾	49	19	12 5	4 26
12	Csetrtek Klara dev.	☾	51	17	12 50	5 26
13	Petek Hipolit i Kaszijan †	☾	52	16	1 45	6 15
14	Szobota Euzeb duhovnik	☾	54	14	2 45	6 54

33. Jezus ozdvari gluho — nemoga. Mark. VII. 31—37.

15	Nedela XI. Velka M Vnebovzetje ☾	☾	4 55	7 12	3 51	7 26
16	Pondelek Joakim	☾	56	11	4 37	7 12
17	Tork Liberat m.	☾	58	9	6 5	8 12
18	Szreda Helena krajlica	☾	59	7	7 18	8 31
19	Csetrtek Ludovik Toled.	☾	5 0	6	8 15	8 31
20	Petek Stevan, vogrszki kral †	☾	2	4	9 18	9 23
21	Szobota Ivana Franciska	☾	3	2	10 22	9 23

34. Niki cslovek je szpadno med razbojniko, ki po zsvogoa osztavivsi odisli szo. Luk. X. 23—37.

22	Nedela XII. po Riszalih ☾	☾	5 4	7 0	11 27	9 43
23	Pondelek Filep Benitszki	☾	6	6 58	délu.	10 7
24	Tork Bertalan apostol ☾	☾	7	56	1 42	10 35
25	Szreda Ludovik kral	☾	8	54	2 50	11 12
26	Csetrtek Zefirin papa	☾	10	52	3 55	déle.
27	Petek Jozsef Kalazanszki †	☾	11	50	4 55	12 0
28	Szobota Augusztn pšpek	☾	12	48	5 45	1 1

35. Jezus ozdрави deset gobavih. Luk. XVII. 11—19.

29	Nedela XIII. Ang. Csuv. ☾	☾	5 14	6 46	6 25	2 15
30	Pondelek Roza Limaszka	☾	16	44	6 57	3 35
31	Tork Rajmund. Izabela ☾	☾	17	42	7 26	5 0

Izraelszki kalendar.

5668. leto.

Aug. 7. Ab 20. S. Ekev, 5

Per.

Aug. 14. Ab 27. S. Rehe,

6. Per.

Aug. 17. Ab 30 Ros Khod.

Aug. 18. Elul 1. Ros Khod.

Aug. 21. Elul 4 S. Soft 1.

Per.

Aug. 28. Elul 11. S. Ki Thez.

2. Per.

Izpremeni meszeca.

☾ Pun 1-ga ob 10 v.

14 m. popoldne.

☾ Zadnji krajec 8-ga

ob 1 v. 10 m. po-

poldne.

☾ Mlad 16-ga ob 12 v.

52 m. predpoldne.

☾ Prvi krajec 24-ga

ob 4 v. 55 m. pred-

poldne.

☾ Pun 31-ga ob 6 v.

8 m. predpoldne.

Vremen

po Herscheli:

Zacetek lepi, od 8-ga do

16-ga doszta dezsa, od 16-ga

lepó, od 24-ga dezsevno.

Zlati tanacs:

Radi po romanji hodite, pazite, ka ne bodete brezi haszka hodili. Proscenje sze dokonca vu cerkvi, po veszelich zse szamo vrage sze szlúzsi. Bog zna, jeli bi ne boljse bilo doma szedeti?

Den	Zapiski	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.
15	<p>Č. yunius V. 1404</p> <p><u>Vrocas</u></p> <p>Teje mo n do shüna</p> <p>no</p>	<p>250</p> <p>10</p> <p><u>260</u></p>	<p>70</p> <p>25</p> <p><u>95</u></p>	<p>Polno</p> <p>ontode</p>	<p>5</p> <p>45</p> <p>70</p>
~~14~~	<p>~~Č. yunius V. 1404~~</p> <p>~~Č. yunius V. 1404~~</p> <p>~~Č. yunius V. 1404~~</p>	<p>~~250~~</p> <p>~~10~~</p> <p>~~260~~</p>	<p>~~70~~</p> <p>~~25~~</p> <p>~~95~~</p>	<p>~~Polno~~</p> <p>~~ontode~~</p>	<p>~~5~~</p> <p>~~45~~</p> <p>~~70~~</p>
15	<p>740</p> <p>2850</p> <p><u>3590</u></p>				

Pravila sztaroga kmeta za augiszt:

Lovrene dezseven nam vino szladi ; Kaksi je Lovrenc-Brtalanov den Velika Mesa lepa i vroca
 Lepa, hajdina moes po njem dobi ! Taksa po navadi bo nam dejeszen. Ti sz za vince moesi szladkocsa
 Lovrene v vodo kamen vrzse, Nejdi v njo, hus! mrzla je zse!

Szeptember

—
30 dnevov
—
ma

Mihalsesek. Kimovec.

1-ga je den 13 v.
21 m. dugi, do
konca 1 v. 39 m.
je kračsisi.

23 ga ob 5 v. 44
m. predp. sztopi
szunce v znamenje
5³ vage. Zacsetek
jeszeni.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szreda	Egid apat.	☾	5 18	6 41	7 49	6 25
2 Csetrtek	Stevan kral	☾	20	39	8 14	7 49
3 Petek	Mansvet püspek	☾	21	37	8 35	9 12
4 Szobota	Rozalija devica	☾	22	35	9 00	10 33

36. Nisese ne more dvema Goszpodoma szluzsiti: Mataj. VI. 24—33.

5 Nedela	XIV. po Riszalih.	☾	5 23	6 33	9 30	11 53
6 Pondelek	Zakarias prorok	☾	24	31	10 4	popol
7 Tork	Kassovszki mantrniki	☾	26	29	10 47	2 21
8 Szreda	Mala Mesa. Rojsztvo M.	☾	27	27	11 38	3 23
9 Csetrtek	Gorgonij mantrnik	☾	28	25	predp	4 14
10 Petek	Miklos Toled.	☾	30	23	12 37	4 57
11 Szobota	Prot i Hijacint m.	☾	32	21	1 42	5 29

37. Jezus od mrtvih obudi naimszkoga mladenca. Luk. VII. 11—16.

12 Nedela	XV. ime Marijino.	☾	5 33	6 19	2 48	5 56
13 Pondelek	Amat püspek	☾	34	17	3 55	6 17
14 Tork	Povisanje szv. Krizsa	☾	35	15	5 16	36
15 Szreda	Nikomede m. Kvatri	☾	37	12	6 56	54
16 Csetrtek	Eufemia mantrn.	☾	38	10	7 10	7 11
17 Petek	Lambert püspek	☾	39	8	8 13	7 28
18 Szobota	Jozsef Kupert.	☾	40	6	9 17	7 47

38. Jezus ozdravi eslovęka vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1—11.

19 Nedela	XVI. po Riszalih	☾	5 42	6 4	10 23	8 8
20 Pondelek	Eusztak mantrnik	☾	44	2	11 30	8 34
21 Tork	Mataj apostol	☾	45	0	popol.	9 9
22 Szreda	Tamas Vill.	☾	46	5 58	1 44	9 49
23 Csetrtek	Tekla dev. m.	☾	48	56	2 43	10 43
24 Petek	Gellert püspek m.	☾	50	54	3 36	11 49
25 Szobota	Kleofas vucsenik Jez.	☾	51	52	4 18	popol.

39. Lübi Goszpodna Boga . . . Druga zapoved je szpodobna: Lübi blizsnjega, kak szamoga szebe. Mataj. XXII. 34—46.

26 Nedela	XVII. po Riszalih	☾	5 52	5 50	4 54	1 4
27 Pondelek	Kozma m.	☾	53	48	5 23	1 26
28 Tork	Venceszlav kral	☾	54	46	5 48	3 51
29 Szreda	Mihael arkangel	☾	56	44	6 12	5 17
30 Csetrtek	Hieronim dühovnik	☾	58	42	6 35	6 42

Izraelszki kalendár. 5669. leto.

Szept. 4. Elul. 18. S. Ki
Třova 3. 4. P.
Szept. 11. Elul. 25. S. Ne-
šavin, Vajel. 5. 6. P.
Szept. 16. Thisri. 1. 5670.
Ros Hasanah.
Szept. 17. Thisri. 2. Ros
Hasanah.
Szept. 3. Thisri. 3. Haa
szinu.
Szept. 19. Thisri. 4. Gedal-
jah bojť.
Szept. 25. Thisri. 10. S.
Jom. Kip.
Szept. 30. Thisri 15. Szuk.
1 napja.

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajee 6-ga
ob 8 v. 44 m.
popoldne.
☉ Mlad 14-ga ob 4
v. 9 m. popoldne.
☽ Prvi krajee 22-ga
ob 7 v. 31 m. pop.
☽ Pun 29-ga ob 2 v.
5 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli.

Vu zacsetki lepo, esi je
szever, dez, esi je jug; od
14-ga do 22-ga lepo; do
29. lepo, esi je szever, dez
esi je jug; na konci pre-
menljivo.

Zlati tanacs:

Dobroga prijatla imas:
Angela Csuvara. Najbolsi
prijatel. Pazi, da ga ne raz-
szalis ali celo v kraj ne szti-
ras od szebe. Njegove szkuze
nad tvojimi grehami te naj
na dobro pot nazaj szpravijo.

Den	Zapiski	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.
5	<p>Am. Trocson</p> <p>Rozmynji line Gertent...</p> <p>Gtodeo yoc je nej on toke m' d'oj</p> <hr/> <p>~~Voloss~~</p> <p>~~Sritter~~</p> <p>~~Kejje~~</p> <p>Prisloje rozsmynho</p> <p>Voloss</p>	<p>4</p> <p>1 20</p> <p>50</p> <hr/> <p>6 50</p> <hr/> <p>19 80</p> <hr/> <p>32</p> <hr/> <p>6 82</p>			

Pravilo sztaroga kmeta za szeptember:

Kakse je vremen na den Male mese,
Takse nam trideszet dnih ne odtcese!

Csi na Mihalovo szever vleese.
Veliko zimo nam z sznegom prinesze.

Oktober

31 dnevov

ma

Szvetviscek. Vinotok.

1-ga je den 11 v. 40 m. dugi; do konca meszeca je 1 v. 39 m. kracsisi.

24-ga ob 2 v. 24 m. popoldne sztopi szunce v znamenje skorpiona.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1	Petek Remigiusz püspek †	☾	5 59	5 39	6 59	8 7
2	Szobota Leodegar p. m.	☾	6 0	37	7 27	9 32

40. Videvsi Jezus vero njihovo, pravo je z zslakom vdarjenomi: Vupaj sze szinek, odpuscasjo sze grehi tvoji. Mataj IX-1-8.

3 Nedela	XVIII. Szvetoga Csizla	☾	6 2	5 35	8 0	10 54
4	Pondelek Ferenc Assiszki	☾	3	33	8 41	popol
5	Tork Placid in tivarisi m.	☾	4	31	9 30	1 17
6	Szreda Brunon szpovednik	☾	6	29	10 29	2 14
7	Csetrtek Marko gof ☾	☾	7	27	11 23	2 58
8	Petek Brigita dovica †	☾	8	25	predp	3 33
9	Szobota Dionizij p. m.	☾	10	23	12 39	4 1

41. Prilika od kraljeszkoga gosztüvanja. Mataj XXII. 1-14.

10 Nedela	XIX. Velka Goszpa	☾	6 12	5 21	1 46	4 24
11	Pondelek Placidia dev.	☾	13	19	2 52	4 44
12	Tork Makszimilijan p.	☾	15	17	3 57	5 1
13	Szreda Kalman Edvard	☾	16	15	5 1	5 17
14	Csetrtek Kaliszt papa ☾	☾	17	13	6 6	5 34
15	Petek Terezija devica †	☾	19	12	7 10	5 52
16	Szobota Gal apat	☾	20	10	8 16	6 13

42. Jezus ozdravi szina kraljeszkoga szloveka. Janos IV. 45-59.

17 Nedela	XX. po Riszalih	☾	6 22	5 8	9 23	6 37
18	Pondelek Lukacs evangeliszt	☾	23	6	10 30	7 6
19	Tork Peter Alk. szpov.	☾	24	4	11 36	7 45
20	Szreda Vendelin	☾	26	1	popol	8 34
21	Csetrtek Ursula devica	☾	28	1	1 32	9 34
22	Petek Kordula dev. ☾	☾	30	4 59	2 17	10 43
23	Szobota Szeverin Ignacij. †	☾	31	57	3 54	12 00

43. Prilika od karla, ki je racsun vesino z szlugami szvojimi. Mataj XVIII. 28-35.

24 Nedela	XXI. po Riszalih	☾	6 32	4 56	3 23 <th>predp</th>	predp
25	Pondelek Margarita Alak. dev.	☾	33	54	3 48	1 21
26	Tork Demetrij mantrn.	☾	35	52	4 12	2 44
27	Szreda Szabina mantrnica	☾	37	51	4 34	4 8
28	Csetrtek Simon i Juda apost. ☾	☾	38	49	4 58	5 33
29	Petek Narcisz püspek †	☾	40	47	5 22	6 58
30	Szobota Klandij mantrn. ††	☾	41	46	5 5	8 24

44. Dajte caszari, ka je caszarovo. Mataj. XXII. 15-21.

31 Nedela	XXII. po Riszalih	☾	6 43	4 44	6 33	9 47
-----------	-------------------	---	------	------	------	------

Izraelszki kalendar. 5670. Ieto.

Oktober 1. This. 16. Szuk. 2. napja.
Oktober 2. This. 17. Sab.
Oktober 6. This. 21. Hosana rab
Oktober 7. This. 22. Sem. azereth.
Oktober 8. This. 23. Szimk. thora.
Oktober 9. This. 24. S. Beresith.
Oktober 15. This. 30. R. Kh.
Oktober 16. Markh. 1. S. No. R. Kh.
Oktober 23. Markh. 8. S. Lekh. Lekha.
Oktober 25. Markh. 10. Seni böjt.
Oktober 28. Markh. 13. Khamis böjt.
Oktober 30. Markh. 15. S. Vajere.

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajec 6-ga ob 7 v. 44 m. predp.
● Mlad 14-ga ob 9 v. 13 m. predp.
☾ Prvi krajec 22-ga ob 8 v. 4 m. predp.
● Pun 28-ga ob 11 v 7 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:
Celi meszec je premenljivo vremen.

Zlati tanacs:

Po pameti ga pijmo, Da pamet ne zgubimo. Kak grdo bi pacs bilo, Ne znati, kam domo. Pamet je zsamat. Pijanstvo je grob szlovencev. Beteg na teli, greh na düsi, peneze zapravlanje, zsaloszt familije, szziromastvo zsene i dece.

Den

Zapiski

Dohodki

Sztroski

kor.

fil.

kor.

fil.

10 Rozsiam je hi oktobra
Teje Priso ~~14,90~~

Gri touzje Ploureni

do oktobra

Grokolovni jernej Ploureni
intou ne sepe

etou witi

1200

120

120

1440

990

450

1190

980

980

450

450

480

77

290

1990

1

2

490

Pravilo sztaroga kmeta za oktober:

Moker Dioniz moko zimo da.

Gallus esi je szuh, lepo leto da.

November

—
30 dnevov
—
ma

**Andrejscesek.
Lisztograd.**

1-ga je den 9 v.
56 m. dugi, od
koneca meseca 1 v.
14 m. je kracisii.

22-ga ob 11 v. 20
m. popoldne sztopi
szunice v znamenje
sztrelea.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Ponedel.	Vsziszvecovo	☾☾	6 44	4 42	7 21	11 1
2 Tork	Den vszeh vernih dus	☾☾☾	46	41	8 16	popol
3 Szreda	Viktorin Ida	☾☾☾☾	48	39	9 19	12 55
4 Csetrtek	Karol Boromej	☾☾☾☾☾	49	37	10 26	1 35
5 Petek	Imre vojvoda	☾☾☾☾☾☾	50	36	11 35	2 6
6 Szobota	Lenart apat	☾☾☾☾☾☾☾	51	34	predp	2 30

45. Jesus ozdravi Iairusovo hcser. Mataj IX. 18—26.

7 Nedela	XXIII. po Riszalih	☾☾☾☾☾☾☾	6 53	4 33	12 42	2 51
8 Pondelek	Gottfrid	☾☾☾☾☾☾☾☾	55	32	1 48	3 9
9 Tork	Teodor Bozsidar	☾☾☾☾☾☾☾☾☾	56	30	2 52	3 26
10 Szreda	Andras Avel. szpov.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	58	29	3 56	3 42
11 Csetrtek	Martin pusppek	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	7 0	28	5 00	3 58
12 Petek	Martin papa m.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	1	26	6 6	4 18
13 Szobota	Sztanislav Kosztk	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	2	25	7 13	4 41

46. Szpodobno je kraljesztvo nebeszko k mustarszkomi zrni. Mataj XIII. 31—35.

14 Nedela	XXIV. po Riszalih	☾☾☾☾☾☾☾☾	7 4	4 24	8 22	5 9
15 Pondelek	Lepold	☾☾☾☾☾☾☾☾☾	6	23	9 29	5 44
16 Tork	Edmund pusppek	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	7	22	10 33	6 30
17 Szreda	Gregor pk.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	8	21	11 29	7 25
18 Csetrtek	Odon apat	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	9	20	popol	8 31
19 Petek	Elizabeta kralica	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	11	19	12 55	9 45
20 Szobota	Feliks val. szpov.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	12	18	1 26	11 3

47. Od rusenje Jeruzalema i od szlednje szodbe. Mataj XXIV. 15—35.

21 Nedela	XXV. po Riszalih	☾☾☾☾☾☾☾☾☾	7 15	4 17	1 52	predp
22 Pondelek	Cecilija m.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	16	16	2 14	12 22
23 Tork	Klemen	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	17	15	2 36	1 42
24 Szreda	Janos od Krizsa	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	19	14	2 58	3 3
25 Csetrtek	Katarina dev.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	20	13	3 21	4 26
26 Petek	Konrad pk.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	21	12	3 49	5 50
27 Szobota	Virgil pk.	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	23	12	4 22	7 15

48. Od szlednje szodbe. Luk. XXI 25—33.

28 Nedela	I. Adventna	☾☾☾☾☾☾☾☾☾	7 24	4 11	5 5	8 35
29 Pondelek	Szturnin	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	26	11	5 58	9 46
30 Tork	Andrej apostol	☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾☾	27	11	7 00	10 45

Izraelszki kalendar.
5670. leto.

Nov. 1. Markh. 17. Seni
bojt.
Nov. 6. Markh. 22. S. Khaje
Sza.
Nov. 13. Markh. 29. S.
Toldoth.
Nov. 14. Kiszlev 1. R. Kh.
Nov. 20. Kiszlev 7. S. Va-
jeze.
Nov. 27. Kiszlev 15. S. Va-
jislakh.

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajec 4-ga
ob 10 v. 36 m. pop.
☉ Mlad 13-ga ob 3 v.
18 m. prepoldne.
☽ Prvi krajec 20-ga
ob 6 v. 29 m. pop.
☽ Pun 27-ga ob 9 v.
52 m. prepoldne.

Vremen

po Herscheli:

Vu zacsetki lepo z mra-
zom; od 13-ga veterno.
dezs ali szneg; od 20-ga
mrzlo, csi je szever ali
gornji, dezs i szneg, csi je
jug ali zdoc; na konci
mrzlo, dezs, csi od zahoda,
szneg, csi od izhoda pise
veter.

Zlati tanacs:

Verjemo obsinsztvo szve-
cov. Eden za ovoga Boga
molimo, szveci vu nebeszah
nam pomagajo, mi molimo
za purgatoriumszke duse.
Tih grob krscsenike ne
locsi. Mamo vezalo bozse
milosce i molitve.

Den

Zapiski

Dohodki

Sztroski

kor.

fill.

kor.

fill.

22

~~Priloga k...
 ...~~

Novatb ...

...

... fillat ...

...

...

...

...

9
 25
 34

660

338

998

964

334

1000

750

450

4

1000

Pravilo sztaroga kmeta za november:

Mraz Vszehszvecov to pomeni,
 Ka Martina den bo lepi.

Csi je Martin lepi, velko da zimo,
 Csi je megleni, szlabo dobimo.

December

31 dnevov

ma

Bozsics. Proszinec.

1-ga je den 8 v. 42 m. dugi, do 20-ga 19 m. krasisi posztane, potem 5 m. zraszte. 22-ga ob 12 v. 20 m. prepoldne sztopi szunce v znamenje kozla. Zacsetek zime.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szreda	Eligij püspek ††	☾	7 28	4 10	8 9	11 31
2 Csetrtek	Bibijana dev. m.	☾	29	9	9 19	popol
3 Petek	Ferene Kszaverszki ††	☾	30	9	10 28	12 34
4 Szobota	Barbara dev. m. ☾	☾	31	8	11 35	12 56

49. Ivan Krsztitel vu vozi. Mataj XI. 2—10.

5 Nedela	II. Adventna	☾	7 32	4 8	predp	1 15
6 Pondelek	Miklos püspek	☾	33	7	12 40	1 31
7 Tork	Ambrozij püspek	☾	34	7	1 44	1 48
8 Szreda	Brez greha poprij. M. ††	☾	35	7	2 47	2 5
9 Csetrtek	Leokadia dev.	☾	36	7	3 54	2 23
10 Petek	Melkiadesz papa ††	☾	37	7	5 00	2 45
11 Szobota	Damaz papa	☾	39	7	6 8	3 10

50. Poszlali szo zsidovje k Ivani: Ti sto szi? Janos I, 19—28.

12 Nedela	III. Adventna	☾	7 40	4 8	7 17	3 43
13 Pondelek	Lucija dev.	☾	41	8	8 24	4 25
14 Tork	Nikazij püspek	☾	42	8	9 24	5 19
15 Szreda	Krisztina d. Kvatri ††	☾	43	8	10 15	6 23
16 Csetrtek	Euzebij. Albina	☾	43	8	10 57	7 34
17 Petek	Lazar püspek ††	☾	44	8	11 29	8 53
18 Szobota	Gracijan püspek ††	☾	45	8	11 57	10 11

51. Veli Ivan: Pripravljajte pot gospodnovno, poravnajte szteze njegove. Luk. III. 1—6.

19 Nedela	IV. Adventna	☾	7 46	4 8	popol	11 28
20 Pondelek	Ammon i Teofil ☾	☾	46	9	12 41	predp
21 Tork	Tomas apostol	☾	47	9	1 1	12 46
22 Szreda	Zenon mantrnik ††	☾	47	10	1 23	2 5
23 Csetrtek	Viktorija dev.	☾	48	10	1 48	3 25
24 Petek	Adam i Eva ††	☾	48	11	2 17	4 47
25 Szobota	Bozsics. Rojsztvo Jezusa	☾	49	11	2 54	6 8

52. Ovo polozseno je to dete na opadnenje i na sztanenje vnogih. Luk. II. 33—40.

26 Nedela	Stevan pri mantrnik ☾	☾	7 49	4 12	3 42	7 23
27 Pondelek	Janos apostol	☾	49	13	4 40	8 29
28 Tork	Drobna, nedolzna deca	☾	49	14	5 46	9 21
29 Szreda	Tomas püspek m.	☾	50	15	6 57	10 2
30 Csetrtek	Anizia David	☾	50	16	8 9	10 34
31 Petek	Szilveszter papa †	☾	50	17	9 19	10 48

Izraelszki kalendar.

5670. leto.

Decz. 4. Kiszlev 21 S. Vajesev.
Decz. 11. Kiszlev 28. S. Mikez.
Decz. 13. Teb. 1. Ros. Kh.
Decz. 15. Teb. 3. Szoth Kh.
Decz. 18. Teb. 6. S. Vajigas.
Decz. 22. Teb. 10. Jeruzsá. ostr.
Decz. 25. Teb. 13. S. Vajekhi.
Decz. 30. Teb. 18. Sobe bim bójt.

Khanukkah

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajec 4-ga ob 5 v. 12 m. pop.
☾ Mlad 12-ga ob 8 v. 59 m. popoldne.
☾ Prvi krajec 29 ga ob 3 v. 18 m. predp.
☾ Pun 26-ga ob 10 v. 30 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:

Zacsetek lepo, od 12-ga mrzlo, csi je szever, szneg, csi je jug; od 20-ga veter i szneg, po 26. lepi, mrzli dnevi.

Zlati tanacs:

Krisztus sze narodo. Dete vu jazle polozeno zove i vasz; hodite z pasztirami — mer vam da. — Na konci leta dober gospodnar racsune szklenjava. I ti racsun szkleni nad tvojoj dusov. — Mogoitse, da szi zgubo nedolzsnost. Dobro obljudo vesini, za vzete dare pa hvalo davaj.

Den

Zapiski

Dohodki

Sztroski

kor.

fill.

kor.

fill.

Za svoj towar ne si me je
 0-14 to celo esi nedo poburci 3

Pravilo sztaroga kmeta za december:

Detca vervajte prav, ka pravi vam mati: Lucija kratij den, Szlaba bo letina, malo dobis,
 Vuzem na pecsi, esi Bozsics na trati. Je znano vszem ludem! Csi je mokroesa na szveti Bozsics.

Navadno leto 1909.

Ma 365 dni (med temi 66 nedel i szvetkov), z petkom sze zacsne i koncsa.

I. Letni csaszi.

Szprotoletje sze zacsne marcius 21-ga ob 7 v. 13 m. predpoldne. Vu tom csaszi szta den i nocs ednako dugiva.

Leto sze zacsne junius 22-ga ob 2 v. 57 m. predp. Zdaj je najbolje dugi den pri nasz.

Jeszen sze zacsne szeptembra 23-ga ob 5 v. 84 m. popoldne. Den v tom csaszi z novics ednako je dug, i z nocsjov.

Zima sze zacsne decembra 22-ga ob 12 v. 20 m. predpoldne. Pri nasz najbolje duga nocs.

II. Presztopni szvetki.

1. *Steri sze z vünesnjov szlovesznosztjov obszlüsavajo.*

Nedela pred pepelnicov I . . . febr. 7.
Vüszemszka nedela . . . . . april. 11.
Krizsni tjedon . . . . . maj. 17., 18., 19.
Vnëbosztopenje Jezusa . . . . . maj. 20.
Riszalszka nedela . . . . . maj. 30.
Szv. Trojsztva nedela . . . . . jun. 6.
Telovo . . . . . jun. 10.
Prva adventna nedela . . . . . nov. 28.

2. *Steri sze szamo vu cerkvi obdrzsavajo.*

Najszvetejse Ime Jezusa . . . . . jan 17.
Pepelnica . . . . . febr. 24.
Szedem zsaloszt Marie . . . . . april. 2.
Obramba szvetoga Jozsefa . . . . . maj. 20.
Najszvetejse Szrce Jezusa . . . . . jun. 18.
Szvetek preszvéte krvi Jezusa . . . . . jul. 4.
Szvetek nasega Zvelicsara . . . . . jul. 18.
Den szv. Joakima . . . . . aug. 22.
Szvetek angelov csuvarov . . . . . aug. 29.
Preszladko Ime Marije . . . . . szept. 12.
Szv. Csiszla nedela . . . . . okt. 3.
Velka Goszpa vogrsz. orszaga . . . . . okt. 10.
Obramba bl. Dev. Marije . . . . . nov. 14.

III. Fasenek

letosz je od jan. 7-ga do febr. 23-ga, to je, 48 dnevov je dugi.

IV. Poszti.

1. *Kvätzni.*

Szprotoletni . . . . . marc. 3., 5., 6.
Letni . . . . . jun. 2., 4., 5.

Jeszzenszki . . . . . szept. 15., 17., 18.
Zimszki . . . . . dec. 15., 17., 18.

2. Vigilszki.

V szoboto pred riszalszkov nedelov . . . . . maj. 29.
Pred Petrovom . . . . . jun. 28.
Pred Velikov Mesov . . . . . aug. 14.
Pred Vsziszvecom . . . . . okt. 30.
Pred Bozsicsom (szveti poszt) . . . . . dec. 24.

3. Drügi zapovedani poszti.

Velki poszt, od pepelnice do vüszemszke nedele vszaki den zvün nedele, od febr. 24-ga do april. 10-ga. V adventi poszt v szredo i v petek.

V celom leti v petek je prepovedano vzsivanje meszne hrane.

To je posztna právda, stero je Mati Cerkev vu szlednjaj letaj *polejsala*.

Tak 1907. leta vu szombotelszkoj püspekiji je posztni red etak bil:

I. Poszti, kda ne szem mo meszno hrani vzsivati i szamo ednok sze je szlobdno na jeszti, szo eti:

1. Pepelnica.
2. Velki Csetertek, Velki Petek, Velka Szobota.
3. Vszaki petek vu poszti i adventi.
4. Vszako szreko i petek vu Kvatraj.

5. Vigilszki poszt pred Bozsicsom, pred Rizsalam i pred Velikov Mesov.

II. Poszti, kda szlobdno je meszo jeszti, nego vecskrat, kak ednok sze najeszt i je prepovedano, szo eti:

1. Zvün petka vszaki den vu poszti.
2. Szrede vu adventi.
3. Vigilszki poszt pred Petrovom i vsziszvecom.

Szвета Mati Cerkev je ne zbriszala poszt, nego polejsala. Nis ese je ne prizsiljeni, ka bi poleg polejsanoga poszta zsvio, escse Szv. Mati Cerkev zsele, ka bi poleg sztaroga reda poszt zdrzsali.

V. Patronje

drzsanjah szlisajocsih pod vogrszko szv. korono.

1. Na Vogrszkom: Szveti Stevan (aug. 20.).
2. Na Erdelyszkom: Szv. Ladiszlav (jun. 27.).
3. Na Horvatskom: Szv. Elias (jul. 20.) i Szv. Rok (aug. 16.).
4. Na Szlovenszkom: Szv. Ivan (jan. 24.).
5. Na Dalmatinszkom: Szv. Spiridion (dec. 25.).
6. Na Primorszkom: Szv. Jozsef (marc. 19.) sz. Vid (jun. 15.).

VI. Cerkevni patronje szlovenszke okrogline.

Dolnja Lendava : Szv. Katarina.
Bogojina : Vneboardejnye nasega Goszpoda.
Beltinci : Szv. Ladislav.
Csreuszlóveci : Szv. Krizs.
Dobrovnik : Szv. Jakab.
Törniscse : Bl. Dev. Maria. Velka Mesa
Stevanovci : Szv. Stevan kral.
Dolnji Szinik : Ceplena Marija.
Gornji Szinik : Szv. Ivan krsztitel.
Dolinc : Szv. Miklos püspek.
Tisina : Bl. Dev. Maria. Mala Mesa.
Gornja Lendava, Grad : Bl. Dev. Maria. Velka Mesa.
Martjanci : Szv. Marton püspek.
Szobota : Szv. Miklos püspek.
Szv. Jelena : Szv. Jelena.
Szv. Jürj : Szv. Jürj.
Petrovec : Szv. Trojsztvo.
Szv. Benedek : Szv. Benedek apat.
Szv. Sebestjan : Szv. Sebestjan mantrn.
Cankova : Szv. Jozsef.

VII. Cerkevni prepovedani esazsi

szo od prve adventne nedele do treh Kralov ino od pepelnice do bele nedele.

VIII. Vüzemszka szpovid.

sze szpolni vu szombotelszkój püspekiji od drüge nedele vu poszti do Krizsnoga Csetertka.

IX. Potammenje szunca i meszeca.

Vu leti 1909. potemme szunce dvakrat, meszec tüdi dvakrat. Pri nasz de sze szamo prvo potemnenje meszeca vidilo.

1. *Popolnoma potemme meszec* leta 1909. jun. 4-ga. Zacsne sze ob 12 v. 59 m. predpoldne ; Zacsetek popolnoga potemnenja de ob 2 v. 14 m. predpoldne ; szredina potemnenja de ob 2 v. 45 m. predpoldne, konec popolnoga potemnenje de ob 3 v. 16 m. predpoldne ; potemnenje sze dokonca ob 4 v. 31 m. predpoldne. To potemnenje de sze vidilo vu juzsno zahodnoj Azsiji, na indijanszkóm oceani, vu Europi, Afriki, na atlantszkóm oceani, vu juzsnoj Ameriki i na juzsno — izhodnom kraji szeverne Amerike.

2. *Popolnoma potemme szunce* juni 17-ga : pri nasz sze ne de vidilo. Zacsne sze ob 10 v. 10 m. poldne i konesa sze jun. 18-ga v gojdnob ob 2 v. 53 m. Vidilo de sze vu szevernoj Europi, na szeverno — izhodnom kraji Azsije, vu Szevernoj Ameriki i na szevernóm Polusi.

3. *Popolne potemme meszec* nov. 27-ga. Pri nasz sze ne de vidilo. Zacsne sze ob 8 v. 27 m. predpoldne, konca sze ob 11 v. 54 m. predpoldne. To potemnenje de sze vidilo vu szeverno — Zahodnoj Europi, vu kraji

szeverno — zahodnom Afrike, na atlantszkóm oceani vu Ameriki, na tihom oceani, vu izhodnom kraji Azsije i Ausztralijsze.

4. *Obrocaszto potemme szunce* dec. 12-ga. Zacsne sze ob 7 v. 13 m. popoldne, konca sze ob 10 v. 4 m. popoldne. Vidilo de sze vu kraji juzsno — izhodnom Ausztralijsze, vu deli juzsnom novoga Zeelanda i na juzsnom Polusi.

X. Szunce i szvojimi planetami.

1. Na szredi szvojih planet je szunce.
2. Prednje planete : *Merkur*. Edno leto na njem trpi 88 dnevov.

Venusz. Leto na njoj trpi 225 dnevov.

Zemla. Leto na njoj trpi 365 dni.

Marsz. Leto na njem trpi 687 dnevov.

601 malih planet do konca 1907. leta, vszigdar njih vecs najdedo na tisztom kraji.

Jupiter. 12 let vesini szvojo pot okoli szunca, potem leto tam trpi 12 let.

Szturnusz. Szvojo pot okoli szunca 29 let 116 dnevov pohodi, leto potem 29 let 116 dnevov tü trpi.

Uranusz. Szvojo pot okoli szunca 84 let dugo opravlja.

Neptun. Pot opravla 164 let 216 dnevov, potem leto tü tak dugo trpi.

Te planete sze okoli szunca obracsajo. Zvün toga planete tü majo *male planete* tak *zvane meszeca*, steri sze okoli planet obracsajo. Tak zemla ma ednoga meszeca, steri sze okol nje obraca. Marsz ma 2, Jupiter 71, Szturnusz 108, Uranusz 4, Neptun pa 1 meszec.

XI. Letosz Szturnusz planeta kralöje.

Imenitne godbe.

1908. leto je.

7779. leto od sztvorjenja csloveka.

5356. leto od potopa.

2659. leto od zidanja Rima.

1909. leto od rojsztva Krisztusa.

1778. leto od porusönja jeruzslemszke cerkvi.

1674. leto od raztrosenja zsidovov.

1014. leto, da szo vogri szem prisli.

909. leto, da sze vogrszka dezsele racsuna med szamosztalne drszanje.

668. leto, da szo tatari pri nasz hodili.

469. leto, da szo stamparijo gori najšli.

417. leto, da szo Ameriko gori najšli.

384. leto, da szo törki pobili vogre pri Mohacsi.

324. leto, da szo kromprier prineszli k nam iz Amerike.

245. leto, da szo türke zbili vogre pr Monostri.

210. leto, da szo gori zgrüntali ognjeni masin.

103. leto, da szo ob prvim zacsnoli probati delati zseleznicó.

79. leto od rojstva nasega krala, Ferenc Jozsefa prvoga.
42. leto da sže je dao koronüvati z vogrszkov koronov.

Jeruzsalemé (jul. 27.), novo leto (szept. 25., 26.), den pomiranja (szept. 25.), den Satorov (szept. 30., okt. 1.), den veszelja posztave (okt. 8.).

Pravde sže pri szodnijaj ne szejmo pelati.

Poleg pravde IV. 1868. leta zvün velke szile na szvetkaj. Na szvetkaj szvoje vere sže nisece nemore pred szodnijo zvati. Ravno tak pri ekzekuciji.

Zsidovje majo szvetke po szobotaj, potem Purim (marc. 7.), vüzemszki szvetki (apr. 6., 7., 12., 13.), schabuoth (Riszali — maj. 26., 27.), szpomin rüsenja

Cerkveno vladarsztvo.

Rimski papa: Piusz X., Krisztusa Jezusa zemelški namesztnik, naszleditel szvetoga Petra, püspek Rim varasa. Po familii je zvan Sarto Jozsef, narodil sže v Riese vu leti 1835. 2-ga juniusa, za rimszkoga papo odebrani l. 1903. aug. 4-ga. koronüvani 1903. aug. 9-ga.

Szombotelszki püspek: István Vilmos dr. Narodil z Zalaegerszegi 1849. leta jun. 22., za szombotelszkoga püspeka odebrani 1901. leta nov. 1.

Szvetszko Vladarsztvo.

Szlavno Vladajocsi kral:

1. **Ferenc Jozsef** (Károl) iz bozse miloszti caszar Ausztrie, Csehszki, Lombardszki, Venetinszki. Dalmat, Hrvat, Szlavon, Lodomirszki i illirszki kral, Apostolszki kral vogrszkoga orszaga. Rojen v Besci 1830. a. g. 18. Vladati zaesno 1848. dec. 2-ga. Za vogrszkoga krala koronüvan 1867. jun. 8-ga.

Velicsanszka kralica:

† **Elizabeta**, hcsi vojvoda Makszimiliana Jozsefa na Bavarszkom, rojena v Posenhofeni 24. dec. 1837., Umozsena v Besci 25. aprila l. 1854. Umrla 1898. leta szept. 10-ga v Genfi.

Deca:

1. † **Zofija**, rojena 1855. marc. 5. Umrla 1857. maj. 29.
2. **Gizela**, rojena 12. julija 1856. Zdana z Leopoldom, z bavarszkim kraljevicsom 20. aprila 1873. leta.
3. **Maria Valeria**, rojena 22. aprila 1868., zdana 31. jul. 1890. z nadvojvodom Franc Szalvatorom.
4. **Rudolf**, rojen 21. aug. 1858., umrl 30. jan. 1889. Zdan 10. maja 1881. z belgijszkov princezinjov; Stefanirov, rojenov 21. maj. 1864.

Dcte † Rudolfa i Stefanie:

Elizabeta, rojena 2. szeptembra 1883. Zdána 23. jan. 1902. sz. knezom (herceg) Otonom Windischgraetzom.

Bratje Njihovoga caszarszskoga i kraljeszskoga Velicsanszstva:

1. Nadvojvoda **Ferdinand Maximilijan**, rojen v

Schönbrum 6. julija 1832., — caszar Mehikánszki umr 19. jun. 1867.

2. Nadvojvoda **Karol Ludovik**, rojen v Schönbrui 30. jul. 1833., umrl 19. maj. 1896. Zdan 4. nov. 1856. z Margaretov, hcserjev kralja Ivana Szakszonszskoga roj. 24. maja 1840., umrl 15-ga szept. 1858; drügokrat zdan z Anuncijatov, hcserjev krala Ferdinanda II. Sziciljszskoga, roj. 24. marc. 1843., umrl 4. maja 1871. Tretjo pot zdan 23. jul. 1873. z Marijo Terezijov, hcserjev portugalszskoga kraljevicsa Don Miguela, roj. 24. aug. 1855. Deca: **Franc Eerdinand d' Este**, roj. 18. dec. 1863; **Otto**, roj. 21. april 1865; **Ferdinand**, rojen 27. dec. 1868; **Margereta** rojena 13. maja 1870; **Maria** roj. 31. jul. 1876; **Elizabeta** roj. 7. jul. 1878.

3. Nadvojvoda **Ludovik Viktor**, rojen v Besci 15. maja 1842.

Sztarisi Nj. velicsanszstva:

Franc Karol, rojen v Besci 7. dec. 1802. umrl 8. marca 1878., zdan 4. nov. 1824. sz Zofijov, rojenov v Monaki 27. jun. 1805., umrl 28. maja 1872.

Naszlednik Nj. Velicsanszstva vu kralüvanji:

Franc Ferdinand, rojen 1863. leta 18-ga dec. v Graci. Sztarಿಸje njegovi: Karol Ludovik (Umr. 1869. maj. 19.) ino Maria Anuncijata (Umr. 1871.). V hizni zakon sztopo 1-ga jul. 1900. v Reichstadi z grofcov Chotek Zofijov, rojenov 1. marca 1868. leta.

Hodi k precsisesavanji.

Najbol' tuzsno sze na szceti
Szrci Bozsjei godi ;
Redko kda sze Njeni' zaszceti
Edna kapla radoszti . . . .
Vkup poberi vszako szuzo,
Ki je tekla z ocsih dol,
Vszo necolo, vszako tugo,
Ktere ima szuzen dol,
Szmrt nemilo, sztrasne boje,
Duse, tela vszaki krizs,
Ino deni to oboje
V edno szrce! Kaj dobis ?
Kaplo onoga trpljenja,
Ktero Szrce Bozsje' ma,
Szamo kaplo razzsalenja
Toga dobroga szrcá.

* * *

V szvet pogledni : cslovek kje je ?
Kak zsvic in kaj csini ?
Vs. aki hip nestete grehe
Cle svoje zsvic dni . . . . !
Komaj pride pamet v dete,
Zse za greh porabi jo,
Zse po dobroj poti ne'de
Z ocsom ino materjo . . . . !
Glej mladino, glej sztarino,
Kak je blodna z veksega . . . . !
Malo kdo szzi je odrino
Greh z szrca pokornega,
Pa na szveti vsze sze gible,
Szilno pascsi sze naprej,
Ali med oblake szvce
Gledati zse ne trbej . . . . !
Vere ne ga! Vupi mili
Szo neznani zse dneszden,
Meszto lubavi sze szili
Dirji nemir zdaj k ludem . . . !
Lelija oh draga cvetka,
Redka szzi, kak diamant,
Nics zaté sze ne obeta,
Trgas, ilacsis sze zaman . . . . !
Krcsme pune, cerkvi prazne . . . . !
Csrszto telo, . . . v dusi rak . . . . !
V cerkvah szkoro vecs sze kradne,
Kakor moli . . . . pa se kak ?

Szamo zlato naj dobijo,
Ne njim mar za Bozsji Dár,
Razdrobijo szcet' hostijo,
Njim je to ne niksi kvár . . . . !
Vszaki szamo szebe iscese,
Jezus tiho more bit,
Nanj'ga naj ne miszli nisce,
Sz grehom more bit' on szit !
Vszaki csrv preklinja Njega,
In ga szali vszaka szmet,
Pa nikoga szkoro ne ga,
Ki bi za njega bio vnét . . . . !
Na prsztah szo zapresteti,
Ki Ga tü-tam lubijo,
A zsalivci szo nesteti,
Ki Njem Szrce trápijo . . . . !

* * *

Tak razzsaljen mirno csúka
Vu oltári den i nocs,
Lehko pride dusa kaka
Njega Szrci na pomoec ;
Lehko sze pomili komi
Szrce sz trnjom vencesano,
Szrce, ktero milijonih
Grehov noszi krizs, zano!

* * *

Vernih dusic mala csreda,
Ktera isceses se nebo,
Vuszta moja tuzsnohleda
Te proszjijo prav lepo :
Ne osztavi Szrce Bozsje
Klecsi gosztokrat Prednjim
In Je vzemi vtelo tvoje . . .
— Jaz tüdi rad to csinim, —
Naj za hüdobije szveta
Je tolazsis, pomiris . . .
Cerkev vszak' den je odpreta,
Hodi, . . . nics ne zamüdis.
Hodi . . . hodi . . . hodi k Njemi,
Rad ti je dam vu szrcé,
hodi, hodi, k szeb' Je vzemi
In tolazsi to Szrcé!

Szrcsen.

PREKMURSKO
MUZEJSKO
DRUŠTVO
V
MURSKI SOBOTI

Lübézen Szrca Jezusovoga.

Jeli, ka sze dosztaja, naj vu kalendari, etomi szvetomi Szrei preporocenom, od lübeznoszti toga preszvetoga Szreca najobprvim kaj povemo.

Jezusovo Szree zšivé, lübi nasz ino kraltje ober nebe i zemle.

To esütimo, moremo esütiti od dnéva do dnéva vu nasem zšivljenji. Pa li telko lüdi, ki zvézanimi očsmi hodijo po tom szveti ino ete velke pravice zarazmeti nesesejo. Ne vzemejo vpamet, pa tüdi nesesejo vu pa-

met vzéti, z kak velkov lübeznostjov sze priblizsava k nam nas lübeznivi Zvelicsiteo, sterga szpomin od szvetka do szvetka szlüzsimo vszako leto ino sze esüdujemo njegovoj velkoj lübeznoszti. Vojak, ki je pod Jezusovim kruzom sztao, je szamo zato odpro njegovo szvéto Szree, naj sze nam iz toga Szreca nova vretina milosese bozse odpira. Pa sze je odprlo ino nam vleva miloszti szvoje na nase grehsne düse.

Szamo ka etoj tekoesoj, obilno tekoesoj vretini moremo mi tüdi nasa szreca odpreti, njegove milosese, stere nam deli, gorivzeti.

Ne pobozmoszti, stera bi bole pripravna bila nam za szpravlanje obilnoszti milosese,

kak je poboznoszt ino esaszt preszvetoga szreca Jezusovoga. Eta poboznoszt, obramba toga preszvetoga Szreca je ona, stera najvéksemitali grehsnikov szpravi miloseso prave pokore ino szpravicsenim miloseso sztalnoszti vu dobrom.

Eti na zemli je ne jako razloeska med lüdmí; na zvénesnje nikaj ne szpoznamo najveceskrat med grehsnikom i pravicsnim. Na sztan düse lüdje malo dajo navadno. Njim szamo bogaszstvo, imanja, zmosznosz, penezi, znanje, modroszt, szvetszka veszelja racsunajo. Bog pa szree i düso gleda vu csloveki. On vidi tiszti velki razloesek, steri je med cslovekom i cslovekom. On zse eti na zemli razdeli z szvojim szvetim okom pravicsne od krivicnih; nego to trpi, ka krivicni vecsászi ladajo na zemli.

Tak je bilo zse indaszveta, kak nam szvedocsi David vu psalmusaj ino tak bode, dokecs de szvet sztao, ar Bog ma esasz esakati z szvojov kastigov. Dobre düse nescsejo na etoj zemli kralüvati ino popunoga blazsensztva naidti. Za nje sze veksa veszelja pripravljajo tam vu vekivecnoszti, kde bodo na vszeveke kralüvali pri naj szvetesem Szrei Odresenika szveta. Tá sze preporacsajo ti dobri zse zdaj na etom szveti.

Vnogi cslovek ne more zarazmeti toga, ka moremo lübiti ino moliti vu Szrei Jezusovom. Düsa nam povej, csi scsemo, vszikdar,

ka je ono, stero nasz pripravne vesini za vsza zemelszka trpljenja za nasega Boga, vero ino düso. Düsa nasa esüdno zsvljenje ma, stero zsvljenje szamo oni zarazmijo, ki je scsejo razmeti, ki szo ponizni znajocsi szvoje grehe, ki sze pascsijo pod obrambo preszvetoga Szrca Jezusovoga ino szi tam isesejo vretine potrebne miloscse. Velikoszt düse ino njena mocs pa tiszta toploesa, stero lübecnoszt z szebom noszi nam miloscsa podeli. Ki sese to miloscso meti, naj pobüdjava zselenje za njov, pa jo obilno dobi. Nego moliti za njo je potrebno. Moliti, prosziti, trüpati, Bogi zadevati ino sze poniziti do globoesine szrca, pozsalüvati grehe ino hüdobije pa pravo pobogsanje obeccati.

Jezusovo Szrce tüdi esüdno zsvljenje ma na zemli. Velikasje szveta ne poznajo, ar nesesejo poznati toga szvetoga Szrca. Njim je to Szrce málo, ne guesa, ne szpomina vredno na toj zemli. Pa kak mala de vsza velikoszt ino oblaszt zemelszka, naj ednok to Szee razszrdjeno pride szodit vsze zsvie i mrtve. Pa pride. Nezmerjeno de blázsensztvo ino dika pobozsnih, velka de njihova oblaszt ino dika na velki den szodbe bozsje. Zdaj sze szmeje szvet taksemi gucsi, da pa mi znamo, ka je vekivecsno ladanje, oblaszt ino zmozsnoszt preszladkoga Szrca Jezusovoga. Mi razmemo to velko Szrce, to lübecse Szrce, to z miloscsemi napunjeno najszvetese Szrce.

Jezusovo Szrce kralüje zato zdaj tüdi, nego szkrito vu Szrci — düsi dobrih lüdih. Jezusovo Szrce celim trumam deli tüdi na zemli od dneva do dneva orozsjé za njihov boj, szamo ka od toga szvet jako malo zvedi. Nancs njemi je ne szila znati.

Szvet malo postüje molecsega csloveka. Njemi szo etoga szveta gizdavi, z szvetszkov modrosztjov napihnjeni szini potrebni, steri szebe glaszno za korono sztvojenja oznantüjo; szveti je ponizen cslovek nikaj; on vu csloveki krala zemle isese, ki z szvojov modrosztjov szkrivnoszti szveta preiszkava ino szvet bogsi, lepsi i blazsenesi scse vesiniti, kak ga je Bog vu szvojov neszkoncsanoj modroszti sztvo.

To isese, lübi i postüje ete szvet. Da pa ne naide, ar gizdave modre Bog hitro za norce vesini.

Pa Szrce Jezusovo, stero sze po taksem vöplodi iz etoga szvetoga, li kralüje na zemli. Kralüje vu szrci molécssega, pobozsnoga, poniznoga ino szamoto lübecsega csloveka. Ar Jezusovo Szrce pozna ete, zato tüdi z veszeljom prebiva vu njihovih blazsenih szrcah, rado tam prebiva. Düsa, stera szvoje grehe szpovej ino szrce, stero sze ponizi. szo dopadliva pred Bogom.

Zna biti, ka Bog takso düso, takse szrce

esese ponizi, ka sze szvet norecsüje iz csloveka, ki vu szvojem trpljeni blazseno dale moli; nego Bog zna zato, ka je taksi cslovek vreden. Milosztivno i lübecse Szrce Jezusovo zse krédi ma placilo za takse düse. Ono jezerokrat placsa nazaj, ka je sto njemi na csaszt ino na diko vesino. Ono Szrce blazsenoga vesini od szveta zavrzenoga ponizno molecsega csloveka doszta bole, kak ete szvet vesini blazsene one, stere gorizviszi. Preszvet Szrce Jezusovo blazsenoga vesini vszakoga csasztilca szvojega, szamo ka ne kak ete szvet, nego po pravici i za navszeveke. Pa to, ka mi to znamo, nam da esüdovitno mocs nasim düsam vu vszakoj nevoli.

Mi brezi dvojnoszti znamo, ka nam je obeccsao Jezus, csi mo poisztini csasztili njevogo szveto Szrce. Mi sze brezi dvojnoszti vüpamo vu tom plemenitom Szrci, stero vszakoga szvojega csasztilca z jezerokrat veksim blazsensztvom obdeli, kak je szvet koga obdariti mogocsi, csi li vsza szvoja blazsensztva vküppobere ino vsza na ednoga csloveka osziple. Sziromaski beracs, zapüscseni beteznik, sziromaski delavec, od sterih szvet nikaj ne ve — csi vu dühi — szrci noszi bozsanzkoga Szrca Jezusovoga molbo ino csaszt — je vecs vreden pred Bogom ino vekse blazsensztvo dobi od njega, kak glaszovitni i imeniti modrias etoga szveta, ali kak zmozsen velikas, ki je toga preszvetoga Szrca poznati ne steo, ki je nje preklinjao ali z drugimi grehami od dneva do dneva zsalo pa za szvoje grehe pokore ne drzsao.

Preszvet Szrce Jezusovo kralüje na szüthom, na morji, na bregi, vu dolini, na vsze kraje szveta. Vszesirom i vu vszem je nazocsi preszvet Szrce Jezusovo, kde szo dobri lüdje, grehe pozsalüvajocse, ponizne, krotke i csiszte düse. Preszvet Szrce Jezusovo vsza napuni, vsza szprehodi, vsza blazsena vesini, kama je szamo lüdje notripüsztijo, kde je szamo notripüsztijo vu szvoja szrca. Preszvet Szrce Jezusova lübezen isese, globoko lübezen poniznoga cslovecsega szrca. Ono proszi nasa szrca, dajmo je tá.

Szvet Szrce Jezusovo lübi nasz dncsz, lübi nasz vütro, lübi nasz vszikdar, csi je szamo mi tüdi scsemo lübiti. Preszvet Szrce Jezusovo esüdovitno mocs da onomi, ki nje zaisztino lübi, ki zaisztino scse zsvljenje miloszti zsvieti. Preszvet Szrce Jezusovo proszi ino zsele naso lübezen. Navcsiti. pelati nasz scse na lübezen. — Preszvet Szrce Jezusovo proszi ino zsele naso lübezen. Navcsiti, pelati nasz scse na lübezen, stera nam vekivecsnoszt szpravi, csi sze mi njemi prekdamo. Poszlhüsjamo bitje etoga szvetoga Szrca, bezsimo pod njegovu obrambo proti vszemi

Najszytose Szroe Jezusovo, vretina vszeh miloszt.

zaszedavanji pokvarjenoga szveta. Dobro sze je nam vu szenci toga szvetoga Szrcea zdrzsavati, ar szmo tam obranjeni od jalnoszti i pokvarjenoszti etoga szveta. Jezusovo Szrce sze nam rado odpre, szamo prosziti je moremo.

Pa esi sze nam je odprlo, te nam odpre tudi nebeszke vretine vszeh miloszti ino nazs potrdi vu dobrom, vu zsvljenji milosese. Za to molimo najszveteze Szrce nasega Boga. Proszimo szti poszebno ono miloseso, stera

nam je najbolje portrebna. Vszaki med nami ma szvoje nevola, falinge, dvojnoszti, zsmecsave ino bolescine. Preporacsajmo je tomi lubezni punomi Szrci z vüpanjom, lübeznosztjov, podanosztjov ino molbov. Csi mo mi lübili tto Szrce, ono de nazs vszakojacski bole lübilo, kak szmo mi nje lübiti mogoesi. Csi sze mi z vüpanjom obrnemo k njemi, Ono nazs tudi blagoszlovi. Pa to nam je potrebon. Zato sze preporocsmo njemi, hvalimo i dicsimo preszvelo Szrce Jezusovo navszveke. (bi.)

Krscsanszki zgledi.

Szam szti premislavao, da szl-
vencom bi kakse pripoveszti
popiszao; nego na pamet szo mi
prisle reesi szv. Augusztina, da
kniga i pisanje, kde sze ne
najde Jezusovo ime, nika ne vala.
Knigo brezi imena Jezusa je ne
vredno vu roke vzeti.

Popisem vam zsvljenje nis-
ternih szvetic, stere szo Jezu-
sovo ime ne szamo na vusztah
noszile, nego poleg zapovedi
Apostola szo je vu szvetom Duhi
povedale (I. kor 12. 3.), to je,
krscsanszko szo zsvile.

*

Jan. 21-ga je szveta Agnes,
devica i mantrnica. Vu vrszti,
kda esese mala deklica szamo
szmeh i veszelje pozna, je aldo-
vala szvoj zsitek vu 10. i szled-
njem preganjanji pod Dioeletia-

nom, to je vu prvih letah strtoga sztoletja.
Mrla je vu 13 leti szvojega zsvljenja, tak njeno
rojsztvo na leto 290. ali 292. szpadne. Njeni
sztarisje szo bili iz viszokoga roda, nego tem
vekša je bila njihova pobožnoszt.

Agnes je lepoga zrasza bila, ne menje je
velka bila njena vera, ne menje je lepa bila
niena dusa. Kak je ednok iz sole domo sla,
szin prefektusa Rima je njeno poniznoszt i

lepoto polubo i od njenih sztarisvo je proszo
njo za zseno vzeti. Velko bogaszstvo, družsino,
vsze veszelje zsitka je njoj obezsavo, vsze, ka
ednoj szlaboj zsenszki sze vidi, nego Agnes je
vszikdar odgovor dala, da je una zse ednomi
lepsemi i bogatesemi zarocsniki zarocsena, ki
vekse bogaszstvo ma, ki lepsi zraszek ma, ki
lepše zna gucsati. „Njegova mati je devica,
angelje njemi szluzsijo... z prsztom vracsi
betezsnike... jazs sze celo njemi prekdam,
jazs obdrzsim njemi mojo vernosz. Njega
lubiti je telko, kak esisztoecs obdrzsati“.

Simphronius prefektus je delo szvojega
szina vu szvoje roke vzeo, zapovid je dao, da
sze Agnes pred szodnijo posztavi. Da je una
esese mlada bila, szodec sze je k njoj obrno
ednok sz lepimi, drugocs pa sz protivnimi
reecsmi. Nego una je njegove prilizavajocse
reesi nazaj luesila, od protivnoszti pa njegove
je ne mela bojarnoszt.

Drügo gojdo szo jo znova naprejzvali.
Prefektus nja etak nagucsavao: „Jazs prevedim,
da tvojo bedarivo obladati ne moremo, ti na
dober tanacs poszluhsati ne sceses. Mi mo tebe
zdaj k oltari viszoke vesta bozsice pelali i esi
ti kak devica sceses zsveti, tak bodo tvoje nocsi
i tvoji dnevi na eseszt i vu szluzsbi nase bozsice
minuli“. „Meni je ne trbelo, — je Agnes od-
govorila, — tvojega szina, pa je un cseden,
vidi, csnje, hodi, kak pa bi meni teda trbela
edna bozsica, eden bog, steri ne csuje, ne vidi,

ne zsive“. „Te gues, pravo je szodec, jasz zapisem tvojoj mladoszti, ovak bi za z bantovanje nasih bogov velko kastigo na tebe djao“. „Nika ne gledaj na mojo mladoszt, je odgovorila Agnes, vera szhaja iz szreca, ne pa od sztaroszti viszi. Bog ne gleda naso sztaroszt, nego neduznoszt nase veszti. Tvoji bogi naj szami meni zapovid dajo, da bi je esasztila. Ovak ti od mene takso delo zseles, stero nikdar ne doszegnes“. Zdaj szo steli zvezati Agnesko, nego lanci szo sze ne paszali na njeno gingavo roko. Brezi toga da bi sze lice njeno preobr

tvojem bogom aldov prikazala, pa ne bodem oszramotena tñdi ne. Jezus Krisztus sze poszkrbi za tiszte, ki njemi szlisijo. Jasz mam angela bozsega za obrambo. Ti meni lahko vzemes zsitek, nego oszramotiti me ne mores.“ Symphronius beszen od velikih esemeroa je dao zapovid kresanszkoj devici oblecs vzeti. Nego devica pred neszramnim pogledom je obranjena bila, vlaszi szo sze njoj vidli dugi zraszti, da szo njeno telo, liki oblecs oblekli. Potem je obdana bila od velke szvetloszti, da je oko ne moglo premagati.

Szv. Elizabet.

nolo, sze je podala mantranji. Szo jo vlekli pred bolvanszki kep, szo jo prisziljavali, da bi kadilo vrgla na ogen, nego ona je szloveszno vadluvala szvojo vero vu Jezusi Krisztusi.

Zdaj pa peklenszka miszel je prisla prefektusi vu glavo, da Agnesko med razvuzdane mladence vrzse. „Csi ti zse nika ne maras na trplenje,“ pravo je szodec, „csi ti zse tvoj zsitek scses zgubiti, najmenje gledaj na tvojo jakoszt, kak na najveksi kincs tvoj. Zdaj szid odlocsi. Ali bos aldovala Vesta bozsici ali te jasz vu meszto szñnem na szramoto, kde tvoj Jezus tebi ne de mogo pomagati.“ Agnes pa navdusena odgovorila: „Csi bi ti znao, sto je moj Bog, bi ne tak guesao. Jasz, ki moc Krisztusa poznam, znam gvusno, da ne bodem

Agnes je tak szvoj najveksi kincs obranila i je ne bila oszramotena: devica je oszatala. Zdaj pride njena druga krona, krona mantrnisiva. Szodec je na 13 let sztaro deklicio kastigo szmrti povedo, ar je boge i pravdo bolvanszko zavrgla. Agnes sze je veszelila, da je vidla hohara sze priblizsavati z mecsom. „To je meni najveszelese,“ je pravila, jasz bom proti sla i z veszelim szreom bom mrla, ar szmrt me zjedini z Jezusom i me k njemi vu nebesza pripela. Una je na meszto szmrti, kak szveti Ambrozius pise, veszelesa sla, kak druge vu hisni zakon. Vszi szo sze jokali, szamo ona ne. Szamomi hohari je zsmetno bilo i jo steo preobrnoti, nego ona je pravla: Tiszti mojega Boga zbantuje, ki

miszli, da mene od njega odvrne. Hohar je mecs zdigno, Agnes sze pa na molbo doli pusztila, — glava sze odszekala od tela.

Njeni sztarisje szo ne zsalosztni posztali, nego z veszeljem szo odneszli telo i pokopali szo na szvojem imanji. Kda bi krsceseniki pri njenom grobi szpravise meli, szo poganje na nje vdarili i je vu pobeg szpravili; nego Emerenciana, prijateljinja Agneske, je szmrt najsila pri toj priliki, ar je poganom njihovo krvolocnoszt na ocsi vrgla. Ona je kamenovana i ar je esese ne okrscesena bila, po szvojoj krvi za Jezusa prelevanoj je zadobila nebeszko kraljesztvo i tak sze je vu krili Boga z tisztov zjediniła, sterov sze je vu detinsztvi tak szladko igrala. Poleg Agneske je pokopana.

Sztarisje szo dosztokrat virosztuvali pri grobi Agneske. Ednok sze je njim szkazala Szvetica okol vzeta od doszta devic. Nad Agneskov je bila edna ovca. Ona je potrostala szvoje sztarise: Ne zsalosztite sze nad mojev szmrtjov, nego veszelte sze. Jasz pa moje prijateljinke prebivamo vu ednoj szvetloj palacsi i jasz szam vu nebeszah z onim zjedinjena, koga szam na zemli iz celoga szrea rada mela. To prikazanje je doszta ludi vleklo k grobi, nisterne iz radovednoszti, nisterni szo sze pa vupali od boleznih sze resiti. Edna hesi Constantius caszara, esese poganszka, je tudi k grobi Agneske sla vu szvojem velkom betegi. Pri grobi njo je zgrabo szen i vidla je devico, kak je njoj pravla: Pobatri sze i veri vu Jezusi Krisztusi, vu bozsem Szini, vu tvojem zvelicsari, ki te od bolezn i odszlobodi i ti zdravje da. Kak sze je caszarova hesi prebudila, sze je dobro esutila. Iz zahvalnoszti je proszila szvoje oco caszara za dopuscenje na grob edno lepo cerkev zozidati dati na eseszt szvete Agneske.

Februar 5-ga casasztimo *szveto Agato*. Korono mantrnistva je zadobila vu Catania (Sicilia) leta 251. pod preganjanjom Decius caszara.

Agata od rane mladoszti sze je Bogi aldovala, Kvintian, prefektus, komi je lepota i bogasztvo Agate znamo bilo, je steo szvojo zselo i szkoposzt dopuniti.

Dao je Agato pred szodnijo prvizvati. Kak je szveta devica hoharom prekdana bila, je etak zacselo moliti:

Jezus Krisztus, najreksi Goszpod vszega, ti vidis moje szree i poznas mojo zselo. Tvoje je vsze, ka jasz mam. Ti szi moj paszter i Bog i jasz ovca tvojeja pasnika, vesini me vredno, da vraga obladam.

Tak je molila po poti, kak je pa pred szodnijo prisla, Kvintian je njo prekdao ednoj

neszramnoj zszenszki, po imeni Aphrodisia. Szi vszaki lahko miszli one szkusavanje, stere je jakoszt Agate mogla pretrpeti, edna jezeropotna szmrt bi lezsese bila, kak pa tiszt sztalis, vu sterom je bila. Nego ona je batrivnoszti ne zgubila, vu Bogi sze je vupala. Njena molitev je poszluhnjena bila, ar njena csisztocsa je vu starih tjednah, stere je vu hisi one zsene prezsvela, nedoticsena osztala.

Kak je Kvintian to esuo, je Agato pred szebe dao zvati. Njeni odgovor je li szamo to bio, da pravo plemenistvo i prava szlobosesina je vu szluzsbi Jezusa Krisztusa.

Teda jo je Kvintian zacsko mantrati, na szlednje je zapovedo, da szo njene prsziz vun vrezali. Agata, je njemi na ocsi vrgla: „Krvolocsen eslovik, te je ne szram meni to vesiniti, ki szi na prszah tvoje matere goriszhranjeni bio.“

Szodec je devico nazaj poszlo vu temnico, rane dao zavezati. Bog je szam vracsitel posztano.

Szveti Peter sze je njoj szkazo, jo je potolzso, njene rane zvracso i napuno celo temnico z nebeszkov szvetlosztjov. Za stiri dni jo je znova dao zvati Kvintian, csudivao sze je, da sze je zvracсила, zapovedao je, da szo jo po csrepnjah i na zsaresem vogelji kotali. Potem szo jo znova vu temnico vrgli. Szem pridocsa je Agata tak zacselo moliti k Bogi:

Goszpod, moj Bog ti szi mene vszikdar brano od mojega detinsztva, ti szi szam vu mojem szrei zbriszso lubeznoszt proti szveti i sztalnoszt polozso vu trplenji, vzemi zdaj gor mojo duso. To szo bile njene szlednje recsi.

Februar 9-ga casasztimo *szveto Apollonijo*. Ta devica i mantrnica je zsvela vu Alexandriji. Bila je zse sztaroviczna, kda okoli 249. leta je edno velko preganjanje proti krscesenikom vun vdarilo. Ar ona je Jezusa Krisztusa ne stela zatajiti, poganje szo njoj z pesznicami i z kamnami razmlatili obraz; zobi szo njoj vun szpadnoli. Teda szo pa nalozsili velki ogen i szo sze njoj protili, da, esi Krisztusa ne zataji, njo bodejo zazgsali. Nego szv. devica, od Duha szvetoga navdusena, kak szv. Augusztin pravi, da nevernikom pokazse mocs krscesanszke vere, vupanja i lubavi, je szama szebe vu ogen vrgla.

Szveta Apollonija sze vu boli glave, vuh i zobov na pomocs zazava, da Bog gledocs njene bolezn i stere od poganov pretrpela, nam nase bolezn vkraj vzeme ali nam potrpljivoszt za vredno obnasanje daje.

Marciusa 7-ga szvetimo szvetez szv. *Perpetne*.

Perpetua je vu temnico prisla okoli 203. leta vu Karthago varasi z stirami tivarisami, med sterimi je bila i Felicitas, szedem meszecov noszecsca. Perpetna je mela malo dete na prszah.

Bila je dvadvajsztetih let sztara. Je itak mela ednoga brata, ki je i zs njov vu temnici bio.

Dale csujmo szveto Perpetno:

Mi szmo bili pod oblasztjom nasih szovraznikov, da je moj ocsa, pun lubavi, k meni vu temnico prisec, da mene vu sztalnoszti zmoti. Jasz pa szam ga pitala: Jeli ta putra, stero na szrteli vidis, lahko szvoje ime preobrne? Ne, to ne more vesiniti, odgovoro je on. Tak i jasz, szam dale pravla, szebe ne morem za drugo vun dati, kak pa szam, to je, za krscesenico. Tedsz szej je moj ocsa na mene vrgo, liki bi mi ocsi steo vun szkopati. Veecs dni me je ne pohodo, vu tam caszsi szmo szej dali krsztiti. Kak szam iz vode krszta sztopila, mi jo szveti Duh miszel dao, ne za drugo, kak za sztanovitno trpljenje vu vszeh mokah.

Za nisterne dni szo nasz pelali vu grozovitno kmiesno temnico. Doszta szmo trpeli. Meni je najveksa bolezen bila, da szo od mene vzeli moje dete. Nego z penezami szmo podmitili nase csuvarje i meni je dopusceno bilo veeskrat nadojiti moje dete, stero je od gladi zse celo szlabo bilo.

Eden den je pravo meni moj brat: „Jasz znam, da ti doszta zmores pri Bogi, proszi ga zato, naj na znanje da, jeli ti z szmrtjov mantrnistva merjes i kda to bo?

Jasz szam szej molila k Bogi, naj videnje poslje i un mi je poszlo. Jasz szam vidla eno vizzoko, zlato lesztvico, stera je od zemle do nebesz szegnola, je tak voszka bila, da je szamo eden lahko gori so. Na dva kraja lesztvice szo bili mecsi, szablje, szrpi, nosi, tak da vszaki, ki bi zamisljeno sztopo ali vu drugi kraj bi gledao, gvusno bi od orozsja ovrazeni posztano. Pri nogah lesztvice je pa lezso eden grozen kaes, steri bi vszakoga pozsro, ki bi szej vupao na lesztvico sztopiti. Prvi, ki je po lesztvici gori so, je bio Satur, moj brat, steri je ne pri nasz bio, da szo nasz vu temnico vrgli, nego szledi szej je dao szam z nami zapreti. Kak je na lesztvici celo gori priso, szej je obrno i kricsio meni: Perpetua, jasz te csakam, nego pazi, da te kaes ne pozsre. Jasz szam njemi odgovorila: vu lmeni nasega Goszpodna Jezusa Krisztusa i sztopim kaes mi skode ne napravi. Na to je kaes glavo nanizo, kak bi szej mene bojo i jasz szam na njega sztopila i on je meni szluzso za prvo sztubo. Kak szamgori prisla, szam vidla eden velki ogracsek, na szredi je szedo eden

moskiz belimi vlaszami, je bio velkoga zraszka, oblecseni, kak eden ovesar, ovce je dojio, okoli njega je pa sztao eden velki, nezracsunani sereg, oblecseni z belim oblecsom. Un je mene zvaio po mojem imeni i pravo je meni: Bodi zdrava, moja hesi. Teda mi je dao mleko, stero je un dojio, jasz szam to sz vkupdjanimi rokami vzela i szam jela i vszi, ki szo okoli sztali, szo pravili Amen. Pri tom glaszi szam szej prebudila i szam esese nika szladkoga mela vu vusztah. Jasz szam to videnje pripovidavala mojemi brati i midva szva iz toga szklenola, da pred nama szmrt mantrnistva sztoji.

Za nisterne dni je priso moj ocsa k meni. Szmiluj szej meni, je pravo, szmiluj szej mojnih szerih vlaszih. Szmiluj szej nad tvojim ocsom. Ve pa szam jasz tebe hrano i pred tvojimi bratami rajse te meo. Glej tvoje brate, glej tvojo mater, glej tvoje dete, stero brezi tebe ne be moglo zsiveti. Zataji tvojo vero, stera nasz vsze vu neszrecco szune, nisese med nami ne de vupo pred ludi iti, esi bos ti na szmrt oszojena. Pri teh recsah je ocsa moj kusno mojo roko, pred moje noge szej je vrgo. Da bi ga potrostala, szam njemi pravila: Z menom de szej godilo, ka szej Bogi vidi, ar mores znati, da nas zsitek je ne vu nasih, nego vu bozsih rokah. Zsalosztno je vkraj odiso.

Drugi den szo nasz pred szodnijo posztavili. Vszi, ki szo pred menom szpitani bili, szo batrivno vadlivali naso vero. Kak je red na meue priso, na ednok szej je szkazao moj ocsa z mojim detetom.

Steo me je z nova doli guesati. Na pomocs njemi je priso szodec govorecsi: Pa bi tebe ne genoli szeri vlaszi tvojega ocse, steroga ti za neszreecnoga vesinis, pa bi te ne genolo tvoje dete, stera tvojo szmrt za sziroto vesini? Ve pa prineszi aldov nasemi caszari i nasim bogom. Jasz pa szam odgovorila: Nikdar ne bodem aldovala. Potem ti szi krscesenica? me je pitao.

Da, jasz szam krscesenica, szam odgovorila. Med tem je eden szluga mojega ocsio steri, je esese itak tam sztao, z ednim botom dale szuno.

To je mene jako bolelo, ar szo njega vu velkoj sztaroszti za mene volo bantovali. Szodec je szod prineszo, poleg steroga pred divje sztvari pridemo. Z veszeljom szmo szej povrnoli vu naso tamnico.

Kastiga szmrtna je odlasana bila do najblizsese igre.

Na szmrt oszojene szo krsceseniki pohodili. Moj ocsa me je tudi pohodo. Szkubo je szvojo brado, pred menom szej je doli vrgo. Njegova zsalosztno je meni tudi velka zsalosztno bila.

Felicitas je zse oszem meszecov noszila szad szvoje utrobe. I ar den igre sze je priblizsavao, bojala sze je, da ne de mogla z nami vred mreti. Zato szmo mi vrela molili sze k Bogi. Naso molitev je Bog poszluhno, una je rodila edno deklico, stero je edna szesztra na rejenje prek vzela.

Doszta ludih je prislo iz radovednoszti nje gledat tiszti den pred igrov, kem je Satur pravo: Ne de zadoszta vasoj necslovecsoj radovednoszti jutrasnji den? Dnesz sze tak vidi, kak bi szmilenje z nami meli, z jutra te pa od veszelja roke vkuper pokali. Dobro nasz poglednite, da nasz na szoduji den szpoznate. Te recsi polne moesne vere szo nisterne pogane sztresznole, ki szo i verniki posztali.

Den igre szo pelali je iz voze vu amfiteater. Veszelje je doli szvetilo iz njihovih obrazov. Na szlednje je sla Perpetna. Felicitas je ne mogla za doszta hvalo Bogi davati, da i una je szrecsna zs njimi iti. Ovi trije pa, da szo pred sztolcom szodea mimo sli, szo pravili: Szodis nasz ti na etom szveti, tebe pa de Bog szodo na drugom szveti. Kda bi ludsztvo te osztre recsi esulo, szo zseleli, da bi je zbicsuvali. Mantrnicke szo sze veszelili, da vu bicsuvanji szo vredni bili szpodobni Jezusi Krisztusi posztati. Na Saturniusa i Revocatusa je ob prvim eden leopard, potem eden medved vdaro. Satur sze je bojo od medvedov, najrajse bi od prvoga grizka leoparda mro. Pa tak sze je tudi zgodilo.

Med tem Perpetnai Felicitas szte posztavlenive bile pred edno divjo kravo. Ludsztvi je milo bilo gledati gingavi zraszek Perpetue, milo je njim bilo gledati Felicitaso, stera je komaj tri dni rodila. Krava je najobprvim na Perpetuo vdarila, vu zrak lucasila. Kda je Perpetua na tla szpadnola i vidla, da je oblecs razcesesnjeni, vkup szzi ga potegnola. Bolje szzi je na to miszlila, kak pa na bolezen. Med tem je krava Felicitaso tudi vu zrak lucasila i kda bi Felicitas ne znala gori sztanoti, tam sze je popasesila Perpetua i pomogla. One szo csakale, da ludsztvo de dale zselelo boj sz sztvarmi, nego ne szo zseleli, zato szo je na edne dveri vun pelali.

Med tem szo mantrnike pol mrtve nazaj pri vlekli i szo njim iz szmi lenoszti szitek vzeli. Felicitas je ni eden glaszni ni dala, nego Perpetua je vu roke ednoga neprilicsnoga gladiatora, hohara, prisla. To sze je zgodilo vu Karthago varasi leta 203. marc. 7-ga.

Szv. Augusztin pise: „Vu njih je obladao on, ki je vu njih zszivo.“ Csi Jezus po szvojoj veri vu nami zszive, teda i mi bodemo obladali nad vszemi szkusnjavami.

Majusa 4-ga szvetimo szv. Moniko. Narodila sze je vu leti 322. vu Afriki. Njeni

mozs je pogan bio i bolvanom szluzso. Grobi je bio proti njoj. Nego Monika je potrpljiva bila. ne ga draszila, csakala, dokecs sze je njegov csemer vtihsaio, teda ga je opominala.

Nisterne zszenszke, stero szo doszta menje mele trpeti od szvojih mozsov, szo sze ednok tozszile. Nego Monika je njim pravila: Vas jezic je tudi kriv.

Krotka zszenszka je esese od szvoje punojce tudi mela trpeti. Lazsam edne szluzsbenice je vervala, mir hizse razdrapala.

Monika pa je csakala, szvoje duzsznoszti je z taksov trpljivosztjov i krotkosztjov opravala, da vszi jeziki szo zamucsali.

Mela je edno heser i dva szina. Vcsila je na krsesanszke pravico ar je dobro znala, kakso moes ma matere recs na gingavo deteese szrce. Trud njoj je placani bio: cela familija je vervala vu Jezusi Krisztusi, szamo ocsa ne.

Augusztin je bisztroumen decsak bio, dali szo ga solariti. Velki aldov szo pri neszli, ar szo ne bogati bili.

Nego kem bolje je va znanji i letah napredovao, tem bolje je un szluzso zselam szvojega tela.

Glaszoviten mozs je steo biti, modre knige steo Cicerona, nego edno ga je vszikdar peklo, da vu teh knjigah ne ga gucsa Jezusa Krisztusa, koga je mati njemi telkokrat imentuvala.

Telovnoszt pa gizdoszt na lazsz pelajo. Augusztin je vu krivo vero manicheusov szpadno. To sze je zgodilo vu dvajszetom leti njegovoga zszivljenja.

Med tem szze je Monika britko jokala, da je njeni szzi odsztavo pravo vero.

Do zdaj je Augusztin vu Karthago bio. Na ednok szzi je zsziszlo, da de vu Rim so. Mati je ne stela dovoliti, nego vsze je zaman bilo. Szprevodila ga je do morja, da ga z szvojimi szkuzami nazaj bode drzsala.

Augusztin je pravo, da szamo od ednoga prijatla, ki na ladjo szede, scse szlobod valzeti, mater je nagucso, da vu ednoj kapeli poleg morja sese v nocsi ozszati.

Augusztin je v nocsi v Rim sze odpelao. Monika sze szkuznata domo obrnola.

Kak je Augusztin vu Rim prislo, je esuo, da vu Majlandi ednoga vucsitelja lepoga gucsanja iscesejo. Meszto je zadobo, nego tu ga je csako Bog, da ga z mozsnosztjov szvoje milosese vdari i ga vu pravo vero nazaj pri pela.

Vu tisztom csaszzi je bio puszpek vu Majlandi szv. Ambrozius, koga predge szo poznane bile po celom taljanszskom.

Augusztin ga je rad poszluhsao, ar szo lepe bile predge, nego po mali ga je pravica tudi genola. Tak ga lepa recs na pravico

pri pelala. Nego zdaj je vu njem grozoviten boj posztano, proti szpoznanoj pravici szo sze posztavlala telovna poszelenja.

Monika je vu szvojoj materinszkoy lubezni za szinom prisla vu Majland. Pa kak je to dalecs bilo. Nego matere szree ne pozna dalecsino, kda je od szina gues.

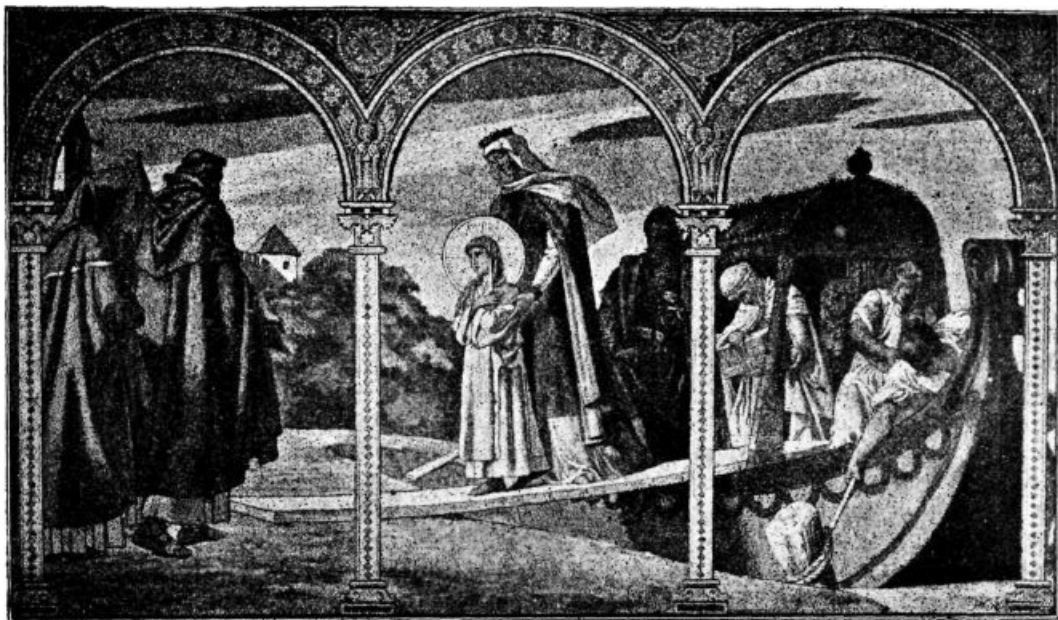
Augusztin je zse ne vecs krivoverec bio, nego katolicsan tüdi ne. Grehi szo ga nazaj drzsali.

Nego ednok sze je zgodilo, da je gori odpro pizma szvetoga Pavla apostola i eto je steo: Posteno hodmo kak vu dne, ne vu pijanoszti, ne vu neesisztoesi i nevoscensozti, nego oblecste na szebe Goszpodna Jezusa Krisztusa.

Prvle mi je vszikdar zselo bila, de bi esese malo casza meni dopuscenenoga bilo na zemli zsveti, to je bila zselo, da bi tebe pred mojoy szmrtjov kak krscsenika vidla. Bog je mojo zselo szpuno, ar zdaj jasz tebe, kak szlugo Boga gledam. Zakaj bi pa zato dale zsvivela.

Monika je betezsna posztanola, zima jo je sztrla i kak je z nova k szebi prisla, je gori poglednola i pravila: Tu mores tvojo mater pokopati, polozi mojo telo, koma scses, doszta sze ne brigaj za nje. Szamo edno te prozsim: szpomni sze od mene pri oltari Goszpodna.

Na 9. den szvojeja betega je z velkov potrpljivosztjov molila. Augusztin njoj je ocsi zapro. Szkuze szo njemi ocsi pobile. Telo je szledi vu Rim odneseno.

Margareta iz hise Arpadove.

Augusztin je preobrnjeni posztano, bozsa milosesa je prehodila njegovo szree.

Matere veszelje je veliko bilo.

Od zdaj je Augusztin drugo nika ne vecs gledo, nego to, da bi szveti posztano. Augusztin sze je dao okrsztiti.

Potem szii je naprej vzeo, szvet celo osztaviti, da bi Jezusi zsvivo. So je nazaj vu Afriko, polek Tagaste je poiszkaao edno tiho meszto.

Nego prvle kak bi domo priso, je Monika mrla. Prisla szta vu Ostia, da bi ladjo pozsakala. Eden vecser szta pri okni vkuper szedela. Monika je veszela bila. Na ednok je zacsnola guesati: Nika sze meni vecs ne dopadne vu tom zsvivenji. Jasz ne vem, ka bi vecs za dela mela.

Monika je bila zsenzka, stera je vredna esüdivanja vszaksega casza. Una je pokazala, da edna zseno i mati, csi sze k Bogi prepocraca, doszta zna vesiniti. Na krscsanszko vero je szpravila szledi szvojeja mozsa, po szvojih prosnjah i szkuzah je pri Bogi velkoga szvetnika i püspeka szproszila szveti vu szvojem szini Augusztina.

Decembra 4-ga szvetimo *szveto Baro*. Narodila sze je leta 235, v Maloj Azsiji, vu Nikomediji varasi Bithynije. Edina hesi je bila ednoga greskoga i bogatoga pogana. Ocsa je velko veszelje meo nad njov i una je kaszla i lepa bila na duso i telo gledocs. Da njo od hüdiuh ludih obvarje, vu ednoj palacsi, türmi je zsvivela. Dobro njoj je bilo. To je ravno njoj po voli bilo, da od grehov szveta je dalecs bila.

Vu toj szamoti je mela csasz zri premisljavati, da je szamo eden Bog, vsze drugo je sztvorjenje. Kepi bolvanov szo od rok cslovecsih naprevleni, ne morejo Bog biti. Bozsa miloscsa je zse preszvetila pamet device.

Ednok je ocsa naprej sztopo, da njo scese dati k ednomi plemenitomi mosi, nego ona je proszila, naj njo escse niha. Ocsa je csemeren posztano.

Bara je ocsa proszila, naj edno kopaliscese da napraviti vu türmi.

Ocsa je dovalo, zapovedao, naj dve okni sze napravita. Potem je odpotivao.

Bara je prizvala zidare, tri okne szo napravili. Kak je vsze gotovo bilo, je sla vu hiso, kde kopaliscese bilo, na marmoratno szteno med dvema oknama je krizs napravila i vis, marmor, liki voszk, sze je podao i pokazao sze je krizs. Barbara je med krizsom na kolina szpadnola i je obljubila Jezusi vekivecsno devistvo. Vu toj hisi je po csudnom deli i krszt prijala. Mocno sze pripravlala k viheri, steri pri nazajpovrnenji ocse vun vdaro bode.

Ocsa je pogledno szvojo heser, vpamet je vzeo tri okna, vpamet je vzeo krizs na marmoratnoj szteni. Ocsa Dioscorus csemeren je pitao, ka sze je to zgodilo. Teda sze je Bara z velkov batrivnosztjov zdignola i pravla, da tri okna szo napravlene na ceseszt szvetoga Trojsztva, da ovo znamenje je krizs, na sterom je bozsi Szin za nasz trpo i tak je ona tudi pripravna za Jezusa Krisztusa vsze potrpeti. Liki sztrela, szo ocsa te recsi pobile i vu esemerah mecs zgrabi, da szvoje dete mori.

Nego Bog njo je reso od szkrivne szmrti, ar ona je po csudi obvarvana bila, pred besznim ocsom.

Ocsa njo je zacno biti, vsze probo, da njo preobrne od Jezusa, nego vsze zaman. Zato njo je ocsa z szvojimi rokami pelo pred szodca Martianusa, notri jo je tozso, liki krsesenico i proszo ga je, da jo gene i preobrne.

Szodec je zaprva lepo gucsa. Naprej njoj je noszo pokornoszt proti ocsi, njeno mladoszt, lepoto. Nego Bara je na to li vedno pravila, da ona pravoga Boga moli i bolvane zavizse, da ona Krisztusa lubi, nebeszkoga Oese zapovedi za vees stima, kak szvojega ocse. Teda je csemeren posztano szodec, naprej je dao prineszti skeri i prilike mantranja, da njo zoszaga. Drugi bi sze zbojao, nego devica sze je zaszmejala: Te skeri szo meni lublene, ar one bodo mi pripravile, kak najprvle z jedinjnje z Jezusom. Na to jo je dao privezati k ednomi sztebri i grozovitno je bila biesztivana.

Od szvoje krvi, liki z rudesov oblekov, oblecsena, je peljana vu temnico.

Vu temnici, ovo, szo sze poszvetile

sztene, nebeszki zarocsnik, Jezus Krisztus, je pred njov sztao, trostao je njo, naj sztalna bode, zadobi vekivecsno korono.

Na te recsi szo zacsnole rane celiti i devica je vu szvojoj lepoti z nova tam sztala.

Devica je z nova pred szvojega szodca prignana, nego ne z razdrapanim telom, nego z lepottjov szvojega tela, ne blea, nego z lepim obrazom.

Szodec je pravo, da szo njo poganzski bogovje zvracsili i njo je gori pozvao, naj njim hvalo da. Nego devica je pravila: O neszrecsen Martianus, ne tvojih bogov delo je moje zvracsenje, nego jasz mam to zahvaliti Bogi, ki je nebo i zemlo sztvoro, koga jedinoga jasz molim i za njega z radosztjom merjem.

Szodec je grozovitno csemeren posztano. Zacseo jo je z zselezom drapati, z szkalami zsgati, glavno njeno z klepacsom tucsti. Med tem mantranjom sze devica gorecse k Jezusi pomolila. Na to njoj je szodec z nosom vun dao v vezati prszci.

Na szlednje pa jo je steo vszem prebivalcom varasa med spotom i szmehom po vulici od vszega oblecsa nago kazati i njo z ednov sibov tucsti, da vsze kresanszke device bojaznoszt obide.

Kak szo szlugi to zapovid szpuniti steli, ona sze je k Bogi pomolila: Goszpod i kralnebe i zemle, ki z oblakom zakrijes nebo i zemlo z velkov kmicov pokrijes, pokri i mene i me obesuvaj, da moje telo telovnim ludem ne bode za szmeh posztavleno i da sze tvoje szveto ime ne oszkriuni. I, ovo, vu tisztom megnjenji je nebeszka szvetloszt telo okol vzela tak, da szo poganje njenoga nagoga tela ne vidili.

Pri vszem tem mantranji je ocsa nazocsi bio, nego ne z szalosztjom, nego z veszeljem, hohare je nagibao. Pa njegova krvolocnoszt li ne vtihsana kila. Zato je proszo szodca, da njemi dopücseno bode, da on szam szvojo heser mori. Kak je dopücsanje dobo, liki zverina, je na szvoje dete vdaro, vun jo je vleko iz varasa, na najblizsnji breg.

Mecs ocse besznoga sze je razszveto vu zraki i lepa glava szvete device je zse na zemli bila.

To je vidla edna bogabojecsa zszenszka, po imeni Julianna, i una sze pred szodca posztavila i szebe za krsesenico vadlúvala. Kak Bara una je tüdi vsze mantranje mogla pretrpeti, dokecs szo jo ne vun privlekli na meszto, kde Bara pred kratkim csaszom szmrt najsla.

Poganje szo miszlili, da szo vsze dobro opravili, nego na ednok je sztrela iz nebe vdarila ob prvim neszmilenoga ocsa, druga pa szodca tak, da szo njihove kotrige vkuper

mogli iskzati. Drugi poganje pa presztrahseni na vsze kraje szo razbezsali.

Taksa trpljenja szo vu tisztom esaszi potrebna bila, da vu kmico pogansztva vtopleno lüdsztvo sze predrami.

Szvetivi teli szo od ednoga pobožsnoga mosa, po imeni Valentianus, gori poizskanivi i med szvetim szpevanjem pokopanivi.

Od te võre szo sze krseseniki pomnozavali, ki szo z velkov pobožsnosztjov pri grobi szvete Bare szvoje molitvi opravivali.

Doszta csüd sze je zgodilo na prosnjo szv. Bare. I mi z vupanjom sze moremo k njoj priblizsavati, da niseše z hitrov i neesakanov szmrtjov ne merje. Njeni oca je z hitrovszmrtjov mro.

Decembra 13-ga je *szveta Lucia*. Izhajala je leta 304. iz plemenite i bogae familije varasa Syracus na otoki Sicilije. Zse vu detinsztvi je zgrabila szvojega oco, tem bolje sze je mati Eutyhia szkrebela, vu malo deklico krsesanszko vero poszaditi.

Jezusa Krisztusa je odebrala szebi za zarocsnika i obljubila je vszikdar vu devistvi szveti.

Zgodilo sze je, da je mati obetezsala. Zse je 4 let k poszteli privezana bila, vsze pomocs csloveca je zaman bila.

Hesi je mater nagucsala, da bi sle k grobi szvete Agate vu Cataneo, da bi tam oszlobodjenje od szvoje boleznii proszila.

Pri bozsoj szluzsbi szte bile, po steroj szo verniki razodisli, Lucia pa mati szte doli pokleknole pri grobi szvete Agate. Na ednok sze je Luciji szkazala szveta Agata od angelov obdana i pravila je: Ti Bogi poszvecsena devica! Ti od meme zseles tiszto, ka ti tvojoj materi szama lahko delis. Naj ti znano bode, tvoja vera je tvojoj materi zdravje szpravila i da po tebi tvoji materni varas nad vszemi varasmi Sicilije glaszoviten bode, ar szii ti nasemi Zvelicsari vu tvojoj deviskoj esisztoesi tak lepo meszto pripravila.

Z temi recsmi je szveta Agata premionola i Lucia od Boga navdusena je rekla materi: Mati, ti szii od tvojega betegaa odszlobodjena, nego ti mene tudi poszluhni, pa me vees ne prizsiljavaj na zsenitev. Jasz szam Jezusa za zarocsnika prebrala.

Iz zahvalnoszti je mati dovolila prosnjo Lucije.

Kda pa je Lucija za õrocsino pitala, je rekla mati: Prvle bodem mrla, teda de vsze tvoje i na tiszto lahko obrnes, na koj scses. O mati, je pravla Lucija, te je ne Bogi prijeten aldov, teda prekdati õrocsino, kda cslovek merje i ga zse vees vszivati ne more. Daj ga zdaj Bogi, dokees esese zšives i po

njegovoj miloscsi szii szvoje zdravje nazaj zadobila.

Mati je szklenola, da vsze razdeli med sziiromakami i szamovolno sziiromastvi szii odebera.

Nego od matere zse davno odebrani mladeneec je ne z dobrimi ocsmi gledao, da je mati vsze razdelila i zato je mater i heser njeno za odgovor proszo. Lucia njemi je odgovorila celo odkrito szresno, da sze ona nese zseniti.

Mladeneec je bezso k szodei i Lucijo notri trzso, liki krsesenico.

Na to je zapovidao szodec, da Lucijo pred njega prizsenejo i da ona bolvanom aldov prinesze.

Mirno je odgovorila devica: Najszisztesi i Bogi najprijetnesi aldov je, sziiromakom, sziirotam, dovicam na pomocs iti. Jasz szam pa to vcsinila, dokees szam kaj mela. Zdaj pa zse vees nika ne mam, zdaj szamo mene prineszem za aldov ednomi i p. avomi Bogi. Lehko szkusas.

Paschasius szodec je pravo, da minejo recsi, csi na mantranjo pride red. Na to je devica rekla: Bozsims szlugam ne morejo faliti recsi, ar je njim Krisztus pravo: Kda te pred kralami i szodecami sztali, ne premislavajte szii, kak i ka te gucsali, ar sze vam vu onom hipi da, ka bodete mogli praviti. Ne szte vi, ki guesite, nego szveti Duh, on guesi vu vami.

Kda bi njo Paschasius pitao: Je vu tebi szveti Duh? Je odgovorila: Csiszto i pobožsno zšivoci szo cerkev Duha szvetoga. On pa pravo: Pa vu bozsno hiso, med razvüzdane lüde te posljem, da te Duh szveti osztavi. Devica je odgovorila: Csi me zblatiti das proti mojoj voli, esisztoeso duplisno mo mela.

Paschasius celo csemerem njo je steo odvleesti dati vu hiso greha.

Csüdnno je proti sztala devica. Ne szo jo mogli iz meszta genoti. Z csüdivanjom szo to csudo gledali poganje. Oni szo pravili, da tü niksaa compernija more biti. Dali szo prizvati poganszke pope, da comper vkraj vzemejo. Nego zaman, z nova szo szkusali devico iz meszta genoti, na nikoj szo ne mogli zš njov priti. Zdaj zse jeli vidis, pravla je devica, da je moje telo, cerkev Duha szvetoga, stero ti po tom nacsnii ne mores zšisiti.

Paschasius celo csemerem, je dao okoli device ogen nalozsiti, na ogen szmolo lucsati, na devico pa oli polevati.

Nego na szredi plamna je neovrazena sztala i Bogi hvalo popevala.

Szodec celo oszramoten sze nazaj potegno i zapovedao, da sze devica z mecsom mori.

Na to zapoved eden hohar njo je szmekno vu gut i je njo nihao vszvojoj krvi lezsati; kda

szo poganje odisli, prisli szo naprej verniki i najslji szo njo esese zsivo. Eden mesnik njoj je dao na pot Krisztusovo telo. Vmirajocsa je vernike batrivala, da sztalni osztanejo vu szvojoj veri. Prorokivala je, da vera bode obladata pogansztvo. Med molitvami vernikov je mrla, prizvana na vekivecno veszelje, kde ona med devicami lepse szija, liki szunce, szvetlese, liki zvezde na firmamentumi.

Blazeni szo milosztivni, ar oni milosz-

tivoszt zadobijo, pravi nas Zvelicsar. Te recsi je szpunila szveta Lucija. Lacsne je nasztila, zsedne napojila, nage oblekla. I za to je milosztivoszt dobila zse na zemli. Ali je pa ne obladata vsze mantranje?

Ka tomi naj mensemi vesinite, ²meni vesinite, pravi Zvelicsar. Ka mi z lubeznosztjov vesinimo szziromskom, bratom i szesztram Szina bozsega, tiszto mi na vekivecsen interes damo.

(kj.)

Blagosztlovena dela.

Najvekisi kincs vu nasoj veri mamó, sterc szvetloszt zasziya naso duso i sze zmoszno pokazse vu nasoj veszti. Bog je razszvetio vu nasz to szvetloszt, da vu njegovoj szvetloszti hodimo, da vu njegovoj blizoti zsi-

vemo. Vera je nas trost, po njoj szmo zjedineni z Krisztusom, vera je vretina nase mocsi, stera poleg Apostola je obladata szvet zse davno, oblada i zdaj vu nami. Nega kincsa, steri bi vecs vreden bio od nase vere. Una je dzsunzs i zakopani kincs, od steroga nam Jezus gucsi, za sterc vsze moremo tam dati, da je zadobimo i csi szmo je zadobili, vsze moramo zapusztiti, da je ne zgubimo. I csi za naso ³vero vsze zgubimo, i teda nebesza noszimo vu nasem szrci, sto pa vero zgubi, vu nevarnoszt vrzse szvoje zvelicsanje i takso kmicsno duso zse na zemli grozovitno dusevno szziromastvo i zsaloszt szprevaja. — Ono bozso vero, te kincs i veszelje steo Goszpon Jezus vszem ludem zagvusati, evangelium i szvoje miloscse je steo vszem prekdati, za to sze je pa poszkrbo, da na vero i mi-

loscse ludje lahko najdejo; za to je nasztavo matercerkev i vu njoj, liki vu ednoj hisi, je polozso szvoje kincse, je odpro solo, da de vsio szvoje vernike.

Nas Zvelicsitel je matercerkev za szkladiscse uiloscs posztavo, steroga szkladiscsa najvekisi kincs je on szam. To je njegova, hisa, ar tu on szam prebiva i zvun evangeliuma, steri je njegove duse szvetloszt, tu tecse iz njegovoga szrca vu szvesztvah szdem vretim miloscse. Vu toj hisi sze znova narodimo po krszti, to je ocinszka hisa nase duse; vu toj hisi je szkoz presztrani on sztól, pri sterom je novi zakon lubeznosztzi szkleno z szvojjimi vucsenikmi; tu sztoji i mi okoli njega jemo vecserjo Goszpodna; vu toj hisi odpere naso duso od zamazanih kerp, tu da vu pokori szvoj kus, z sterim nam vsze grehe pozabi, njegov duh, z sterim je na apostole dihao, govorecs: vzemite Duha szvetoga; vu tuj hisi je okoli nasz i liki ogen riszalszki sze nam da vu firmi, vu szvesztvi potrdjenja. Z ednov recsjov ta hisa, je hisa dece Boga, tiszte, sterc sze ne iz tela, i krvi, ne iz gizdosztzi, nego od Boga narodila.

Tü je okoli nasz nevidliv Jezus, njegov blagoszlov napolni nase cerkve, blagoszlovi nase oltare, tam je nad blagoszlovlenov vodov, szvečov i vej-kami, razpresztera sze vu glaszi zvona, vali sze vu dimikadila. Tü je on szam,

nisterne recsi popisem. Popisem, kak je szveta mati cerkev blagoszlovi. Kak je blagoszlovi, tak je i verniki morejo nücati. Z blagoszlovlenimi delami szamo poleg nakanenja matere cerkvi szlobodno zshivemo, szamo telko i tiszto

Nazaret.

Nazaret po nasem jeziki znamenitje cvet. Lezsi na 30 kilometrov od genezaretszkega jezera, vu ednoj lepoj dolini, kak 2 kilometra sürkoj, okol od bregov obdan. Hise szo iz kamla. Broj prebisalčov je djani na 5000—6000, iz sterih eden tretji del je katoliesanov, drugi del grkov, tretji pa mohamedančov. Luteranov je okoli 100. Zemla je jako rodovitna. Zsidovom je Nazaret ne jako poznani bio i vu esaszí Krisztusa je bio od zsidovov zametavani. Pri krsesenikih kak meszto oznanuvanja Marie i 30 letnoga szkrovnoga zsvljenja Jezusa vu velkom postenji sztoji. Zse szveta Jelena, mati Konstantina je po 300. leti vu Nazareti dala lepo cerkev zozidati na meszti hise blazsene Device Marie. Komaj je glas od toga razisao po szveti, vladarje,

püspecje, duhovniki, baratje szo romali vu Nazaret. Vu leti 1103. i 1187. szo vu Nazaret pridrli Szaraceni i Turki, leta 1263. divji szultan Bibars pregnao krsesenike iz Nazareta. Nego Bog je ne püszto Marijino hiso, leta 1291 v Dalmacio prek odnesena. Odnet je prisla na Taljanszko i zdaj je vu imenitnom romarszkom meszti v Loreti. Nazaret po leti 1291. je 300 let vu rüsiní lezso. Szamo prekidoes je szlobodno bilo franciskanusom tam prebivatí. Leta 1620. szo dobili dopüsesenje tam edno cerkev i kloster zidati. Zidanje je po mali napredovalo, szamo 1730. szo bili gotovi. Leta 1880. je bila cerkev podugsana sz sztroska ni nasega krala Franca Jozsefa I.

vu matericerkvi ne szamo krajino njegovoga oblecsa zgrabino, nego celoga Jezusa vidimo vu vcsenji, celoga Jezusa i njegove miloscse mamó vu szvesztvah, njegovo pomocs i blagoszlov mamó vu blagoszlovlaníh delah, od sterih vam

szlobodno csakamo, ka maticerkev po blogoszlovleníh delah nam scse dati.

Blagoszlovljena voda. Blagoszlovi sze predvecser Treh Kralov. Verniki z duhovnikom vred doli pokleknejo pred oltarom i na pomocs zovejo vsze

szvece. Potem pride exorcismus, izganjanje Satana i vragov. Blagoszlovi sze poszebim szo, potem voda z etov molitvov: Bog . . . z mozsoszt tvojega blagoszlova vu to vodo vlej: da ona na zganjanje vruga, na odpravlanje betega . . . dobi mocs, da ka ta voda vu hisi i vu mesztah vernikov poskropi, bode oszlobodjeno od necsisztocse, oszlobodi sze od kvara, naj ne bode tam kuga, ne bozsen zrak, da sze odpravijo vszi neprijateli i csi je kaj, ka je pokoji prebivalcov nevosceno. po poskropi te vode odbizsi . . . Szo sze vu vodo püsztii i duhovnik dale moli: Bog . . . vszemogocsi kral . . . ki szovrazsne zmozsosztii mocsi poteres, ki neprijatela besznocso obladas . . . tebe Bog, trepetajocsi i vrelo proszimo: da to sztvojenje szoli i vode milosztivno poglednes, dobrovolno ocsisztis, z rossov tvoje milosztivnosztii blagoszlovii: da kdekoli bode zlejana (poskropljena), po zazavanji tvojega szvetoga imena, vsze szovrastvo necsisztoga duha sze dalecs odpravi . . . i nazocsnoszt Duha szvetoga nam, ki tvojo miloszerdnoszt proszimo, vu vszakom meszti na pomocs bode. Potem sze Bogi hvalo da.

Zvun toga, csi voda szfali, sze csrez leta kda koli blagoszlovi.

Verniki vodo blagoszloveno domo neszejo da poskropijo betezsnike, hisa, njiva, vinograde i druge dela i vodo majo vu szvojih hisah, da sze zs njov vszaki den i vecskrat poskropijo. (Rit. Strig. 242.)

Blagoszlavlanje vina na Janosovo. Preste sze evangelium od gosztüvanja v Kani. Potem sze blagoszlovi vino: Bog blagoszlovi to vino i vsze, ki je vszivajo, od vszega hudoga obscuvaj . . . da kdokoli de je vszivaoo, z obilnosztjov bozsega blagoszlova sze nadeli . . . da vszem vszivajocsim bode zdravje tela i duse, vu nebeszah pa vekivecsnatolazsba.

Blagoszlavlanje treh darov na Treh Kralovo. Bog vlej tvoj blagoszlov, da

ki do je pri szebi meli, od vszega betega do zagvusni, da sze vszeh betegov tela i duse ognejo, da nikse nevarnosztii ne de vladalo vu njih. Pri nasz iz treh darov szamo kadilo dajo blagoszloviti.

Blagoszlavlanje szvecs na Szvecsnico. Bog ponizno te proszimo — moli duhovnik — da te szvecese ludem, na zdravje telovno i dusevno, po zazavanji tvojega imena i po pomocsi blazsene device Marije, stere dnesz szvetek szvetimo i po molitvah tvojih Szvecov blagoszlovi . . . da kak te szvecese vuzs-gane mocsno kmico razzsenejo, tak i nasa szrca razzszvetlene bodo brezi szleposztii grehov, da z csisztim okom ona bodemo gledali, stera szo tebi prijetna, za naso zvelicsanje pa hasznovita . . .

Blagoszlavlanje cvetja, vejk na cvetno nedelo. Proszimo te Goszpodne, — moli duhovnik, — blagoszlovi te vejke, da ki je vzemejo, obrambo szii zadobijo duse i tela . . . blagoszlovi te vejke, da koma koli do notri nesene, tvoj blagoszlov pride na one pribivalce.

Blagoszlavlanje jabok na Balazsovo. Vszemogocsi Bog, moli duhovnik, ki szii velki . . . csüde delas, za koga vere vadlüvanja Balazs puspek i mantrnik vsze mantranja sze ne zbojecsi je mantrnik odicseni posztao, ki szii njemi med drugimi ono milosceso delio, da po njegovoj prosnji boleznii guta, csi je nam na haszek, z tvojoj mocsjov vracsis, proszimo te blagoszlovi to sztvojenje jabok, da vszi, ki do zs njih z dobrim szrcom jeli, v kaksom koli betegi trpijo, sze naj oszlobodijo i vu cerkvi tvojoj zdravi i veszeli tebi hvalo davajo i hvalijo tvoje odicseno ime na vsze veke.

Blagoszlavlanje vuzemszke hrane. Agnjec — meszo — sze blagoszlovi, steroga mi scsemo Bogi na hvalo vszivati. Jajce sze blagoszlovi, da na zdravje bode vernikom, ki je z hvalodavanjem vszivajo. Kruh sze blagoszlovi, da vszi, ki ga vszivajo, zadobijo zdravje tela i duse.

Na pepelnico sze blagoszlovi pepel.
 Dúhovník moli nad pepelom: Bog, szmiluj sze nad pokornim, szmiluj sze nad ludmi k tebi kricsecsim i poszli tvojega Angela iz nebesz, ki blagoszlovi i poszveti te pæpel, naj bode pomocs vszem tvoje ime szveto ponizno zazivajocsim, vszem, ki szebe za szvojih grehov tozsijo . . . Bog, ki ne szmrt, nego pokoro zseles od grehsuikov . . ., te pepel, steroga za volo poniznoszti i odpuscsanja na glavo vzeti szmo odlocsili, blagoszlovi . . . ki sze posziplejo z pepelom, napolni je z pravov pokorov . . . Potem sze ludje posziplejo z pepelom med temi recsmi: Szpomni sze, cslovek, da szii prah i na prah sze obrnes.

Na Velko Meso sze blagoszlovi cvetje.
 Dúhovník moli: Blagoszlovi Goszpodne to sztvorjenje cvetja i trave, da bode pomocs hasznovito narodi cslovecesmi po zazavanji tvojega szvetoga imena, i ka nam tvoje obilna vola na trost da, naj nam njo imajocsim i obsuvajocsim bode na zdravje i szreco tela i dűse. Szmiluj sze szlugom i szlűzsbenicam tvojim, Goszpodne bozse za volo tvojega preszvetoga imena, ki tebi z vernoszťjom szlűzsijo i nebeszke dare sze vupajo; da tvoj blagoszlov potoj travi i cvetji njim bode na obrambo tela i dűse i travo, cvetje tvoja dobrota naj blagoszlovi, i po tvojoj milosci, ka sze, vupamo zadobimo i obdrzsimo po tisztoin, ki je nasz na krizsi zvelicsao.

Na Balazsovo sze blagoszlovijo szvecse,
 stere sze pod gut drzsijo z temi recsmi. Po prosnji szv. Balasa pűspeka i mantrnika, oszlobodi te Bog od betegaga guta i od druge nevole.

Novo ozsenjena zseno pride vu cerkev, da Bogi hvalo da, duhovnik jo szprimlje pri dverah i notri jo vpela vu cerkev. Boga proszi, da njoj rodovitoszt daruje, dete pa, stero njoj da, naj blagoszlovi.

Krscsanszka mati po rojszťvi sze tudi vu cerkev pascsi, da Bogi hvalo da. Opomina sze: Pobozsna krscsanszka mati! Goszpodin Bog te je sz detetom blagoszlovo, tvojo boleznoszt na veszelje obrno; zdaj sz detetom navkup dicsis v szvetoj cerkvi njegovo szveto ime. Zahvali sze Bogi i veszeli sze v Goszpodii! ali ne pozabi, da sze ti veszelje szamo teda dopuni, csi ti dete na bozso diko zraszte. Vtiszni szii globoko v szrce szvetoga Piszma recsi: „Mas szini? vcsi je i vugibaj je od detinszťva! (Sir. 7·24.) Pazi zato na njegov dűseven i teloven haszek, vcsi njegove neduzsne vuszta na preszveto ime Jezusovo, zaszadi njemi v neduzsno szrce zacsetek modroszti, sztrah bozsi. Sz opominanjom, sz vesenjom, se csi je potrebno, sz kastigov je varuj od zapelavnih nevarnoszťtih. Naj rano polubi Boga iz celoga szrca, z cele dűse, z cele pameti, iz vsze moci, bliznjega pa, kak szamoga szebe. Proszi Boga, naj je napumi sz szvojov szvetov miloszťjov, da ne szamo v sztaroszti, nego i najbole v modroszti i miloszti raszte pri Bogi i ludeh. Naj bode ono tvoje veszelje, tolazsba i ednok pomocs. To proszimo od predragoga Jezusa, komi dika i szlava na vsze veke.

* * *

Szveta Maticerkev vsze blagoszlovi, ka szam vam jasz ne vsze napiszao, tak moszte, zseleznice, hise, sole i. t. d. Ito vsze, naj vu rokah vernikov vsze blagoszlovljeno bode, da do sztvorjena dela poleg bozse zapovedi vszivali.

Szveta maticerkev blagoszlovi dela, naj verniki sker, orozsje majo proti szkűsavanji, naj mocs po njih zadobijo.

Nego edno nikdar ne pozabite, da z blagoszlovljenimi delami te poleg molitvi i nakanenja matere cerkvi sziveli; da ne bodete vekse dela zseleli, kak pa szveta mati cerkev stela dati.

Iz prosnje materecerkvi, kda bla-

goszlovi dela, sze vidi, na koj szlobodno potrebujete blagoszlovljena dela. Na priliko iz blagoszlavlanja vina na Janosovo vszaki cseden cslovek previdi, da sze vino na pomocs ludem da, ne pa da bi sztvari, kravi, konji davali. Zse za toga volo, ar je vino szamo za lüdi.

Dobro szi zapomlimo, da kak i na koj szlobodno potrebujemo blagoszlovljena dela, vszikdar prosnje i molitve pokazsejo. Escse edno. Vu szvetom Piszmi sze ste: Nisce to Ime: Goszpon Jezus, ne more povedati. nego vu szvetom

Duhi. Zmozsno, csudnovito je to Ime, nego ne je, csi je ne zovem vu Duhi, je ne zmozsno, csi to Ime zovem z grehsnim szrcem, kde ne ga Duha.

Tak i pri blagoszlovljenih delah. Kak sze pri blagoszlavlanji jabok na Balasovo moli, da na haszek bode onim, ki do z dobrim szrcem vsivali, tak sze poprek lahko pravi: Da na haszek, na blagoszlov, na zvelicsanje szamo onim bode, ki z dobrim i z esisztim szrcem do blagoszlovljene dela jemali. (kj.)

Duzsnoshti okol betezsnika.

Betezsnika pri hisi mate, ne larajte doszta okoli njega. Zs njim vred trpeti morete. Ki je proti drögim trpljivi i szmileni, potrpljiv i szmileni bode proti onomi szam Goszpodin Bog.

Csi betezsniak szpoved zsele, volo njemi morete szpuniti. Tesko betezsne pa, kem iz razloesnih zrokov, ar szo szlabi ali vu zimi ali vu vrocsmi gorijo i ne szo celo pri pameti, ne pride na pamet szpoved, szami jih mor te nagucesavati.

Nisternim teda, kda duhovnika sesejo prizvati, na pamet pride, da bi hiso trbelo beliti ali pod zribati ali szrtel zmazati. To je ne zdravo. Ne je zdravo betezsniki, ki vu ovom szapoti ali fajtoesi more dni dugo lezsati. Zvün toga je ne zdravo szamomi duhovniki. V dosztih mesztah okna doli zabijejo, znano je pa, da brezi zraka, nisesene more zsveti, najbolje pa betezsniak. Nisterni betezsniak bi bolje miroven bio, csi bi njemi esiszti zrak vosesili.

Kda za duhovnika posljete, sztol pripravite. Doli ga presztrite z belim prtom. Na szredo polozsite kriz med dve szvecse. Za krizsom okol, csi mate, szlobodno korine zdevate na ceszt i diko oltarszkoga szvesztva,

steroga duhovnik prinesze. Na sztol polozsite blagoszlovljeno vodo vu ednoj kupici ali salici z ednov vejkov ali z klaszovja. vlatovja zvezanim püslekom, da dushovnik vu hiso sztopivsi betezsnika zna poskropiti. Zvüntoga vu ednoj kupici sze polozsi vino ali esiszta voda, duhovnik najmre prle, kak betezsniki da oltarszko szvesztvo, dva prszta vu vodi zapere i kda je dao betezsniki oltarszko szvesztvo, szi znova prszte zapere. Ta voda sze da betezsniki piti, ka pa osztane, sze na ogen vrzse. Na dale sze na sztol polozsi eden tanjer z szoljov, z falajesekom krüha. Poleg tanjera sze pa dene malo prediva ali vatte. Dühovnik najmre pri szlednjem mazanji namazse betezsnika, z predivom doli zbrise szveti oli, potem sz szoljov i krühom szi szvoje prszte ociszti. Na szlednje na sztol sze polozsi edna briszacsca ali eden robez. Jako bi dobro bilo, da bi sze na eden sztolec v ednoj szkledi vszikdar voda pripravila, da bi szi dühovnik roke zaprao.

Kak szo v hisi zse vsze opravili, tiho posztanejo vu hisi ali vun odidejo, da betezsniak de mir meo od grehov szi premisljavati, k szpovedi sze pripravljati.

Kda hisni vidijo, da sze duhovnik priblizsava, szvecse vuzsgejo, edno szvecso pa vun neszejo i z gorecsov szvec ov pred zvünskimi

Novorojenoga Jezusa molijo paszirje.

pragom szprimlejo oltarszko szvesztvo i vu hiso idocsi vodijo duhovnika k betezsniki i szveco goreco na sztol polozsijo.

Ob prvim sze opravi szpoved. Med tem hisni vun odidejo i od zvŕnah litanije od oltarszkoga szvesztva ali od szrca Jezusa ali drŕge molitve molijo.

Na znamenje duhovnika notri sztopijo vu hiso i doli pokleknejo. Eden iz turbe vzeme zvonec i na recsi: Goszpodne, ne szam vreden . . . trikrat po mali zeinka. Eden drŕgi pa po vzetji oltarszkoga szvesztva pripravleno vodo ali vino ponŕdi betezsniki. Potem betezsni gori vzeme szlednje mazanje. Ocsi, vŕha, nosz, vŕszta, dlani, noge sze njemi namazsejo i med tem dŕhovnik proszi Boga, da betezsniki poleg szvoje milosztivnoszti i po mazanji z szvetim olijom vsze odpŕszti, ka je z ocsmi, z vŕhami i. t. d. pregrehso. To szvesztvo da betezsniki polesesanje, mir na dŕsi i na teli, da trpljivoszta, da dobrovolno trpi szvojo bolezen. Pod mazanjem eden vu roke vzeme tanjer z vattov, stera je pripravlena vu 6 golobisah ali pa z predivom i pomaga betezsniki robec doli vzeti, roke naprej vzeti ali noge doli odeti. Ona vatta, szol i krŕh sze na ogen vrzse. Pod mazanjem krseseniki nazocsni doli pokleknovsi molijo za betezsnika, vero, vupanje, lubezen molijo, potem nisterne ocsanase.

Potem dobi betezsni Apostolszki blagoszlov. Najme csi sze je z csiszta szpovedo, csi de szvoj beteg trpljivo prenasao i Jezusovo Ime de vecskrat na pomoc zazavao, na szlednjo vŕro popolne odpŕsztke dobi.

Kak duhovnik odide, ne trbe z nepotrebni szpitavanjem betezsnika motiti. Nihajte ga na szebe, naj one dobre miszli, stere szo sze vu njem prijete pri vzetji treh szvesztvah, naj one miszli i zsele nadaljava.

Lepo krsceanszko delo je betezsnike pohoditi, duge nocsi poleg njihove posztelje virosztŕvati. Nego to pohajanje naj ne bode betezsniki na zmeeso. Sto ne ve kaj csednoga povedati, raj naj nika ne pravi betezsniki.

Betezsnika z lepov recsjov moremo opominati, da vsze szvoje vupanje vu Boga vrzse, da szvoje grehe pozsaluje, da milosztivnoszta bozso proszi i bolezen, liki Boga ocsinszko pohajanje, trpljivo trpi i verje, da to njemi vsze na zvelicsanje szlŕzsi, na szlednje pa szizitek more poboljsati.

Szvede kepe razpetoga Jezusa, blazsene device Marije ali drŕgoga Szvetnika, steroga betezsni poszelno csaszti, njemi pred ocsmi posztavimo. Poleg betezsnika naj bode vu ednoj poszodici blagoszlovljena voda, z sterov sze betezsni vecskrat poszkropi.

Pred betezsnikom sze vecskrat moli ocsa-

nas, zdrava bodi i apostolszka vera ali sze pred njim preste moka nasega Goszpodna Jezusa Krisztusa ali sze pred njim stejo pelde i mantrniska szmrt szvetnikov. Nego to sze vsze po priliki i vu szvojem csaszti more zgoditi, da po tom betezsni polesesanje dobi, ne pa zmeesa bi sze na njega polozsila.

Vszaki betezsni more szvoje zemelszke dela vu red posztaviti, testamentum napraviti. Szlednja vola betezsnika pa szveta more biti pred vszakim. Isztina, da dosztkrat szlednjo volo betezsnika szvetszka pravda ne pritrdi, ar kaj vu formi fali, nego krsesenikom, ki szo ne k formam privezani, nego tem bolje szo doli zavezani szvojoj dŕsnoj veszti, krsesenikom je szlednja vola szveta i proti szpoznanoj voli pokojnoga ne idejo na tozso. Dobri krseseniki postŕjejo szlednjo volo i njo ne razmeesejo na tanacs lagojih ludeh.

Betezsni, csi sze zvracsi, pred vszem drŕgim vu cerkev ide, kde Bogi hvalo da za ozdravljenje i Krisztusovo telo k szebi vzeme. Kak je obecso, poboljsani szitek zlive.

Vmirajocsi betezsni naj vecskrat z potrŕim i pozsalŕvanim szreom szveto Ime Jezusa na pomoc zove.

Potem moremo vu betezsniki vecskrat pobudjavati vero, vŕpanje, lubezen i drŕge jakoszti.

Vera. Goszpodne, kam bomo sli? Recsi vecsnoga zsvljenja szo pri Tebi. I mi szmo vervali i szpoznali, da sziz Ti Krisztus Szin bozsi. (Jan. 9, 69, 70)

Verjem, da sziz eden vu bozsansztvu i troji vu personah: Ocsa, Szin i szveti Duh Bog.

Verjem, Goszpodne, pomagaj mojo nevornoszta. (Mark. 9. 25.)

Znamo, da vsze ves (Jan. 16., 30.) i da je tvoja recs pravica. (Jan. 17., 17.)

Verjem v szvetoj Materi Cerkvi, ar je szteber, trdnoszta pravice.

Csi tudi mreti morem z Tebom, ne zatajim Te. (Mat. 26., 35.)

Vupanje. Dober sziz Ti (Ps. 118., 68.) i szmilenja tvojega, Goszpodne, je polna zemla. (Ps. 118., 64.)

V Tebi szam sze vupal. Goszpod, pravo szam: Ti sziz moj Bog, Goszpodne, naj ne bodem oszramoten, ar szam Tebe na pomoc zval. (Ps. 30., 15., 17.)

K Tebi kriescim, o Goszpod, govorecs: Ti sziz moje vupanje, del moj na zemli zsvicosih. (Ps. 141., 6.)

Csi tudi hodo na szredi szmrtne szence, ne bojim sze hudoga, ar sziz Ti z menom. (Ps. 22, 4.)

Pomocsni, branitel moj sziz Ti i v tvojoj recsi sze pred vszem vupam. (Ps. 118, 118.)

Resi v Tebi vupajocsega szluzsbenika, moj Bog. (Ps. 82, 5.)

V Tebi sze vupam, o Goszpodne, naj ne bom oszramoten vekomaj. (Ps. 83, 2.)

Lubezen. Moja dusa njemi zsvi. (Ps. 21, 31.)

Goszpod je del moje orocsine i mojega keliha. (Ps. 15, 15.)

Kak jelen hrepeni k sztudenci vode, tak hrepeni moje dusa za Te, o Bog. (Ps. 41, 2.)

Goszpodne, Ti znas, da Te lubim. (Jan. 21, 15.)

Zagotoven szam, da niti szmrt niti zsitek ... me ne more odrgrnoti od bozse lubeznosti. (Rim. 18, 38, 39.)

O Bog, keszno szam Te lubo, davna in itak nova lepota, keszno szam Te lubo. (Szv. Augusztn.)

Pozsalüvanje. Szmiluj sze meni, o Bog, po muozsini tvojga velkoga szmilenja i po obilnosti tvojih milosztih zbrisi moju hudobo. (Ps. 50, 3.)

Szperi me i bole bom beli kak szneg. (Ps. 50, 9.)

Ne odvrzsi me od lica tvojega i szvetoga Duha tvejega ne vzemi od mena. (Ps. 50, 13.)

Zazsgi z ognjom moje obiszti i moje szrce. (Ps. 25, 2.)

Ne obrni od mene tvojega lica ... bodi moj pomocnik, ne zapuszti me ... Goszpodne, Zvelicsitel moj. (Ps. 26, 9.)

Bozza vola. Bog je dal, Bog je vzeli kak sze je Bogi dopadnolo, tak je vesinjeno; naj bode blagoszlovljeno ime Goszpodnovo. (Job. 1, 21.)

Pripravljeno je moje szrce, o Bog, pripravljeno je moje szrce. (Ps. 56, 8.)

V tvojih rokah je moja prisesztnost. (Ps. 30, 16.)

Ocsa moj, esi je mocese, naj mine od mene te pehar; ali zato, ne kak jazs sesem, nego kak Ti. (Mat. 26, 39.)

Csi premiszlim vsze vesinjene moje grehe, doszta menje je, ka zdaj trpim i doszta vekse je, ka szam szii zse dugo zaszluzso. (Sacram. S. Greg. M.)

Preporacsanje Bogi, njegovim szvetnikom. Moj Jezus, szmilenje! (100 d. o.)

Szladki Jezus, ne bodi moj szodec, nego moj Zvelicsitel. (50 d. o.)

Jezus moj Bog, lubim Te nad vsze. (50 d. o.)

Jezus, Marija, Jozsef! Vam darujem moje szrce, moju duso.

Jezus, Marija i Jozsef, bodite mi na pomoec v szmrtnom boji.

Jezus, Marija i Jozsef z vami vu miri naj pieminem iz szveta. (300 d. o.)

Ocsa moj, v tvoje roke priporacsam duso moju. (Luk. 23 46.)

Vmirajocsemi razpetje date na krus, pred njega drzsite, da ga gleda i tak vupanje szvojega zvelicsanja zadobi. Potem molite litanije od vszeh szvecev i druge molitve za vmirajocse.

Kak sze priblizsava szkradnja vöra, teda najbolje naj vszi okol sztojeesi doli pokleknovi molijo. Szam vmirajocsi pa szam naj pravi ali esi ne more, drugi njemi pravi: Jezus, Jezus, Jezus. Vu tvoje roke, Goszpodne, priporacsim moju duso. Goszpon Jezus Krisztus, vzemi moju duso. Szveta Maria, moli za me. Marija mati milosztii, mati milosztivnoszti, ti me od szovrazsnika brani i vzemi me vu vöri szmrfti.

Kak merje, vszi doli pokleknovi nisterne ocsanase zmolijo za pokoj vekivecsni premiole duse.

Potem poleg navade posteno opravijo telo, szveco vuzsgejo. Mali krizs (krizs esiszla) sze polozsi na przi vu roke umrloga, esi pa krizseca ne ga, vu krizs sze roke denejo. Vecskrat sze poskropi z blagoszlenov vodov, domacsi pa i drugi, ki pridejo, za pokojnoga molijo.

Pozabiti nikdar ne sznemo, da pokojnomo szamo molitve, szvete mese aldov, gor aldovano precsisecsavanje i drugo dobro delo je na haszek. Pokopati moremo pokejne posteno poleg krscsanszke navade, nego nepotrebne paradije ne trbe delati.

Sztaro navada je, da sze pri pokopi go-recse szvece neszejo. To sztaro navado moremo ponoviti i obdrzsati. Ne trbe vsze od hisnih esakati. Ne trbe vszako malo delo vesaszii placsati dati. Csi mo na to sli, na velki raesun nikse place ne dobimo, naprej szmo jo zse vun vzeli.

Krscsanszka duzsnoszt je mrtvece pokapati, szprevoditi. Ne za jela i pila volo trbe to krscsanszko duzsnoszt opravlati. Bozsna navada. Doszta lüdh ravno za toga volo ne ide na szprevod, da ne scse nikomi na zsmesco biti. Szprevodite krscsenike, ar je krscsanszka duzsnoszt i od nikoga nika ne zselte i ne esakajte. Od obeda ali vecserje po pokopi dosztih pijano, neposteno domo ide.

Csi sze mrtvec k cerkvi nesze, sze polozsi tak, da noge proti oltari sztojijo.

Poleg sztare navade sze mala deca ne pokopa vküper z sztaresimi, nego odlocsena meszta ma mala deca, stera je mrla prvle, kak je z szvojov pametjov zsvela.

Mala deca sze oblece poleg navade; korona, venec sza na glavico polozsi iz korin, iz disecsiih travin na znamenje esisztoese telovne. Pri pokopi maloga deteta sze tüdi zvoni, nego ne zsalosztien glasz, nego z veszelim glaszom sze zvoni. Vu molitvah, stere dühovnik opravla,

sze proszi Bog, da on, ki vszakomi deteti po krszti umrlomi brezi njegove vrednoszti vekivecsno zsvilenje daruje, i nam naj da po prosnji blazsene device Marie i vszeh szvecalov, da i mi z esisztim szrcem bodemo zsvilei i tak vu paradizsomi z blazsenov decov sze veszelili.

Escse nika! Betezsna deca, stera zse z pametjov zsvive, sze namazse z szvetim olijom. Deca mensa sze po priliki da blagoszloviti.

* * *

Kakso je zsvilenje, taksa de szmrt.

Blodno szizmiszlijo oni, ki sze na szlednjo vöro scesejo szpokoriti. Brezi vere, vüpanja, lubezni, pozsalüvanja, povolnoga szrea sze niscse ne more zvelicsati. Potem csi je kdo te jakoszti vu szvojem zsvilenji [sze nikdar ne trüdio vu szebi pobudjavati, kak sze on more vupati, da de to njemi mogocse vu szlednjoj vöri, vu velkoj [bolezni, vu ovoj omajci, kda escse dosztakrat pobozsni ludje blodno guesijo? Poszebna miloscsa bozsanzi potrebna bila, stero pa oni, ki szo vszikdar proti Bogi grehsili, sze ne morejo vüpati. (kj.)

Popolno pozsalüvanje.

Vu szpovedi nase grehe vadlühjemo, potem je pozsalühjemo, obljubimo poboljsanje, na odvezanje dühovnika sze grehi nasi odpüsztijio.

Pri szpovedi je zadoszta, csi grehepozsalühjemo zato, daszmo zs njimi sziz duso zamazali, pekel sziz priszläzsili, nebesza zgübili. To pozsalüvanje sze právi

nepopolno, stero vu szpovedi je zadoszta, nego záto vszaksi sze more trüditii, da vu szebi popolno pozsalüvanje obüdi.

Popolno pozsalüvanje je nasih grehov takso pozsalüvanje, z sterov záto zsalühjemo nase grehe, ar szmo zs njimi Boga, najboljso i najveksodobroto zbantüvali.

I ka ycsi szvéta maticerkev od toga popolnoga pozsalüvanja?

Moj dragi csitatel, vu tom megnjeni mas velke grehe na tvojoj düsi. Vküp sze poberi na edno megnjenoszti i pobüdi vu tebi popolno pozsalüvanje. Sziz tak vesino, sziz szloboden, ocsiscsen od tvojih grehov, zse zdaj pred prejimanjom szvesztva pokore. Ar poleg vesenja szvete materecerkvi „popolno

pozsalüvanje zmiri nasz z Bogom, prvle kak pa szvesztvo pokore, to je, szpovid szpunimo.“

Szamo od szebe sze razmi, daszlovek more volo meti, grehe, kak najprvle de prilika, vadlühvati vu szpovedi.

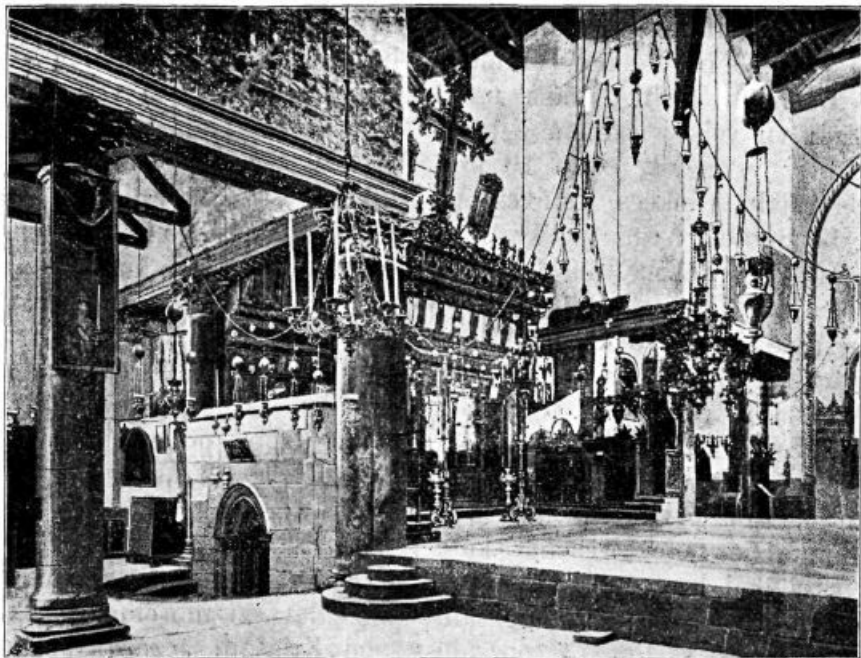
Leta 1881. dec. 8-ga je goro vu Wieni (Becs) Ring-theater. Szto i szto lüdi je vu platenah szmrt naj slo. Gvüsno, daszo nisterni velké grehe na düsi meli. Szpovedati sze pa ne mogocse bilo. Pa szo sze oni na veke szkvarili? Oni ne, steri szo vu szlednjem hipi vu szebi popolno pozsalüvanje obüdili. Na to je miszlila edna teda iz sole vünosztala deklieska, stera je vu gorecsoj hisi na glasz vu szebi obüdila vero, vüpanje, lubezen, popolno pozsalüvanje. Doszta jih je moglo zs njov vred moliti.

Doma sziz pri deli. Na ednok ti bozsno pride. Lüdje sze popascsijo za dühovnika. Nego med tem viszi tvoje zsvilenje v najvekssoj nevarscsini, Bog zna, jeli dühovnik te escse zsvivoga najde, da bi njemi sze szpovedo? Pobüdi vu tebi popolno pozsalüvanje,

ovak, csi merjes brezi toga, na veke sze szkvaris.

Ali nika drügo! Na szmrtnoj posz-teli lezsis, szpovid szí ravno opravo, nego eden velki greh szí pozabo pove-

dati. Dühovnik je zse odiso. Tebi je pa zsmetno, njega vcsaszí znova k szebi prizvati. Pobüdi vu tebi popolno pozsalüvanje. Szledi po priliki dühov-nika znova lahko prizoves.

Votlina rojstva Jezusa Krisztusa.

Betlehem lezsi na 10 kilometrov od Jeruzalema i znamenuje po nasem jez ki hiso krüha. Varas je mali bio. Zatö pravi Micheas 9 szto let pred rojstvom. Krisztusovim, da je Betlehem mali. Tü je pokopana Rachel, zsena Jakoba. Tü je brala vlatovje Rut na poli bogatogata Booza i je posztala njegova zsena. David kral je rojeni vu Betlehemi, kde je on csredo szvojege osee paszo i od proroke Samuela za krala namazani. Od Krisztusovoga rojstva je Betlehem vszikdar vu velkoj ceszti sztao pred krscesenikami. Vu stalici sze je zse od sztarodavnih csaszov szveta mesa szluzsila i caszar Hadrian (117—138) je naesi ne mogo krscesenike od szvetoga meszta vkraj drzsati, kak da je bolvanszko podobo Adonisa, boga lepote tam dao goriposztao. Szveta Jelena vu prvih 300. letah je dala tam cerkev zozidati. Ad toga hipa szo romarje obiszkovali Betlehem. Od Mohamedancov je varas doszta trpo, leta 1099 zvün cerkvi je porüseni, vu leti 1110 je nazaj zozidani. Dobo je i püspeka Reinharda, nego on je leta 1223. od Mohamedancov pregnani. Od leta 1840. apat Sz. Moritz meszta na Svi-csarszkom noszi ime, titulus betlehemszkiego püspeka. Zdjaj je vu Betlehemi prebivalcov 4000 do 5000, med njimi 300 mohamedancov, nisternü szidovov, drügi szo krsceseniki, naime 2300 katnlicsanov, 1200 grkov, 200 armenov. — Od szvete Jelena zozidana cerkev je zdaj vu rokäh grkov zse od leta 1758. Iz Presbyteriuma 15 sztub pela vu votlino narodjenja Jezusa. Je 13 metrov duga, stiri metre surka i tri pa pol metre viszoka. Tü je meszto, kde sze narodo Jezus. Tam sztoji eden oltar, pod sterim na tla lezsi edna zvezda szrebrna, na steroy sze stejo recsi : „Hic de Maria Virgine Jesus Christus natus est“ to je „Tü sze je od Device Marie Jezus Krisztus narodo.“ To pizmo od szrebrnih lampasov, steri od oltari doli viszijo, razszvetleno : Tak i cela votlina je od doliviszcsih lampasov razszvetlena. V ednom meszti po dveh sztubah doli pridemo, kde szo jazsli sztälé Jezusa i kde szo trijekrali Krisztusa molili. Poleg cerkvi franciskanusi, grki, armenje majo szvoje klostre. Od leta 1863 i luteranje majo edno cerkev. Kak szam popiszao, leta 1758 szo grki vu szvoje imanje vzeli cerkev, na oltari narodjenja szamo grki i armenje szlobodno mesujejo. Katolicsanzski mesniki prikazsejo szvete mese aldov na oltari molbe treh kralov. Na tom oltari molbe treh kralov na szpomin narodjenja Jezusa franciska-nusi vszaki den ob tretjoj vöri v gojldno edno szv. meso szlüzsijo. Zadvecsera pa vu procesziji pohodijo franciskanusi ta szveta meszta.

Po leti doszla stemo, da ednok tū, drugocs tam vu steroga je grm vdaro. Na njivi szi i na ednok te zgrabi liscs. Csi vu dūso szi poglednes, szlobodno te je escse bolje sztrah. Ka bos delao? Pobūdi vu tebi popolno pozsalūvanje!

Driesch plebanos pise (Die vollkommene Reue, ein goldener Himmelschlüssel Bachem, Köln.). Jasz szam ednok szam vu velkoj szmrtnoj pogibelnoszti bio, vsze tak edno 10 szekund je trajalo, dokecs cslovek po ocsanasa bi zmolo. Nego vu kratkom csaszi szam szi doszla miszlo, celo moje zsvilenje liki bliszki je prek moje dūse zblisznolo, escse to ka bi sze po mojoj szmrti z menoj zgodilo, pa to vsze vu csaszi pol ocsanasa. Nego Bog mi je pomogo na zsvilenje.

Nego ka szam jasz vu tisztom nevarnom hipi ob prvim miszlo, to je bilo tiszto, ka je poleg vcsenja katekizmusasa vszakemi krcseniki duzsnoszt, najmre eden krics k Bogi za pozsalūvanje, eden krics k Bogi z pozsalūvanim szrcem.

Nego moj csitatel, tiszto milosztivnoszt, stero vu szmrtnoj pogibelnoszti tvojoj dūsi szkazses, mores i drūgim szkazati, csi vu nevarscsino pridejo. Kak neszpametno sze godi dosztakrat pri kaksoj neszrecsi! Lūdje szemtan bezsijo, sztojijo brezi tanacsasa, javcsejo, vsze vkūper kricsijo, bezsijo za duhovnika, za doktora, za vodo, za domacso vrasztvo, med tem pa vmirajocsi zse proti szlednjemi ide i nikoga ne ga, steri bi sze szmilūvao sziromaske dūse ino bi vu teh kratkih i dragih minutah, dokecs dūhovnik ne pride, naprej molo, vu vūha umirajocsega sepeto recsi popolnoga pozsalū-

vanja ino bi dūso na veke reso. Zato pa vu taksoj priliki ne kriesci, ar szamo betezsnika z tem motis, nego tiho i merno sztopi k umirajocsemi, drzsi krics pred njegove ocsi, z mirovnim, tihim, nego do szreca szegajocsim glaszom ga proszi, da vu szrci naj z te bom miszli, z te bom moli i pravi, ka bos njemi ti naprej molo. To milosztivnoszt vcsini, csi vcsaszi miszlis, da bos njemi zaman naprej molo, csi vcsaszi sze tak vidi, liki bi betezsen nika ne vido, csūo ali razmo. Tak dobro delo vcsinis ino vmirajocsi bo tebi vu nebeszah na veke zahvalo.

Kak najlezse cslovek vu szebi pozsalūvanje prebūdi?

Naj szi cslovek miszli, da pod kricsom Jezusa sztoji, ki je za nasz telko trpo, potem prebūdi vu szebi lūbezen do Jezusa i pozsalūvanje nad grehami, za sterih volo szo Jezusa mantrali.

Kda szmo pri szpovedi i klecsimo, vszigdar szi moremo miszliti, da szmo pod Kricsom Jezusa, grehe vadlūjmo, liki bi njemi vadlūvali, pozsalujmo je, naj nam za grehe zsal bode, ar za nje je mogo telko trpeti, za nje je tekja njegova krv doli po teli, dol po kricsi, na tla na szūho zemlo. Csi tak pozsalūjemo nase grehe, i na naso dūso szpadne krv Jezusova i zapere, ocsiszti dūso od vszeh grehov.

Ki edno sker doszta obracsasa, prilicsen posztane. Ki vecskrat pozsalūje szvoje grehe, njemi ne velko delo vu pogibelnoszti pozsalūvati grehe. Nego ki nigdar ne ma dobroga pozsalūvanja i mislenja, on ga i vu nevarscsini ne de meo.

(kj.)

Szlednja pot.

Plebanos je betezsen posztano. Nikdar je ne betezsen bio, nego eto ednok, kda je najbolje szneg so, szo ga na szpovid zvali i prehlado sze je. Doktora szo zvali, zapiszao je vrasztvo i osztro prepovedao, da bi plebanos vun hise sztopo na mrzel zrak.

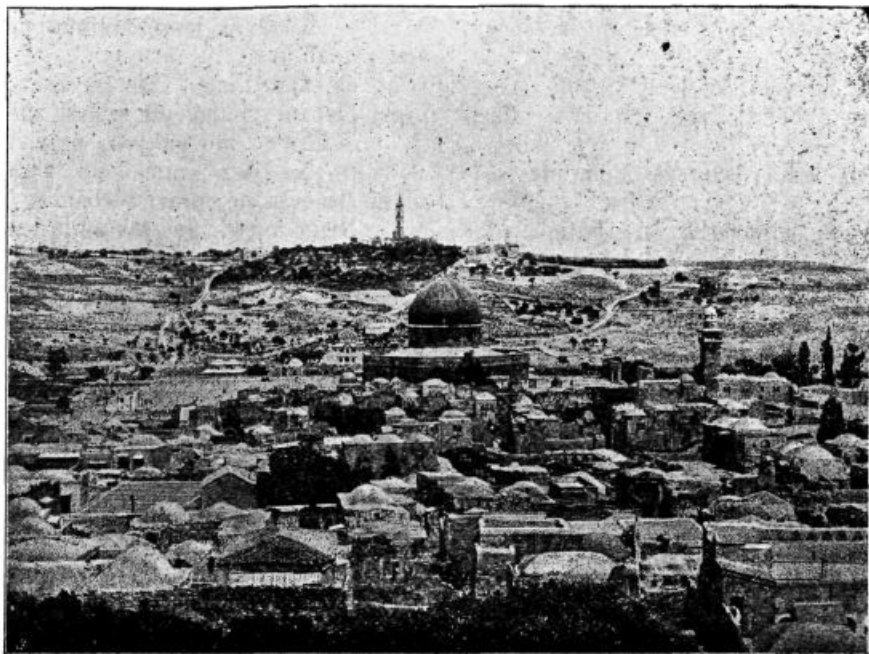
Den je za dnevom so, plebanosi je pa boljse ne bilo.

Vu cerkvi szo za njega bogamolili, ar szo ga radi meli.

Dcma pa na farofi kljuko je eden ovomi

vu roke dao. Celi den szo hodili ludje. Szlüzsbeni na farofi szo zse csemerni bili, naprej szo noszili, da je vracsitek prepovedao betezsnika doszta motiti, da botezsnik je tak i tak szlab i mir potrebuje; nego plebanos je li mirno pravo, naj pridejo, Bog zna, je — li do me vecs vidili ali jasz nje, ar szam prevecs szlab.

Proti vecseri szo prehejzali ludje hoditi. Betezsnik z mirom zaszi, tak sze vidi, liki bi sze szmehao. Nikak po mali zruzsi po dverah, notri sze posztavi edna mala solarica.

Jeruzsalem z olivszkim bregom.

Tritszesti let je minulo od rojsztva Jezusa Krisztusa. Teda je priseo on csasz, da bi sze Jezus vu roke zidovom dao, da bi razpeti bio i gorisztano i tak szvojemi Ocsi nazaj so. — Zato je Jezus z vucsenikmi vu Jeruzsalem so, na szlednjo vecserjo vküper szpravo szvoje apostole, oltarszko szvesztvo nasztavo. Potom sze je napolo na olivszki breg, steri je ne celo pol võre dalecs od Jeruzsalema. To je bilo tak proti poi nosci na velki cse-trtek. Prek szo mogli iti ednoga potoka po imeni Cedron. Jezus je priso vu ograd ednoga marofa po imeni Getszemani, stero olivszko preso znamenüje. Zdajnsji Getszemani ograd je stirioglati steri je od izhoda 53, od szevra pa 50 metror dugi. Sz poltri metror viszikami sztenami je ograjeni i od Franciskanusov je lepo obdelavan. Malona szever kazsejo ono meszto kde je Krisztus znoj tocsó. To je edna votlina vu pecsino, stera je 3 metre viszoka, 18 metror duga pa 5 metror sürka. Tam szo i trije oltarje na sterih vszikdar poszvet gori. Nad velkim oltarom je eden kep, steri Zvelicsitela i szkazanje Angela naprej posztavia i szledesco pizsmo noszi po latinszkom jeziki: Tü szo njegove szkuze, liki znoj krvav dolitekle na zemlo. Kak je Jezus vu ograd priseo, nazaj je sztavo 8 apostolov, z Petrom, Jakobom i Janosom je dale so. Tozso sze je: Moja dusa je szalosztna notri do szmrtri. Doli sze j z obrazom vrgo do tla i pravo: Moj ocsa, esi je mococse, naj odide od mene te pehar, nego ne tak kak jasz sesem, nego kak ti scses. Szledi pa tak molo: Ocsa, esi je ne mococse, da bi te pehar od mene odiso brezi toga, da bi ga vun szpio, naj sze zgodi tvoja vola. Teda sze je szkazao eden angel iz nebesz i ga je pobatrio. Jezus pa vu szmrtnom sztiszskavanji je bolje vreló molo. I bio je njegov znoj, liki kaplice krvi, stera je na zemlo kapala. Potem je priseo Judas z vojakami i szo Jezusa zgrabili,

Plebanos sze prebudi, gleda szvojega goszta i pita ga:

— Sto szi pa ti?

— Spolarova Bara.

— Oh, oh, ti szi Bara. Dugo szam te zse ne vido vu soli.

— Proszim, goszpon plebanos, jako szam betezsna bila . . . .

— Tak zse, pravi betezsniik.

Komaj szta na konec prisla, notri sztopi eden moski.

-- Ka pa Janos, pohodo szi me?

Lepo je, lepo. Nego tebe szam zse tudi lehko leto dni ne vido. Kde szi po hodo?

— Proszim, goszpon plebanos, betezsen, jako betezsen szam bio.

Med tem notrisztopi edna dekla lepoga, veszeloga obraza.

— Jasz ne vem, ka je to? Proti vecseri me vszi taksi pohodite, stere szam zse dolgo ne vido.

— Jako szam betezsna bila, pravla je dekla.

Komaj je odgovorila, notrisztopi edna sztara zsenzka.

— No, vasz pacs szam pred ednim tjednom vido. Nego kak szte vi szem prisli? Ve szte pa na szmrt betezsna bili.

— Betezsna szam bila, nego szam sze ozdravila. Zdaj mi je zso boljse, odgovorila je sztarcia i dopüsesenje prozila, da bi sze dotiszzedla.

Plebanos je prijazno zs njimi szi zgu-esavo i szpitavo, njegove duse szo bile iz med najboljsh.

Vu prijaznom, szladkom pogovarjanji sze je szunce tiszti kratek zimszki den hitro nag-nolo, kmica je posztanola.

— Pa je zse devet vöra, pravo je eden. Moremo iti.

— Dobro, dobro, pravo je betezsniik, nego na hodniki je kmica, pa po sztubaj more iti, jasz vasz szprevodim iz hise.

Prvle sze genoti ne mogo, zdaj pa bisztro gori szkocso, obleko sze je.

— Velki, zimszki kaput tüdi vmemem, vuni je mrzlo. Osi bi to znao vracsitel, bi me ne pohvalio. Nego jasz ga zse vees ne potrebujem, celo szam zdrav, tak dolro sze esütim, kak esce nikdar ne.

Po kmiesnom hodniki pridejo na zrak.

— Pa je nika ne morzlo, pravi plebanos, jasz vasz dale szprevodim, malo gibanje de meni tüdi dobro djalo.

Idejo prek po kmiesnoj vulici, pridejo k hisi male Baricee.

— Barica, ti szi tü doma! ka ides dale?

— Jasz szam zse ne vees tü doma. Jasz zse drugomi goszpodi szluzsim.

Sli szo dale. Na ednok szo vun prisli iz veszi. Csudno sze to vidi plebanosi, da ni eden je ne so domo, zato pita:

— Jasz szam pozabo vsze vu betegi ali sze pa szvet obrno? Koma pa vi idete?

— Mi zse drugo domovino mamö, tio je odgovor z ednim glaszom.

— Pa je dalecs?

— Kak vmemö, edni hitro pridejo, drügi po esaszöma, drugi pa je nikdar ne naidejo.

Prisli szo na lepa pola i travnike. Korine szo cvele, pizsane ftice zsvrgölele. Szvelloszt sze je razpreszterala, esudno, szunca pa nikdi ne bilo viditi.

— Tü je vsze lepo, pravi plebanos.

— Esese na lepse krajine pridemo, szo vszi pridali.

— Nego meni zse vrocse posztanjuje, pravi plebanos i doli szi szleese zimszki kaput.

— Neszo mo ga jasz, pravi moski.

— Ne, jasz szam celo zdrav, meni je niksa zsmecsa ne, pravi plebanos.

Nego moski ga tak milo gledö, da ga je ne steo razsaliti: prek je njemi dao kaput.

Tak szo sli dale. Pogucsavali, szmehali szo sze. Vu velkoj radoszti szo nanes vpamet ne vzeli, da zse nad zemljo szo zdignjemi, da vu zraki, proti, proti bliszketajoesim zvezdam drzsijo.

Prisli sze na eden lepi prosztor. Plebanos ozdalecs je lüdi vpamet vzeo i kak szo sze priblizsavali, na szame poznance je szpoznao. Dobro je pozna.

Szami njegovi farniki szo. Nego edno sze je njemi esudno vidlo, da szo te zse vszi szpomrli.

To je nikak ne razmo, kak szo te szem prisli ali kak je on med nje priso.

Vszi szo sze veszelili, da szo eden ovoga vidili. Okoli njega szo sze posztavili i szo ga z veszelim obrazom gledali.

Med tem sze je priblizsavao eden eslovik miloga i krotkoga pogleda. Vszi szo roke szklemoli i sze na kolina pusztili. Plebanosi i je edna rees pravila: Doli poklekni. Bolje gleda tisztoza priblizsavajoesega esloveka, tak sze njemi zdi, da je on toga esloveka zse kde na zemli vido, prevees je njemi poznani.

— Ah, da je pa eslovik pozabljiv, pravi plebanos. Ve pa je to tiszti, z sterim szam jasz po szvetöj mesi rad szi pogucsavo.

Poznam ga zse dobro, ve szam pa jasz i njegov kep pred moje farnike posztavlo vu mojih predgah: to je Jezus Krisztus.

Plebanos je roke szkleno i sze nanizo ravno tak, kak je navaden bio sze nanizti vu cerkvi pred oltarszkim szvesztvom.

Plebanos gori pogledne pred njim sztóji Jezus Krisztus:

— Veszeli sze, dober i veren szluga!

Ki szo pa okoli sztali, szo odgovorili: Sztópi notri vu veszelje tvojega Goszpoda.

Njihov glasz je za prva tihi bio, nego kak szo dale dali, csúlo sze je, liki grmlenca ozdalecs.

— Nego lampas je doma ne vgasnjeni. Vecserasno pobožnoszt szam escse tudi ne zvrso, je pravo plebanos.

Szmeh sze je szkazao na obrazi Krisztusa, ki je iz nova pravo.

— Veszeli sze, dober i veren szluga.

I vszi, ki szo okol sztali, szo z ednim glaszom odgovorili:

— Sztópi notri vu veszelje tvojega Goszpoda.

Z tem szo zacsno li naprej iti . . .

Velka množsina je bila, stero bi niscse ne mogo izracsunati, iz vszeh narodov i jezikov, sztali szo pred tronusom i pred Agnecom, obleceni vu belom oblecsi i palme vu njihovih rokah i szo pravili: Szlava nasemi Bogi, ki na

tronusi szedi i Agneci. I vszi angeli szo sztali okoli tronusa i sztarcov i stiri sztvarih i doli szo szpadnoli pred tronusom na szvoje lica i Boga szo molili govorecsi: Amen. Blagoszlov i szvetloszt, modroszt i hvalodavanje, postenje i zmožnoszt nasemi Bogi na vsze veke. Amen.

I pravo je eden izmed sztarcov i pravo: Te, ki szo obleceni vu belom oblecsi, sto szo? Odked szo prisli? I pravo je: To szo, ki szo prisli iz velkoga trplenja i zeprali szo szio oblecse i szo je izcsisztili vu krvi Agneca. Zato szo pred tronusom Boga i njemi szluzsijo nocs i den vu njegovej cerkvi . . . Ne bodo lacsni, ne bodo vecs zsejali, ne szpadne na nje szunce, ne vrocšina, ar Agnec, ki je na szredi tronusa, bode je vodo, odpela je k vretini zsitka i doli zbrise vsze szkuzce iz njihovih ocsih. (Apoc. VII.)

* * *

Drugi den je vsze tiho bilo vu hisi plebanosa. Ruzsijo na dverah, potem odprejo domacsi. Mrtvoga ga najdejo, zse veserah vecser sze je vszelo vu vekivecsno domovino.

(kj.)

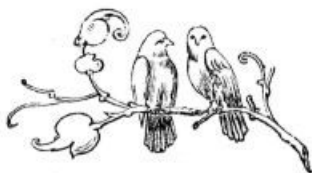
Sztara zgodovina, nego dober navuk.

Goszpón Szrsen je meo eden mali ogracsek. Zse je vsze poszejano bilo, szamo eden mali prikraj je oszto. Goszpón Szrsen poszeja po szkri voma salato, da szvojoj, zseni veszelje szpravi.

Drugi den pa ide zsená i poszadi po szkri voma grah na prazen prikraj. Vszaki den ideta mozs pa zsená po szkri voma na prazen

pikraj, da bi szplevala, brezi toga, da bi eden ali drugi znao, ka je vsze tam poszejano. Zsená drzi salato za božsno travo, mozs pa grah i na taksi nacsin je na prikraji nikse salate i niksega graha ne zraszlo.

Tak sze i zgodi pri deci, csi mati dovoli, ka ocsá prepove ino ocsá vun trga, ka je mati poszadila.

Iz zgodovine slovencov.

Na Vogrszkom vu Vasvármegye i Zalamegye med Rábov i Möröví prebiva lüdsztvo, šfero szebe za slovence imenüje, nemci za vindis, vogri pa za vend imenüjejo. To lüdsztvo, kak zse ime kazse, k velkoj familiji szlavszköj szlisi.

Szlav recs szhaja poleg nisternih iz recsi „szlava“, z namenüje diko, szlavo; poleg drügih pa szhaja iz recsi „szlovo“, stera litero, recs, gues znamenüje.

Szlav recs potem poleg nisternih na szlavno lüdsztvo kazse, poleg drügih pa bi znamenüvalo lüdsztvo, stero eden jek

zik guesi, proti germanom, stere szo szlavi za nemce (nemi) imenovali, ar szo je ne razmili.

Szlavi, kak i drügi narodi, szo iz Azsie prisli, vszikdar nemcom za petami bili. Meszta od njih osztavlene szo pozajeli.

*

Na zdajnsnoj vogrszköj zemli po Krisztusovim rojstvü szo rimljani bili goszpodje. Celi poznani szvet je rimszkoga caszara bio.

Leta 476. po Krisztusovim narodjenji je rimszko caszarsztvo na zahodi na niköj prislo, drügi narodje szo szi je raztalali. Tak vogrszka zemlja je pod oblaszt Hunnov prisla, ki szo sze na vogrszkom, liki v ednoj votlini sztisznoli, nikda-nikda szo vun vdarili i vse kraje na zahod, na izhod vu bojazni drzsali. Njihov najveksi kral je bio Attila, bozsi bics zvani.

Od szvojih szoszdedov, rimljanov, grkov je na veke dacso proszo. Najmensi zrok je za doszta bio, da je na nje vdaro z velkov vojszkov. Okoli leta 450. sze je z vojszkov z szo jezer vojakov vu Gallio szpravlo. Vu toj vojszki szo bili esarni hunni, kazari, alani iz Azsie, tam szo bili iz Germanie heruli, gepidje, turcilingi. Tam szo bili szlavje od Szevera i Izhoda. Szlobodno gori vzmemo, da szo pod Attilom na vogrszköj zemlji zse tüdi biti szlavi. Najmre Priscus greski piszatelj je bio vu poszelsztvi k Attili, on pise vu szvojem potuvanji na juznom vogrszkom, da szo

prisli vu vesznice, kde szo pitvino zvano „med“ pili. To je szlovanszka recs, znamennje medeno pivö.

Velka vojszka sze je na pot szpravila poleg Dune, prek szo sztopili Rajno. Po poti szo vsze poropali, vuzsgali.

Proti Attili je so Aëtius tüdi z velkov vojszkov. Vküp szta prisla na kataaumszköih polah. Prisla je noes, dve vojszke liki vuki szo eden ovo gledale. Hunni szo vu ednom leszi püsesavnika zgrabili, ne je dobro proroküvanje za Attilo, ki je potem szvojih popov proroküvanje zselo. Edni popi szo vu crcvah szvarih iszkali prihodnoszt, popi hunnov szo pa plesne esonte ove naprej prineszli i Attila szam je iz szpohanih esont steo, da zgübi bojno. Vszi szo potrdili da Hunni zgübijö boj, nego eden voj szovrazsnika tüdi szpadne. Drügi den zadveesera ob 3. vöri szo hunni na szovrazsnika vdarili. Grozovitno bitje sze zaesnolo. Med njimi je bio eden szkoro poszehnjeni potok, od krvi je pun posztao, vojaki vu zseji szo pili iz njega, vesaszi szo od te pitvine mrli.

Grozoviten velki je broj mrtvih. Jordanis iz Gethov sztosesztdeszpet jezer pise, Hunni szo pobiti bili.

Leta 452. je Attila vu Rim steo iü sz szvojov vojszkov. Zse je proti vecsnomi varasi so. Lüdsztvo presztraseno je Leona papo proszilo, naj ide pred Attila i ga doli zguesi. I zaisztino Attila sze je nazaj obrno.

Leta 453. je gosztüvanje szlüzso z lepov Ildikov. Doszta je pio, na drügi den vgojndno szo ga na poszteli najsl i vu szvojöj krvi. Krempl (Dogodivszine stajerske zemle. V Gradci, 1845) pise, da je Attila vu leti 442. tu v nasem kraji, na Kaciani pri Kapeli zvun Radgone tabor meo. Na Kaciani je meszto gradise imenüvano, okrogel brezsee z dvojim globokim jarkom obdan. To bi grad Attila bio. Je i eden kamen vunszkopani, steri napiszek ina: Ad. Kapellam. In Eremo. Kacian. Attila. Kastr. Metatus. Est. CCCCXXXII. to je Pri Kapeli v püsztini Kocian je Attila tabor posztavo v leti 442. Tü szo velke zsvinszke i esloveese esonte izkopane.

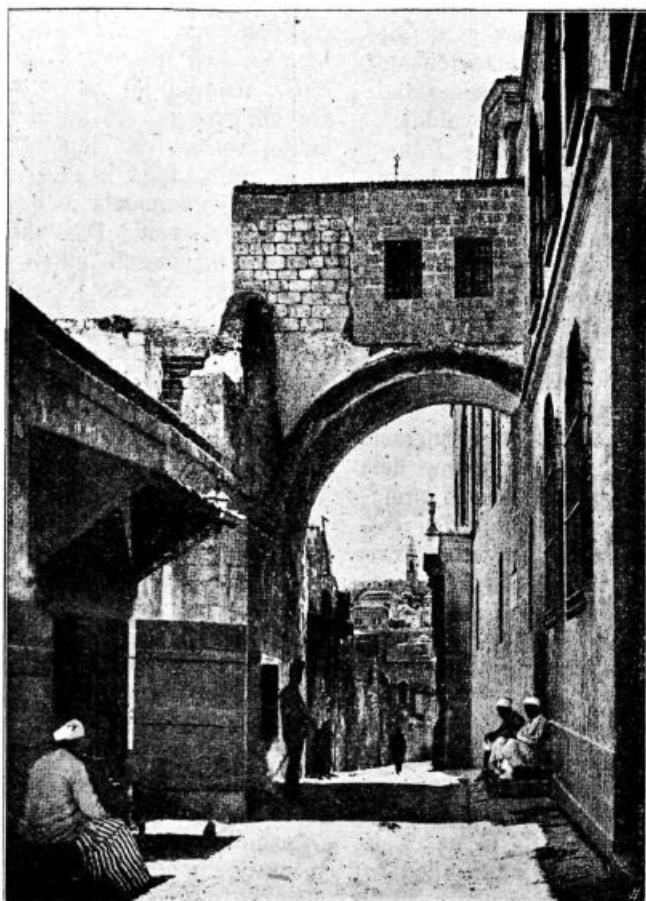
*

Po szmti Attila szo sze njegovi szinovje za vladarsztva volo njevkali, kraljesztvo Hunnov sze je razrüsilö, hunni szo raztepeni, iztirani posztali. Goti pa njihövi podlozsi szo zdaj goszpodje posztali. Goti szo eden nemski narod bili. Hunni szo vecskrat steli szvojo goszpodaasztvo nazaj zadobiti, nego vszikdar szo od Gothov nazaj sztiszneni.

Gothi szo vu petom sztoletji osztavili zdajsnjo vogrsko zemljo i szo sze preszelili vu rimsko drzsanje.

Na njihovo prazno meszto je sztopo cden drugi narod od Szevera, szlavszi narod, od steroga. Procopius piszatelj na szredini sesztoga

„Ovo cslovak“ meszto.

Pelali szo Jezusa Kaifas visnjemi popi. Nego da bi zsidovje ne meli oblaszti nikoga ne szmrt oszoditi, szo Jezusa vlovlenoga Jezusa k caszarszkomi namesztniki Pontusi Pilatusi gnali. Nego Pilatus je bio pravicsen cslovek, nika krivicsnoga je ne najso vu Jezusi, zato je pravo zsidovom: Jasz ne najdem vu tom csloveki nika krivoga. Nego da bi Pilatus csuo, da je Jezus iz Galileje, prek ga je poszlao k Herodesi, ki namesztnik caszarszki vu Galileji bio. Herodes ga je nazaj poszlao k Pilatusi, ki je znova vküper pozvao zsidove i pravo: Tozsba, da bi Jezus lüdi puntao sze je ne poszvedoesila. Szam Herodes nikse krivice le vu njem ne najso. Csi je ravno Pilatus Jezusa za nekrivicsnoga drzso, dönok sze pripraven kazo, da bi Jezusa pokastigao i tak zsidovom nikso zadu voldsesino vesino. Dao je Jezusa zbicsüvati. Grozovitna bolezen je to bila. Cslovek na to oszodjeni je bio do ledevja szvojege oblecsa izszlecseni, roke szo njemi privezane bile k cdnomi nizskomi sztebri tak, da sze je malo naprej mogo nagnoti. Bicsüvanje sze je zgodilo ali z sibami ali z bicsom iz ledernoga remenja, na koncili szo zselezni falatje notriszpletani bili. Po bicsüvanji szo Jezusa oblekli vu rudcesi plases, szo njemi na glavo pritekneli korono iz trnja, v roke szo njemi dali palico i zacsneli szo sze pred njim nanizavati: Bodi prozdravleni, kral zsidovszki. Med tem szo ga plivali, za vuha pokali, iz rok njemi vzeli palico i ga po glavi kukli tak, da osztro trnje je celo globoko vu glavo odislo. Pilatus je escse edno szlednjo priliko probo, da bi Jezusa oszlobodo. Vzeo je Jezusa i ga je poszlavo pred lüdsztvo. Njegova szveta glava od trnave korone vsze vrazena, njegov bledi obraz popluvan, od krvi rudcesi. Pilatus je miszlo, da sze lüdsztvo na szmilenoszt gene i ne de vecs zselelo szmrt Jezusovo. Zato, kda je Jezusa pred lüdsztvo posztavo, je pravo: Ecce homo! Ovo cslovek! Gledajte, tak vun vidi. Nego zsidovje szo szmiljenja ne poznali, z ednim glaszom szo kricsali: Razpi ga, razpi ga! Jezusi szo na rame Krizs djali i zacsnoła sze je krizsna pot, stera od hise Pilatusa na kalvario je kaksü 1000--1200 sztopajov. Naprej je jezdo vojacszi sztotnik, za njim Jezus z krizsom pa vojaki, ki szoü szmrten zvršijo, Od szlaboszti je trikrat s padno na tla.

sztoletja, to je okoli 550. leta eto pise: Te narodje, szlavi (Sclaveni) i Anti (to je ime moglo biti, z sterim szo je drugi narodi ime-nivali) ne szo ednomi csloveki (krali) podvr-zseni, nego lüdsztvo med szebom ma vladarsztvo razdeljeno: zato pa haszek ali kvar je obcsin-szki... Ednoga Boga, zrok bliszka, (effector fulguris) goszpoda celoga szveta verjejo i vad-lujejo i njemi jünce i druge aldove aldujejo. (Escse i zdaj od jaszne sztrele — fulmen lucidum — govoriyo. Escse i zdaj je bozna navada, preklinjanje od sztrele — bliszka). Vsze od Boga szhaja, je bozse previdenje. Csi vu szmrten beteg szpadnejo ali vu nevaren boj idejo, Bogi obljubijo, da, csi sze szresno resijo, vesaszi aldov prineszejo. Iz nevarnoszti oszlobodjeni, ka szo obecsali, aldujejo i verjejo, da po tom aldovi je njihov zsitek reseni. Zvün toga csasztijo potoke, nimfe i druge bozse sztvári (numina), kem vszem aldove prineszejo i med aldovom proroküjejo, prihodne dela naprej povejo. Vu szriomaskih kucsah prebi-vajo, kucse szo razlücsane... Vsze eden jezik majo i na telo sze tüdi doszta ne locsijo. Vszí szo viszokoga zrasza (proceri) i jako velke mocsi.

Lice je ne bilo jako belo, vlaszi szo ne bili zsuti, plavi (flavus) pa szo ne bili celo csarni tüdi ne, nego rudecskaszti (subrufus) i najmre pri vszeh.

Z szühim zszvezsom zszivejo. Nisterni jako zamazani. Ne szo bozsnoga ali prevzetnoga mislenja, vu prosztnom zszivlenji szo szpodobni k hunnom. Tak pise Procopius, ki ob prvím sze szpomene od szlavov, pa je to ne csüdo, ar prvle szo na szever dalecs od rimljanov i grkov zsziveli, niscse je ne poznao.

Kak szmo vidli, pri szlavah je ne bilo krala, nego podszek celoga drüstva je bila familija; je vküper osztala, najsztaresi je zapo-vedavao. Un je bozso szlüzsbo, aldove prikazao. Vecs familij je vkuper sztopilo, tiszta krajina sze zvala zsupa, na szredi pa je sztao grad, steroga szo na mesztah od mocsvár okol vzetah ali na bregah zdignoli i sz sancami iz zemle i sz plotami zszivimi zagradili. Naprej posztav-teni zsupa sze je zvao zsupan.

Szlavi szo ne vküp drzsali, zato szo de-zselo pod szvojím kralóm nikdi dugo ne meli. Csi je neprijatelj prisó, szo sze zdruzsili, nego potom je z nova vszaki po szvojój poti so, zato szo pa vszikdar drügím narodom pod-lozsní mogli biti.

Zszivinorejo szo meli, na poli szo delali.

Obilje majo — pravi Mauricius — vu zszivini i szilji, najbolje pa vu zsziti i proszi. Meszto szvojím goszpodov szo oni mogli delati, szo zacsnoli reden zsitek zsziveti.

Szlavszki vojak je vu boj brezi krsesaka so, nisterni — poleg Procopiusa — nanes roba-

ese, szrakice (subucula), ne köpenka meo (pallium), nego szamo na ledavjáh szo meli kaksí oblecs (femoralia tantum ad virilia) i tak szo sze podali na boj proti szovrazsnikom. Vu rokah szo meli sztrele i stite, obrambe proti sztrelam, sztrele konec z csemeróm namazani bio. Vu boji nisterni — poleg Procopiusa — szo z nogami sli na szovrazsnika. Prevzetni szo bili. Vojak sze je dobro znao szkriti vu kaksoj votlini, csi je potrebno bilo, lazo je vu traví, dnih dugo je sztao vu vodi, vu blatí; iz szkrovnoga meszta je na szovrazsnika vdaro, liki divja sztvar. Dosztakrat szo porop na szlobodnom meszti nihali i szo sze szkrili vu leszi; nego kak sze je szovrazsnik neprilicsno gibati zacsnó, hitro kak sztrela, stero vun sztrlijo, szo vdarili na njega. Zato szo grki pravili, da sz szlavami je szamo vu zimi vü-pacsno sze bojüvati, kda log püsztí lisztje i kda vu sznegi sze njihov szled vidi.

Leta 580. szo Avari pozajeli zdajsnjo vogrszko zemljo. Szlavi szo njím szluzsili. Avarje szo szoszedé ne vu méri nihali, szkóz szo sze bojüvati z greskov dezselov.

Heraclius caszar okoli leta 630 proti Avaróm na pomocs je zvao horvate (zvani Chrobati) ki do liki edna sztena proti Avaróm dezselo caszarszko branili. Tak szo prisli vu szedmom sztoletji od Szevera horvati vu Dalmacio i na meszta, kde i do zdaj prebivajo.

Vu tom vremeni horvatje szo bili gosz-podja na horvatskom, Avari pa na vogrszkom.

Poleg hrvatszkoja je Stiria, Krajna (Carniola) Karinthia. Vu te dezsele bi sze horvatje razpreszterali. To lüdsztvo szo fran-coszki (francici) piszatelje za vend (Sclavi Vi-nidi) i karentanszko (Carentani) zvali, steroga pokolenja szo brezi dvojnósztí szlovenci na Kranjszkom, i Koroskom, potem szlovenci — Vidini zvani — na Stajerszkom i na granici na vogrszkom vu Zala- i, Vasmegey. Tak piszatel Steph. Salagü (De statu Ecclesie) Pannonice Lib. I. p. 127. — IV. p. 358. je tüdi toga mislenja.

Drugi piszatelje pa nacsí vesijo. I jasz tüdi na njihov sztran sztopim.

Jornandes, piszatel sesztoga sztoletja, pise, da od zdajsnjega vogrszkoja orszaga na sze-ver pri Visztula, Dnjeszter, Dneper vodah na velkih prosztorah Velki narod vinidov zszive (Vinidorum natio populosa consedit), kem imena sze po familijah i mesztah premenjava, nego posebno sze Sclavini i Antes zovejo.

Te szlavi szo sze vszikdar na zdajsnjo vo-grszko trücali. Kda je escse Attila zszivo, na njihovih velkih prosztorah szo zs njem vu prijatelsztvi bili. Kda szo pa Hunni na nikoj prisli, szlavi vu letah 592—595 szo oblegli zdajsnjo vogrszko zemlo, meszto szo szi poisz-

kali pri vodi — Dune, zacsneli szo vu dezele rimszkih caszarov nikda — nikda notri vdariti. Te szo je zacsneli greski piszatelje poznati. Kak Procopius pise, krala szo ne meli.

Sztarodavno szlobosesino njim je steo vkraj vzeti Chagan, to je kral avarov, ki szo ne malo po prisesztji szlavov tñdi na zdajsnjo vogrsko zemlo vdarili. Poszlali szo avarje k vojvodi szlavov i drugim naprej posztavljenim poszlanca, stere szo szlavi morili. Bajan, njihov kral je prek Dune sztopo, zacsno prepravlati vesznice szlavov z ognjom, z zselezom, szlavi szo vu loge i votline razbezsali, avarje szo pa vsze poropali. Tak szo szlavi prisli pod goszpodsztvo avarov,

Kak iz toga vidimo szlavi vogrskze zemlje szo od szezra prisli iz velkoga naroda vinidov. Eden del je osztano vu Karpatszkih bregah, drñgi del je prek sztopo Duno i szo pod oblaszt vzeli zemlo med Dunov i Dravov. Od Avarov szo na zahod sztisnjeni ali pa szami szo sze preszterali, z ednov recsjov na zdajsnjem stajerszkom, v Karinthiji szo szlavi vinidi bili, kak piszatelje szvedoesijo.

Szlavi szo dosztakrat szem tam meszto premenjavali. Doszta imenov szo imeli po raznih pokolenjah i mesztah.

Jasz od mojega kraja za gvñsno drzsim, da szloveni vu Vasmegeyè i Zalamegye goroszatali szo sze ne od horvatov od Iuzsnoga razpreszterali, nego prisli szo letah 592—595 pozoszed od Szezra, kak szam popiszao.

Csi bi od horvatov bili, bi sze mi tñdi za horvate drzsali ali pravili. To pa vszi znamo, da mi szebe za szlovence imenñjemo.

Eden del vu Karpatih osztaih sze tñdi za szlovence szebe zove. Vogri je zovejo za tote, tak i nasz szo tak zvali, krajino pa za Totsag imenñvali. To kazse, da od szezra szmo prisli.

Zvun toga, csi je bio eden szlavszki narod, steroga szo drñgi narodi za vinidus zvali, tisztoza naroda osztanki szmo mi szlovenci, ar nasz esese zdaj nemeç za windisch, voger za vend imenñje

Esese vees. Szo jo na Preuszoszkom, na Bavarszkom meszta — windisch zvana. To vsze, poleg toga da velki vinidus narod je brezi lñdsztvo moglo biti, da szo je tak razlñcsali, to vsze kazse, da szloveni szmo szinovje vinidov od Szezra. (St. Salagii, de St. Eccl. IV. p. 412.)

Ka pisejo dale sztari piszatelje od szlavov? Aimoinus pise: Szlavi szo avarom dacso placñvali, njihove tabore szo csuvali, vu prvom redi szo bojñvali, porop pa szo dñnok avarom mogli pñsztititi. Telko szo od avarov krivice mogli trpeti, da bi vervao, da ne lñdje lñdem, nego divja sztvar zapovedava

mensoj i szlabsoj sztrarinì. Fredegarius piszatel esese prvle, kak Aimonius, pa etak pise: Bili szo vinidi Chunom, ali Hunnom, ali Avarom bifuleusi (odzajaj — naprej sztiszkovani), ar na dva kraja szo je mantrali. Vu bojni szo szlavi ali vinidi vu prvom redi mogli sztajì i sze bojvovati za hunne i avare. Hunni i avari szo vu tabori osztali i szamo gledali boj pa szo ne na pomocs sli, szamo csi je nevola bila. Zvun toga pa szo je z velikimi dacсами obtersili. Najbolje grdo pa je to bilo, da avari vu zimszko sztanje idoesi, szo szlavszke zsen-szke zljutìli.

Od teh Vinidus szlavov pise Pagius, da szo oni bili, ki vu Carinthiji i vu blizsnjih Krajinah okoli Dune sz prebivali. Teh szlavov eden del je podlozsen szledi posztano Bulgarom, prijatlom Avarov okoli leta 679. (Step. Salagii, de Statu Ecclesiae Pann. lib. IV. p. 416.)

Nego po esaszi od avarov i szlavszkih zsenzsk je zraszlo lñdsztvo, stero je herbalo divjo naturo i gizdoszt. Avari szo z temi tñdi tak steli delati, kak z drñgimi szlavami, nego ne szo sze pñsztili, orozsje szo zgrabili i doli szo povedali dacso. Njihov voj je bio niksi Samo, francoski trzsec, ki vsze szlave na boj geno i jarem Avarov szo doli szebe vrgli. Szlavi karantanzski (vinidi) szo Szamoa za poglavara szebi posztavili.

Krempl, ka sze imena Samoa dotiese, drzsi, da je Samo ime szlovenszko.

Nego ne szo dugo szvoji goszpodje bili, Dagobertus, frankov kral, nikse krivice je steo maçesevati, szlave je pod szebe szpravo i dao je njim vojvoda, po imeni Borutus.

Nego Avarje szo tudi od jusa gucsali, szo na Szlave pridrli, ki szo pri frank narodi pomocs iszkali. Avari szo nazaj zbiti. Borutusov naszlednik je bio njegov szin Cacatius. Za njim pa je prislo Chemarus. Po njegovoj szmrtri je vladarsztvo zadobo Valinch.

Samo je bio moesen, vitezski poglavar. On je szlave resa od avarov, brano je proti frankom, to je, nemeçom. Kak je pa on vmro leta 658. szo szlovenci, kak je pri njih navada bila, sze znovies na vees rodov od njih odebrane vojvode razklali, njihova moes sze razszipala, kraljesztvo Samovo je razpadnolo na razlomke male, steri szo ne vees vkñpdrzsali. Na nje szo vdarili Avarje. Szlovenci szo nemece, franke — kak szmo vidili — na pomocs zvali, zbili szo avare, nego trpeti szo mogli, da od frankov imenñvani kral — Borutus — je nad njimi kralñvao (748.) Szlovenci szo sze posztavlati proti vees kak szto let.

Szlovencom szta dve navadi bile k neszrecci, ja celomi rodi na vkoncsanje. Prvo je pri njih bilo, da, kak Manricios pise, rod

med rodóm je večni nemir meo, da na male obesine razdeljeni szo sze ne mogli k velkoj dezselloj vizskozsti podignoti ino zato szo sze ne zjediniti na močno brambo proti szo-vrazsniki. Drugo je, da szlovenći szploh velko nagnjenje k drugomi naradi szo meli ino drugo vees stimali kak szvoje lasztno. Zse Tacitus je povedao, da szo venedi sze z szarmatzskimi posebnostami nakvaszili. Ta dva pregrehska szta zrok, da szo vszikdar drugim narodom, bolje szlabesim Keltov, Szarmatov, Gotov, Hunnov, Avarov, Bulgarov, Ruszov, Frankov, Nemcov i. t. d. podvrzseni bili.

* * *

Med tem sze je zgodilo, da kral frankov je velki Karol posztano leta 771., ki je leta 800. za rimszkoga caszara vu Rimi od papa korunovan. Leta 791. je proti Avarom boj nasztavo. Zrok je bio krvolocsnoszt i ropanje i praznovanje Avarov. Szoszedom szo ne dali mira. Karol je vsze krivico steo masesevati. Avare je vu boji vkuper potro.

Avari i szlavi szo sze ne mogli zmiriti na sztanje gledoes, Karol je Avarom odloeso krajino nad Sabariov (Kamenica, Szombathely) vu sopronszkom, mosonszkom i Vasmegeye.

Szlednji szpomin od Avarov je piszmo II. Eugeniusa papa vu leti 824. Potem njihov szpomenek vgaszne. Kak szmo od Procopiusa esuli, vu séesztom sztoletji szlavi na vogrszkom szo na vsze kraje sztanjuvali, doszta trpeli od drugih narodov, najboljše od Avarov. Kak szo jarem Avarov doli vrgli i sze pod obrambo Karola krala frankov podali, szo edno dezselo nasztavili od Dune gor vu Karpat* bregah, kde i do zdaj zsivejo. Zvali szo sze teda za Morave, Moravane. Od szpodi na Vogrszkom med Dunov i Dravov tudi nasztane edna szlavska dezsela. Kral je Privina (Prinnina). Kraljeszko meszto je Mosaberg bilo, kde je Adelvinus, püspek iz Salzburga, leta 865. na szveti den bozso szluzsbo szluzso.

Ofoli leta 894. je moravanom moesen kral Svatopluk mro, dva szina nihao: Moymira i Svatopluka. Opominao je njiva, naj vu miri sziveta, ar ovak tihinee njima vzeme dezselo. I tak sze je zgodilo. Mira szta ne mela, prisli szo vogri (zvani Turcae) i dezselo szo gori obrnoli. Szvatopluk je najmre proti brati prle pri rimszkih caszarah, szledi pri vograh pridocsih pomoes iszkae. Szvatopluk je poszlo poszlance k vogrom, mogoes, da je esee del szvojega brata njim obecsao, esi ga pomorejo na kraljeszki sztolee. Vogri szo dovolili i na znamenje szo belo kobilo njemi poszlali. Kda szo pa vogri Moravszo zemlo pozajeli i Szvatopluk je zselo kraljesztvo, szo njemi na znanje dali, da je on jus zgübo na zemljo,

sztero szo oni z orozszjom pozajeli. Zemljo je on za belo kobilo odo, szo njemi pravili.

Vogri szo szlave esemerili, da za edno kobilo szo odali zemljo.

„Svate cave munus, quod dat tibi callidus Hunnus:

Rem petit haud aequam, dum tibi donat equam.

Incassum moneo Svatum; licitatur et Hunno.

Heu vili regnum nobile vendit equa.

Hoc jam vel tristes lachrymae ridete: nepotes Svati Majorum ferte perenne probrum“.

Zvüntoga Karol je nasztavo na meszti zdajsnejega Beca edno dezselo po imeni „Ostmark“. Na stajerszkom szlovence i nemske naszelnike pa vu drugo dezselo szpravo, zváo „Vindischmark“. Naprej je posztavleni bio nemski grof, komi szo prednji szlavi podvrzseni bili.

Vindischmark sze je Carantanum tudi zvao. Da szo szlavi zdásnjega vogrszkoga szem szlisili celo do Dune, szvedoesi Regino: Concessit Rex Arnulfo Carantanum, in quo situm est castrum munitissimum, quod Moseburch nuncupatur. To sze je godilo leta 880. Po szlovenszkom: Kral je Arnulfi prek dao Karantanum dezselo, vu steroy je lezsal grad moesen, steri sze pravi Mosaburch.

Vogri szo okoli 904. leta razdrli „Ostmark“ i „Vindischmark“ dezele, szvoje goszpodstvo do Enns vode razpresztrli. Nego leta 933 i 955 szo biti bili, szo popüsztili. Ostmark szo bavari za nisterne leta nazaj pozajeli, Stajerszko pa szamo okoli 1180. leta sze znova zjedini i vinidi szo razloeseni na vogrszko i stajerszko. Vinidi na Stajerszkom szo nemce, na na vogrszkom pa vogre za goszpode szpoznali.

Iz cele zgodovine vidimo, da szo szlavi zse pod poszpodstvom Hunnov imenuvani, pred avarmi 550. leta szo sze razpreszterali po celoj zdajsnoj vogrszkoj zemli. Ne tak kak goszpodarje szo gori sztopili, pa szo tudi ne z velkov larmov sze szelili. Kak Salamon Ferenc vogrszki piszatelj pise, szlavi, liki divja rozga, szo od sztopaja do sztopaja na vsze kraje lazili. Divji trsz jezero i jezero rozg zsene i okol vzeme sztoletni hraszt i vednako mlado jauso. Tak i szlavi szo okolo vzeli szvoje goszpodare. Proti szvojim goszpodom szo redkokrat sztanoli, nego po mali szo je okoli vzeli. Tak sze zgodilo, da doszta goszpodarszkih narodov je gori vzelo njihov jezik i narod. Tak sze je zgodilo z avarmi, da szo szlavi zacsneli posztati. Tak i vogri szo doszta recsi prekvzeli vu szvoj jezik.

Vidli szmo, da, kda szo vogri vu zdajsno zemlo prisli, szlavszi narodi szo tu razluesani bili. To kazsejo imena varasov. Tak

Belgrad (Gyulaféhérvár), Solnik (Szolnok), Csrnigrad (Csongrád), Visegrad, Pécs i. t. d.

Zvün toga szmo vidli, da szlovenei — vu sztarih pizmah vinidi zvani — szo sztari præbivalci vogrszke æmle. Najmenje zse 590. leta po Krisztusovom rojstvi szo tü bili.

Vidli szmo vogrszke zemle zgodovino do prisesztja vogrov, vidli szmo zgodovino szlavov, glejmo zdaj kak sze je krscsanszka vera razsirjavala pri teh narodah, poszebno pa pri szlovencah.

Prvi prebivalci szo bili rimljani, rimszi

jezik szo meli, kak vu Rimi tak pri njih na vogrszkoj zemli sze je hitro razsirjavala vera.

Hunni poleg sztarih pizsatelov szo iz Scytha naroda, steri je Andras apostoli szpadno, da bi krscsanszko vero predgo.

Kak szo Hunni na vogrszko prisli, na szredi srtoga sztoletja, okoli 370 je njim Krisztusa predgao Nicetus, dühovnik iz Aquileja. Potem Theotinus püspek. Nego ne szo sze podali Krisztusi, to szklenjavamo iz toga, da szo cerkvi i oltare i dühovnike ne milovali.

Hunni, kak sze od njih pise, szo esudni

Kalvaria.

Kdá szo prisli na Kalvarijo, szo Jezusi poleg navade ponudili, pitvino vumotao, na bi boleznii aa krizs razpi-njanja ne tak esüto. Kostao je szamo, ar je z esisztov vesztjov steo za nasz trpeti i mreti. Krisztus je okoli ledevja oblecsen z ednim prtom, ovak celo nagi. Na rokah i nogah na krizs pribiti. Jeli vszaka noga poszebim ali obedve vkuper z ednim evekoin szta pribitive, ne vemo. Na sztarih kepah sze noge poszebim prebite ka-zsejo. Jezusi pod nogo szo posztavili eden mali sztolesek, da prszli noge bi sze na njega naszlonile, ar ovak bi sze telo pod szvojov zmecsov doli iz krizsa vesesznoo. I na krizsi szo njemi raira ne dali, szo ga ospotavali. Popoldne ob tretjoj vöri je mro. Zsidovje szo sli k Pilatusi i ga proszili. ga bi sze kolina na krizs razpetim potrla, da bi sze tela esese pred zahajanjom szunca doli vzela. Grozovitna bolezen je bila to. Nego Jezus je zse mro, zato eden vojak, na probo je prebodno njegovo szree, iz stere — na dokaz szmrü — je voda i krv tekla. Prisli szo Jezusovi szkrovni vueseniki, bogat arimatanszki Jozsef i Nikodemus. Doli szo vzeli telo, oesisz-tili, v prte zaszükali i ne dalecs od meszta krizsanja szo ga pokopali, polozsili vu grob zoszekani vu pecsino. Pred lükno szo pa zvalali velki kamen. Na bregi Kalvarije notrivzevsi esese ograd Jozsefa arimathanszkoga, kde je grob Jezusov — zdaj velka cerkev sztoji. Kak eslovek vu cerkev pride, kamen najde, kde szo Jezusovo telo namazali. na nistere sztopaje je szveti grob. Na nisterne sztopaje dale szo sztube stere na kalvaria breg pelajo. Kde je krizs sztao, tam eden oltar je zdaj. Kak iz toga vidimo, Kalvaria, kak breg, sze vecs ne vidi, je vu cerkvi, tak i krizsna pot je zozidana z novimi hisami. Tak tiszto meszto, kde je Pilatus Jezusa pred ludsztvo posztavo z temi recsni: Ovo eslovek! je zdaj edna grda vulica i od edne sztene do druge je eden feub.

bili, male zraszti, zglobočkimi očmi, z bragasz-tami eselami. Uni szo bili bol eslovečki, kak njihovi potomci Avari. Huni szo szmilenje szlovencom szkazali, nego Avari szo grdo zs njimi delali. Prva zsvotnoszt szlovencov sze je po Avari na lüdszko vergla. Huni i Avarje szo sze vu zsvinszke kozse oblacsili ino toga szmrdecsega oblacsila szo ne prle doli djali, dokecs je ne szprhnelo na njih.

K Avarom priso je iz Bavarszkoga Rudbert, (Ropert) Worms-szki püspek. Po Duni na ladji je priso do Szave, potem je na szuho sztopo, Avarom predgo. Ne szo ga bantuvali, nego poszlühsali szo ga tüdi ne. Vu nazájidenji je priso Rudbert v Laureaceum (Lorch) i tam je predgao Krisztusa med szlovencami (vinidi).

Nego kak szo pod oblaszt Karola Velkoga prisli, szo po mali gori vezeli krscsanszko vero. Eden iz med njihovih prednjih, Thudinus, je obecsao Karoli vu leti 795., da gorivzeme krscsanko vero. Njegov naszlednik Theodotus je krscsenik bio i — kak znamo — vise Szombathelya je dobo za szvoje lüdsztvo meszto. Püspekiji szte dve za nje nasztavlenive.

Kak pa sze je obrnenje szlavov, posezbeno karantanszkih, vinidi szlavov zgodilo? Vidli szmo, da pod goszpodsztvom Velkoga Karola i njegovih naszlednikov na zemli od Becsa (Montes Cetii) do Dune i Drave, zvün avarov nad Szombotelom, szo prebivali Bojari (i drügi nemski narodi, stere je Velki Karol na pusztna meszta preszelo) i Szlavi (vinidi).

Tak szmo szrećsni, da mamó piszateljja sztarodavnoga, ki je zsivo vu 9. sztoletji. Anonymus (imena njemi ne poznamo) je popiszao kratko zgodovino karantanszkih szlavov. Zacsne pa etak: Zdaj pa popisemo, kak szo Szlavi, karantanszki zvani i njihovi szoszedje krscseniki posztali.

Pod szoszidami sze razmijo szlavi, ki szo poleg Drave zsvieli, dokecs Drava ne tecse vu Duno. (Anonymus de Conversione Caran-tarum C. XV.)

Vidli szmo, kak szo sze vinidi od avarov resili, kak szo pod obrambo i oblaszt frankoskonemsko prisli. Predsztojnük je bio zaprva Samo, ki je reso, potem Borutus. Pod njim njegov szin Cacatius i od brata vñük Chettamarus szo pri frank krali bili i vu krscsanszkom navuki rejeni. Cacatius je szamo tri leta predsztojnük bio, po njem je vladao Chettamarus, ki je krscsanszko vöro i med szvojemi podlozsnikami rászirjavao. Zato je püspeka Salzburg-szkoga (Soligradszkoga) proszo, da bi lüdsztvo szlavsško na krscsanszko vero vesio. Virgilius püspek je meszto szebe Modestus püspeka, Vatho, Reginbertus, Contharius i Latinus mesnike i Richardus

diaconusa poszlo k karantanom. Takso vreloszt szo najšli, da vu kratkom esaszí szo sze zdigavale cerkvi na eseszt bl. Device Marije i drügh szvecov. Med tem je Modestus püspek mro, njegovo eseszt je Latinus mesnik dobo. Nego niksá reberija je posztanola med lüdsztvom i mogo je nazaj iti v Salzburg. Chettamarus vladar je tüdi mro, za njim jo priso Valinch. Prvo njegovo delo je bilo, da je z nova duhovnike proszo od Salzburg-szkoga püspeka. Z tov potjov szo karantani z najvekséga krscseniki posztali. To sze je godilo po 767. leti, kda je Virgilius püspek posztao i prvle, kak je Velki Karol szlave i avare pod szvojo oblaszt szpravo, ka sze je vu leti 796. zgodilo. Avari szo pobiti prek Dune na izhod sztisnjeni, szlavi szo sze brezi bojne podali. Nje je Velki Karoly leta 798. vu szkrb düsevno Arnon püspeka, naszlednika Virgiliusa posztavo. Nas Anonymus pise: Arnon püspek je mesnike poszlo vu Selavonijo, najmre vu krajine karantanszke i vuszpodnjo Pannonijo. Med mesnika mi eden sze je piszao Ingo, lüdsztvo ga je rado melo za volo njegove modroszti . . . verne szluge je k szebi pozvo k sztoli, njihove goszpode pa nevernike vuni, kak psze, doliszeszti püsztó, pred nje posztavivsi krüh pa meszo i poszode z vinom. Szlugam pa iz zlatih peharov dao piti. Teda szo zvünesnji pitali: Zakaj tak z nami delas? On je odgovoró: Ne szte vredni z neocsisenim telom k narodjenim z krszta (e sacro fonte ronatis) sze zdrüzsiti, nego vzemte, liki pszi, od zvünah zsviezs. Iz toga vidimo, po mali je delo slo. Plemenitasi szo proti veri bili, szam Arnon je priso za szvojimi dühovnikami Krisztusa predgat.

Kak Anonymus dale pise: Theodoricus je poszveesen od Arnona za püspeka i poszlan med szlave. Vu njegovo szkrb je prepóracšana bila zemla karantanov i szoszedje na zahodnom kraji Drave, dokecs Drava vu Duno ne tecse.

Adalaranus püspek Salzburg-szki je potem po szmrü Theodorika za püspeka szlavov Otho-na posztavo. Potem po szmrü Otho-na je szlavsški püspek Osvaldus bio pod Luitprannus i Adalvinus püspekah Salzburg-szkih.

Poboznoszti lepo szvedocsansztvo je dao eden kral szlavov, po imeni Privinna. Od Moymara vojvoda moravov iztiran obrambo je proszo frankov. Okrscseni vu szpodnjoj Pannoniji je dobo velko imanje. (Szpodnja Pannonia je tisztoğa hipa bila zemla med Rabov i Dunov.) Privinna je vu ednom bereki Grad zido, lüdsztvo je vküper szpravlo. Potem vu gradi jo cerkev zido, stero Luitprannus püspek iz Salzburga okoli 850. na eseszt Matere bozse poszvetó. Potem je Privinna püspeki prekdao ednoga mesnika, po imeni Dominica,

komi je pšpek dopšzto meso szlšziti vu szvoj pšpekiji, preporacao je njemi poszebno cerkev i lšdsztvo . . . Potem je pšpek na prosnjo Privinni poszlo zidare, malare, teszacse, ki poleg varasa Privine do cerkev zidali. Kak iz toga vidimo, med szlavami je lepo napredovala krsesanszka vera.

Zidarje, teszacse szo vu varasi Privinne lepo cerkev zozidali, vu steroy cerkvi Adrian pokopani lezsi. I edna trštja cerkev je zozidana na ceszt szv. Ivani. Zvšn varasa vu esazi Luitprannus pšpeka szo cerkvi zozidane bile vu Dudleipin, Ussitin, Businiza, Bettobia, Stepilipere, Lindolveschirichus, Keisi Wreidhereschirichus, Isangrimeschirichus, Beatuseschirichus, Quinque Ecclesiae, Deotacheschirichus i Paldmunteschirichus i. t. d. Bettobia je mogoesno zdajsnji Pettau (Ptuj) Lindolveschirichus zdajsnja Lendva,*) zgornja ali dolnja, Wreidhereschirichus zdajsnji Fridau, Quinque Ecclesiae zdajsnji Pecsuh.

Nego kde je lezso Mosaburch, vu sterom szo tri cerkvi poszvecsene bile?

Vu sztarih pizmah sze pravi, da bi poleg Sana vode lezso. I szo bili nisteri, ki szo Mosaburch poleg Szave lezsati mislzili. Nego najbolj je verjetno vesenje onih, ki Sana za Szala potok vu Zalamegye stejo. Poleg teh Mosaburch vu krajini zdajsnjega Szalavara bi sztao (vecs pise St. Salagii, de statu Eccl. P. IV. 372.)

Drzsava Privinova od Blatnega ali blatne jezere je vun szegnola k Rabi ino Mšri, gor v Optuj prek Drave i Save i dol do Pecsuha.

Vu Mosaburgi je Adelvinus pšpek leta 865. na szveti den szv. meso szlšzso.

Adelvinus je archipresbitera posztavo med szlavami, tak Rischpaldusa, ki je dugo let tš svojo szluszbo opravlo, dokecs je ne priso greski Methodius (Metod), ki je, kak anonymus pise, nove szlavske litere, pizmence najso, ki je meszto deacskega szlovenszko recs vu zsluszbo prineszo. Richpaldus archi-presbyter je to gledati ne mogo, zato sze je nazaj obrno k szvojemi pšpeki.

Zgodilo sze je najmre, da szo szlavi od frankov, od nemcov ne steli mesnike meti, ar te szo ne menje szkrbi obrnoli na razsirjanje bozsenga orszaga. Nemci szo ne steli szlovenszke pšpekije posztaviti, zato szo szlavi, moravani zvani, od greskega caszara mesnika prozili.

Zvšntoga nemece sze zsmetno vesi szlovenszki, ne je bilo mesnikov, najbolj pa teda, da szo sze nemci pa szlavi vecskrat nje kali.

Constantinus, po drugom imeni Philosophus, poszvecseni mesnik je poszlani bil k Chazarom, da bi nyim Krisztusa predgao. — Najso je tam csšdno osztanke Szv. Klementa papa i sz szebom je vzeo. Okoli 860. je nazaj priso vu Konstantinapol. Rastices kral moravanov je csuo, ka je vsze vesino Philosophus med Chazarom, je k greskomi caszari poszlo, da njegovo lšdsztvo je od bolvanov v kraj sztopilo, nego ne ma taksega vucsitela, ki bi je na stenje i na zdrzsavanje zapovedi vesio; zato je prozso caszara, naj prilicsnoga csloveka njim poslje. Caszar je pozvao Philosophusa i njega zs njegovim bratom Methodiusom na zemlo szlavov poszlo. Constantinus Philosophus sze nacs zove Cyrillus.

To sze je zgodilo vu leti 863, kda szta Cirill pa Metod med Moravane prlsla, zdajsnje szlovake.

Cirill pa Metod pridocsiva sztari i novi testamentum szvetoga Pizmna, dršge greske i deacske knige na szlovenszki jezik obrnola, pri bozsoj szlšzbi szo moravani po szvojem jeziki popevali. (Auctor vitae Cyrilli et Methodii secundo loco a Belgis Hagiologis editus).

Zse szta pol pet let sze trudila, kda je njiva Nikolaus papa v Rim pozvao okoli 867. Vecsazi szta sze na pot szpravila, nego kak szta vu Rim prisla, Nikolaus je mro i na njegovom meszti je szedo Hadrian II., ki sze je veszelio, kda je csšo, da Cirill je sz szebom prineszo osztanke szv. Klementa. Hadrian je obadva za pšpeka poszveto. Cirill je vu Rimi osztano. Metod pa kak moravanov pšpek je nazaj so med szlave.

Metod nazaj idocsi je ne szamo moravanom szkrb noszo, nego vsze szlave iz dopšcsenja papa je pod szvojo szkrb vzeo, ki szo sze tem veszelesi njemi podali, ar je bozso szlšzbo szlovenszki opravla. To nam poszvedocsi piszatel Anonymus Salzburg-szki: Metod nazaj pridocsi. kak pšpek, je szkrb dševno drugih szlavov prek vzeo. To sze je moglo goditi okoli 873. leta.

Nego nemskim pšpekom med njimi Salzburg-szkomi, je zsmetno bilo, da szo eden del pšpekije zgubili. Zato szo sze pri rimszkom papi tozili, ki je i piszo krali Ludovikusi, da Pannonia, kde szlavi prebivlejo, zse od inda szveta je prekdana rimszkim papom. Tam szo bile zse pšpekije, zdaj je ponovlena edna.

Nego novi viher je priseo. Tozili szo nemci Metoda, da bi krivo vero razsirjavao,

*) Falso assertur in Schematismo cleri Dioecesis Sab. 1903. parochiam Alsóvendva circa 830. erectam esse et ad Ecclesiam Passau pertinuisse.

da vu bozsoj szluzsbi z szlovenszkim jezikom zšive.

Janos VIII. rimszki papa je Metoda vu Rim pozvao. Metod sze je pred papo posztavo, vero je razlozso, nika krivoga szo ne mogli najti; da z szlovenszkim jezikom zšive vu bozsoj szluzsbi, to je njemi i na dale doptšeseno bilo. Metod sze je z veszeljem nazaj obrno vu Moravio i Pannonio leta 880.

Nego njegovi neprijateli szo ne meli mira. Z nova szo ga tozsili, da krivo vesi. Metod je pri rimszkom papi pomoes iszkao, ki je z pismom vszem na znanje dao, da vera Metoda je prava. Okoli leta 899. je Metod mro.

Njega je szv. Mati Cerkev med szevece gori vzela. Po njegovoj szmrtri szo njegovu vucsenicje od nemskih pšepkov Passau- i Salzburg-szkih doszta bridkoszti mogli pretrpeti za volo jezika, pa kral moravszki je nje tšidi ne brano, pobrali szo zato szvete knige na szlovenszko obrnjene i sli szo k bulgarom, ki szo je z radosztjov goriprijeli. Zvšn toga pa szo prisli vogri, szlavi szo vecs niksega pšspeka ne meli, mesnika szo ne vidli, ar vogri neverni szo zaprli pot krscesanszkim mesnikom.

Vogri, ar zšene z najveksega szo njim szpoklali bessenji vu sztaroj domovini, szo

szlovenszke zšene szivzeli; zvun toga po vszadanesnjem vkšp zšivlenji szo szpoznali krscesanszko vero. Da od szlavov szo za prva od Krisztusa esšili, to kazsejo recsi vogrszke: malaszt, pap, pokol, predikal, oltár, könyv i. t. d

Szledi szv. Stevan je vogrszke pšspekije posztavo.

* * *

To je zgodovina szlovenecov med Babov i Mšrov iz vihšrnih, nemirnih esaszov. Sztarim goszpodom — Hunnom, Avarom — je szpomenik premino, szo sze poszlovensesili ali z pristlimi vogrami kak rodbinim narodom zjednili.

Szlovenci pod novimi goszpodami — Vogrami — szo vu miri zšiveli, vu najnovesih esaszah szo pa posztali z drugimi prebivalci vednaki podlozsniki vogrszke dezsele.

Szvoje lepe lasztivnoszti szo szlovenci obdrzsali, marljivi szo, polje delajo, zšivino rejijo.

Vogrszke sole majo, naveszijo sze jezib dezsele vogrszke; vu dezselno szluzsbo sztopijo i posztanejo zvesztue kotrige vogrszskoga naroda. Drugi pa doma osztanejo na szvojih polah i obdrzsijo navade sztare szvojih prededekov.

(kj.)

Nasa hisa.

Mnogokrat szem sze obrno
zse v palacsah szlikanik,
kje szo, kak to proszto zrno,
kinci vsze nassipani . . .
Velka csészť me tšidi przla
iszkat gori mnogokrat . . .
dobre jedi, szladka igra
vsze je stelo pri men' sztat.
Pa z teh vel'kih his dobrote
szrce li je szililo
v edne proszte hise kote,
kje je redki kincs, szvilo;
kje je sztaro, ponoseno
vszo pohistvo, celi hram,

ali meni tak lšblšno . . .
za le szvet ga tš ne dam.
To je hisa en'ga kmeta,
ki z zšenov se vnjej zšivš,
vnjej je moja zibel tekla,
vnjej szem csšo to lep'imš:
„dete moje, dete dršgo“ . . .
Zato mi je hisa tš
vecs, kak szveta szkšpno blšgo,
vecs od csisztoga zlatš,
in sze szilim ršj pod njšno
szlšmnno sztreho; kak vu gršd,
naj pozdršvim to lšblšno
mater, ocsó se enkršť.

Szrcsen.

Branite ftice!

Sz kem bolje poljedelsztvo napreduje, tem bolje sze razsirrjavajo i plodijo kvar delajocse kuke i tem bolje na nikoj idejo kuk protivniki — fticsi. Lesz, grm vun szekajo lüdje, sztanje zgübijo ftice, luknjaszte dreva logarje ne trpijo, z tem je szmrt vun povedana szenicam.

Kuke szo sze tak razplodile, da

cslovik zs njimi — brezi pomocsi ftic — ne more ladati. Ftica, najbolje szenica kuke zse od bilic prepravlja, kda cslovek escse nancs v pamet ne vzeme. Szenica szkoro na polojno szvoje zsmecse kuk prepravi vszaki den.

Zato je pa nasa duzsnoszt szenice braniti, luknje naravne z kunstnimi napravljenimi hisami, kletkicami nadomesztiti, po szajenji drevja i grmov pa drugih hasznovitih ftic plodenje pomagati.

* * *

Kaksa more biti napravlena lüknja za gnezdo (kletkica.)

Znano je, da szenice najraj lüknje detelov poiscsejo, ar szo tam najbolje obesuvane tak proti lagojemi vremeni, kak proti hudoj sztvari.

Kak sze na 1. kepi vidi, detel szivosz koga hoda i kak edna zacska lüknje szkluka. Potem csi mi takse lüknje scsemo delati, moremo po deteli napraviti vu szkorjatni lesz luknjo, kak edno zsacsko, iz stere edna voszka luknja vun pela. Notri vu luknji sze tri brazde vrezsejo, da ftics lezse vun

plezi. Luknja sze pa od zgoraj z mocsnov blanjov pokrije i celo delo k ednomi koleki mocsno sze sztiszne. Blanja na luknjo sze tak napravi, da iz ednoga kraja mocsno pokriva, iz drugoga kraja pa sze doli lahko vzeme i luknja izcsiszt. Najboljse csi sze pokrivalna blanja tak napravi, da eden del notri vu luknjo pase i 4 cm. notri sztoji.

Vecs forme szo luknje. Tak za szenice, vrto glavke, muholovce sze vzeme 29 centi metrov (cm) dugi i 14—15 cm. kuszti szkorjatni lesz, vu steroga 15 cm. globoko i odszpodi 9 pa pol cm. surko i gori do 6 cm. vszigdar bolje voszkeso luknjo, liki edno zacsko napravimo, k steroj 3 pa pol centimetra surko, okroglo i notri sze malo zdigavajocso — da dezs ne de notri so — luknjo za vun letenje naredimo. Ta forma sze pravi A forma.

B forma je malo veksa. Ta je za skvorce, kovacse, nego szenice jo tudi rade poiscsejo. Ta forma sze dela iz 41 cm. dugoga i 16 cm. kusztoga lesza, luknja je 23 cm. globoka, od szpodi je 12 cm. surka, gori pa do 8 cm. posztane voszkesa. Luknja za letitev je 4 pa pol centimetrov velka.

D forma je za csarnoga detela, upkasa, goloba, csuka. Je 30 cm. globoka lüknja, od szpodi 18 cm. surka gnezda, luknja za letitev je pa 8 cm. ov surka.

Kak mo mi doma delali kletkice?

Vzememo jausov, topolov, brezov lesz, steroga szmo keszuo jeszen vszekali. Vu jümli po mali szusimo, da sze szkorja doli ne püsztü. Kda je zse lesz na polojno szühi, zacsnemo lüknje vrtati. Mi doma ne mammo takse prilike, da bi luknjo, liki edno zacsko napravili, mi szveder mammo, luknja de potem vednaka, od szpodi pa napravimo gnezda na formo edne salice. Kep 4

kazse gnezdo, stera z domacsimi prilikami sze lahko napravi. Je A forma.

Koma denemo kletkice?

To ob prvim od toga viszi, kakse ftice scsemo k nam privabiti.

Szenice sze privabijo na vszako meszto, kde je drevje i grmovje. Za te vu ogracsekah, szadovnjakah, od kraja lesza posztavimo gnezda. Na kuszto drevo prosztno pribijemo gnezdo, nego vu mladom szadovnjaki, k drevi posztavleni drog de noszo gnezdo. Csi je kjer grmovje, szlobodno na csiszlini posztavimo droge.

Votlina naravna, kak szi jo detel (jugojca) napravi.

Vu szadovnjaki mirno meszto moremo poiszkat. Escse na hisice, na plote szlobodno pribijemo gnezde, csi okoli grmovje sze najde.

Pred luknjov letitve naj bode nisterne pednje szlobodno meszto, da ftica celo szlobodno lahko szem-tam lecse. Najboljse je meszto, stero kletkico zakrije pred ludmi, nego ftici vu gnezdi zadrzsi szlobodno vun gledanje.

Za skvorce sze poleg lesza ali vu drugom meszti, kde je vecs drevja na pasniki, sze posztavijo kletkice B forme. Csi sze tam navadijo, sze dajo po mali vu ogracsek, szadovnjak privabiti.

Upkas, plavi golob, szova, csuk sze szamo kre lesza da vu D forme luknje szpraviti.

Kak visziko bode kletkica? A i B forme kletkica nisziko, med pol i eden pa pol metrom moremo posztaviti, da luknje proti vrablom obsuvamo. Proti hisnومي vrabli, steri vu nisziko gnezdo ne vüpa, je to za doszta obramba. Proti polszkomi vrabli, steri zse iz votline na eden meter nisziko szenice vun zbije, je nisziko devanje kletkice ne zadoszta obramba. Nego niszikoszt edno dobro ma, da sze gnezda i bilice vrablov brezi lesztvice dajo vun vzeti.

Polszki vrabel sze da lahko szpoznati. Mensi i tenkesi od hisnoga vrabla, glava od z goraj rudesco — brnkaszta i okoli vüh csarno fleko ma. Na sinjeki beli okrog ma. Redno vu votlinah prebiva. Doszta kvara vesini, da szenice iz njihovih votlin vun zbije. Luknjo za letitev voszkeso ne szmemo napraviti, ar bi teda szamo mense forme szenice mogle notri, zvün toga pa znamo, da szenice prosztorno luknjo lubijo.

Kvar dela domacsi vrabel tudi, ar szvojov velkov larmov prezsene nase ftice peszmarice. Iz toga zroka na vecs krajinah Nemskoga vrable prepravljajo i vpamet vzemejo, da kem menje je vrablov, tem vecs je hasznovitih kuke jedcov fticsov.

Kde ne ga doszta vrablov, med bregami, sze votline A i B forme za szenice med 2 i 4 metrov szlobodno posztavijo.

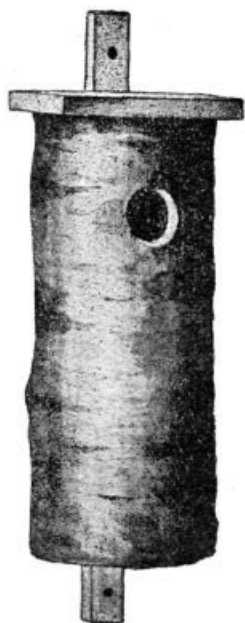
Votline B forme za skvorce pri prvoy szelitvi moremo na viszino 8 metrov posztaviti, szledi zse vu votline na 2—4 metrov sze tudi notri szpravijo. Velko votlino D forme med 3 i 15 metrov posztavimo.

Kak de kletkica viszila? Szlobodno viszi kak stees, szamo naj nazdrt ne lezsi, ar teda dezs notri kaplje.

Kletkica more mocno sztisnjena biti. Csi sze szkoz zible i veter szemtam vujcka, v taksem sztani ftica ne prebiva rada.

Luknja letitvi naj gleda proti iz-

Kletka. A forme.

hodi ali juzsno-izhodi, vu drugi kraj, kak velki viheri i dezsi pridejo. Csi je votlina na prosztori od drevja ali hise obsuvanom, luknja letitvi szlobodno gleda vu drugi kraj tudi, szamo proti szeveri ne.

Kda posztavimo gor kletkice i kelko?

Za gorposztavljanje kletkic, gledocs szenice, je najboljsi csasz jeszen, ar, csi zse vu zimi szo gnezda vuni, teda szenice vu zimi je najdejo, vu njih prebivajo vu nocsi tak, da celo po domacsem bodejo sze vu njih csutile, zse vu prvom leti sze z veksim brojom sztavijo pri nasz, kak pa csi bi szamo na szprotoletje zacseli gnezda vun posztavljati. Nego zato na szprotoletje do polovice aprilisa posztavlene gnezde tudi z velkim haszkom hodijo.

Pokedob ftice na meszta, kde szo escse ne bila, sze szamo po mali osze-lijjo, vu prvom leti malo kletkic potrebujemo, za szenice csi na 10—15.

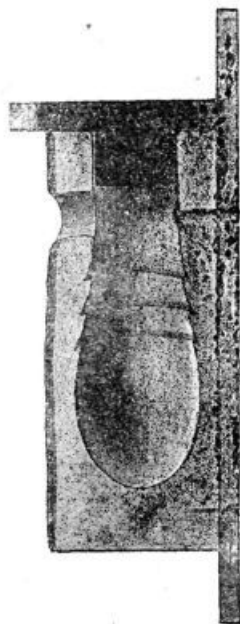
drevo edno posztavimo. Nego vszikdar moremo meti nisterne gnezda pri rokah.

Za skvorce, ar vküper sze drzsijo, zse bolje goszto i na edno drevo vecs votlin posztavimo.

Csi bi do szrednjega aprilisa szenice zse vsze kletkice szi odebrale, escse nisterne vun posztavimo za ftice, stere za toga csasza k nam pridejo.

Szenica ne szedi rada vu ednom leti dvakrat na onom isztom gnezdi, zato za szedenje drugo vu juniusi drugo luknjo potrebuje. Zato, csi bi prazna votlina vu hlizoti ne osztala, vu majusi edno drugo vun prebijemo.

Za szivkasztoga muholovca. za belo pasztericsico, domacso rudesorepko plezara *szluzsijo kletkice surkoga hoda*, kak sze vidi vu Kalendaru leta 1908. na 77. sztrapi, strti kep z podpiszkom „Hisica za ftice.“ Ta kletkica je C forme. Votlina ma formo edne salice, je 12 cm-ov sürka i 5 cm-ov globoka,

Kletka prekvrezana. A forme.

hod je pa 7 cm-ov visziki. To votlino vu malom broji za müholovca posztavimo med trsz na szteno gori

na 1 pa pol metra visino od zemle. pusceni, na drog pod brajdov i. t. d.

Ar te ftice raj gnezde delajo vu luknjah zidine, kak vu leszovnih votlinah, zato sze preporacsá, da naravne ali po vun jemanji ednoga cigla nasztavlene luknje na kletkice obrnemo.

Za doszta szo nisterne blanjice i malo ilojcsne zemle, z sterov sze luknja na okroglo napravi. Hod napravimo pri ednih na 5, pri drugih pa na 10 cm-ov sirino. Te luknje na visini 1 pa pol metra rade gori poiscsejo vrtné rudescorepke, szenice. Bolje sürkoga hoda luknje pa vu visini 2—6—8 metrov gori poiscsejo muholovci, rudescorepke i. t. d.

Escse bolje sze preporacsá te votli ne zse vu zidi pri zidanji napraviti. Hod de 5 cm-ov sirine meo. Luknja pa z zemlov ali z cementom na okroglo napravi. Na visini eden pa pol metra sze naredijo.

Za lasztavice je ne potrebno gnezde vun devati. Nego dobro je na trnaci, kde rade gnezde delajo, na szteno edno ne izhoblano blanjico pribiti, k sterój szi lasztavice szvoje gnezda bolje gvüsno lahko prikeliyo. Z tem pri csaszi szi prispara lasztavica, ne njoj trbe od gladke sztene dosztokrat dolikapajocso vapno klukati, potem je zagvusena, da gnezda njoj doli ne szpadne. Escse nika. Pod gnezda pribijemo edno vun sztojecsó blanjo, da szmeti mladih ne bodejo na nasz kapale.

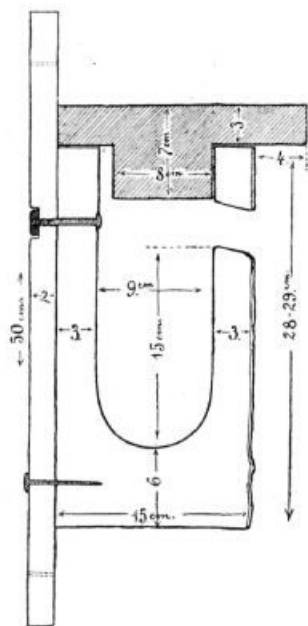
Kak moremo kletkice pripraviti?

Prvle kak kletkico vun prebijemo, poglednemo, jeli prokrivalna bianja lahko sze gori zdigue. Csi bi szmetno hodila, moremo popraviti. Doli zabiti ne szmemo. Vu vszako votlino pol prgiscsa csiszte ali pa z zemlov zmesane zsaganice denemo, nego ne vecs, da bi sze bilice vu zsaganci pogrozile. Najvecs ftic ne potrebuje to zsaganco, ar szame szi nanoszijo koszminje, bradinje i. t. d. Nego je dobro, csi mi vu vszako votlino malo zsaganice denemo,

da blato celo zimo priraseno sze hitrese poszúsi.

Kde sze macske bojimo, kletkico z cvekami vun zbijemo. Glavice cvekov z klescsami vkraj vseknemo. Male ftice te cveki ne bantujsjo, macska pa od njih ne more do gnezda priti, potem ne more i notri szegnoti.

Popravljanje vszako leto v jeszen opravimo. Razpokane pokrivalne blanje premenimo, razpoknjeno gnezdo z drodom, z obrocsom sztiszcemo. Taksega hipa i gnezda zcsisztimo od napravlenoga blata. Nego to malo kda potrebno.

Kak sze doma dela kletka. A forme.

Sztaro blato i gnezdo ftica szama vun znoszi prvle, kak szi novo gnezdo napravi. Najvecs ftic blato szvojih mladih szama izlucsá iz kletkice tak, da po dugah letah za gnezdo szluzsecsih votlinih celo malo blata najdemo. Najvecs blata sze najde vu votlinah, stere szo za zimszko prebivanje szluzsile, ar vu teh vu zimszkih nocsah sze vecs ftic vkuper sztiszne. Tak grof Kielmansegg vu ednoj votlini je devet szenic szpajocsih najso. Nego do szprotoletja escse tu sze poszúsi i ne drzsi vkraj ftico, da bi szi gnezdo napravila.

Ka pa bodemo z vrablami delali?

Vu votlinah od nasz vun posztavlenih je trpeti ne szmemo. Goszto mrezo posztavimo v nocki pred luknjo, kde szo vrablji, z lampasom malo tam poszvetimo i po votlini zrogacsemo. Poleg toga bilice prablov moremo brati, gnezde njihove prepraviti, ar vu takso z szlamov i z perjom napolnjemo gnezdo niksa ftica ne bode sziz gnezdila.

Zato od prve dnih aprilisa do konca juliusa vszaki tjeden preglednemo kletkice. A i B forme i gnezde vrablecse vu vszakem meszti razlucsamo.

Prebivalca votlin ali od sztarih ali pa po dolivzetoj pokrivalnoj blanji zvedimo. Zdigavanje blanje pazljivo moremo opraviti, da sze votlina ne bode troszila i szenica ali druga ftica sze na pobeg ne presztrahsi. Szenice mirovno trpijo to vszakotjedno pregledavanje.

Gnezdo vrabla polszkoga sze na lahko da poznati, ar iz szuhe trave, robuta i iz velkoga perja sze redi i tak vizzoko je nanoseno, da celo do luknje letitvi napolni votlino i ka brezi zdigavanja blanje v pamet vzmemo. Bilice szo szpodobne k domacsemi vrablecsemi na belom goszto piknjaszte z brnkasztim — szivkasztim.

Gnezdo szenic je napravleno iz bradinja, z koszminjom je poforono i doszta niszikeso od vrablecsega. Bilice szo na belom piknjaszte z rudecsim.

Upkas, detel, csuk, szova, vrtozlavka od szpodi na zsaganico znesze bilice, stero szo pri upkasi zucskaszto — zelene, pri ovih pa celo bele.

Szamo pri szlavicsi je niksa szpodobnoszt k vrabli gledocs gnezdo, nego redno ma vu gnezdi bradinje, stero vrabel ne potrebuje.

Polszki vrabel escse vu avgustusi gnezdi, votline escse te meszce tudi moremo pregledavati.

To pregledavanje doszta szkrbi i truda nalaga na csloveka, ki ftice pri szebi scse sztaviti. Szamo tak do na haszek od nasz napravlene votline. Ar votline vun prebite i brezi szkrbi na szebe osztale szo meszta, kde sze vrabli lezse lezsejo i tak szo ne haszek, nego escse na kvar.

Csi bi sze vu votlino szerseni, osze szpravile, na nock zsveplo gorecse notri lucsimo, luknjo z cotami hitro zadelamo, v gojdo izcsisztimo votlino.

Csi pa bi sze szlepa mis notriszpravila, ne szmemo je bantovati, nego escse nisterne votline vun prebijemo, naj sze ta hasznovita nockna sztvar plodi.

(kj.)

Od dohana.

Eden barat je flanco dohana najso, eden drugi barat je pa vszivanje dohana brano. Kda szo najmre Spanci leta 1492. ob prvim vu Ameriko prisli, szo vpamet vzeli, da tam prebivajocsi Indianci od dimna niksega liztja, stero szo na ogen metali, szo sze dali navdusiti, — zapojiti. Pane Roman, eden dominikaner, koga je Kolumbus pri drugoj poti vu Ameriki sztavo, je vu leti 1495 vpamet vzeo,

da te dim szhaja iz edne rasztlina, stera vu Tabago divje rasze i dao je zato rasztlini ime „Tabak“. Vu leti 1559 je Fernandez de Toledo njeno szemen prineszo na Portugalszko, odked po francoskom poszlaniki — Jean Nicot — je dohan vu Paris priso. Vu zacsetki szo dohan za vrasztvo vszivali, najboljše vu formi zmenjenoj za pridihavanje, dokecs anglusi okoli 1589. szo ne zacsnoli iz pip kaditi, kak je

Franc Drake vu virginiji od divjih vido. Na Nemsko je prinesena ta nova novada okoli 1625.

Vladarsztva szo zaprva proti sztanole kajenji. Jakab I. na angluskom je velko dacso vrgo na dohan. Na Ruszkom i Törszkom okoli 1623. ino 1624. szo kajenje prepovedali pod kastigov doli vrezanja nosza. Vu Lüneburgi escese vu leti 1691. je sztala kastiga pod szmrtjov proti kajenji za volo nevarnoszti ognja.

Do zdaj sze stritajo, jeli je kajenje na haszek ali na kvar ali pa je vsze edno. Csi

cslovik naszledke kajenja gleda pri ednom, sze zdaj vesi kaditi, teda moremo kajenje nezdravo szpoznati. Da vu hisi, kde sze doskadi, nasz glava. ocsi i sinjek boli, je tüdi dobro znamenje, Csi je isztina, da za zdrave je potreben esizti zrak, teda kajenje tade ne more zdravo biti, ar sze po njem z pokvari.

Nego med tem, da sze vucseni borjeli je kajenje na haszek ali na kvar, szkadi vu Europi vszako leto okoli 15 s milijonov fontov dohana. (kj.)

Szenja Spolarove zsene.

Spolarova zsena je gvusno na vecserjo kakso zsmetno hrano jela, ar je v noci sztrahovitno szenjo mela.

Tak sze je csutila, liki bi mrla. I zdaj je tam sztala, kak je na szvoj sztrah vpamet vzela, z celo malov balov dobrih del pred vratami nebeszkami.

Klonkala. Nego niscese je ne odpro.

Escese ednok je klonckala, bolje mocsno. Niscese sze je ne gibao. Teda jo je sztrah obisao. Kak je celo naci bilo na zemli!

Koma stees je prisla, szo jo veszelo prijeli. Bog te prineszo, tak szo njoj pravili, veszelimo sze da, szti nasz poglednola . . . Hodi notri vu hiso . . . Vzemi szti meszto . . .

I tü pri vratah nebeszkah sze niscese ne gene. Nikomi je ne briga za njo. To je grozovitno.

Klonkala je tretjikrat.

Teda na szleduje, csi vesazsi ne vr nego edno okno, stero je na dverah bilo, je odprlo. To je tüdi kaj. Spolarova zsena dugom csakanji je celo ponizna i povozsztala.

Okno sze je potem odprlo i osztro sze csüle recsi szv. Petra :

— Sto je tü?

— Jasz, Orsa!

— Gvüšno szveta mantrnica?

— Ne! Jasz, Orsa!

— Potem szveta nüna?

— Ne, ne. Szamo Orsa!

— Oh, teda gvusno szveta devica?

— To tüdi ne! Spolarova zsena!

— Ja, tak je. Te pa gvüšno sz zsena?

— Da, da, zsena. Nego szveta . . . ne . . .

— Ne szveta? Ka pa te scses pri tah nebeszkih?

Csi bi zse Spolarova zsena ne bila bleda, zdaj bi posztala. Med szkuzami sz proszila:

— Za Boga, szveti cslovek, bodi losztljiven, jasz szam zse mrla, zato szam prisla!

— Ka to vala, mrla?! To vszaki le pravi, steri vu vekivecsnoszt pride. Boljse csi bos tiszto pripovedavala, ka te prepora pomaga!

Spolarova zsená je dergetajocsa pravla:
 — Tü mam krsztai liszt . . .
 — Dobro, nego dale!
 — Pokojnoga oeso mojega szo vszi lüdje postüvái i . . .
 — Nego meni je to niksa briga . . .
 Pravi, ka dobroga szi ti vesinila?
 — Tü mam pizsmo od ferme.
 — Dobro je, ka pa vees?
 — Tü mam szvedocsansztvo od szlednje vuzemszke szpovedi.
 — I od vuzma szi sze ne veeskrat szpovedala pa k precisicsavanji prisla? Zse szmo vu februári i ne dugo bode vuzem.
 — Moj Bog, zmiszli szi szamo szveti Peter, pet male dece mam.
 — Tomi sze veszelim, pravo je szveti Peter.
 — Zvün toga celo hiso jasz morem vu redi meti, ni edna dekla ne scse vu szluzsbi osztati.

— Tomi sze pa ne veszelim, pravo je szveti Peter.
 — Potem . . . dosztakrat szo prisle k meni moje szoszede i casza szam ne mela.
 — Szamo od toga ne gucsi. Pravi zse ednok tvoje dobre dela.

Orsa sze je celo zmotila i je pravila:
 Ovo szo pizsma, da szam na bali bila, steri sze je drzsao na pomaganje pogorenih
 — Drugo nika nika ne mas?

Zsená szi je premislvavala, nego nika drugo je njoj ne na pamet prislo. Pa je na zemli tak doszta od szebe miszllila.

Peter je dale pitao:
 — Molila szi vszaki denz tvojov decov?
 — Prvle szam vesinila, nego vu najnovesem caszi szam za volo drugoga dela zamudila.
 — Szi prijazne bila proti tvojemi mozsi?

Tak szi prijetnoga za njega vesinila sztan, da je ne prisziljen bio vu kresmi szi zabavlanje iszkati?

Zsená je volo dobila na gucsi i hitro je pravila:

Vszikdar je va kresmi . . . tiho bodi!
 Od szebe gucsi, pravo je Peter.

Na te recsi je ozsa szirota zgubila batrivnoszt, nego Peter je dale pitao:

— Deca tvoja csiszto hodi? Razcseszani oblecs majo? Zvün toga, szvadila szi sze z tvojov szoszedjov?

— Tak je, bozsi cslovek, nego mozs mi ne da peneze. Szoszeda pa . . .

— Tiho! vdaró je Teter vu njene recsi z taksov moesjov, da je prehenjala dale gucsati. I tak brezi dobrih del iz mrtvecske posztelje seses vednako vu nebesza iti?

Teda je Orsa na kolina szpadnola i molila:
 — Milosztljiven Bog! Szamo ednok escse meni dopüsztí sze na zemlo nazaj povernoti . . . Teda mo vsze boljse opravkala, kak do zdaj.

— Ovo, to je zse cseden gucsi, pravo je szveti Peter, to zse Bog poszluhne. To proszis, da bi escse ednok na zemlo prisla. Naj bode. Bog szam tak scse.

Na to je okno zapro na dverah. Veter pa na njenoj hisi okno vdaró — Orsa sze je gori zbudila.

Nikdar sze je escse ne tak veszelila, da zsvie, kak tiszto gojldno.

I kda sze je szonce vecser szkrilo, oblecs dece je vu red szpravila, ednoma szíromaki je obed dala, z szoszedov sze je zmirila i mozs celo genjeni od njene prijaznoszti i lubeznoszti je meszto kresme doma osztal.

Szledesco noes je mirno i szladko szpala i je dobro szenjo mela. (kj.)

Zsetva szmrti leta 1907.

Kem menje je delavcov vu gorica h goszpodnovih, tem bole zsalosztno csütimo, kda eden za drügim vmirajocs vün zreda szpadne.

V kratkom caszi nisteri meszecov je neszmilena szmrt tri szlovenszke dühovne pasztire pobila, steri

escse vu najepsi letah bili i szmo vüpanje meli, da bodo dugo med nami vu navdüsavanji nasega zavrzszenoga národa delali. Kolikokrat eden dühoven pasztir vmerje, tesko csütimo to, ár kem duzse tem menje je szlovenszki dühovnikov, stero je zadoszta zsalosztno za szlovenszki narod, ár kda bi szlovenszki

dühovniki ednok szploh pomenkali, te bi tüdi vdarila szlednja vüra národa. Dühovniki szlovenszki szo najbole z narodom priedinjeni, narod poleg mogocsnoszti zagovarjajo, njegove pravice ne dopüsztijo v blato klacsiti. Steri narod szvojo od ocsakov prekvzeto vero, jezik i navade za edno malo vremenitno dobroto v kot lücsi : tiszti narod je nej vreden, ka zsive i tü nemore dugo zsiveti.

Szlovenszki dühovniki zsivejo za szvoj narod, od steroga je niti szladke miti, niti szigurna protivnoszt nikdar ne odtrgne. Mnoge dühovnike vase protivnicje vere i naroda ogrizavajo, preganjajo, kde je mogocse, proti njim delajo, ali szlovenszkj dühovniki to szikdar za diko stimajo, ár za pravico trpeti odürjavanje, to je najlepse i najimenitnejse pravoga csloveka. Zato vszi dobri szlovenci naj za to molijo, da njim dobri isztinszki dühovniki ne pomenkajo.

I.

Mazaly Alekszander plebanos pri Szv. Benediki szo rojeni blizu Kör-menda v Magyar-Nadalji obscini leta 1862 dneva 1. februara. Sztarisje njihovi szo bili jako prilicsni kmetovje z onih postenih vogrszki lüdi, steri szvojo katolicsanszko vero ober szega postü-jejo, steri sztan dühoven za veliko stimajo i zato sze niksi sztroskov ne zbojijo, naj szvoje szini na poposztvo gor zhranijo. Te szo ne tak, kak pri vasz, kde bi mnogi prilicsni kmeti radi bili, naj njim drügi dajo deco vün vcsiti. Mazaly szo na sztarisovi sztroskaj sole szvoje opravili v Kószegi i v Szombathelyi i prvo leto bo szoszlov-sztva szo tüdi na szvojem sztroski sze vcsili, ár je v szeminariumi ne bilo meszta. Leta 1887. jul. 14-ga szo za mesnika poszvecseni.

Bozsa previdnoszt je toga vogr-szkoga csloveka pripelala med nasz i szkoron celi szvoj zsitek szo na szlo-

venszki faraj prezsvieli. Bili szo kaplan pri Gradi, v Szoboti, v Cserensovci, v Beltinci i leta 1892. szo posztali plebanos pri Szv. Benediki.

Da je njihov materni jezik bio vogerszki, mnogo tezsave je njim dalo navcsiti sze szlovenszki jezik, ali tem lepse, da szo sze tak navcsili, da niti mnogi rojen szlovin ne govori bolse, kak szo oni govorili. Csi ravno szo pa sze te jezik popolnoma navcsili, osztano njim itak tühinszki i najveksa njihova zsela je bila na vogrszko faro pridti. Prav z veszeljom i z celov gorecsnoszt-jov dühovnik je szamo tam mogocsen delati, kde sze dobro csüti i na to je to najprvo, da vu szvoje verne i tej njega popolnoma nej szamo vu proszt-noj recsi, nego tüdi vu csutejnji raz-zumijo.

Fara Szv. Benedeka je teska na mnogo gledocs i nej csüdo, da toga krepkoga csloveka zdravje je za nis-terno leto oszlabilo i leta 1900. szo nevarno bolezní grátali. Po dugom vrasztvi sze je nikaj malo nazaj pop-ravilo zdravje ali popolnoma vecs nik-dar ne i leta 1907. oktobra 2-ga szo naglo umrli vu najlepsi letaj szvoje sztarosztí.

Bojdi vu blagoszlovi njihov szpo-menek!

II.

Horváth Jozsef plebános v Bogojini szo rojeni v Fokovci leta 1844. dneva 11 novembra. Njihovi sztarisje szo bili luteranszkoga vadlúvanja. Sole szo opravili v Kószegi vu szírotinszkaj hizsi i potem od 5. do 8. razreda gym-nazium v Szombathelyi. Leta 1870. augusztusa 2. szo za mesnika poszve-cseni i potom szo za kaplana djani na Gornji Szinik, odnet leta 1871 v Bogo-jino, odnet 1874. v Dobrovník, kde szo osztanoli edno leto. Potem szo bili seszt let v Beltinci i pet let v Türnicsi kapelan i leta 1886. posztanoli plebanos

v Bogojini. Vmrli szo 1907. dec. 17. v Szoboti.

Naj pocsivajo vu miri!

III.

Kolar Peter, rojen v Ratkovci 1855 jun. 18-ga. Sole szo opravili v Kőszegi i v Szombathelyi i leta 1882. julija 11-ga szo za mésnika poszve-cseni v Győri, ár je v tom csaszi nasa püspekija ne mela višesnjava pasztira.

Zse kak diak szo bili jako krotek eslovek i to szo obdržsali do szmrți. Glavo szo meli jako dobro i szlisili med te najbolse vucsenike v zseh szvojih solah. Kak dühovnik szo bili jako lepoga oponasanja i kak predgar i razglasziteo recsi bozse ne szamo vrelı, nego tüdi imeniten po celoj szlovenszkoj krajini.

Kapelanúvali szo 1882. v Cseren-sovci, 1883. pri Gradi, 1886. v Bogojini. 1888. v Szoboti, 1889. v Beltinci i v Tűrnischi. Leta 1901. szo poszta-

noli plebános v Beltinci. Vmrli szo 31. decembra 1907.

Dokecs szo kapelan bili, zdravje sze meli, kak mocsen kraszt i kak szo plebanos gratali, na hratko vremen zacselo je njihovo zdravje pobegnöti i kem duzse tem bole je bilo viditi, kak priblizsava konec z ednoga zsvljenja. Beltinszka fara je dnesz den takoteska, da eden plebanos kak stecs je mocsen, dugo na njoj nemore vüu presztati, csi sесе szvojo csaszt szpuniti, odnet je, da zse dva mladiva plebánosa szta na njoj vu kratkom csaszi vmrla. Zato je ne csüdo, asi sze ta tak tesko najde plebános.

Kolar szo bili jako dober szlove-necz i szo edno lepo historio (Biblio) za solszko deco na szlovenszki jezık preobrnoli, stera sze escse zdaj sze povszed po nasi solaj nüca.

Bog daj toj mirovnoj düsi i na drügom szveti vekivecsen mir!

Dr. I.

Iz koj de zsganica ?

Je eden narod, po imeni esuvas.

Oni majo edno pripoveszt.

Bio je ednok eden szziromak.

Nego kak ste je szziromak bio, po-steno je zsivo. Satan je szkoz okoli njega hodo, nego nikak ga je ne mogo na greh zapeljati.

Ednok je nas eslovek na njivi orao. Proti poldnevi szi je doli szeo, naprej vzeo krüh i jo. Malo je njemi escse osztalo, szhrano ga je.

Dale orav, na juzsino je steo potrositi osztali kruh i ga — ne najso.

— Nikak ga je vkradno, szi je miszlo nas eslovek. Csi ga je vkradno, zato je vesino,

ar je laesen bio. Csi je pa laesen bio, naj njemi na zdravje bode.

Satan je esmeren posztano. Drugi es-lovek bi preklinjao, on pa ne vesini to. Nikak ga ne more na greh zapelati. Vzeo je kruh i je odbezso vu pekel i sze je zacsko tam to-zsiti, da szziromaka esloveka ne more vu greh zapeljati, escse blagoszlavla onoga, ki je njemi kruh vkradno.

Tam szo na vraga kastigo djali, da nika ne razmi. Proszı sze, moli sze vrag, csasz proszi na tri leta, on ga bode zse zapelo.

Kak sztari szluga sze notri posztavi pri nasem esloveki. Szluzsiti sесе pri njem, nego szziromak njemi pravi :

— Szam szam szziromak, komaj mam za szebe kruh, meni ne treba nikoga.

— Zaman mo ti delo, najema ne pro-szim. Csi va dva delala, lezse bodeva zsvela. Dopadno sze je gues zseni szziromaka. Vraga za szlugo szi pogodi.

Na szprotoletje, kak sze zacsne oranje, pravi vrag.

— Letosz de velka szühsa, szilje zgori od velke vrocsine. Najboljse de vu mlako szejati.

Tak szta vesinola, vu mlako szta szejala. Ludje szo sze szmehali. Nego ne szo sze szledi szmehali, kda je vsze zgorelo od vrocsine, nise je ne dobo ni ednoga zrna. Szamo szziromak je meo lepo zsetvo.

Drugo leto szo pravli lüdje:

— Te eslovek ma pamet. Szejajmo mi tudi vu mlako.

Tak szo i vesinoli, vszi szo vu mlako szejali, nise je na poli ne szejao. Celo pole je osztalo nasemi esloveki i vragi. Njeva szta tam poszejala i ar je navadno leto bilo, telko szta pripovala, da szta komaj domo szpravlala. Vu mlaki je pa nika ne zraszlo.

Na tretje leto je pravo satan:

— Letosz va szejala na brege. Velke povodni bodejo, szilje na polah voda vsze vzeme.

Njeva szta iz nova velki pov mela, drügi lüdji szo pa gladili, ar zse tri leta je njim nika ne raszlo.

— Ka va zdaj te delala z tem velkim povom, pita satan.

— Ka va delala? Tam dava szziromakom, kem je nika ne raszlo, pravo je szziromak, zdaj zse velki bogatas.

— Ka szi to miszlis? pravo je satan. Jasz ti zse pokazsem, ka bos delo.

I naprej vzeo eden velki piszker zselezni, napolno ga je z sziljom, nalejo ga je z vodov i vu pecs ga je posztavo. Kda sze je zse szkuhalo, kvasz je notri djao, naj sze szkvaszi, naj vre. Zsganico je zsgao. Kda je zse vsze gotovo bilo, dao je nasemi esloveki, naj pije. Jako sze je njemi pitvina dopadnola, komaj je zadoleo vrag delati.

Bila je edna sztara szoszeda.

— Oh, da pa je to dobro. Komaj szam ednok gutnola, zse mi szrce bolje moesno bije, lice mi je rudeeso, kak vu deklinsztvi.

Te prednji satan je tam od zapeeski gledao i pravo szvojemi vrazjsemi hlapci:

— Vis, komaj szi njima dao za edno kupico, taksiva szta posztala, kak lizica. Kak je prilizan njihov gues! Daj njima esese eduo kupico, bodes vido, tak ta, liki vuk.

Szpila szta drugo kupico, vu esemere szta prisla, zacsnola szta preklinjati i eden ovoga szkubiti.

Predjen satan od zapeeske je li kivo.

— Daj njima esese edno kupico, bodeta, liki szvinja.

Iz nova je njima dao i szta pijaniva posztala. Za isztina szta taksiva bila, kak szvinje, kobacala szta sze na zemli, ne szta vecs pri pameti bila . . .

Vrag je ne znao szziromaka na greh zapeljati. Zsganica je szvojo delo opravila.

*

Tri sztvari lezsijo vu zsganici: lizica, vuk i szvinja. Csi malo pije eslovek, tak prilizen i esalarden bode, kak lizica; esi vecs pije, bio de sze i de krvolocsen, kak vuk; esi pa doszta pije, celo szpodoben posztane k szvinji. (kj.)

Alkohol — csemer.

J e vu vini, zsganici esemer, zvani alkohol, steri triiplo esloveese pri brezmerom v zsvanji na nikoj szpravi.

Na Francozkom na vszako glavo 16 litrov toga esemera szpadne, na vogrszkom 9 pa pol litra. Sto to zna, sze ne esüdüje, da Francozi po tisztoj poti hodijo, po sterij je zse doszta narodov vesznolo. Lüdsztva je tam szkoz menje, broj hüdodelnikov pa rasze, szblodnjenih pa nigdi ne ga vecs.

V Norvegiji pred nisternimi deszet letmi szo bili ravno tak, kak francozi. Nego teda dühovniki, vucsitelje, esasztniki, piszatelje, fabrikanti, liki eden eslovik, szo vküp podrszali i boj posztavili proti alkoholi, proti szkühi vraga i zdaj Norvegia ne pije ga vecs. Tak szo vesinoli vu Sveciji, tak na Finnszkom. V Norvegiji jo zdaj na 25 jezer düs edna kresma, dokees na Francozkom na 25 düs szpadne hisa, banta, kde sze vino, zsganica

i. t. d. odava. Vu imenüvanih dezselah szo csedni lüdje esese vladarsztvo, esese tisztó szpravise, kde pravdo davajo za ljudsztvó, szo poszilili, da szo pravdo napravili, poleg steroga cele okrogline, varasje szlobodno vünvzemejo dopüsesenje vino trzsit i szlobodno prekdájo ednomi drüstvi. Drüstvo niksega haszka ne deli szvojimi kotrigam, nego csizti haszek na dober cio obrnejo. Potem toga kresme v szoboto veeser zaprejo i szamo v pondeljek jütro odprejo. Vu Norvegiji, na Finnszkom szo jo vesznice, kde kresma sze ne najde. Nego meszto kresme szo jo bogate knizsnice, muzeumi, kde sze veeskrat kaj csednoga i hasznovitoga pred lüdsztvom gori ste.

Vu teh treh imenüvanih dezselah tova-jov ne poznajo. Drügoga blago je vszakomi szveto. Lüdsztvo je zdravo, broj szblodnjenih, betezsnih na plücsah, zsmetnoga betega sze pomensava. Ovi penezi pa, stere eslovik na alkohol vünda, liki bi je vu Möro lücsó, vu zsepi prebivaleov osztanejo, lüdje i z tem dezsela bogatesa posztane.

Na angluskom pod Gladstone vu ednom leti je dacsá za vino i. t. d. 36 milijon funt sterlingov (1 sterling je 24 kor.) vünzaneszla. Pa kda bi Gladstone vu orszacszkoj hisi ednok od toga haszka gucsó, je mogo vadlúvati, da vszakomi narodi je velka szreca i blagoszlov, esi sze lüdsztvo od pila vkraj drzsi. „Pri treznóm lüdsztvi, stero peneze ne vrzse vün na pitvino, znam, kak szpravim dezseli dohodke“ — je pravo.

Ka zadobijo dezsela vu dacsá za vino i. t. d. to zgübjó vu gori drzsanzji bolnismie, temnie, szzirotnic i his za szblodnjene. Izmed 100 szblodnjenih pri 69, izmed hüdodelnikov pri polojni je alkohol zrok. Poleg toga esese moremo znati, da alkohol z szvojimi telovnimi betegami, z düsevnov tupaszttjov i z vszemi falingami i grehami, liki erb, preksztopi na deco do szlednjega pokolenja. Rees Szveto-ga Piszma, da grehi ocsetov vu deci sze kastigajo, sze poszvedocsi pri tisztih, ki alkohol brezmerno vszivajo, poszvedocsi sze vu njihovoj deci.

Na Nemskom szziromak esloviek od leta do leta od glada trpi, nego na zsganico je vszikdar za doszta krumpisov i zrnja. Na Nemskom eden tretjidel njihovoga jecszenoga pova sze na rejenje pive obrne.

Csedni i razumni ludje proti alkoholi

govorijo. Zato sze pa i nasemi lüdsztvi po vszakof priliki te esemer prepovedava.

Nego ka do kresmarje pravili nasemi gucsi?

Meszto odgovora nika vam povem. Kda je Krisztus Jezus na zemlo priso, lüdje szo poganje bili, molili szo meszto ednoga pravoga Boža meszec, szunce, zvezde, sztvar, kepe, podobé, stere szo szzi szami napravili. Apostolje Krisztusovi szo po celóm szveto razisli i ednoga pravoga Boga razglasüvali. Szamo sze razmi, da vu varasi, störi je Krisztusov navuk prijál, szo oni, ki szo bolvanszke kepe delali, vees zaszluzska ne meli. Tak sze i zgodilo vu Efezus varasi na predge szvetoga Pavla. Poleg szveloga Piszma, eden szrebrar po imeni Dimitrij je szreberne cerkvice Diane (poganszka boginja) redio, ne mali haszek je iz tega meo. Vküp je pozvao one, ki szo te mestrije bili i pravo je: Mozi! znate, da iz te mestrije mamó nas dohodek i vidite i esüjete, da te Pavel ne szamo vu Efezusi, nego vu celój Asiji z szvojim gucsóm doszta lüdi szblodo govorecs: da ne szo bogi oni kepi, steri sze z rokov napravljajo . . . To szlisavi napolnili szo sze z esemeróm i szkriesali szo gori: Velka je Diana efezusov! I napuno sze je varas z mesarijov i z ednov volov szo bezsali na vekse place i zgrabili szo Gajusa i tivarise Pavla.“ (Actus apost. XIX.)

Drügi pa pravijo, zaman sesemo, da bi kresme v nedelo zaprete bile. To je ne mogose. Dezsela velki haszek ma iz te dacse. I te haszek ona ne more püszliti.

To je izztina, da dacsá pitvine doszta prinese na kühinje dezsela. Nego to je tüdi izztina, da ni k ednim penezam je ne teliko szkritih i grozovitnih grehov i nevol privezani.

Poleg nasega krescsanszko-ga mislenja je greh vszikdar greh i ne posztane dobro delo, esi kakste velke haszke ma sto iz njega. Pri-lika na greh je nevarna i sze je moremo vszikdar csuvati i ogibati, esi vesaszti drugi od szvojih dohodkov vkraj szpadne.

Zato csedni i razumni lüdje, — najbolje pa naprejposztavljeni lüdsztvia z vszaksov prilikov morejo gucsati i delati proti tem grehom, morejo sztaviti nevole. Csi dezsela je nemo-goesa od te dacse dolipevedati, naj jo bere, nam je zato vszakomi dopüseseno alkohol ne vszivati, dopüseseno je, düzsnoszt je vszakoga dobrega krescsenika, najbolje pa masztrov, hisnih gospozdarov i drügh naprej posztavlenih, szvoje podlozsné od brezmer-noga vszivanja alkohola nazajdrzsati.

Reesi Gladstone-a ponovim: „Pri treznóm lüdsztvi, stero szvoje peneze ne vrzse

vün na pitvine znam, kak dezseli szpravim na meszto zgübljene daese na pitvino navrzsene drüge dohodke.“

Viher po dugoj szühsi nistere dreva obrne, v edno hiso vdari, stera i zgori, nego ka je to za kaara proti tiszkomu haszki, ste-

roga je dezs prineszo zsednoj zemli: tak esi bi nase lüdsztvo zacsnolo z'ednov volov trezno zsveti, bi neki, ki szo do zdaj na lahko zsveti, iz reda vunszpadnoli ali bi biti pri. sziljeni kruh szu iszkati z szülesztnimi rokami-
(kj.)

Pecsenka.

Zse je kmiesno bilo vu kühinji. Szunce je zse vecs ne melo oblaszti prek okna vdariti, bledi poszvet szvece je razszvetc kühinjo i malo hisico.

Zsena je pri ognji sztala i od esela je ogrnola mokre vlasze. — Veeskrat ja pokrvaes zdignola i vszikdar je dober zdüh proti njoj vvaro, steri je napolno celo kühinjo. Kaksi zdüh! Kak je zsena na pecsenko gledala, szmeh sze je razvijao na njenem lici.

Da bi zse priso.

Nikda-nikda je gor odrla dveri i vün poglednola. Lehko zse pride. V hisi na szrteli sze je malo detece igralo.

Ka de pravo mozs, esi pride? Na godni den pecsenko dobi. To szu un ne miszli. To je zse davno bilo, kda szo kaj taksega jeli.

Zadoszta velko delo je bilo, telko penez vktüp prisparati.

Nego mozs je celo drugo naturo meo. To tak, da pije. Palinka — palinka je njegov groh. Ka zaszlüzsi, zapije. Kda pa ne ma vecs, zseno naprej vzeme. Ka njoj haszni, esi lazse? Mozs zna, da vszikdar ma kakse prisparane krajcare. Una more popüsztiti, naj hisni i po poti mimo idocsi ne esüjejo preklinjanje.

Kak mozs szvoje pijansztvo vun zaszipi, szram ga obide. Glavo doli nagne i nika ne govori na karanje zsene. Csi pa zsena od maloga deteta guesi, teda pa celo sze vu kühinjo potegne i sze jocse. Nego ka vsze haszni, drügi den vsze pozabi i znova zacsne.

Csi bi to prvle znala, ne bi ga vzela.

Ne bi boljse bilo, esi bi odisla? Kelkokrat je zse na to miszlila? Morebit bi zse vesinila, nego Bog njoj je na pamet priseo pa malo detece.

Da bi zse priseo!

Nemirna je zse bila. Zse vgojčno je nikam odiso. Gvüsno je med szvoje prijatele priseo, ki szo ga z szebom zapelali. Prevecs lahko je njega nagucsati. Vu tom sztoji njegova szlaboszt. Nego ne, to ona ne verje. Obeesao je, roko je dao: on szvojo rees zdrzsi.

— Dnesz szam goszpod! Vi nevolni! Zsena sze je prehsztrahsila, kak je te glas csüla. K okni je bezsala. Mozs je tam sztao pred dverami i krsacsak je mahuto ober glave. Brszno je dveri i notri je szpadno.

Kaksi je bio! Kaput je edno blato bilo, pruszlek gor odkapcseni, iz vuszt sze levala vunjeesa palinka.

Malo detece je na szrteli najso, eden sztopaj je naprej vesino i na njega kricso: „Ka je to? Ne ves gori sztanoti Stevek? Ne scses küsnoti tvojeja oceso?

Zsena je zdignola dete, pogladila je i pravla: „Idi moje dete? Idi pa küsni tvojeja oceso!“

Dete je znalo, da more bogati, nego kazalo je, da sze njemi mrzi szvojeja pijanoga oceso kusnoti. Potem sze je vu eden kot potegnolo i vunplunolo. Naj niscse ne vidi. Nego mozs je zse pozno szirocse, kricso: „No csakaj!“ Zsena je szkocsila, zgrabila je dete i minola je vu kühinjo. Ne je so za njo? Ne, to je ne vüpo vesiniti, nego kricso, premetavo je vu hisi, kak je zse njegova navada bila. Kda je ob prvim csüla szirota zsena to preklinjanje, tak je csütüla, da bi jo sto z pesznicev po glavi, po lici kuko, nego po mali sze je navadila. Ne je poszlühsala. Ka bi proti csinila? Tiho je mogla biti. Tak je najboljse bilo.

Hitro, kak je li mogocse bilo, je djala

pecsenko na tanjer. Miszlila je, da to najbolse delo bo mozsza zmiriti. Mozs je gvüšno laesen. I esi de vido pecsenko?! Lepa je, disi. Vu nevolih szmeh sze njoj pokazo na lici, kak je na tanjer poglednola.

V hiso je sztopila i csakala, ka de mozs pravo. Nego on je za njo ni edne reesi ne meo, z krvavimi ocsmi je dete iszko, stero sze je vu janke matere szkrivalo. — Zsena je edno malo esese naprej sztopila, da doli dene pecsenko na sztol i odszlobodi roke na obrambo deteta. — Nego prvle, kak bi tanjer na sztol polozsila, mozs zgrábi tanjer iz njene roke i z celov moesjov na tla vcseszne. Tanjer sze je sztro na jezero falatov, pecsenka je vu prahi bila.

Zsalosztno je gledala zsena eden csasz, potem zse nagnola, pobrala je csrepje i pecsenko nazaj vu kuhinjo odneszla.

Kda je nazaj prisla, mozs je na sztolici lezso. Csemeri tak kak na ednok bi njemi preminoli. Trüdne ocsi szo njemi esese szvete, potem szo sze njemi zaprle, vtežno sze je na sztolici. Zacsno je le frkati.

Ka de delala, dokle mozs szvoje pijansztvo vun zaszpí? Vu roke je vzela dete i k okni szedla. Glavo deteta je na szvoje szühe prszi sztisznola i pred szebe gledala. Vrocse szkuze szo kapale na vlasze szvojega deteta.

Po François Coppée (kj.)

Nisterni hisni lüdje bi szrecsno zsiveli :

1. Csi bi sze szkrbeli hisne zgodovine vu szebi zdrzsati. Najveksi neprijatel hisnoga mira, naj bo zsena ali mos, je on, ki hisne neprilike na velki zvon obeszi, naj vszaki zna, ali szamo szvojemi szoszedi ali prijatli pripovidava. Tozsiti sze lüdem nika ne pomore. Zvün toga hisa vszaka more biti liki edno szveto meszto, koma pogled le nikomi ne dopüseseni. Grdi eslovik, koga prvo pitanje je, esi z kem vküp pride, ka pa oviva ali oniva kak sze kaj mata?

2. Csi bi szi trüd vzeli sztroske z dohodkami glihati i pleg toga bi sze za zasparani krajcar szkrbeli, za krajcar, steroga vu neszreesi naprej vzemejo.

3. Csi bi sze hisni lüdje trüdili proti

eden ovomi ono lübeznoszt kazati, stero szo szkazali, kda szo esese vu zarocsah bili.

4. Csi bi sze eden vszigdar szpomeno, da drügi je szlabo cslovecese sztvorjenje, da drügi je ne angel i ne glava 12 let vünvesena.

5. Csi bi vszaki mocsno obljubo i za isztino zvrso, da bi drügomi pomoes, trost, polescesanje vu szkrbi bio.

6. Csi bi vu omari menje cot bilo za gizdo, nego tem vecs bi bilo prosztnoga i za zimo toploga oblecsa.

7. Csi bi hisni lüdje proti eden ovomi vszigdar ono prijazoszt i lübeznoszt kazali, stero kazsejo, esi med lüdiuh pridejo, stero kazsejo, esi stoj k njim pride.

Nasa kasza.

u nasoj veszi esi je stoj penez potreben bio, je so k ednomi ali drugomi bogatesemi szoszedi i te esi je meo peneze, je njemi pomogo. Dao je peneze na pravedni interes, to je, na 8%.

Iszkati je mogo njegovo volo, dveri foringe, tabori szo zaman mogli biti.

Nas vesznieski eslovek je naj vecskrat so vu varas, vu tak zvano sparkaszo. Morebit szo tu penezi falsi bili? Ne, ne, vecs szo kostali, kak pa tiszti, stere je dobo szziromak eslovek doma od szoszeda.

Vu varas je mogo z szebom vzeti dva, steri va szta dobrosztala. Mogoese, da je z szebom vzeo botra i szvaka, teva szta placasila ne proszila, nego dosztakrat je celo tihinee mogo z szebom vzeti, ki szo sze dobro dali plac sati. Rano szo prisli vu varas. zajutrik morejo meti. Kak szo notri sztopili vu kaszo, tam szo odgovor dobili, da nje kasza ne pozna, kak sztojijo; mogli szo zato k fiskalisi iti. To je pa njegov kruh, steri sze more plac sati. On napravi duzsno pizsmo, posztavi vun vekszel. To sze pa vszé more plac sati, kda je to vsze gotovo, cele vöre morajo csakati au kaszi pred oknom. Pa doma je szilno delo esaka. Esi szo nepotrpljivi, na nje kriesijo: „Ne morete csakati, kda na vasz red pride?“

Na szlednje dobijo peneze na oszmi procent. Vecs ne szmejo brati.

Zvün oszmoga procente bere sparkasza sztroske za pizsalo i. t. d. Dosztakrat sze zgodi, da kda szziromak eslovek preste doblene peneze, iz tiszti ne 8, nego 10, esese 12 procentov fali. Ka vala szziromaki esloveki, da je na interes szamo 8 procentov dolipotegnjeno, ovo drugo szo pa drugi sztroski.

Med tem posztane poldne. Vesz je dalecs, penezi szo, more sze mali obed meti. Med tisztim, da szzi kaj poguesijo, nisterni litri odidejo tak, kak nika. Zaprezsejo. Po poti je doszta ostarij. Pri ednoj je boter zsedem, pri drugoj szvak, pri tretjoj pa duzsnik ma kakso delo z ostarijasom, pri strtom pa konjom dajo vodo.

Mati doma zsmetno esaka, celo delo sze je na njo szünolo.

Ocsa ne vüpa vecser peneze naprejdjati. Boljse de edno nocs na nje szpati. V gojndno more vadluvati, da szo penezi dragi, da sze vszaki da drago plac sati.

Zajutrik, fiskalis, oszmi procent, sztroski za pizsalo, obed, vino, ostarije poleg poti, delo treh ljudih — to vsze doszta kosta.

Ne je esudo, esi duzsnik z bridkosztjov more sze pred zsenov izgovarjati, da szo ga pokrali.

*

Kmet szam szebe za veksega nimaka drzsi, kak pa je. On szam szebe doli noszi.

Jelte, tam vu sparkaszi ravnitelje znajo, kelko szlobodno penez dajo na podpiszanje treh kmetov. Ne dajo vam za vasih lepih oesih volo, nego vu grüntnici poglednejo, kak sztojite. Zato majo fiskalisa. — Viste, esi bi vi doma vu veszi kaszo napravili, nikoga bi ne trbelo pitati, kelko szlobodno tomi ali ovomi date: dobro eden-ovoga poznate. Viste, fiskalisa bi zse ne trbelo plac sati.

Ka pa to znate, iz koj majo haszek sparkasze?

Spolarov Stevek szzi je nikse peneze pripravo, ne je njih potreben, notri je odneszo vu sparkaszo na 4 procent. Kocsarov Ivan pa njegov szoszed bi potrebüvao peneze, vzeme sz szebom dva drugiva, da njima jeszti, piti placsa fiskalisa i Spolavovoga Steveka peneze vun prinesze vu vesznico, nego ne na 4 procent, nego na 8—12 procentov.

K tomi ne trbe velke znanoszti: na stiri procente notri brati peneze i na 12 procente vundati. — Viste, to je njihov haszek.

Nego ne miszlite, da bi sparkasza iz szvojih ali od vasz notri polozsenih penez telko penez mela, da bi iz njih vszem dala, ki sze k njoj obrnejo za penez volo. Znate, ka taksega hipa dela sparkasza? Od vasz vzeta duzsne pizsma, vekszelne lepo vküper szpakiva, poslje je vu Budapest vu edno vekso kaszo. Ta veksa kasza na vase duzsne pizsma na odgovornoszt kasze da kaszi peneze na pet, na pet pa pol procentov i te peneze dobite vi na 12 procent.

K tomi tudi ne trbe velke znanoszti vase duzsna pizsma vkuper szpraviti i poszlati je vu Budapest za 5 procentnih penez, stere vi na 12 procentov vzemete.

Esi k ravnitelsztvi edne kasze je szamo to potrebno, pa gvüšno, da je vecs ne potrebno, steri med nami bi to ne razmo? Steri med nami bi ne znao to vesiniti?

Pravim: kmet szamoga szebe za nimaka drzsi. To pa ne isztina, da bi sze vu vszakoj veszi nisteri ne znajslji, steri bi edno malo kaszo ravnati znali. Doszta znanja je ne potrebno; pri ravnanji edne kasze vecs racsuna postenje, taksi pa znonkar sze dönok najdejo vu veszi.

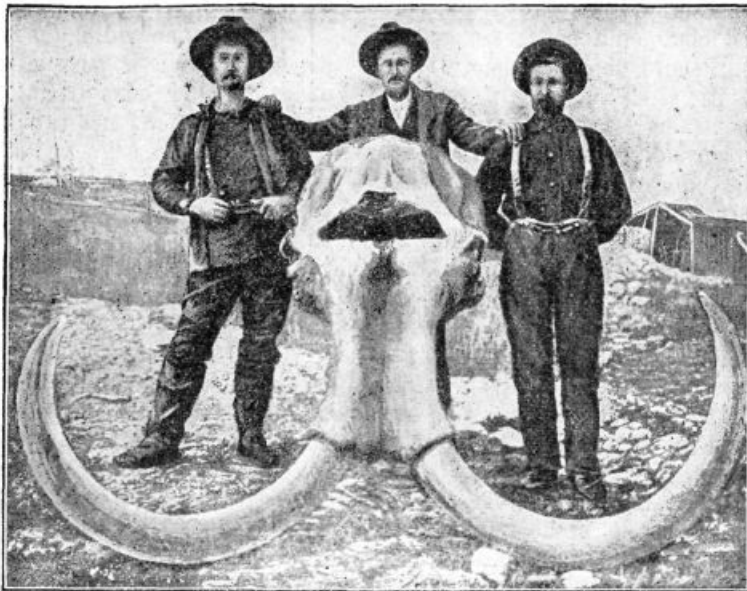
*

Sparkasze szo varaski pörgarje posztavili. Oni ne vejo, ka boli kmeti, kak njemi ide. Na priliko kmet vu szeptembri vzeme peneze na vekszel. Vu decembri doli pretecese vekszel. Szemen je komaj esese iz zemle prislo, iz koj de placšüvao, prisziljen je najlepšo govedo odati iz stale. Csi pa ne placša sziromak na terminus, jaj njegovoj glavi. Doszta sze sztroskov na njega szüene.

Viste, csi bi vi vu veszi vazo kaszo meli, ravnitelszto bi znalo, kak sztoji duznsnik i bi njemi ne taksi terminus dalo, kda ne more

Csujete, da pri toj ali drügoj kaszi szo sze akcije kupile za 200 koron i zdaj zse dvakrat-trikrat vecs valajo. Tak i pri drustvenoj kaszi sze akcije morejo küpiti. Brezi penez sze ne more kasza odpreti.

Akcije szo ne viszike, najszziromaskesi cslovek je vu sztalisi edno szi küpiti. Na edno akcijo sze vszaki tjeden placša 20 filerov, to sze placša 5 let, potem edna akcija kosta 50 koron. Vszaki lahko akcije kupi, bogat ali sziromak, mozs ali zsenä. Maloletni ne morejo notri sztopiti.

Vsze je premenljivo na zemli. Bile szo sztväri, stere szo zse preminole. Med temi je poznani mammut, elefant sztarih csaszov, steroga zrasz i formo zdaj zse szamo csonte vu zemli osztale naprejposztavljajo. Mammut je meo prednje i kotne zobe. Zgornjiva dva prednjiva zoba szta szta bila csekana. Taksi csekan je bio 10—15 suhov (csrevljov) dugi i nikda 250 funtov zsmeten. Taksi csekan szo najšli ne dugo vu Juznoj Ameriki. Kak nas kep kazše, glava je vizzoka poldrugi meter, csekana pa poltri metrov. V Euröpi je tüdi bio mammut. Szamo z rasztlinov je zsvio. Zše je davno premino, vu vecs krajinak vogrszke dezese sze njegove csonte naidejo. Kda vam to pisem, ne morem zapuszttiti, dä bi vasz ne opominäo, da csi kaj naidete pri oranji, pri kopanji i. t. d. vu zemli, na peldo csonte. peneze, skeri, poszode, csedno je vun zdignite, ne lucste je v kraj, nego je obsuvajte. Piszatelje sztarih csaszov znajo iz taksih sztarih del steti, kakše lüdsztvo je na toj krajini hodilo. Iz taksih sztarih osztankov de szvetlo pred nami vnoga lüdsztva mislenje, vsze njegove navade z ednov reesjov njegovo zsvilenje.

placšati, kda nika ne ma k odati. Varasanci ne pöznaajo kmeta, ne vüpajo sze vu njem, zato ga tozsijo i njemi sztroske delajo.

Ravnitelszto veske kasze kaj taksega ne vesini marljivomi i treznomi duznsniki. Zato pa veski proszti ludje szí naj szami szebi kaszo napravijo, stero do proszti ludje vodili na haszek prosztim ljudem.

*

Zdaj me pa poszluhnite, kak sze nasz-avi drustvena kasza?

Zsenä ravno telko ma pravice vu kaszti, kak moski, esese sze vu ravnitelszto tüdi da odebrati.

Pri odebiranji ravnitelsztva na to moremo paziti, da takše ludi odeberemo, ki znajo tihö biti i szkrovnoszt obdrzsati. Ar iz tisztoza, kak sze oponasajo ravnitelje, jeli tomi ali drugomi peneze na poszojo obszodijo, sze nika ne szme vun povedati. Najvekše neprijatelszto izide, csi eden ali drugi ravnitel vun zblehetne, da je te ali ov peneze ne obszodo.

Ki akcije nemarno placsuje, kvar vesini tisztim, ki marljivi szo vu placsanji. Akcija na konci leta del ma vu haszki, esi je vesaszi nemarno placšana, zato je pravicsno, da vszaki zaosztanjeni po tjednah 1 filer kastige placsa, kakti interes zaosztanjeni.

Csi szíromak cslovek zaosztane zvün szvoje falinge, sze njemi kastiga odpüsztii. Nego pri nemarnom nikso formo ne. Moremo vszikdar pravicsni biti.

Prvi dohotek nove kasze je placsvanje na akcije. Prvi den zse vküper pride 30—40 koron. Zse pridejo, kem szo penezi potrebni, ravnitelje vküper pridejo i szi poguesijo, komi szlobodno dajo, komi pa ne. To sze vu protokol vzeme, od obszozjenih penez sze napravi duzsno pizsmo. Peneze dajo, ka majo. Duzsne pizsma pa vküper szpakivajo i vu Budapest vu orszascko centralno drüstveno kaszo poslejo, na stere ta imenüvana centralna kasza peneze da. Za nisterne dneve zse pridejo penezi, stere veska drustvena kasza vun da na 7 procentov, szledi, kda de zse boljse slo, doli szkocsi na seszti pocent. Szami morete razumiti, peneze veska kasza ne da na tiszti procent, kak je ona dobila, nego na poveksani procent. Ona more szi tudi za dobiecek poglednoti, da placsa sztroske pohistva, kaszira, csasztnika, ki knige vodi, more sze kasza pomagati, od leta do leta more kaj na sztran djati vu reserv.

Kak iz toga vidimo, veska kasza tudi gleda na dobiecek, da de szebe gori drzsala. Nego poleg toga ne ogüli duzsnike, sztroskov niksi ne ga ne za duzsno pizsmo, ne na stemplne. Fiskalisa tudi ne trbe placšati, po varasi tüdi ne trbe okol den bozsi kradnoti.

Penezi od centralne kasze na poszodo dani sze szamo vu gvusnoj sumi dajo. Pri novoj kaszi vu zacsetki dvakrat vecs, kak akcije vun zadenejo. To je, esi nova kasza je nasztanola na 100 akciji, teda vu 5 letah kotrige placšajo 5 jezero koron, poleg toga vu zacsetki navadno 10 jezero koron püsztii centralna kasza na poszozüvanje. Nego esi je vecs kotrig i akcij, vecs sze penez poszodi.

Za peneze vdoblene sze Centralnoj kaszi duzsna pizsma poszlejo, za stere cela veska kasza dobro sztoji.

Centralna kasza je velka, nego ne more vszem veskim kaszam szama za doszta penez dati, i ona duzsna pizsma podpise i vu vekske kasze, kak vu Ausztrijanszki — vogrszki bank i. t. d. poslje. Zvuntoga szama vogrszka dezsela je na pomocs prisla centralnoj kaszi, napravila je 1908. XXIII. pravdo, da szlobodno vun puszti duzsna pizsma, tem na pomocs pa je dala 3 milijon koron.

Da centralna kasza i szama dezsela dava

peneze veskim kaszam, morete previditi, da i szama veska kasza za to dobroto more sze doli zavezati. Najmre kotrige szo ne szamo z szvojimi akcijami, nego z petkratnov sumov odgovorni za peneze od veskih ravnitelov vundanih, esi bi sze dug ne mogo notri izterjati. To je, esi veska kasza peneze da, za te peneze vu prvom redi more odgovoriti duzsnik i dva dobrosztanitela z celov vrednosztjov, odgovoriti more ravnitelsztvo, esi bi jako lehkomislecs peneze vundavalo, na szleduje je odgovorna cela kasza.

Bogatec sze naj ne boji, da de on meszto szíromaka placšüvao, ar szamo na petkratno sumo szvoje akcije je odgovoren.

Kak szmo vidili, kasza dobi peneze iz placšanih akcij, iz poszoje od centralne kasze dane. Je esce edna tretja vretina, to je nalozsenje penez. Ki ma prisparane filere, ne de neszo vu varas, nego vu vesko kaszo polozsi.

Proti vasoj kaszi teda te meli velko zavgusenoszt, esi szi dobre ravnitele odeberete. Vi zse znate, steri szo za to pripravni.

Na postene lüdi szlobodno zavupate vase peneze. Centralna kasza sze vu njih tüdi zavupa.

Csi bi szamo eden krajcar falio, tiszti cslovik bi vu veszi vecs sztanja ne meo; to szlednje dete bi za njim kriescalo:

— Koma szte pa djali drüstvene peneze?

Za kaszira posztavimo najpostenesoga vu veszi. Taksi on more biti, na koga celo naso vrednoszt szlobodno zavupamo.

Ka szi miszlite, bi eden posteni i bogati kmet tü osztavo szvoje pole, hiso, zseno i deco i z nisternimi sztotkami odbezso?

Ravnitelsztvo vszako leto na szpraviesci racsun da od szojega vertovanja. Csi bi ravnitelsztvo szamovolno i grehsno kvar vesinolo kaszi, sze da na odgovornoszt pozvati.

Ravnitelsztvo szamo teda lahko kaj odloesi, esi njih je najmenje stiri vküper z ednov kotrigov kontral-kommisije. Najmre vesaszi vu zacsetki sze odeberejo nisterui, ki szkoz kontrolirajo i pazijo na kaszo, esi pa bi vidli, da ravnitelsztvo razszipava peneze, morejo vküper pozvati zvünredno szpraviesce.

Nego nisterui pravijo, da male kasze vu vszaksoj veszi priliko davajo na lahko zadobljenje penez. Nego jazsz pitam, kde je lezse peneze dobiti vu drüstvenoj kaszi ali pa pri varaskoj kaszi. Jelte, esi stoj ma vrednoszt i dva dobriva dobrosztanitela, vu varaskoj kaszi doszta ne pitajo, na koj de potrebuvas peneze, kakti cslovek je duzsni, — dajo njemi. Ne je tak pri veskoj kaszi. Tü szamo kotrige dobijo. Taksi cslovek, ki peneze zapije, od kasze veske ne dobi peneze, kak stees je bogat. Posteni ravniteli taksemi ne obszodijo.

Ki doszta duga ma i szamo veskoj kaszi bi rad duzen bio, na priliko brate more vun placati i imanje bi vküper rad obdrzso, on na szvoj imetek dug vzeme, na vees let. Na polovico vrednoszti dobi peneze i esi

vu 10 letah vszako pol leta od 100 koron plaesa	6-50 K
" 15 " " " " "	4-90 K
" 20 " " " " "	4-13 K
" 25 " " " " "	3-70 K
" 30 " " " " "	3-40 K

i esi te pol letne dele dobro opravi, vu tiszti letah ne szamo interes plaesa, nego celo sumo.

Na priliko stoj gori vzeme 10 jezero koron duga na 10 let. Jelte, vszako pol leto od 100 koron 6-50 koron, od 10 jezero pa 650 koron, celo leto pa 1300 koron more placati. Vu deszet letah sze duga celo resi.

Vu najnovesem caszi Centralna kasza i Orszaeska Poszojilnica Malih Vertov szte sze zdruzile, na 50 let dajo peneze, od sztotine na pol leta 2-75 koron (to je 2 koroni 75 filerov) proszijo.

1898. XXIII. pravda je modro odloesila, da na akcije veska kasza szamo 5 procentov

dobieska szlobodno da. Dobiesek osztali sze more na pomaganje kasze vu rezerez — obrnoti.

Csi bi kaszo kaksi zgübiesek dojsjo, iz teh penez bi sze placalo.

Kak iz toga vidite, kotrige szii ne moreje mislziti, kak pri drugih kaszah, da zdaj mo zseli i velke dobieske szii delili. Kak stees dobro ide kaszi, vees kak 5 procentnoga dobieska sze vun ne da. Nego edno je izztina i to je pravda ravno stela, da sziiromak polodelavee na fal procent peneze dobi.

*

Viste, to je veska drüstvena kasza. Duga leta szmo vu varas noszili interes, z tem je varas bogatesi, vez pa sziiromakesa posztanola. Tam szo velke palaese zozidali, pa esi bi mi pravili, da szmo nisterne cigle mi pripeljali, bi nasz vun szmehali. Csi mo doma vu veszi meli kaszo, interes mo vu naso kaszo neszli. Penezi pri nasz osztanejo. I mi mo tudi hiso zidali i tiszta hisa de nasa, mi mo tudi, kak varaske kasze, za izztino iz nasih penez davali na dobre cile, na cerkev, na solo, med sziiromake. (kj)

Petrica Kerempuh.

Oesa Petrov je dugo let mirno z szvojöv zsenov zsvio. Oesa Fabjan je marljivo esrevlje sivo. Vees let szla oszenjeniva bila i deteta szta ne imela, nego vu sztaroszti je njiva Bog blagoszlovo z ednim zdravim szinom.

Jedina zsela oese je szpunjena bila, od veszelja szii je ne mogeo meszta najti.

Odloeseno je bilo, da dete na krszt do neszli. Pokidob je vu njihovoj veszi ne bilo cerkvi, na pot szo sze szpravili vu farno cerkev oesa Fabjan, popkorezna babica, boter i botra.

Pot je bila duga, iz zroka toga szo sze potniki vu kresmo navrnoli i szo szii dobro sztaro vino privosesili. Oesa,

pun veszelja, je edno kupieo za drugov izprazno. Boter i botra szta ga brezi velkoga trüeanja i prisziljavanja naszledüvala tak, da kem bolje szo ga pili, tem vekso veszelje je nje obislo.

Med tem je babi na pamet prislo, da je hobieo doma nihala, hajdi domo, da jo prinesze.

Oesa Fabjan sze je ne more docsakati, vzeme dete i popevajocs sztavi kresmo, boter i botra pa lepo za njim sztapata. Tak szo szreosno prisli do velke mlake, esrez stere edna brvn lezsi. Tu je doszegne baba, stera zse oz dalees na oeso krieci:

— Ne bo, Bogme, nikaj! To jasz ne dopusztim, da bi Fabjan dete na krszt neszli. Dete na babo szpada, a ne na vasz!

— Grda baba, zaesne oesa, ka bos mi ti zapovedavala? Dete je moje, jasz ga vees iz mojih rokah vzeti ne dam. Baba na te recsi popadne nogice deteta, oesa pa drzsi glavico, baba vleese zesm, oesa tam — i ovo

obadva lezsita z detetom vred vu sredini mlake.

Vesazsi je pomoreno bilo, vszi trije szo szrečno iz mlake potegnjeni, nego sztrahovitno szo bili od blata zamazani i esese hujse szo vunjali, da ne je bilo mococse poleg njih osztati.

Tak blatni szo ne mogli vu cerkev iti, nazaj szo sze obernoli vu kresmo, da sze njim oblecs z vodov, gut pa z vinom zapere. Pri vini szo vsze nevolu pozabili, nego ne tak mali Petrica, od zime je dregetao, kak siba na vodi, po szuho szrakico, robacso domo iti, je dalecs i keszno bilo, zato je kresmarica mogla poszoditi opravu za malo dete.

Kresmarica je med szmehom vu vuha botra sepetala: Z toga deteta nikdar drugo ne bode kak cigan, da je zse na rodni den sze vu mlaki valjati mogo, kak eden pajcek.

Kak je mali Petrica zobeke zadobo, je sztrahovito grizel. Mati sze zbog toga doszta tozsila, ocsa ga je na meszto materinszkoگا mleka navesio na szube sunke, ke je mali Petrica z velkim tekem jo, da je bilo veszelo gledati ga.

Kak je Petrica zacsno hoditi, ni eden eslovik je ne meo od njega mira. Hustio je psze na macske, z kamnami je szoszedom obloke tro, ednoga z blatom, drugoga z vodov poskropil. Ciganom je veeskrate namazo z oljom sztrune, trombetasom z kukurcov naszipo trombentice, da szo na bali pihati ne mogli. Ednomi je na hrbet zavcov rep privezo, drugomi pa z krajdov krizse napiszao. Csi ga je ocsa na taksem deli najso, leszkova siba je tudi doszta mogla trpeti.

Sztarisje szo z razvuzdanim detetom doszta nevole meli, zato szo dokoncsali, da ga na vulico vecs ne pusztiyo.

Dali szo ga vu solo, nego i tam je pajdase telko drazsio, da szo ga na zadnjies iz sole pretirali.

Ocsa Fabjan i mati Marinka szta sze jako zsalosztila i dokoncsala szta, da ta ga vszikdar pred szebom mela. Mati ga je vesila esteti, ocsa pa piszati, vesio ga mestrijo sotsarszko, da kak szii je ocsa miszlo, dnesz vutro vreden i posteni goszpodar mester posztane.

*

Kda bi Petrica deszet let sztar bio, vze- meo ga ocsa pred szebe, ali, zsaloszti, Petrica szii nikaj v glavo pobirati ne steo ali da po imeni povemo, Petrica je nikso volo ne meo k sostariji.

Ednok njemi je pravo ocsa :

— Zdaj dobro pazi! Mati ide na szvadleno goscsenje kuhat, a ja idem z esrevlami na szenje; ti potam szam szameren osztanes doma i da nika hudoga ne bos mogeo doma

vesiniti, zato bodes zapert. Tam na pripecsnjaki sztoji za tebe jeszti i piti i da zaman csasz ne premine, bodes mi z nosekom eveke (klinec) rezal.

— Dobro, dobro, odgovori Petrica, vszi klineci szporezani bodo, dokecs sze vi nazaj povrnete, jasz bom marljivo delal.

To obeccanje je jako veszelilo ocsu i odide na szenje celo veszel.

Kda bi ocsa odiseo, mali Petrica szii ne znau pomagati. Ocsa mi je zapovedao eveke rezati, mrmra vu szebi, nego kak to delo zacsnem. Hisica je z vszakojaeskimii kepami po szteni navisena bila.

Ocsa moj esce, pravi vu szebi, da bi jasz eveke rezao, teda morem najprvle doli vzeti kepe i duge zselezne eveke na krajse szprezati. Petrica szii dugo ne premiszlava, nego vzeme klesese i vsze eveke iz sztene zvlacsi, kdekoli je ednoga zagledno, je z veszeljem szkricsao: vun zs njim.

Kda bi zse celo vnosino evekuv na kupi meo, vzeme oszter nos mesterszki i po mali zacsne rezati zselezne eveke. Za kratek csasz sze nosek ocserbne, Petrica vzeme drugoga, tretjega i tak dale, dokecs szo vszi nosi zatopleni i ocserbinjeni posztali. Ocsa domo pridocsi szkoro tam szpadne, da zagledne vsze kepe na tla lezsati i med njimi Petrica szedeti, ka z ednim nosom sztruzse eden dugi evek.

— O ti . . . recse ocsa, kaj delas to?

— Ne szrdite sze ocsa, ni eden nosek je ne zadoszta oszter, da bi bar najmensega eveka zs njim prezeao.

Fabjana je szkoro zslak vdaro. Nego ne sze je dugo premiszlavao, vzeme lapszlina, Petrico po plecsah tak jako je opletao, da sze je sziiromak po szteni, kakti maeskec szpinjao.

Vdarei szo prek reda vrocsi bili tak, da je Petrica stimao, da je nikdar ne pozabi. Ocsa ga je esese tudi nikdar ne zbio, kak zdaj i ne csudo, za nove nose je ne szamo peneze mogo dati, nego zdaj vu csaszii preszilnoga dela je doszta zamudo. To je njemi ocsa nikdar ne mogeo pozabiti.

Da bi to vsze jako bridko bilo za Petrico, je dokoncsao, da na szveti de szvojo szreco iszkao i kda bi ocsa i mati doma ne bili, szpobere szvoj oblecs i odide iz ocshszke hise.

Za kratek csasz najso sze je Petrica vu szluzsbi pri mestri pintari, pri kom sze je niszterni csasz vredno i vitesko zadrzsavla. Njegov majszter pintar je bio eden netecsen eslovek, nosz je viszoko noszo, na szvojo prefrigano glavo vnogo drzso i prosztnie vsze druge lude za nikoj stimao, a komaj da je ABC kniszico precszteni znau i takajse je po

vogrszkom, diaeskom, francoszkom nekaj podberknoti razmel, tak alaszolgaja, jonapot, szerbusz, Amice, adjö i. t. d. Majszter pintar za toga volo sze Petrici tak zamero, da je priszego, da z prvov danov prilikov plaesa majsztri, da na Kerempuha eden esasz miszlo bode. I tak sze je zgodilo. Vu onom esazi sze pripeti, da szo novoga veskoga rihtara izbrati steli. Ludje szo vkuper prisli i po du-

szo njim navzgor keeske sztale, poszebno pa novi szodec tak sze napil, da on ni hoditi ne mogeo. Videvsi Petrica Kerempuh lepo priliko, priblizsava sze k szvojemi majsztri rekoes:

Moj dragi majszter, na kraji veszi poszvadili szo sze mosi, pa sze tuesejo, za vlasze sze tezsejo, morebit esese sto mrtev osztane, hodite hitro tam. Pomirite to lüdsztvo, da sze veksa kaksa neszreca ne pripeti.

Redka szreca.

Nas kep naprej posztavla ovco Miklosa Vagner iz Beresztovcih, stera je szvojega verta z stirami jagnjami obdarüvala. Sze zgodi, da sze dve szkotita, nego da bi sze stiri szkotile, to je jako redko. Nasa ovca je szedem let sztara. Je zse petkrat szkotila, vszikdar po dve po dve, tak sz szlednjov sesztvov skotitvov na vküpe je 14 jagnjov dala szvojemi verti. Poleg toga je celo bisztra i zdrava.

gom krika i viki szo izbrali majsztra Petrice za szodeca. Novo izbrani rihtar szebe za velkoga pred szvotom pokazati, dao je napraviti veliko gosesenje, na stero je velka goszpoda: priszezsniki, logari i drugi veski podloznsni esasztniki pozvani bili szo, kupicee szo marljivo zdigavali na zdravje novoga szodeca, da

Ka je meni briga na te ludi, merrajoes odgovori novi rihtar, od toga szo jo priszezsniki (esküdt) i logari i oni vszi tam, naj idejo je mirit.

Lubljeni majszter, pravi dalje Petrica, logari i priszezsniki vszi pijani lezsijo, kak krave: vi jedini szte pri dobroj pameti. Zse

na dvori konj obszedlani sztoji, szedite sziz na njega, jasz ga bodem peljal. Potom sziz velki glasz vcsinite, ar vszaki i szlednji cslovek bode pravo: Viste nasega novoga szodca, kak je on marljiv i szkrbliv za obcsinszko dobro. Viste, poglejte ga! Kak on szam vu viszokoj personi szvoje lude mirit pride.

Te recsi novomi szodeci szo bile prav povolne i vugodne, da sze po Petrici iz hise na dvorisese pelati, kde je oszel, szomar njega zse csako. Petrica z teskov mokov pijanoga majsztra szpravi na szomara, dobro ga privzese, da sze nikaj gibati, niti na tla szpadnoti ne mogeo, tak szo v nocsi proti jutri potuvali.

Kak sze je zacsnolo deniti, ludje szo majsztra Petricovoga na szomari szedecsega zgledali, vu ednom megnjenji puna vulica ludih posztala, ki szo sze naszmijati ne mogli. Teda szo majsztra szpajocsega prebudili i z velikov paradijov med szmehom domo szpravili i za tem kdakoli sze je na vulici pokazal, dugo casza szo sze zs njega zaszmeovali deca.

Majszter dobro znajocsi, sto njemi je napravo to napriliko, steo je Petrici zigrati, nego Petrica Kerempnh imavsi dober nosz, prvle, kak bi majszter domo priseo, sze je iz hise sz punimi zsepkami pobral.

*

Petrica za isztino bojecsi sze od szvojega majsztra, da njemi ne bi na glavi kaj iszkae, zato je dokoncsao vu szebi celo do Londona odpotivati. V London idocsi prek edne veszi, vidi vnosino mladoga ludsztva, ki szo vszakojacske norije i igracse delali. Petrica bivsi brezi penez, glad i zseja szo ga zacseli ladati. Miszlio, da njemi mladi ludje pomorejo, sztopi blizse k njim. prijatelno nje pozdravi i njim pravi:

— Hej prijatli, vidim jasz, da vi dnesz szvetez mate, ar szte tak rano vkuper prisli. Jasz iz Hamburga szam szem priseo, tam szam z pleszanjom mojim na vun vtegnjenom vozsi vsze ludi vu csudivanje szpravo. Ne bili vi steli vszaki poleg mogocsnosztiz szvoje vkup metati nisterne filere? Vam i vasim dragim prijatelkinjam casz prekratim z taksimi dugovanjami, stere szte vi nikdar ne vidili. Mladi szo te szladke recsi radi poszluhnoli i vu nisternih minutah je doszta filerov lezsalo vu skerlaki Petricovem.

Prineszli szo edno kuszto vozse. Zdaj szo proszili Petrico, naj njim lepe kunste kazse. Petrica je peneze vu zsepko sztiszkae i etak pravo:

— Jasz vam prvle z vasimi csrevlami lepo sztvar scsem pokazati. Vsza i szlednji

csrevle szvoje naj sze zuje. Mladi ludje szo vervali, cipele szvoje szo zuli, dali szo je Petrici, ki je vsze cipele na edno snjorico navodo i zs njimi na vozse sztopo.

Kda bi Petrica na vozsi szedo, na hitro prerzese snjorico, cipele doli szpadnejo, on pa szkricsi: Hallo, avante. Dale pravi:

— Vsza i naj szvoje hitro poiscse, da jasz po tom moj kunst pokazsem. Lepo je bilo Petrici gledati, kak szo decsaki i dekle szvoje cipele iszkali. Dora je vzela Francikine, Martin sze szvadi z Mihalom. Nasztale szo vszakojacske spotnice i vike, stere szo tak dugo trpele, dokecs szo sze vszi za vlasze vleesti zacsnoli. Petrica med tem doli plazi iz vozsa, szpobere szvoje groseke i odide, liki bi ga veter odneszel, niti edenkrat ne za peneze sze zahvalio.

Petrica je zraven so vu varas B., sztanje je gori vdaro vu ednoj ostariji, kde je tak dugo bio, dokecs je do zadnjega grosa vsze zapravo.

Tu je z szalosztjov csuo, da je njegov ocsa vmro, a mati doma ne ma kruha. To vsze ga je jako pri szrei peklo, premislavao sziz je, kak bi on szvojoj materi kruha proszkrbeti mogeo. Na ednok njemi na pamet szpadne i pravi vu szebi: ve je bogatih pekov pun varas, oni mi na pomoes pridejo. Vcsaszzi ide k peki i njemi pravi: Bi steli vi Goszponi mojemi za deszet ranskov kruha poszlati i pove ime Goszpona, ki je peki dobro znani bio. Sto rajsi, kak pek i na hitro zbere kruha, zsmecse ga vu Petricov zsakel, steroga je on z szebom prineszeo. Petrica dalje pravi:

Dajte mi vasega decska z menom, da vam peneze taki prinesze. Kerempuh z decsakom odide i kda bi zse dalecs od varasa bila, na poti szta malo pocsivala. Petrica odvezse zsakel i vzeme iz zsnjega eden hleb kruha, steroga je on na hitroma zse prvle vu zsakel szkrio, kruh vsze potreti i zamazani kazse pajdasi i pravi: Taksega kruha Goszponi mojemi ne szmem domo neszti, bi me zsnjim vred sztiro; idi zato ti nazaj, prineszi mi drugi kruh meszto toga. Decsak je bezso vu varas, priso je nazaj, nego je zse mirzlo meszto Kerempuha najso.

Na taksi naecin sze je poszkrbo kruha za szvojo gladno mater. Mati bi rada znala, kde je Petrica kruh vzeo, nego Petrica je li djao; Hodite i jejte, dokecs kaj mate, a teda sze posztite, kda nika vees ne bodete meli.

Za nisterne dni osztavi szvojo mater i odpotuje vu London. Kda vu te gloszoviten varas priseo, drugi den piszmeno oglaszi po varasi, da on iz turma leteti scse. Celi varas je na to radoveden bio, vkup szo zato prisli

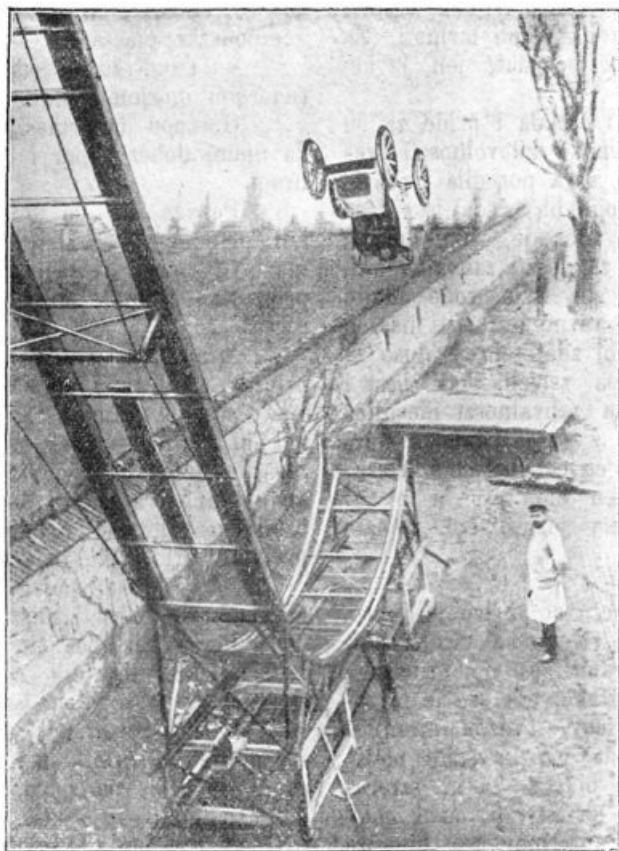
i Kerempuh pri toj priliki sže je z nova za peneze poszkrbo.

Vōra vdari, Petrica na krov tūrma plezi, z rokami mahaese tak, da bi on steo leteti. Ludje szo okoli na vulici sztali i z opertimi oesmi szo gledali Petrico. Kerempuh pa szmejoes njim pravi :

— Jasz szam za sztalno stimao, da szam jasz jedini na tom szveti norc, a zdaj pa dobro vidim, da celi varas je pun norcov. Csi bi vszi meni rekli, da te leteli, na moje pos-

sze szerdili, a drugi szo pa med sznehom pravili: Tak nam trbe, nam szpametnim, da sže od taksega lumpa vkaniti damo.

Vu tisztoj ostariji, kde sže je Petrici tak dobro zgajalo, sže je szkazala edna zsena, stera je vsza z krvjov oblejana po pleesi esarna i po obrazi sztrahovitno zdrapana bila. Petrica njo pita : Kaj vam fali ? Kde szo vasz na to szpravili ? Ah, ne pitajte me, moj Goszpod, odgovori zsena, prokleti moj mozs (me je na to szpravo, da bi ga tehudi vzeo tam, kde je. .

Obracsanje szmrtno na automobili.

Edna zsenszka iz Belgiua dela to — na nasem kepi prikazano — nevarno delo, z automobilom naine vu zraki sže obrne i potem na zemli dale sže pela. Zato automobil goripotegnejo na 12 metrov viszoki pod, njo z mocsnim remenjom zversejo k szedali, iz poda na skal polozszenih sinjah sže pela automobil. Sinje szo ne dožzemle, nego sže vu zraki pretrgnejo. Kda zse do konca pride automobil, od zgoraj doblene moesi sže vu zraki obrne i doli szpadne na zemlo i dale sže pela. Norija je za takso delo zdravje, zsviljenje vu nevarnoszt posztaviti.

tenje, bi vam jasz ne vervao. Ne szam jasz goszka, niti ftica, ve pa peroti ne mam, a brezi perotih pa na niksi naesin sže ne more leteti. Zdaj sže oesitno vidi, da szte norci, pa sže za pametne drzsiti. Z temi recsmi Petrica sže doli szpuszti i odszkacse vu ostarijo lude njega zijajocse na cedili osztavivsi. Edni szo

Tomi vszemi sže lahko pomore, je pravo Petrica i da szi celo zgodovino pripovedavati. Kda bi dobro na recsi njene pazo, v pamet vzeme, da njeni prevecs velki jezic je zrok esarnim plecsam, zato njoj pravi : Vūtro zajūtra k meni pridete, da vam takse jakoszti vodo dam, stero te vu zobah mogli drzsati,

kda na vasega mosa z nova csemerje pridejo; ta voda vu zobah drzsana bo imela to jakoszt; da sze vi z nikaksim delom ne bodete szvadili z vasim mozsom.

Drugi den rano k njemi pride zsena govorecsa:

— Z nova je necsiszti duh vu njega zlazo, z nova je csemeren, pomorte mi! Csi te znali pomagati, jasz vam posteno placsam. Kerempuh puno flaso csiszte sztudencsne vode pri szebi imavsi, pada jo njoj govorecsi: Bezsite hitro domo, nalejte szii z vodov pune zobe, drzsitate vodo vu zobih tak dugo, kak dugo de sze vas mozs karao. Tak vesinte vszako pot, kdakoli de on zacsno larmati. Za nisterne dni mi pridte povedat, jeli je kaj vam hasznilo.

Zsena je pri recsi osztala i pride za en csasz k Petrici puna szladke zadovolnoszti i veszelja, kak da bi sze z nova porodila i pravi: Zlati Goszpod, od tisztoza hipa, da jasz vaso vodo potrebujem, moj mos je, kakti dusica, dober, ne morem vam za doszta zahvalna biti. Jasz szam takajse od te iszte vode mojoj botri dala i pri njoj je ravno on iszti haszen vesinila, njeni tivaris bi zdaj telo i duso za njo dao, a prvle szo pa zsvieli, kak pesz i macsek. Vzemte zato na zahvalnoszt mosnjico z penezami, stere vam iz szrca dam i vam lepo zahvalim. Na to Petrica glaszo szkricse: Oh, kak bi jasz szrecsen bio, csi bi z tov naravszkov vodov vszem jezicslivem zsenam poszluzsziti mogeo.

*

Petrica je dalje potuvao. Zsivo je dobro, ar doszta penez je meo. Nego kak sze iz sztudenca voda da vun zgrabiti, csi ne pritecse i na szlednje prazen posztane, tak sze je pripe-tilo z Petricovov mosnjicov. Prazna mosnjica njemi je na pamet prisla pri krizsanji potih, premislavao szii je, kde bi ga kaksa szreca iszkala, kda zagledne na sztran eden mali gradicsek. Morebit bi tam mogocse bilo za mosnjico kaj zgrabiti, szii je miszlil, zato ved-nako proti gradi vdari.

— Szoo li goszpoda vu gradi? opita kresmarico pod gradom.

— Goszpod je doma, odgovori hitro kresmar i zacsne na tenko vszve pripovedavati od grada, da bi szamo goszpod prav vucse-noga malara najti mogeo!

— Malara isese vas goszpod? szpadne njemi vu recs Petrica, mene odpelajte k njemi, jasz szam vucseni malar, ravno iz Londona zdaj idem.

Ostarijas sze hitro oblecse vu szvetesnjo opravo i pela Kerempuha v grad k goszpodi.

Goszpod nezgovorljivo veszelje imajocsi, da sze je teda na ednoga vucsenoga malara

nameru, pozdravla Kerempuha: Zdravo priso, potnik malar, v grad moj.

— Csi szii ti priprav vucseni vu mod-roj tvojoj mestriji, tak te v deli obderzsim i po goszpodszkom te placsam.

— Goszpodne, meni para najti ni je mogocse, pravi Petrica. Ka jasz delam je fino i modro. Jasz pridem zdaj iz Londona, kde szo ludje k meni na navuk hodili. Povejte mi, kaj za malati imate?

— To palacso, odgovori goszpod, jasz bi rad na szteni rudecso morje meo, kak szo zsidovje csrez njega po szuhom sli. Csi ti znas to zmalati, tak sze primi poszla, jasz ti goszpodszko placsam.

— Csudivali bodete sze, Goszpodne, nad rudecsim morjom. Szamo farbe dajte prineszti.

Goszpod da prineszti vnogovrsztnih farb, da njemi dober kapor i po goszpodszkom ga hrani.

Petrica szii da dobro podvoriti, farbe szo prinesene i Petrica nje nisterne dneve marljivo mesa i pripravlja. Kda bi farbe pripravlane bile, sztopi Petrica k Goszponi i recse:

Milosztivni Goszpone! jasz szam zse pripraven on velki poszel zacsnoti delati, edno vasz esese proszim, da niti vi, niti kdo drugi naj mi v palacso prvle ne pride, dokecs jasz zevszim gotov ne bodem. Vszaaki cslovek ma szvoje muhe, a malari i goszpoda pa najvecs. Kda poszel dovrsim, teda vasz pozovem, szamo prvle ne pridite vu palacso.

— Naj bode poleg vole tvoje, odgovori goszpod. Ka paes ti miszlis, da gotov bodes?

Prvle, kak pet tjednov mine, odgovori Petrica, bodete vidili rudecso morje, csrez steroga szo zsidovje po szuhom prek sli.

Farbe szo vu palacso odnesene, vu stero sze je Petrica vszaki den zapirao. Vszi szo vu gradi miszlili, da malar marljivo dela, vszi szo z netrpljivosztjov csakali na rudecso morje i na zsidove na szteni. Petrica vu nekolikih dnevah z kervavov farbov pomazse zide, osztale dneve pa manjkavajocsvu palacsi szprevodi. Kda bi pet tjednov minulo, pozove Goszpodna.

— Hodite milosztivni Goszpodne, veli Petrica. gledat, jasz szam delo moje zgotovo.

Goszpod celo vnozsino sztranzszkih ludeh je pozvao, kem je steo modroszt i prilicsnoszt szvojega malara pokazati.

Teda sze je slo vu palacso gledat. Pet-rica odpre vrata i recse:

— Ovo, jasz szam zmalao, kak szte vi milosztivni goszpodne steli meti. Kervavi ovi zidi naprej posztavljajo morje.

— A kde szo pa zsidovi?

— Zsidovi, moj goszpod, oni szo prek odisli, nje vees viditi ne mogocse.

— A kde je pa kral Farao z szvojim seregom?

— On pa z seregom szvojim — vszi do vrazjssega szo sze potopili.

Na to vküp pozvani ljudje sze zacsnejo debelo smehati, a goszpod grada pa od szrditoszti meszta szi najti ne znao.

— Ne bodte csemerni, moj goszpod, veli Petrica, ve pa szam csiszto poleg vasih recsah delao. Namalaj mi rudeso morje i kak szo csrez njega po szuhom zsidovi prek sli, tak szte mi vi rekli. Viste, ovo je — kzsocs na zid — rudeso morje, eno pa — kzsocs na vrata — szo pa zsidovje prek odisli.

Z temi recsmi Petrica Kerempuh szmukne na vrata vun i nje za szebom zaszune i odide Element i Kermend.

Bezsec na poti vküp pride z ednim foringasom, da sze po hitroma vu eden varas odpeljati.

Taki pri velkih vratih ga opitajo, ka je on za csloveka? Odked je szem priseo. Petrica zse dobro znajocsi, da vu tom varasi vnogo modrih porgarov je, vun sze je dao za modroga iz Londona potnika. On po szveti okol potuje, da sze z modrimi ludmi kaj pogucsavati — disputovati more.

Za pol fertal vöre je zse po celom varasi razisao glasz, da je eden modroznanec iz Egiptusa priseo, ki vsze modrijase vu kot sztisznoti zna.

To je vu varasi sztojecse modre tak zbantualo, da szo na niksi nacsin ne mogli trpeti zmozno to izvisenje prihodnika Egiptonca, z tem bolje ne, ar den na den hisa, vu steroj je Kerempuh sztanuvao, z diakmi i z drugimi ljudmi natlacsena bila na teliko, da szo zse neki i placnali, da egiptomszkoga potnika videti i ga csuti szrecsni bodejo.

Modri nemogocsi duzse to gledati, med szebom szo dokoncsali, da Petrico Kerempuha od znanoszti i potuvanja njegovoga malo naprej vzemejo i preszodijo. Zato szo njemi szledecsi glasz poszlali :

— Csi szte vi velki modrias i od potuvanja vucsuni cslovek, tak sze vutro zadvecser v pivarnico potrudite, mi vam sesemo pitanje naprej sztaviti, vi pa pred vszemi nazocsni odgovorili bodete, csi sesete z postüvanjem iz varasa nasega dalje iti.

Petrica je sztalno obeesao, da zutra zadvecser vu imenuvano pivarnico sze posztaviti ne zamudi.

Petrica je pri szvojoj recsi osztao i drugi den vu pivarnico sze je veszel posztavo, stera je zse puna bila z ljudmi.

Na ednok sze szkriesi :

— Tiho, moja goszpoda, zdaj do sze pitanja naprej posztavlala modromi egiptomei

nasemi. Med nazocsnih te najmodrejsi posztavi Petrici pitanje eto :

— Povej nam ti viszoko vucsen egiptonec, kelko kapljice vode zadrzsava vu szebi morje?

Petrica odgovarja i pravi :

— Postüvani i vucsen geszpon pörgar, zapovej vszem toga szveta vodam, stere vu morje tecsejo, sztati, teda jasz tüdi zmerim kapljice i tebi na pitanje odgovor dam. Ti szi to ne mogocsi vesiniti, zato i moje merenje preszlane.

Zdaj je pitavec v szramoti osztao, a drugi szo sze pa szmehali. Za njim eden drügi posztavi pitanje :

— Kde je szredina szveta? Petrica marljivo odgovarja :

— Szredina szveta je tu vu pivarnici. Ki mi ne verje, naj vzeme vozse i naj meri i csi za eden vlasz de menjkalo, naj me szlobodno za kojste imenuje. Z nova je pitavec na cedili osztao.

Dale sze pita :

— Ka je vees vu vodi, rib ali kamenja?

Petrica na hitroma pravi :

— Rib, ar je kamenje na dni, a ribe szo pa vu vodi.

Dale sze pita :

— Steri den je vu leti najdugsi?

Petrica odgovori :

— Steri najkracsiso nocs ma.

Dale pitajo :

— Steri den je najvrocsesi vu leti.

Petrica razlaga.

— Fasenek, ar na fasenek norci pred poldnevom cvetejo, popoldnevi sze zrelijo, na vecser pa zse celo szemen csresi, norci najmre na tla kapejo.

Vucseno goszpoda je celo zadovoljna bila z odgovarjanjom Petrice i stela ga je z velikim postenjom dale opraviti, nego Kerempuh je z tem ne zadovolen i njim pravi :

Postuvana i vucsenoszti puna moja goszpoda, jasz szam vaso volo i zselo szpuno, pravicsnoszt z szekom prinesze, da i vi meni takajse nika po voli vesinite. Zato i vam jasz sesem sztanovita pitanja posztaviti, da i vi iz toga meszta viteskoga z postenjom odidete.

Petrica pita :

— Sto je kricso, da ga je celi szvet csüo.

Vszi okol sztola szedecsi mucsali szo, nisterni z glavov kimali, drugi pa snofali duhana.

Petrica szmejocs odgovarja :

— Szomar, oszel, vu barki Noeta, tam je bio vküper vesz szvet.

Petrica dale veli :

— Moja goszpoda, malo mate vu glavi

mozsganov. Zdaj vasz sesem od zsenzskih glavih popitati :

— Mozs i zsena, steri je med njiva pametnesi.

Vszi muesajo, Petrica szi szam odgojarja i pravi :

— Zsena, ar edna zsena iz vnogo mozsov vesini norce.

Pita sze na dalje :

— Kda je mozs goszpon vu hisi ?

Nisese ne odgojarja, Petrica veli :

— Kda je zsena ne doma.

Pita sze dale :

— Sto ma na etom szveti pekel ?

Nisese sze ne glaszi. Petrica pa pravi :

— Sto nemarno zseno ma.

Pitanje je dale :

— Ka je hujse, kak pekel ?

Ni eden ne zna, Petrica njim pravi :

— Nemarna zsena, ar pekel szamo nemarne zsene trapi i mantra, zseno pa ne szamo nemarne, nego i dobre i viteske mozse trapi i mantra.

Pita dale Petrica :

— Stere szo najhasznovitese zsene ?

Nisese ne ve povedati, Petrica pravi :

— Bogate i te, kda na hitro vumrejo. Zadnjies szkrikne Petries :

— Moja goszpoda, esese vami lehko edno pitanje posztavljam, morebit ga bodete znali razloziti najmre ka je szrednja szlova vu ABC.

Eden drugoga pogledava, a itak ni eden odgovoriti ne zna. Pitanje szam Petrica more razloziti na tiszti naesin, da vu ABC szrednja szlova je B.

Zdaj zse za doszta znam od vase vuosenozsti, moja goszpoda i szpoznavam, da sze vi vu velike sztvary podavate, a male hisne poszle niti narediti, niti odgovoriti ne znate. Zato vam odpreto povem, da sze vszaki kopita szvojega naj drzsi i najsze vu ono ne pusca, ka ne razmi.

Dokees je Petrica tak guesao, szo vucseno goszpoda eden za drugim z dugim noszom vun esrez dver poszkekali i pivarnica na en pot prazna posztala.

Goszpon pivar tri stuce pive prinesze i zakricsi :

— Bog zsvi egiptomea ! On je nase modre izkefal.

Petrica sze je najo i napio, pobrao je szvoje hale i dale je odiso po szveti.

*

Kerempuh je priso vu eden varas. Isztina, da je peneze esese meo, stere je od goszpoda grada dobo za malarijo, nego Petrica szi je vu glavo zbio, da i vu tom varasi brezi

penez sze najeszti i napiti more. So je zato vu ostarijo, kde sze je prav dobro jelo i pilo.

— Goszpa ostarjasica, opita Petrica, more li sze eslovik potnik pri vasz zaman najeszti ?

— Norecsazti ti eslovik, odgovori ostarjasica, pri meni sze szamo za peneze trosi.

— Tak je tak, pravi Petrica, potem esi sze pri vasz trosi, tak sze placsa, pa na priliko keliko ?

— Pri prvom sztoli, pravi ostarjasica, dva rajnska, pri drugom eden ranjski.

Dobro, szpadne vu njeno recs Petrica, jasz bom tam troso, kde sze dva rajnska placata. I vzeme szi pri prvom sztoli meszto i da szi po goszpodzskom podvoriti.

Kda bi jelo sze dokonesalo, pobirala je ostarjasica od gosztov peneze, prisla je k Petrici, da bi i on placso.

— Ka bi vi od mene radi meli ?

— Moj goszpod, peneze, vi szte za dva rajnska potrosili.

— To jasz znam, draga goszpa, i zato ravno vi morete meni dva rajnska placati, ar szte vi odpreto pravili : Da sze pri vasz za peneze trosi, pri prvom sztoli sze dva rajnska, pri drugom pa sze eden rajnski placsa.

Na te reesi osztali goszti szo sze szmehali, ostarjasica pa dobro videcsa, da z ednim noresekom ma poszla, zazove ga na sztran i njemi pravi :

— Naj bodo zdaj zse te penezi, ti prevejani Lumpacius, idi prek poti k mojemi szoszedi ostarijasi i njemi szpodobno zigray, ar je on grobi spollivec i netecesen eslovek.

Kerempuh je gotov bio. To szo poleg szedecsi trgovei esuli i Petrici szo pravili :

— Tak je. Mi pa ti esese placiamo, jeszti i piti ti za doszta damo, ar mi zse lanszke zime sze na tisztoza ostarjasa szrdimo. Mi szmo trije trgovei, preminulo zimo szmo vuka bujli. Kda bi pri ostarjasi bili, szmo od tisztoza pripetenja njemi pripovedavali, iz nasz sze je szmehao i norea delao i nam je pravo : Vasemi rodi szte glasz napravili, da szte vszi trije ednoga vuka zatukli. Takso norijo je z nami meo, da szmo dokonesali, da nikdar vees k njemi ne idemo.

— Dobro moja goszpoda, pravi Petrica, pojte k ostarijasi, zapovedite szi poszeb edno hisico dati, za mal esasz za vami pridem.

Trgovei szo ga poszluhnoli i k ostarijasi szo sli tak, kak bi oni iz potuvanja bili prisli.

Komaj je nje ostarijas zgledao, z nova sze zs njih za volo vuka zaszmehao i norea delao, nego oni szo na njegovo szmehavanje nikaj ne pravili, muesali, tiho szo bili.

Prvle, kak je esese Petrica vu varas priseo, je vido ednoga mozsa, da je on zatuszenoga vuka kerznari odao. Petrica odide

kerznari, kupi od njega mrtvoga vuka i odnesze ga gori imenüvanoj ostarjasici, kde sze je zaman najo, da ga v szhrambo z temi

reesmi, da koszno v noesi ga bode zse odneszeo. Potem je so Petrica k ostarijasi, pio je pa jo z szvojimi tergovemi i ne je v pamet

Ki po glavi hodi.

Gobson, komedias vu Ameriki szí glavo tere, da bi kaj taksega ludem pokazo, ka szo escse ne vidili. Po dugom trüdi sze je navesio tak po glavi hoditi, da nisesse za njim to ne ve napraviti. Zua vujskar hoditi, noge proti nebi zdigne, vu hisi szvojoj, po sztubaj doli i gori, po vulici dugsi esasz zna tak vujskar hoditi na csüdivanje lüdem. Po taksem njegov poplat je na temeni, njegova kolina szo pa vu sinjeki. Escse to je odzajaj, da ного meszto rok vu zsepke dene, na glavo szí csrevelj obüje, na noge pa rokajice vzeme. Po glavi ravno tak hitro i gvüšno zna hoditi, kak drugi cslovek po nogah. Szamo sze razmi, da szvojo znanosz po cirkuszah kazse i takso placso ma, da brezi szkrbi lahko zsive. Nas kep kazse, kak po glasah szkacse. Na sztol je vecs glasov posztavljeni, steri szo z surkimi stoplinami zadelani. Celo gvüšno szkocsi od glasa na glas po glavi. Nego csüsi bi sze njemi ne poszrecsilo, z potertov i krvavov glavov bi placso. Cseden cslovik na kaj taksega szvoje glave ne da.

dao vzeti, kakso kozlarijo vesiniti je on nakano. Kda bi pa vremen prislo szpat iti, tergovci z Petricov vu odkazano hisico na pocsinek sli szo i csakali szo, kda norijo Petrica zacsno bude.

— Terpljivoszt moja goszpoda, pravi Petrica, vszako dugovanje, da sze dobro izpelja, potrebuje vremena, esese za szmeh casza doszta bodemo meli.

Z temi recsmi sze na tihoma potegne iz hisice, prinesze od ostarijasa vuka szvojega, posztavi ga na klop, potem ga podpre, da je sztati mogo. Odpre njemi lampe i posztavi vu nje detecse csrevlje.

Zdaj je so nazaj vu hisico k tergovcom i njim pravi :

— Ostarjas v zadnjoj hisi esese ne szpi, zazovete ga.

Trgovci zazovejo, kak je njim povedano bilo. Kda bi ostarjas zvati csuo, pravi :

— Aj der tauzendorf szaha, kaj bi tak keszno te ljudi esese radi meli ? Zbudi Mariandl kelnerco i pravi njoj, na pogledne. Pri vun idenji vu prekleti njoj veter vgaszne szvecso i mogla je iti vu kuhinjo vuzsigat szvecse. Komaj je szvecsa goreti zacsela, zapazi kelnerca vuka z detecsimi csrevljami poleg szebe sztati. Ona szi je drugo ne misljila, kak da je vuk ostarjasovo dete razdrapo, na to glasno zakrikne, pobegne csrer dvez vun, szmukne vu kamuro i jako moesno zapre dveri.

Petrica je jako dobro na to vsze pazko meo i pravi tergovcem esese ednok zazvati.

Ostarijas zdaj vun poslje szluga i kak szluga bi zapazo vuka, ne sze je drugo miszlio, nego da je vuk Mariandlna pozsro. Szluga presztrahsen v ednom oka megnjenji szmukne vu goszinjak i moesno sze vu dveri podpre.

Trgovci za mali z esasz nova zovejo. Zdaj ostarjasica pride vu kuhinjo, od velikoga sztraha omedle i szpadne na tla.

Trgovci z nova z velikov larmov zovejo ostarijasa.

Ostarijas v szami rubacsi (szrakica) vun pride. Kak je zapazo vuka, zgrabili szo ga tak velki sztrahi, da v ednoj krika i viki na vulico je bezso v ednoj rubacsi i napravo je tako habakuku, da szo sze vszi szoszedeje izbudili. Vu tom vremen Petrica vun vzeme csrevlje iz gobca vucsecsega i polozsi ga dale poleg ognjicsa.

Na takso habakuku vszi szoszedeje szo vkuper pribezsali, vszi z puskami, z szabljami, z szekirami oborozseni v kuhinjo szo vdarili, kde mrtvega vuka poleg ognjicsa lezati vidli szo. Trgovci szo tudi tam prisli, Mariandl posztapa iz kamure, szluga izplazi iz goszinjeka, goszpa ostarijasica malo k szebi pride i gori sze zdigne.

Petrica je tudi tam prisel i njim sztrahoviti dogod razlozsi :

— Vuk je moj, jako je zmrzszen bio, zato szam ga szem na klop poleg ognjicsa posztavo, da sze potom otopi, da sz tem lezse koso iz njega zdreti mogoci bodem. — Spof pa szramota ostarijasi, da on, ki je trgovcem za nikoj je jemaol, da szo z ednim zsvim vukom doszta poszla meli, dokees szo ga zatukli, szam sze je pa od mrtvoga vuka tak presztrahsio, da vsze vredne szoszede v najbolsem sne je izbudil i oborozsene vu kuhinjo pripeljao.

Szoszede szo sze iz ostarijasa norca delali i szmehali i esese vnogo gosztov ga je za toga volo osztavilo.

Trgovci obeesano plaeso szo Petrici obilno dali i od groboga ostarijasa szo vszi vkuper odisli.

*

Petrica lepo i posteno szlobod vzeme od tergovcov, ki szo ga obilno z penezami nadelili. Pride vu takso meszto, kde tupaszti prebivalci na satringe vnogo drzsali.

Eden den v kresmi pri szvojem glazseki vina szedecsi i mirno poszluhsajocsi vszakojacske od comprije, od penezih kopanja bedarije, csuo je, da sze bogat, nego ovak tupaszti Kosar zaklinjao, da vu njegovom sztani penezi zakopani biti morejo, ar, govori Kosar, vszako leto na Ivanszko noes nje cveti zapazim.

Petrica videcsi lepo priliko z nova penezi szi poszkrbeti, drugi den odide k Kosari i njemi pravi :

— Moj prijatelj, veserah szte vi Spolari v kresmi od zakopanih penez nikaj pravli, jasz imam takso kuglico, stera vu prav pokazse, kde szo penzi zakopani.

Sto je rajsi, kak nas tupaszti Kosar, od toga csuo ? Po vszem sztanji szvojem je Petrico z kuglicov vodo, teda szo prisli vu peovnico, tam da kuglica ciganszko znamenje szvoje, da szo penzi zakopani i to vu nezmernoj vnozsin.

— Mi sesemo z pametjov napraviti, pravi Petrica, da nikdar nisece od toga ne bude znao, kak jasz i vi. Jasz bodem kopao, vi te pa okol pregledovali.

Kosar je z tov pogodbov zadovoljen bio. Petrica zacsne kopati, a Kosar z velkov lakatjov peovnico je marljivo zaklepao, dokees bi Petrica vu njoj kopao.

Na tretji den je prisel Kosar Petrico gledat, ki je zse prav veliko jamo vu peovnici izkopao. Kak bi jamo gledala, obadva szta vpamet vzela, da vnozsina z penezmi loncov sze kazse. Petrica po dugom mrmranji, poskroplenji z vodov, z ednov recsjov, po dugom satreni, dopuszti. Kosari ednoga lonca

pogledati i lonec je bio z szamimi zlatimi penezami od zgorah napunjeni.

— No goszpon Kosar, pravo je Petrica, szrečno szmo do penez prisli. Nego mi peneze vun iz zemlje prvle ne dobimo, esi ne szpunimo vsze tiszto, ka pokojni, ki je te peneze zakopao, od nasz zsele. Duh pokojnoga sze je meni najmre skkazao i zsele, da vi Kosar 2000 ranjskov na kloster date i to prvle, kak mi peneze iz jame podignemo. Idte zato včaszi i prineszte 2000 ranjskov, jazs je bodem včaszi odneszeo vu kloster, ti pa vas szin vu peovnici osztanete pri penezih, dokees jazs nazaj pridem.

Kosar odide, za kratki esasz pride z szvojim szinom, prinesze 2000 ranjskov. Petrica vzeme peneze, zs njimi ide. Kda bi zse blizu dver priseo, ocsa posle szina pod zgovorom, da bi zs njim esce rad nika szi pogucsao. Kosar potegne iz jame i drugoga lonca, dokees je szin za Petrico so, i szpregledava, je li szo vu njem zlati. Pokidob je najso zlate, ne je dvojio, da i vu drugih loncah sze zlati najdejo. Zato je Petrico po kratkom dogovori od szebe puszto, ar kak sze je na loncah vidilo, vise od 50 jezer ranjskov zlata je tam vu jami lezsalo.

Kda bi Petrica odisec, ocsa je szam osztal vu peovnici z szoojim szinom, ki je i pitao:

— Nego, ocsa, jeli je pa to gvusno, da vu vszakom lonci doli do dna szo zlati?

— Gvusno je, pravi ocsa, ve pa szam zse nisterne lonce pregledno.

— Pa szte vi li vsze ocsiveszno preglednoli?

— Celo ne, ar mi je to Kerempuh prepovedao.

— Konesi eden lonec z esiszta preglednimo.

Szin potegne iz jame ednoga lonca i vun sziplje iz njega zlate i ovo, vidlo sze je, da je szamo od zgorah nisternih zlatov lezsalo, a drugo pa je bilo vsze olovo.

— Ocsa, po prokledo nasz je podbrío neszrečni te cucko.

Kosar v pamet vzevsí to velke vkanjlivoszt steo je z szinom za Petnicov iti, nego Kerempuh je zlokotov dveri zapro i sz szebom odneszeo kljuce.

Zacsnoła szta kricsati, po dverah rogatati i halabucsiti, ali vsza zaman, niscse drugi je lokota odpreti ne mogee, kak edini Spolar kresmav i dokees bi on z odpiracsami szvojimi priseo, vu tom esaszí je Petrica zse pri hudičsi bio.

Zlati, steri szo od zgorah po lonech zmetami bili, szo doneszli 500 ranjskov, a Petrica

je dobieska meo do 1500 ranjskov. Na taksi nacsin je Kosarova mosnja malo lezsesa posztala.

*

Szambol je bio — ali da sze bolje po pravici pove — po vszój szili je steo biti pi-szmenovucsen pörgar, eden taksi eslovik, ki je na zaklinjanje duhov i vragov i na vszako-jacske comprije doszta drzsao.

Nego od Petrice je ednok tak placšani bio, da je njemi vsze vola odisla od taksih decsarih i bedarih.

Njegov szoszed, sostar, eden den keszno veešer k njemi pride i njemi pravi:

— Dragi szoszed! esi vi z menom moitie, to je, iz polovine sesete biti, na enkrat te szrečni.

— Kak to, moj szoszed? pita Szambol.

— Veešerah je k meni priseo duhov zaklinjavec, ki kerona gebeth ma i z jakosztjov szvoje molitvi telko penez szpravi, keliko li sese stoj meti.

— Ah, szleparija, pravi Szambol, jazs szam zse duha szprobo, to szo szame gole lazi. Ne dajte sze, moj szoszed, za norca meti.

— Ne mate prav, pravi sostar, tiszti duhov zakjinjavec veli, da on to dugovanje pred modre i pametne lüdi posztavi. Zato szam pa jazs k vam, kak modromi i pametnomi esloveki priseo, da bi vi dovolili, pri noriji nazoesi biti.

— Nego szoszed sostar, mene te tepes za norca ne bode meo, to vam naprej povem.

Zdaj szta obadva odisla, Petrica je nje pri sostari docsakao.

— No, her Kamerad! pravi Szambol, kak sztoji z vasim korona gebeth?

Jako dobro, pravi Petrica, vi te penez meli, kelko pacs sesete, esi tiszto vesinite, ka vam jazs povem.

— To mi sesemo, nego ne stimajte, da z ednim tupasztim szlovenem mate delo, jazs szam zse doszta nemskih i magjarszkih meszt potoval i vnogo szprobo, zato vam pa velim, da esi vasa molitva nasz vkani, verte me, laszkeva siba de doszta poszla po vasem hrbti mela.

— Vučsen goszpod, pravi Petrica, jazs za sztalno znam, da vi szami od taksih sztvarih velko znanoszt mate, zato mi prav drago bode, da te vi poleg, da potem szpoznate, da de sze vsze brezi vszake vkanjlivosztí godilo.

— Dobro, dobro, je pravo Szambol celo gizdav, mene tak lahko ne zaszlepíte. Ka je potem vesiniti?

— Keliko jezer ranjskov sesete meti, razlaga Petrica, teliko jedinkov vu mosnji pripravite, na priliko, esi deszet ranjskov pripravite, tak deszetjezero ranjskov dobíte. Eden

izmed vama naj pri szebi drzsi peneze, drugi de pa z golimi kolenami na kamni klecso, steroga jasz pri szebi mam i steroga mi je eden potnik celo iz Rima z szebom prineszo. Molitva sze trikrat more moliti, najmore tri dneve eden za drugim. Na tretji den sze korona szkazse molecsemi; kak sze njemi szkazse, tak szilno more szkricsati, jasz pa z penezami odbezsem k plebanosi i na cerkev je dajem i szveta korona bode vam teliko jezer ranjskov dala, keliko jedinkov vu mosnji bilo je.

— To scsemo mi vcsaszi viditi, pravi Szambol, ti szoszed pripravi peneze, od mene to mas polovico 25 ranjskov. Jasz bodem na kamni klecsao, ti pa penez iz rok ne daj, dokecs mene kricsati ne bos csüo, ar brez dvojbe to szkazanje szleparija bode.

— Naj szam pa jasz tepes, pravi Petrica, esi de sze kaksa szleparija godila. Vi vsze morete osztro pregledati i najslj bodete zsivo isztino. Za nisterni csasz sze je delo zacsnolo.

— Szoszed, sepetne Szambol vu vuha sostari, mi zse szlepari zsivo plecsso namazsemo, szamo penez ne daj iz rok, dokecs mene kricsati ne bos csüo.

— Ne, ni eden krajcar ne dam szlepari prvle, kak tebe kricsati bom csüo.

Prvi den mine, tak i drugi. Szambol korona molitvo nikelke szto sztopajov od szvoje hise je marljivo molio i z golimi kolenami na kamni je klecsao. Szambol je prvi i drugi den nikaj ne vido, nego na tretji den, kak na odloeseni den szkazanja zacsnse sztrahavitno kricsati i vikati. Sostar pa za gvusno stimajoci, da sze je szveta korona szkazala, da hitro 50 ranjskov vu roke Petrice, da zs njimi hitro k plebanosi bezsi i na cerkev da. I za isztino Kerempuh je tak hitro odbezsaó z penezami, kak bi ga veter neszeo.

Sostar je bio pun blazsenoga vupanja i veszelja. Nego celi je bledi posztano, kda je vido Szambola sztrahsno zazsganoga pribli-zsavati.

— Kde szo penezi, pita sostar.

— Da bi toga prokletoga lumpa nikdar ne vido. Vkano nasz je i mene na to szpravo. Szi njemi peneze dao?

— To tak, da szam njemi dao, pravi sostar, ve szi pa iz celoga grla kricsao.

— Ki hudics bi ne kricsao, kda szi eslovek kolena tak jako zazsga, kak szam szi jasz je zazsgao. Prokleti ti szlepar, na tretji den je kamen, na sterom szam klecsati mogo, tak vu ognji szegreo, da kak szam szi na njega poklekno, szam miszlio, da sze je pekel pred menom odpro.

— Te szi pa ti szamo od velke bolecsine kricsao, je pravo bridko sostar, ne pa, da szi szveto korono vido.

— Ne szrdi me vees z tem. Oh jaj, oh jaj, moja kolena! Ka de pa zseno z menom doma delala? Aj zseno, zseno, prav szi ti rekla! — Ve szi ti vendar ovak vucseni eslovek, pizsmo razmis, nego te szlepar . . je na spot obrno sostar.

— Telec — telec, sostari vu recsi vdari, szam tupaszti z teбом vred.

Szambol je tri tjedne mogo posztel esuvati, zvun toga je 25 ranjskov zgübo, najhujse je pa bilo, da sze je zseno dosztakrat vu njega poteknola.

*

Petrica Kerempuh dobro znajoci, da ludje radi kakse csüdne zgodovina poszluhsajo i poleg toga szo pripravni esese sze znoriti dati.

Kerempuh je dao prineszti esiszla, velke kepe na szteno, dao je stampati male knizsice po imeni „Zlati Ocsanas i molitev od Jezusovi mouk“ i. t. d.

Priseo je vu edno vesz. Ravno je nedela bila. Vküp je dao prizvati lüdi. Zacsnó je pripovedavati csüdne zgodovine, od szkrovnih pobožnosztih je drzso predgo, vszakojacske esiszla njim je preporacsao, edna je v Rimi blagoszlovljena, tak je on pacs pravo, druga je iz Jeruzsalema i k grobi Jezusa doteknjena. Na etom sze telko, na tom pa telko odpüsztkov dobi. Naprej je vzeo kepe, eden kosta 5 ranjskov, naprej je pobrao na vszaki kep eden ranjski, ovo pa te placsaó, da kepi pridejo. Knizsice je odavao. Szamo sze razmi, da esiszla, kepi i knizsice polne szkrovnoszti szo sze dobro mogle placati. Kerempuh je vküper pobro peneze i z kmiceov veserasnjov misao.

Drugi den ludje idejo k plebanosi i pitajo, kak more to pa ovo esiszlo moliti, jeli je isztina, da je ta iz Rima, jeli na toj sze zaisztino telko odpüsztkov dobi. Kazali szo knizsice, kazali szo molitve, stere esi telkokrát pa telkokrát eslovek zmoli, vsze zadobi i. t. d.

Plebanos je od csüdivanja komaj k szebi priseo i pravo je njim:

— Pitajte tiszloga, od steroga szte kupili i steri vasz je zapleo.

Vnedelo pa je plebanos na predganci pravo:

Od ludih tepesov nika ne kupite, naj bolje dela na krsesanszko vero gledocs. Vera sze vam vu cerkvi razlaga, esi kaj znati sesete mene i druge vucsene lüdi pitajte. Edno vasz esese opominam, knig niksih ne kupite, na sterih sze ne ste, da szo z dovoljenjem visesnje oblaszti cerkvene, na szvetlo dane.

Za nisterne dnih szo prisli kepi na posti, trbelo je esese 4 ranjske placati. Glas je potreti bio, napiszek meszto szlovenszkgoga szlo-

vacski, nemski — celi kep je ne vreden bio ednoga ranjska.

Plebanos je dao iskzati Kerempuha, nego on szi je na zseleznicu sze i szeo pelao hitro, liki fties leti.

Kosara je znoro za 1500 ranjskov, ovima dvema odneszo 50 ranjskov, za csiszla, kepe, knige je tñdi lepo sumo dobo, — dober oblecs szi je kũpo i po goszpodszkom je vu drugom razredi potũvo na zseleznici.

Vkũp je szedo z ednim goszpodom, z kem sze i vu gucs szpravi: Tak je zvedo, da on je iz Bukarestia, pela sze vu Budapest, da sze pri ednoj familiji vu toj pa toj gaszi pod tov numerov notri pokazse. Njega esese tam ne poznajo, nego do ga csakali, ar on je piszao, da vecser okol 9 võre k njim pride. Ovado je, da on goszpodiesino ide gledat, za zseno njemi preporacsajo.

Kerempuh je bisztro to poszluhso, dobro szi je zapomlo gaszo i hisno numero. Prideta vu Budapest, Kerempuh zacsnje:

— Jako szam sze veszelic njihovomi drustvi, rad bi esese zs njimi bio nikse võre. Zdaj de zse tak malo keszno i neprilicsno vu ono goszpodszko hiso iti, to lekho vi vutro opravite, boljse de, esi mũva vkũper prideva vu ednoj kresmi pa va pila i sze poguesavala.

Tihinec je dovalo. Vszaki je so na szvoj sztan sze preoblecs. Odlocsena je bila 10 võra, da sze vu kresmi zideta.

Deszet võra je zse, tihinec ga csaka, Kerempuha pa ne ga. Zdaj bi zse so tihinec k goszpodi, koma je nakanjen bio, nego zdaj je zse za isztino keszno bilo.

Kde pa Kerempuh hodo?

Gori je sztopo liki mladozsenec, okol devete võre sze je notri posztavo vu goszpodszko hiso. Moremo szi miszliti, da szo njemi velko postenje szkazali, dobro vecserjo dali, po vecserji szo pa pili i sze kartali. Kerempuh je na postenje doszta ne dao, noro i doszta penez je pridobo. Med tem pa je nisterne szrebrne zslisce i nozse vu zsep potiszno, kda pa szlobod vzeo, bunde premeno i goszpoda za 800 ranjskov kupleno bundo je odneszo.

Vgojldno pride pravi mladozsenec. Vszi sze presztrahsijo, z kaksim hũdodelnikom szo veserah delo meli: teda v pamet vzemejo, ka je zse minolo.

Hitro na policajo bezsijo. Kerempuha je nikak szpoznao. Notri je bezsao vu eden dvor, gor na szteno szkocso, gori po sztremani plazo. Hodte za menom, esi vũpate, je njim pravo. Vu varasi szo hise vkũp zozidane, tak je od hise do hise szkako. Nego znao je, da to tak ne de dugo moglo biti, hitro je vu eden dvor doli plazo, notri vu edno banto

szkocso, esrevlje hitro doli zũo i szi papuse kupo i placso, esrevlje pa tam nihao. Vun iz bante je leto z papucsami na nogah kriesees: — Kde je tovaj, kde je hũdodelnik?

Ludje okol sztojeesi szo miszlili, da je on eden iz hizsnihi ludih. Dokecs szo bante i hiso sze preglednoli, Kerempuh je zse vu drugoj banti szi esrevlje kũpo i dale sze po goszpodszkom szprevajao.

Vu Budapesti sze je dalo dobro jeszti pa piti, nego edno sze je njemi ne vielo, da ga je policaja vesaszi naszledila, najbolje sze je pa detektivov bojao, ne majo policajske oprave, pa dõnok sze zvejo.

Kda szo ga tam po sztrehah naganjali, je oblubo, da sztavi varas i szvojo vucenoszt med prosztnimi ljudmi de na peneze obracso.

*

Petrica poleg oblube je velki varas sztavo. Penez je meo, kak pljev, dobro sze je oblacso i vsze vkanljivoszti je na en csasz na sztran puszto.

Vu malom varasi, kde szi je sztanje gori vzeo, sze je szpoznao z ednim goszpodom, ki je vragov zaklinjanje jako doszta prestimavao i ki vnogo penez na takse bedasztoese razszipao. Eden den od vszakovrsztnih dugovanjah szo szi pripovedavali, na szlednje szo na zaklinjanje vragov prisli.

— Pri meni mam, pravo je goszpod, zaklinjanje duha, po imeni Aratrona, steroga szam pred nisterih dnevah za drage peneze kupo, te duh Aratron, kda sze na mladi petek cslovek zakune, telko penez prinesze, kelko pacs cslovek sese meti. Pa bi to zaklinjanje ne odao, esi bi mi stoj sztokrat ga poplacsao.

— Jasz jako dvojim, pravi Kerempuh, je-li oni zajo, je-li oni prav razmijo, ka je vragov zaklinjanje. Szo li oni tak vucseni, da bi zaklinjanje raztolmacsiti znali?

— Raztolmacsiti? Tũ sze nikaj raztolmacsũvati ne ga. Tũ szo szvete recsi, stero nikaksega razlaganja ne potrebujejo, i od ni ednoge csloveka razlozsene ne morejo biti.

— Szte, moj goszpod, zse kaj taksega probali? pita Petrica.

— Esese ne, pravi Goszpod, nego z prvov prilikov bodem probo. Moje zadnje zaklinjanje, stero szam za draga peneze kupo, je edno med najposzbebnasih. Naj ga precstejo!

Petrica Kerempuh pogledne zaklinjanje i ne szi je mogo szmeh zadrzsati.

— Oh moj goszpod, pita Petrica, znajo li oni to zaklinjanje precsteti?

— Kak pa ne? Naj poszluhnejo, pravi goszpod i este naszledecje:

D U V E. B A I O S I. E R I O N. A S B E I R O
G O L U A E. V I B I O S C H. E O R.

EiSoEiL. DiEoN MoAyn. SiO.
BaEz. TaR. Ve Gis EoN Mi V SSee.

— Moj dragi Petrica, pravi dale goszpod, to zaklinjanje sze trikrat povedati more, teda sze szkazse duh, Aratron vu podobi ednoga szomara.

— O tak je! Za sztalno je tak, pravi Petrica, vu szpodobi prav vuhatoga szomara. Naj bodejo zdaj tak dobri, moj goszpod, naj poleg vucsenih knjig razlozijo to zaklinjanje i bodejo najslji, da od reesi do reesi vu nems-kom jeziki znamenuje: Du bist ein abergläu-berischer Esel, den man so betrügen muss.

— Ka besza oni pravijo, da szam jasz krivoverszki szomar, ki sze te nacsin vkaniti more? szkocsi gori poszpod.

— Za Boga dragoga, ve njim jasz to ne pravim, nego njihovo zaklinjanje sze tak steti da. Cstite szamo velke szlove, nje vkuper szlovite i de vam vase zaklinjanje pravilo:

— Du bist ein abergläuberischer Esel, den man so betrügen muss.

— Viste moj goszpod, esi vi to trikrat prestete i verjete, za izstino tam, kde vi szlo-jite, sze szkazse duh vu szpodobi szomara. Nego, ne zamerte mi pacs, szomar je on, ki to verje.

— Ne dajte sze na taksi szomarszki i ciganszki nacsin vkaniti, pravi dale Petrica, jasz szam vnogo taksih szkrievnih pisanj preg-ledno, pa szam nikaj ne vu njih najso. Steo szam ednok, da eto pisanje naszledecse: Li A s Bi Or Ri A doszta penez prinesze. Pa to po deacski znamenuje: labora, to je, delaj, kopaj.

Na te postem navuk sze je goszpod razszrdo i Petrico, liki norea je szamoga sztavo.

Za kratko vremen po vsem varasi razide glasz, da Kerempuh nika vecs zna, kak hruske kuhati. Pitat szo ga zato prisli, ne bi li on szomare csteti vesiti znao. Ar szo vszi-kak ednoga vucsenoga szomara steli meti, da po tom bi varas na veksiglasz priseo.

Petrica dobro znajocsi da szvet vkanjen sese biti i da sze szziromaska izstina nikdi ne rpi, zato sze vesasz pogodi za 50 ranjskov, vzeme szomara k szebi vu navuk i ga z szle-decsim nacsinom vesio steti:

Kupo je Petrica edno veliko knjigo, vu stero za vszakim listtom je naszipao ovesz i knjigo z ovskom tak naszipljeno je vu jaszle pred szomara posztavo. Za mali esasz szomar v pamet vzevsi ovesz, zacсно je szomar listze z jezikom obracsati i ovesz iszkati. To sze je preci dugi vremen godilo i vucsenik szomar na neki drugi nacsin jeszti je ne dobivao.

Vecskrat kda je ovesz med listtjom po-szิปani vsze pojedjen bio. a szziromasko vuhato

marse je escse pri dobrom teko bilo, kriesati je zacselo, kak szomarje kriesijo; I! A! I! A! Kda bi Petrica od szomara, vucsenika szvoje-ga to zapazo, ide k rihtari i pravi:

— Goszpodne, kda pridejo enkrat gle-dat, ka dela moj vucsenik. Izstina, da je on escse grobian, vendar szam z velikov marlj-i-vosztjov mojov tak dalecs zs njim priseo, da on zse neke szamoglasznike pozna i nje celo csiszto zna van povedati. Jasz njim zato dobro sztojim, da 20 let k vesenji ne bode potrebno.

— Vucsen eslovek, jasz scsem szomara poglednoti, odgovori rihtar, zutra pridem i va-sega vucsenika bodem szpitavao. Petrica szme-joes odide. Celi den je szomar nikaj ne jeszti dobo, celo mocs sze je mogo posztiti. Petrica je vecskrat pred njega knjigo drzso, nego brezi ovsa. Kelikokrat je szomar knjigo zagledno, vszikdar je kriesao: I! A! I! A!

To de dobro slo, miszlo szi je Petrica i komaj je csako na goszpon rihtara, ki sze je liki kuszta szidovszka goszka prikobacal i z szebom veliko knjigo z szomarszkov kozsov oblecseno je prineszo.

— No, moder eslovik, pravo goszpon rihtar, bode li vasz vucsenik vu toj knjigi szlove poznao?

Petrica vzeme njegovo velko knjigo i drzsi jo pred szomara. Szomar pa podigne vuha szvoje i zacсне z jezikom listze preme-tavati i ovesz iszkati.

— Za izstina, szomar ma volo sze kaj navesiti, pravi rihtar, na veke bi skoda bila, esi bi sze njegova vola ne szpuila.

Sziromaski szomar premetavajocsi listze nikaj je ne za jeszti najso i zato poleg navade kriesati zacсне: I! A! I! A!

— Ovo, pravi Petrica, viste, goszpod! Csujete ga li, kak dva szamoglasznika I i A lepo zna praviti? To zse dobro zna, vupam sze, da za 20 let i celi ABC de znao.

Goszpon od veszelja zvun szebe posz-tavsi, pogladi szomara i obecsanih 50 ranjs-kov Petrici doli plaesa.

*

Petrica je odiseo vu drugi varas, kde je, kak vszikdar, vu kresmi sztanje szi gori vzeo. Vu toj Ostariji poleg navade doszta gosztov je na vecser vkuper prislo, ki szo sze z vszakojacskimi od Petrica Kerempuha naprejdanimi pripovelkami zabavljali, ar sega-vosztji njegove zse povszodszo ljudemz nane bile.

Kak bi Petrica to csuo, szi je miszlio, voda z nova na moj mlin teese i zacсне sze zs njimi szpominjati.

— Viteska goszpada varaska, vidi sze mi, da vam dela Petrice Kerempuha sze do-padnejo. Bili bi njemi nisterne grose dali na pot, esi bi on pred vami sztao. Jasz miszlim,

da bi gvusno to vesinoli. Ovo poglejte ga! Vu mojoj kozsi pred vami sztoji Petrica Kerempuh.

Goszti szo za prva nikak to ne steli vervati, dokecs njim je Petrica ne pokazao, da je on pravi Petrica Kerempuh. Teda szo vküp zmetali grose i lepo sumo je dobo Petrica.

— Pokedob, pravi Petrica, vi postuvanja vredna goszpoda, szte mene bogato odbarovali, za zahvalnoszt zautra na trgi nikaj lepoga vam scsem dokazati, da te sze vszi szmehali.

— Vesini, vesini, dragi Petrica, szo pravili goszti, zütra ob 6 vöri te na placi csakali bodemo.

Petrica szii da na ostariji goszpodszko poszluzsiti, a goszti szo sze komaj jutro csakali.

Zse pred 6 vörov szo na trgi sztali i csakali na Petrico. Teda ga vidijo iti i velkoga bednja z szezlezom obkovanoga pred szebom rivati. I kda na trg pride, szkriesi z velikim glaszom :

— Sto mleko i vrhnja za odati ma, naj pride szem, jasz placsam, keliko stoj proszi.

Komaj da szo sze te recsi csule, vu ednom oka megnjenji szvojimi loncsieskami vsze mlekarice okol na okol njega sztale szo, kem je i on pravo :

— Vsze mleko i vrhnje v bedenj vlejati tak vendar, da vszaka po isztini bode povedala, keliko je mleka ali vrhnja vu bedenj vlejala.

Mlekarice edna prek druge glave szo mleko zlevale, da zse iz bednja je vun teklo.

Vu celom varasi ja edno kaplje mleka nisece ne mogo dobiti.

Mlekarice szo vu bedenj mleko zlejale, prozle szo peneze.

-- Vi za vaso vodo, pravi njim Kerempuh, ne pa mleko prevecs doszta penez proszite. Csi za vsze scsete meti 25 ranjskov, dobro je, csi pa nesecete, tak szii vodo vaso nazaj vzemite i bednja mi vesaszi szpraznite.

Zdaj szo zacsnole mlekarice kriesati, preklinjati, a Petrica sze je naenkrat izmed njih zgübo.

Zdaj na enkrat je v bednji szto rok bilo. Vszaka je stela prva biti, vszaka je stela iz bednja vecs zagrabiti, kak je notrivlejala. Nasztale szo med njimi szvajje, edna drugo spotala za tepicse i taticese, nego niti z tem szo ne bile zadovolne, edna drugoj je zacsela lonce v glavo lucsati. Zadnjies je za vlasze pograbila debela Meca busaszto Marinko, k tomi je priszkocsila jezicsliva Liza z Nanikov, k tomi je prisla belopotna Katica z piknjavov Julov, zacsele szo sze za kite szkubti Marisika z kusztov Lenesikov, drzsi za roko velika

Franca leno Baro, Treza scse zagutiti Verono, szerdita Jelena vlece po tleh nevalano Manicko. Bariska od zdalecs kriesi : Li hajdi, li po njem !

V kaksoj vrocsini szo bile, kazse, da szo vsze spricalke mogli vun pripeljati. Komaj szo z velkov mokov i vodov je razno szpravili. Domo z razprümi kecskami, liki compernice, szo sze dale sztirati.

Petrica Kerempuh potem sze nindri vecs vu varasi ne dao videti, tam v kresmi je osztao, dokecs je eden krajcar vu zsepki meo.

Na szlednje steo varas osztaviti, nego v pamet je vzeo, da ne ma csrevljov. Penez je vecs ne meo, da bi szii druge küpo. Zato je z nova naprej vzeo szvojo vkanjlivoszt na szledecsi nacsim : So je k sostari i dao szii je napraviti eden par csrevljov i njemi pravi :

— V pondelek punktum ob 7. vöri csrevlje mi prineszti mores.

Majszter obcesa, da tiszto vöro csrevlje prineszti ne zamudi.

Od toga sostara je so Petrica k drugomi, pri sterom szii je szpodobno eden par csrevljov dao napraviti i njemi je pravo :

V pondeljek punktum ob 8. vöri csrevlje mi prineszi.

Pondeljek ob 7. vöri je zse majszter z gotovimi csrevljami pred dverami sztao.

— Dobro jutro, majszter Szmolko, pravi Petrica, recs vaso szte zdrzsali, csrevlji sze mi dopadnejo, szprobam je obuati.

Majszter Szmolko pomaga csrevlje obuovati; eden je prav dobro na nogi sztao, nego drugi sze sze je nikak ne dao k nogi pri-lozsiti.

— Moj majszter, pravi Petrica, takse csrevlje potrebuвати ne morem, pozabo szam vam povedati, da leva noga moja je veksa, kak deszna. Vzemite na levo nogo csrevelj domo, razbite ga edno malo i prineszete ga popoldne, teda vam delo placsam.

To sze hidrom i lehko pomore, pravi majszter, po poldne ga prineszem.

Z temi recsmi odide majszter z ednim csrevljom domo, a drugi csrevelj pa Petrica zadrzsi.

Ob 8. vöri pride drugi majszter i prinesze csrevlje. Petrica pregledava csrevlje i pravi :

— Meni sze tak vidi, dragi majszter, kak da bi eden csrevelj mensi bio.

— To je ne mogocse, odgovori majszter, ve szo pa csrevlji na edno kopito napravljani.

— Vi sze blodite, majsztor Jurisa, pravi Petrica, med tem toga to nika ne vesini, vzemte ga z szebom, razbite ga malo i zadve-

eser pridite. — Nego gvucsno, da ga zadveser prineszete.

Jurisa odide, a Petrica prav dobre nove esrevlje imavsi, stere na hitro oluje, esese tiszto vöro iz varasa odide.

Po poldne majszter Szmolko z szvojim ednim esrevljom, za kratek csasz majszter Jurisa z szvojim esrevljom pride i vkuper sze zideta.

— Mate i vi delo, Jurisa, vu toj hisi? opita ga Szmolko.

— Jasz szam par esrevljov napravo za ednoga tihinea, nego nikse tupaszte kaprice ma, pa pravi, da je eden esrevelj voszkesi, kak drugi. Ednoga je on zadrzsao, a drugoga szam mogo domo neszti i pravo je, da ga popoldne prineszem. Tü je esrevelj, nego sze iz szrea bodem szmeheo, esi de njemi zdaj dober na nogu, ar za isztino ne szam sze ga doma niti tekno.

— Drugi ga z debelimi ocsmi gleda i pravi:

— Kak vidim, hudo nama je podferao on tepes. Tak i jasz szam napravo eden par esrevljov za ednoga tihinea, nego zsevidim, da bodem vednako vun placsan kak i vi.

— Hodmo gori k njemi i sla szta obadva gori.

Na szvojo zsaloszt szta dva majsztra od ostarijasice esüti mogla, da tihinszki goszpod, bil je pa Petrica Kerempuh, je zse pred pol-dnevom dale odpotuvao.

Majszter Szmolko i Jurisa szta krizs za njim vrgla i vszaki z szvojim esrevljom je zsalosztno domo so.

*

Nas dober Petrica, kda bi ga ednok na potuvanju noes zgrabila, ne znajoes kam drugom, je vu eden od his dalecs bodoesi goszpodszi veselnjak so szpat, kde je vnogo práznihi kosov bilo. Petrica, da ga span goszpodszi ne najde, sze vu prazen kos szpat szpravi. Ravno je steo zadremati — kda bi govorenje dveh personih zacsüo. Dva tata szta vsele kraszt prisla.

— Najszmetnesega kosa bodemo vzeli, pravo je eden.

Kose szo zacseli po redoma zdigavati, na zadnje szo zdignoli tisztoza, vu sterom je Petrica mirno szedo.

— Te kos je najbolje zsmeten, brzs ga pograbimo i odneszemo.

— No, no! Hvalen bojdi Jezus Krisztus, miszlo sze je Petrica vu kosi. Ka de sze z me-noj lepoga godilo? Vesz od sztraha je zatrepetao.

Tati zdignejo Petrico z kosom, polozsijo ga na dva droga i odidejo zs njim.

Petrica szti vu kosi premisljava, ka bi zdaj vesiniti bilo. Najboljse bode mirno i tiho biti vu kosi, szti miszli, dokecs tati eden dober falat poti z menom vesinijo.

Kda bi zse preci dalecs prisli, Petrica sze edno malo podigne, noes je bila jako kmiesna.

Petrica roko iz kosa malo vun potiszne i prvoga noszca zaszkuje.

— Ka me szkubes? obrne sze noszec proti drugomi pajdasi, ve pa tak zsmetno noszim, kak eden szomai.

Drugi sze od zajah poszmehe:

— Je li szti noc posztal ali te je pamet odisla?

Petrica osztane miren, dokecs szo znova eden falat poti napravili.

Zdaj pa zadnjega dobro szkeeska i na novo sze zacsne larma.

Prvi spota zadnjega po magjarszki, a zadaji pa prvoga po szlovenszkom.

Petrica en csasz poszlusa njivovo szvajo, potem obadva za vlasze dobro nategne i ztepe, da szo njim vszi zobi rogatali.

Na enkrat szta kos na zemljo pusztala i szta sze zacsela za isztino po magjarszkom i szlovenszkom szkubiti. I dokecs szta sze njeva bila, Petrica je izplazo iz kosa i szmejoes je njima pravo:

— Aj, vi neszpametni, zakaj sze bijela, da zrok ne mata. Naglejte dobro vas kos drugoes. Z tem je Petrica fucsakjoes dale godilo z ovima ali z Petricov toga hipa, z ednov recsjov kak sze je boj dokoncsao, ne je nam znano.

*

Petrica nasega je ednok taksa szila prisziznola, da je mogo k mlinari szluzsit iti. Mlinar je bio hudi poszeljivec penez, krivicno navado je meo, da je kdastecs druzsineszi za kastigo placso dolipotegno.

Petrica, ki je kmlinanji, niti k drugomi deli privcsen ne bio, vsze szvoje delo je na opak zvrsvavao, za toga zroka volo dosztokrat celi meszec nikse piacsne dobo. To sze je Petrici ne vidlo i dokoncsao je, da sze mascsavao bode nad mlinarom.

Dugo vremena je mogo na priliko csakati, dokecs je eden den mlinara eden zavupani prijatel pohodo i mlinara, ar je nisterne meszece vdovec posztal, edno bogato deklo za zseno vzeti je nagovarjao.

Obadva szta sze vu zavupani gues pusztala i ne szta v pamet vzela, aa njeva Petrica vu kamri poszluhsa. Med drugimi je dokoncsano bilo, da bodoeso nedelo k zarcocsnici ta sla, nego tak vendar, da od toga pri hisi nicsese ne szme znati. Zato szta dokoncsala, da v noesi ta sla.

Odločena noč je pršla, Petrica pa taki vzeme iz klina mlinarovo vszakdenesnjo opravo, vküp njo zasije, z otavov jo napuni i celo szpodobo mlinarovo za stalami na szlivovo drevo obeszo. Vsze to je delo Petrica z velikov pazljivostjov, da ni edno družinsine je ne v pamet vzelo. Potem szi lezse na posztel i csaka jutro. Komaj da sze deniti zacselo, zse eden decsak na plecsah vu mlin eden zsakel noszesci na drevi mlinarovo szpodobo viszescio je zagledao, celo presztrahsen pride vu mlin i takso larmo napravi, da szo vszi ludje k mlini pribezsali. Teda je niscse ne nacsu gucsio, nego da sze je mlinar za volo krivicznoga meric jemanja szam obeszo.

— Mlinar nas sze je obeszo, je vszaki kriescio. Vszaki do esacza je vu mlinarovoj hisi priso, je z szebom vzeo i na te nacsin je za mali esasz vsze sztanje krivodusnoga mlinara porobljeno bilo. Szam nas Petrica sze je dobro na pot poszkrbo i z punimi zsepkami brezi szloboda dale odsztopo.

Mlinar proti vecseri domo pride, za doszta sze csudivati ne more, da szvojo szpodobo na drevi viszeti vidi. Nego escse bolj je presztrahsen posztao, kda je vsze odpreto i prazno zagledao i ni edno zsivo duso pri mlini je ne naiseo, trgao szi je iz glave vlasze, pamet szvojo je preklinjao i tak pokoro csinecsi vu praznom mlini je szam szameren osztao.

Petrica Kerempuh je pa odnet odiseo vu varas, kde szi je z penezimi mlinarovomi dobro podvoriti dao.

Eden vecser v ostariji pri kupici vina dobre vole szedesci zapazi na sztrani pri sztoleki ednoga zsalosztno szedecsega meszara, koga i Petrica etak pregovori:

— Kaj vam je, moj prijatelj, ve imate pred szebom sztaro vino, vu tanjeri telecese meszo i noszite na pruszleki szrebrne gomme, kak goszecsca jajca.

— Aj, ne pitajte me, ne pitajte, odgovori meszar. Pokedob pa znati zselete, ka mi je, tak vam na kraci povedati scsem. Mam jaz edno zseno, steroj esi szamo edno protivno recs povem, vesaszi sze napuhne i nosz doli obeszi, potem mi odide i vszakopot jo tezske morem nazaj vabiti. Tak veserah szam njoj iz lepa pravo: Moja zseno, zakaj szi kupila savla i druge pavucse recsi? Za mester-szke zsene, niti za njihove hcserke, kak ti mlade szovice sze to ne dosztaja, ne sztoji dobro. Ne szo vecs tiszti vremeni, kda szo meszarom pecseni golobi csrez okna vu hiso leteti znali. Zdaj vszaki goszpodar szvoje junce dobro preceniti zna, ludje szo zse vecs ne bedaki, da bi szebe vkaniti dali. Na te lepe recsi sze zseno razszrdi i kokodakajocs mi iz hisz odide. Zdaj nevolio mam, da mi stoj,

dokecs po szenji hodim, omare i ladice razbije i mi malo vrednoszt vu penezah odnesze.

— Ne sztarajte sze, pravi Petrica, vasa zseno zütra do devete vöre brezi vszakoga trüda doma bode.

Drugi den krotu rano odide Petrica na trg, kde sze je okol puranov i goszk doszta obracso. Petrica dobro znajocsi, da zseno je pri ednom goszpodi, ki hiso na trgi ma. Znao je tudi, da zseno meszarova je navado mela na okno vun gledati. Zato sze je poszebno pred hisov toga goszpoda za purane, goszke pogajo, da ga meszarica lezse zapazi. Meszarica je najmre poznala Kerempuha.

Poleg racsunanja Petrice sze je zgodilo.

Kda bi zseno vpamet vzela Kerempuha med puranami, je odprla okno i kriescala na njega:

— Petrica, za koga to zsviat kupujes?

— Ej, ne pitaj me, moja goszpa. Za koga drugoga bi kupuvao, kak za tvojeja mozsa. Zutra z ostarijasevov kelnercov Mari-csikov na zdavanje bode so i mene je naproszo, da bi njemi perotnino sztvar nakupo i za szvadbeno goscsenje sze poszkrbo. Ne mam sze esacza duzse muditi, szilno delo mam. Z Bogom! I z temi recsmi Kerempuh po trgi odide.

Goszpo meszarico szkoro bi bozsi zslak vdaro. Ne premisljava szi dugo, nego szpobere szvoje dela i kak zszarka sztrela domo k szvojemi mozsi odleti etak govorecsa:

— Aj, ti malovreden cslovek! Sze zseniti scses? Iz toga, Bog me, nikaj ne bode; dokecs szam jaz zsvia, ti sze ne bodes zseno, nikakse druge zsene k mojoj hisi ne bodes vodo, najbolj pa ono oglobano konjszko szmrt! Jasz nikdar vecs ni kam od hise ne idem, niti ednoga sztopaja vu tihinszko hiso ne vesinim, nego vszkdar pri tebi doma osztanem.

Na te recsi Petrica Kerempuh z jajcami vu hiso sztopi i pravi:

— Oho, Goszpa! Oni szo zse pred 8. vörov domo prisli. Potem szam jaz ne lagao, goszpon meszar. Zdaj me placajte, da szam zseno vam brezi vsze pravde i larme domo szpravo.

Meszar njemi da za trud 20 ranjskov, z sterimi je Petrica Kerempuh z veszeljom od-zkakao.

Meszarica pa vecs nikdar od hise ne odisla bojecsa sze, da bi ostarijaseva Mari-csika mozsa pred njov ne prevzela.

*

Vu tisztom varasi, kde sze je Petrica zdrzsavao, sze ednok pripeti, da edna velka goszpa pszicseka, po imeni Pagat, je zgubila,

steroga je ona jako rada mela. Ona je zvedavala, ona je na vsze sztrani za njega szpitolavala, ali nisce je od njega povedati ne znao. Na zadnje szo jo vpotili, da vu varasi sze zdrzsava eden taksi prefrigan eslovek, po imeni Petrica Kerempuh, ki vsze vrazsje delo zna napraviti, lahko bi z szvojimi prilikami za pszicseska zvediti znao.

Drugi den je po Kerempuha poszlala i njemi pravila:

- Dragi Kerempuh! Jasz szam edino moje veszelje zgubila, zgubila szam mojega maloga pszicseska, Pagaterlina; ne bi vi mogoci bili z vasov vucsenosztjov njega z nova nazaj szpraviti? Jasz vam trud vas vredno placsam.

- Premilosztivna goszpa! pravi Petrica, to delo szii malo premiszliti morem, ar vszako vremen je takse delo je ne pripravno, morejo potrpljenje meti do mlade nedele. I z temi recsmi Petrica odide.

Za nisterne dnihi opita goszpo:

- Je li szte zse naisli vasega Pagat pszicseska?

- Ne szam ga najsla i vsze vupanje szam zgubila njega z nova kda viditi.

- Potem delo vu roke vzemem, pravi Petrica, esi je pesz pri szamom Luciferi, pa ga morem nazaj szpraviti. Med tem toga, draga goszpa, oni vsze tiszto, ka njim jasz povem, morejo zvrstiti.

- O dragi Kerempuh! odgovori Goszpa, z veszeljom rada vesinim.

Tiszti den na vecser vezz podrajan i raztrgan kak sztrahsilo vu proszi, pride k goszpi Petrica. Napravi na szredini hise z krajdov velikoga kolobara, zapove vszem pri hisi vu tiszti kolobar sze posztaviti. Odpre sirom vulicsna i druga dveri po sztani i pravi vszem nazocsim, da sze ne edini iz kolobara vun sztopiti ne podsztopi, ar jasz, kak je pravo, za nikoga dober sztati ne scsem, esi sze steromi kaj hudoga pripeti.

Vszi nazocsi szo njemi mocno obecsali, da vsze obdrzsijo. Zdjaj vuzsge devet ognjov, prekrizsi sze devetkrat, gorori zaklinjanje szvoje i okol kolobara zapise eto: Heaolif Perik. Likiel Paro Rupfi Santimon setos albos Raros Janti ki fatchi Piliku rupfi dedeldatos.

- Pszicsesek more naprej priti! pravi Petrica. V kaksoj podobi scsete, da bi vrag priseo, ki maloga Pagateka pri nesze?

- Szlobodno pride, kak pozoj, z ognjenimi ocsmi, pita Petrica.

- Ne, ne, vszi szo zakricsali.

- Ali kakti velka gambela, iz stere gorecsi plamen vuna szija?

- Ne, ne.

- Ali kakti eden orozslan?

- Obesuvaj nas Bozse viditi ga.

- Ali kakti ognjeni csarni macsek z roglami?

- O ne, za dragoga Boga ne.

- Ali kakti dimnjakov pometacs?

- Tak, tak, kak pometacs.

- Dobro, pravi Kerempuh i zakricse: Ripos, Radikos, beluida Rimizel Ha ka farino Koluma. Med tem po sztoli trikrat moesno vudri i ovo, na to pometacs na dveri notri sztopi i zgublenoga pszicseska prek da Petrici. Vszi szo sze presztrahsili, vszi szo sze csudivali.

Zdjaj Kerempuh z nova nekaj zmmra i osztro zapove pometacsi, da hiso to brezi vszega rogatanja i rusenja osztaviti more i kak je po tihom priseo, tak i naj po tihom odide. Za tem Petrica za en fertal vore je dopuszto goszepam iz kolobara vun iti, ke szo sze tomi precsudivati i Pagaterlina za doszta poszkusuvati ne mogle.

Tak, tak je to! Naj szamo stoj pravi, da ne ga compernjakov i compernic i da sze necsiszti duh zakleti, na pomocs zazvati ne more, szo szii goszpe od velikoga veszelja pripovedavale.

Nego Kerempuh v kresmi med vinszkimi bratmi je celo delo na drugi nacsin razvezsuvaio i razlagao:

- Kak hitro szam zacsuo, da goszpa Pagaterlina szvojeja zgubila, taki szam babam, stere jasz szam zse na rokih meo, na znanje dao, da za pszicseska nazvedavajo i sto mi ga prinesze, dobi od mene 10 ranjskov. Ne je dugo vremen trpelo, da mi ga je edna sztarica, od nekad, odked to ne znati, prineszla. Tri dneve szam pszicseska pri szebi drzsao i strti den szam so zs njim k pometacsi, steromi szam pravo: Vi zutra vecser vu hiso goszpe i z tem pszicseskom sze posztavite, jasz bodem tam compernije delao i vi bodete tam szkriti, dokacs jasz trikrat moesno po sztoli ne zruszim. Teda vi vu hiso sztopite i pszicseska meni vu roke prek date. Ne edne recsi pregovoriti ne szmete. Vsze dveri bodejo odprte, da vi notri i vun brezi vszake precske priti mogoci bodete. I da goszpe, vu podobi pozoja ali orozslana vraga viditi ne sesejo, to szam jasz zse naprej znao.

- Viste to je moja satrenja bila. Szo jo ludi, ki z tem ludi norijo, vkanijo, po szvojoj szlepariji, ar delati ne sesejo, szii kruh isesejo i mosnje napunjavajo. Jasz pacs satrenje ne verjem.

Edno nedelo sze je Petrica szprevajao po varasi i vpamet je vzeo, da ludje k ednoj csresnji pascsijo. On je tudi tam so i okol sztojecse pitao, ka sze pri toj csresnji videti da. Odgovorili szo njemi:

- Eden jako lepi kanalec fics szede

na drevi, neki sžo ga njemi z prsztom kazali, a drůgi sžo pa pravili, da ga ne vidijo.

— Kanalec gori na esresnji szedi? opita z nova Kerempuh. Ah, jasz ga taki doli iz esresnje szpravim, szamo da bi eden novi zemljeni lonec meo pri rokah.

Puf! i novi lonec je zse tam bio.

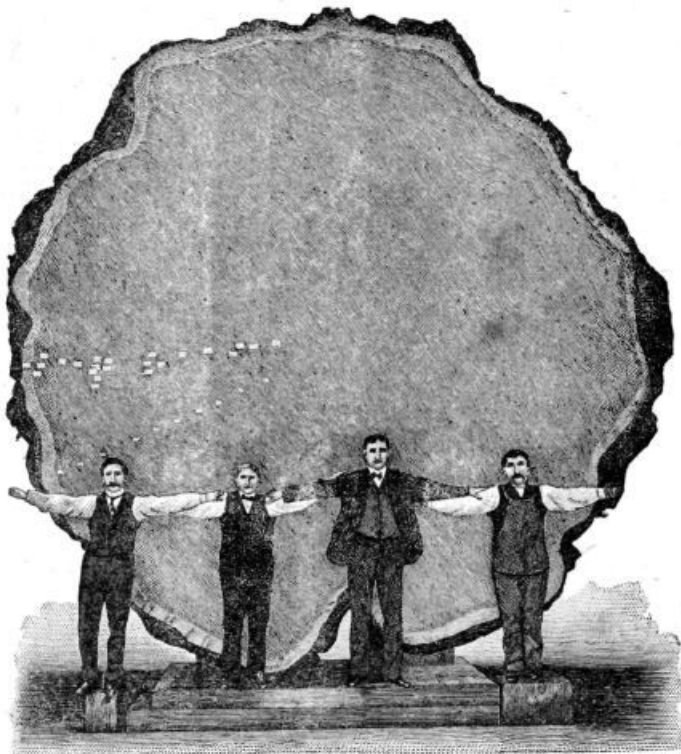
— Escse mi je edne potrebno, pravi Petrica, voglenje prineszte!

— Ali za Boga dragoga, kak sžo oni to vesiniti mogli? Brez dvojbe to more vrazjsa

Zdaj napravi Petrica na zemli velkoga kolobara i okol njega zapise szledecse recsi: Eliegok Cokozapao, hafichenio.

— Tak! to ga mas! Odleto je, krieci eden decsarec.

— Za isztino je odleto, ne vidimo ga vecs, szkricsijo vszi.

Velko drevo.

Nigdi sže ne najdejo tak velika dreva, kak vu Ameriki. Na nasem kraji sžo zse davno za volo poljedelsztva vunszkresili lesze i je na pole, travnike, gorice obrnoli. Pri nasz po dugom obdelovanji zemle sžo nase pole zse doszta iz moci vzele. Ne je tak vu najvecs mesztah Amerike. Tam jezero pa jezero let sže je eslovecsa roka ne teknola zemle. V taksoj zemli — sže razmi — rodovitno vsze zrasze. Velko orijasko drevje sže najde i zdaj vu amerikanszkih sztarodavnih leszah, stero poleg szvoje mere i velikozsti v csudivanje szpravi esloveka. Iz taksega dreva dolzozsagani potacs kazse nas kep. To drevo je raszlo vu Kaliforniji. Na devetdeszet metrov je zraszlo viszoko, sirko pa bilo treszeti metrov. Te poldrugi suhov kuszti potacs je 50 tonn, to je 500 metercentov zsmecse. Stirje mozki z vunvtegnjenemi rokami komaj osepijo. Poleg racsananja amerikanszkoga profeszora Bumpusa drevo je poltri jezero let sztaro, kak to na potacsi napravljeni zrezki kazsejo, sterih vszaki zrasz sztoletni kazse.

Pif! i voglenje je zsam tam bilo.

— Ah, to je ne mogocse, sžo pravili vszi okol sztojesci.

Kerempuh pa sže obrne proti ednoj goszpodicsini i njoj pravi:

— Proszim lepa moja goszpodicsina, naj sže njim dosztaja fticsa iz pod lonca vunvzeti, stera vesasz i sže potrudi z szvojov belov rokov pod lonec i vun vzeme kanaleca.

Zdaj sžo pa szi szpitavali:

— Pa je rezsz odleto? Ka pa bi bilo, esi bi pod enim loncom bio? pita Kerempuh. mestrija biti, oni sže z necisztim duhom razmeti morejo.

— Ve szte morebit vi zse csuli, da, esi sže zsvinsecse pozove po tisztom imeni, steroga je njemi dao Adam, taki k esloveki pojde, pravi Petrica.

— Mene vendar ne bodete blodili, pravi edna poleg sztojecsca sztarica, da bi pri tom

deli vruga ne bilo. Vi, moj Goszpod, gúeste, ka sze vam vidí, vi szte pravi vrazjsi saternjak. Jasz vasz zse davno poznám, poteri vasz on esarni z rogni!

— Po mali mati, po mali! Jasz vam sesem razvezati. rozlozsi satrenje moje i bodete teda vidili, da sze vi jako vkanjujete draga mati.

Petrica zacsne razlagati:

— Eden den mi je prineszo eden decakéc lepoga kanalca, steroga szam od njega kupo i pravo szam, esese dva ranjska to mas, esi to vesinis, ka ti jasz zapovem. Bodoeso nedelo hodi vu ograd toga pa toga goszpoda, ime szam njemi povedo. posztavi sze k ednomi drevi i vedno gori na drevo gledaj, dokees te stoj pito ne bode, zakaj ti tak vedno gledas. Teda pravi, kanalec ftics tam gori szedi i szploh na drevo gledaj. Tak szam decsaki pravo, jasz szam dobro zuao, da vu kratkom caszi doszta ludih vkuper pride.

Csuo szam ednok, da je eden goszpod na okno vun gledao, pride njegov prijatel i ga pita, kaj pa ti gledas. Goszpod v hisi pri okni misleesi, kaj ti je briga, malo esemeraszto je pravo: Gledam na konci vulice ednoga elefanta. Z tem prijatel dale sze pasesi. Pride z ednim drugim vkuper, ki ga i pita: koma koma? On pa misleesi, kaj ti je briga, esemaszto njemi odgovori: Csuo szam, da na konci vulice eden elefant sztoji, idem pa ga poglednem. I drugi sze obrne i zs njim ide. Na ednok je cela vulica puna, da na konci vulice elefant sztoji. Vszi ludje tam bezsijo. Kda bi goszpod vu hisi pri okni to vido i on je vun so i bezsao z ovimi: Nika pacs more biti, da ludje tak bezsijo ta.

Tak szam szi i jasz miszlo. Pridejo ludje k drevi, da tam ftics szedi i szi bodejo vervali, esi vesaszi ne bodejo ga vidli.

Tak szam jasz ta priseo. Mojega kuplenoga kanalca szam szebov meo i zacsno szam mojo compernijo. Kolobar i okol zapiszane szlove, lonec i voglenje to je szamo szleparija bila, naj nerazumne ludi bolje zblodim i vkanim, ki szo vervali, da vu loneah i vu voglenjah i taksih bedasztih delah sztoji compernija. Ljudi szo ne vpamet vzeli, ka szam jasz na hitroma mojega fticseka pod lonec szkrio.

Tak vam je to dugovanje, draga moja mati, potem mi ne zamerite, esi jasz pravim, da szte vi zblodnega mislenja i stimanja, da od nosza dale na vidite, niti dale videti ne zselete.

*

Ne dalecs od varasa, vu strerom je Petrica sztanuvo, szziromaski tezsak Mikula je zsvio puno hiso drobné dece i betezsno zseno imavsi. Tuzsno je ednok pred kuesov szedo,

mimo je sla iz szoszedztva edna zsená, stera njemi pravi:

— Aj, mcj Mikula, zakaj szi tak zsalosztén?

— Aj, draga prijatelica, jasz szam vam vu taksoj nevoli, da szam ne mogocsi povedati. Kamkoli sze obrnem, nikdi nikse pomocsi ne najdem. Jasz szam zse k goszpodi i bogatasom vu varas hodo, pomocs iszkaó, nego oni nikaksoga pomiluvanja z szziromaskim eslovekom ne imasjo.

— Za toga volo, moj Mikula, vi dvojiti ne szmite. Vendar sze esese na szveti najdejo ludje, ki dobro dusico majo. Isztina, da je njih ne doszta i szo jako redki, ali vendar szo jo. Idite k Petrici Kerempuhi. On vam vu varasi sztanuje na ostariji k orli, od njega sze doszta pravi, da on z esarnim — Bog bodi z nami — vu pajdasti sztoji. Ne, jasz to vervati ne morem, ar on vsze i naravszko szveti kazse. Bolje je prevzetén, kak nikdasnji Grabancias Diak je bic. Jasz znam, kak je Kerempuh szoszedi mojoj za malo placsó dao nikakso vodo, pa zdaj ona zsvie z mozsom szvojim prav po angelszki. Idite k njemi, Mikula! Idite szamo, bodete vidili, da vam on pomore.

Sziromaski Mikula drugi den sze na pot szpravi i k Kerempuhi ide. Tam je mogo Mikula vesz teesaj szvojega zsviljenja Petrici vadlvati i kda bi zse esiszto povedo, pravi njemi Kerempuh:

— Prijatel, jasz vasz sesem navesiti pogacse delati. Ludje do vam vu hiso peneze noszili. Tú mate nisternih ranjskov, kupite szi fino pseniesno melo i drugo potrebno rees.

Kda bi Mikula vsze kupo, teda szo napravili edno ruzsno veliko pogacso, stero szo vu najveksém pavarszkom kotli pecsti mogli. Kak bi brzs prav rumeno szpecsena bila, teda je Petrica peszeb za njo hutico napraviti i lepo pomalati dao, teda je zapovedao Mikuli, ruzsno to pogacso po varasi oglasziti.

— Daje sze na znanje vszem i vszakomi, da sze edna vu poszebnoj hutici ruzsno velika comperna pogacsa videti da. Edna taksa pogacsa, kaksá, od steroga hipa szvet sztoji, esese nikdar nikdi, niti v Londoni, niti v Parisi, niti v Besci sze je ne vidla. Na prvom meszti od person 30 krajcarov, nadrugom 20 krajcarov, na tretjem 10 kr. vu szrebri de sze placsalo. Csi pa bi sze komi zalustalo iz one pogacse jeszti, bodejo sze falati za 12 ali 5 krajcarov odavali. Kasza bode odprta od 6. vore vecser. Gledalicsa meszto je na ostariji pri csarnoj macski. Kak sze je to razglaszilo, vszi veliki i mali, szlepi i santavi, bogati i szziromaski, sztari i mladi szo sze k hutici priblizsavali, vszi szo steli ono ruzsno veliko

pogacso videti. Po vszeh stacunah, vulicah i ostarijah sze je guesalo od tiszte pogacse. Edni szo sze hvalili, do szo njo zse vidili, drugi szo sze dicsili, da szo njo zse kostali, bogatesi szo vees falajsecsekov kupili i pometali vu hisi po omareh na vekiveesno szpominanje. Tak szi je nas Mikula vu nisternih dnevah doszta penez szpravo, za stere szi je zemljo kupo, placso je szvoje duge i potle je zsvivo szrecesno i blazseno.

Za tem taki Mikula so je vcsaszi k Petrici sze zahvalit z temi recsmi:

— Povejte mi, dragi goszpod Kerempuh, morem jazs i z mirnov dűsnov vesztjov te peneze zadrzsati i ne je pri toj pogacsi vrazkse pomocsi bilo?

— Dragi prijatel! Jasz szam ne compernjak, nego szam taksi cslovek, ki poznam naturo i csloveka. Bogatesi redko iz pomilűvanja kaj dajo szziromaki, oni szo neesloveesno szkopi, kda bi na pomaganje nevolnoga csloveka mogli iti, a prek reda razszipni, kda szvoje zsele szpunijo i zaszitijo. Csi bi vi, moj Mikula, prekervave szkuze pred bogatesami roszi, csi bi vi na glavi vujskar pred njimi hodili, csi bi pred njimi od nevole műkali, kak zsvivina műese, ne bi vi telko penez dobili, kak szo vam zdaj dali iz drage vole, da szo kaj novoga viditi mogli, ka vu szebi prav rekoes nika ne znamenuje. Moja compernija je naravszka i odprta, jazs mam nad ljudmih oblaszt, ar njihove szlaboszti poznam i nje vu mojih poszlah na haszen mojobernoti razmim. Idite vu imeni bozsjem, Mikula i vzsivajte sze penez vasih mirno i blagoszlovljeno.

— Szo oni goszpon Kerempuh ne compernjak? pita Mikula.

— Za isztino ne szam.

— Potem oni z neesisztim duhom nikaksega pajdastva ne majo? pita dale Mikula.

— Ne mam. Moj neesiszti duh, kak szam pravo, je znanje szlaboszti ludih

— Bog njim plati, dragi goszpod, na ljubavi i dobroti njihovej, zahvali sze Mikula. Escse mi naj povejo, ka szo dali szoszedi, da ona z mozsom z nova mirno zsvive.

— Moje comprije nacsin je pri szoszedi naravszki i odprti bio. Poszluhnite me! Jasz szam znao, da szoszeda vasa ma lagoji jezic, tak dugo nad mozsom kokodacse, klepocse, da sze szvadita. Csi bi njoj jazs iz lepa pravo: Vi morate, moja zsenzka, vasemi mozsi edno malo popuszititi, za gvusno vsze moje recsi bi bile zaman. Zato szam njoj dao eden glas csiszte vode, zmmrao szam nad vodov i zapovedao szam, da ona z tisztoz vodov pune zobe more vzeti, kda de njeni mozs csemeren. Ona je tak vesinila, a bedacsina to ne miszli,

da, kda de vodo vu zobi mela, mozsi odgovorjati ne bode mogla.

Idite zdaj vu imeni bozsjem, moj prijatel! Z Bogom! Povedite vszem, da pravi modroznanec ne pozna comprije, nego z odprtimi, naravszkimi nacsinih szi poszluzsi.

— Proszim njih, dragi goszpod Kerempuh, escse za en par recsih! Pred nistermi letmi szo prosztni ljudi za sztalno derzsali, da eden cslovek je kugo rozsne mare zacomprao i z satrenjem szvojim je napravao, da je zsvivina kapala. Proszim njih, Goszpodne, raztolmacsite mi!

— To szo vam debele lazsi, Mikula, brezi bozsrega naredjenja i prepuscisanja sze nikaj ne more zgoditi. I csi kuga vun vdari, to je ne brezi bozsse vole. Isztina, da je Bog veeskrat vrugi dopűszto naj lűdem, kak na priliko Jobi, skode napravi. Bog tak na probo dene ljudi i njihove grehe kastiga. Isztina, da szo bili hudobni ljudi, ki szo sze celo vrugi zavezali, da szo lűdem skodili. Nego zdaj zse taksih grozovitnih ljudih, ne miszlim, da bi bilo. Zato csi mara obetezsa, ne trbe to praviti, da te pa te me je vesino. Nego trbe vracsiiti dati. Kelko taksih levov i stal, kde nikdar zdrava zsvivina ne osztane, nego eden za drugim kapejo. Kriva more biti dvorba, krma, szama stala. To pa csi je mleko ne dobro, viszi od toga, da je krava kakso takso csemerno travo pojela. Mleko sze ne szede, ne je dobro, kriva je poszoda, da je ne csiszta, krivo je meszto, kde mleko sztoji.

Szo jo lagoji lűdje — dale pravi Petrica, ki drugomi kvar szami radi delajo. Zdaj vam povem edno zgodovino, stero szam ja-z na ednoj ostariji vido.

Dva foringasa szta sze szvadila i dobro eden ovoga zmlatila. Szlabesi sze je zagrozo drugomi, da njemi zse kaso zaszolo bode. Drugi den zse v zorji je szlabesi odiso; tiszti, ki je osztao, kda bi zapreesti steo, konji njevovi szo zacseli sze sztrahovito rdati. Za krateg esasz eden konj je izpuszto preci veliki kamen od szebe, za tem tri, kokosina jajca i zadnics eden falat zseife. Drugi konj edno vnozsnio drobnih kamenecsekov i paperece zaszukani z vszakojacsmini comprijami i vraguljami. Zdaj sze je obcsinszko kriecsal, konji szo pocomprani. Meni je tűdi to dugovanje jako csudovito po glavi hodilo. Nego na szlednje szam na pravi zrok priseo. Roko szam szi z oljom namazo i zadnje esreva izsznazso.

— Ah, ah, zlati goszpon Kerempuh, ka mi oni sze pripovedavajo, oni vnogo toga znajo. Kak vidim, za nasz prosztno ljudi szo jako szkrblivi.

— Med drűgimi escse edno vam bodem pripovidavao, zacsnie z nova Kerempuh. Pazte

dobro! Pred nisternih letah na szamo vuzmeno nedelo vu cirkvi vu velkom szteszki mi je nikak vkrao zlato vöro iz zsepao Celo zsaloszten szam domo so i od zgublene vörice szam povedao mojoj goszpodarici. — Moj goszpod pravi ona, csi moj tanaes (szvetovanje) posluhnejo, za mali csasz vörico nazaj dobijo. Jasz njim poznam ednoga sztaroga mozsaka, ki takso szkrovnoszt zna, vkradnjeno dugovanje nazaj priszkrbeti i za nje povedati. Jasz szam zse szama to izprobala. Meni je lani takajse v cirkvi edno z zlatim krizsecem csiszlo bilo vkradjeno i jasz szam ga po tom isztom mozsi z nova k rokam moji dobila. On sztanuje präci dalecs od varasa, sesete, da bi po njega poszlali ali szami sesete k njemi iti. — Jasz i goszpodarica szva k tomi csudovitomi cslovekí sla, ki je zse z ednov nogov vu grobi stao. Kda bi njemi naso prosnjo naprej posztavili, zacsno sze mnrjaviti, grozoviti obraz kazati, naprej je posztavlo precske i izgovore: Bozse moj, pravo je, isztina, da jasz to szkrovnoszt znam, nego duhovniki taksa dugovanja ne vidijo radi, szpovedniki osztro prepovedavajo. Vu mojih sztarih dnevah scsem to tam nihati. Na to je goszpodarica zacsela njemi lepe recsi davati. Na dugo prosnjo i molbo za volo moje Goszpodarice sze je nagovoriti dao. Jasz vidim, pravo je, da i vam takajse, Goszpodne Kerempuh, je vörica potrebna. Scsem vam prijatelsztvo szkazati. Sztopite malo v kamrico mojo, tak tü more biti. Jasz sztopim z goszpodaricov v kamrico, stero je sztari za nama dobro zapro. Jasz ga iz kamrice eden csasz poszluhsam mrmrati, po sztoli kuesti, zadnjics naj zazove vun i da meni pravo mojo vörico. Jasz szam njemi deszetnjek steo dati, nego ne je vees vzeo od dva ranjska. — No goszpodne, pravila je poszpodarica, vidli szte zdaj to csudno szkrovnoszt. Ne szam vaz dobro vpotila? Oni bi nikdar vörice ne meli, da ne bi bilo mene. Ka szí oni, goszpodne, od toga miszlijo? — To dugovanje, odgovorim njoj, pri meni z mirom osztane vu dvojnosztí, med tem toga vendar vredno je, da sze malo marlivse izpregleda.

— Nikak szam szí mira ne dao, dokecs k tomi sztaromi szam iz nova ne so. I szam dobroga hipa priseo, ar ravno eden goszpod, komi je szrebrna tu bakera vkrdjena bila, pri njem sze zadrzsavao i od njega pomoecs proszo. Sztari sze je od mene nika ne vees bojao i pokedob je vido, da szam jasz neverni Tomas, zato mi je pravo, da za edno dve vöri sze k njemi potrudim i obeesa, da pred nazocsnosztjov nasov tata zakleti, prizvati scse. Jasz szam vu povedanom csaszí k njemi priseo, sztari na sztol poszodo z vodov posztavi i nikaksi besz noter zmmra, za tem, vzema veliko kuhanjco

i zs njov vodo mesa. Moja goszpoda, zakricese on, zkem hitrese jasz mesam, z tem hitrese tat drkati more. I za isztino priso je eden cslovek vu belom oblecsi obmotani i v szredino hise luesi szrebrno tubakero. Ti dobre znas, pravi sztari, da szedma zapoved veli: Ne kradni i z tem vudri z kuhanjcom trikrat po poszodi i tat sztrahovito kricsati i premilo za odpüscenje prosziti je zacsno. Idi vu miri, velo je sztari i odpusztó ga oditi. Goszpon sze za tubakero zahvali. To szam jasz z lasztivni-mi ocsmi vido i lahko priszegnem, da sze to dugovanje tak zgodilo, pravi Kerempuh. Ka pa vi moj Mikula, na to povete.

— Jasz ne vem, ka bi miszlití ali praviti na to mogo, odgovori Mikula. Oni sze bolje vu tom poszli razmijo, kak jasz.

— Potem scsem vam, pravi Kerempuh, i to szleparijo popolno razlozsiti. Dobro pazite!

— Z mirom mi je po glavi hodilo, zacsne Kerempuh, kak bi mogo i toj ciganjí na konec priti. Za nistere dneve szam iz nova k sztaromi compernjaki so, proszo szam ga, iz lepa nagovarjao, obeesa szam njemi vnogo penez, da mi naj odkrije to szkrovnoszt, ali sztari pod nikim naecinom je ne steo odkriti szkrovnoszt, zadnjics, szam sze vuzsgo od szrditosztí i szam pravo: Csujes sztari ti szlepar, csi mi iz dobra ne poves tvoje ciganjíje, vesaszí te poglavarsztví oglaszim i vszem tvojím *ciganíjiam konec bode. Za volo bozso, ne vesinite to, pravi on, jasz bodem vam vsze vadluvao. I zacsne etak praviti: Jasz szam szíromaski sztari cslovik, kak szami, moj goszpod, vidite, od nikoga nikse pomoeci ne mam, delati ne morem, ar szam szlab. Ednok szí mojo nevoló premisljavajoes, szam priso na to miszel, vzeo szam szí za places nisternih falotov, ki vu cirkvi i po hisah ludem tubakere, csiszla i kaj stees pograbiti morejo, vkradnejo. Decsaki vkradjene dela k meni szo prineszli, jasz pa zse mam takse ludi ki szveto vu meni i vu mojoj mestriji verjejo i druge, kem sze kaj vkradne, k meni napotijo i posilajo. Jasz ludem vkradjene sztvari iz nova nazaj davam pod imenom, da szam tata z vkradjenim blagom k meni pozvao. Tak sze je zgodilo z onim tatom, ki je vörico vazo od mene vucsen vam nazaj prineszo. Zgodi sze vendar veeskrat, da taksi ludje k meni pridejo, kem szo dugovanja vkradnjena, nego ne od mojih decsakov, zato njihove dela nazaj posztaviti szam ne mogoeci. Taksega hipa pravim: da tat je zse prek vode odiseo i satrenje moje nikse moesi vees ne majo.

— Tam gori, moj goszpod, pripovedava dale sztari, tam gori med bregami je edna

taksa baba, k steroy tiszti taki, kda kaj okradnejo, povedat idejo.

— Proszim njih, moj goszpod, me je zacsno prosziti, ne vesinte me na sztare moje dneve neszreecsnoqa, ve je moja mestrija postenesa, kak ludomorszto.

— Aj, aj, dragi goszpod Kerempuh, esüdiva sze Mikula, kakse sze po tom szveti godijo ciganjije, eden drugoga zaszepluje, okanjuje, vesekne, kde ga szamo more.

— Nego to je vsze nika, moj dragi Mikula. Esese bolje husa sze godijo. Szte esese ne esuli, da dekke piti davajo decsakom, da bi nje vzeli? Kakse babe piti davajo zsenam, da sze deteta resijo? Deci malo, da de bolje mirna, tüdi kaj szkubajo, de deca celo omamlena lezsi noes i den, nika ne je. Kda pa dete celo obetezsa, teda pa pravijo, da je zvröcseno, da je sztrahe dobilo, ar vu celom teli grozovitno bolesino ma. To szo esini proti naturi, to szo grozovitni grehi.

— Aj, aj, goszpon Kerempuh vi szte doszta vidli, esüdiva sze Mikula.

— Idite zdaj z mirom Mikula i bodite zagvusani, da je Petrica Kerempuh najbolsi prijatel prosztnih ludih.

— Esese nika mo njih pitao, goszpon Kerempuh i te odidem. Ka pa od kaksih mazil i estenja nad vodov nika ne vete?

— Ja mazile! Na pred veeser vszih szvecev nad maszt molijo i zovejo Boga i vsze szvece, naj bi to mazalo vu bozsem imeni ludem betezsnikom pomagalo. Zvün toga na vodo stejo, vogelje vu njo mecsejo, da bi sze vu tom mivali. Na to szamo to vam pravim, moj dragi Mikula, da szamo szveta mati cerkev ma oblaszt kaj blagoszloviti, tak blagoszloveno kadilo, kadilo, szvece i. t. d. kakse babe te moesi szo od nikoga ne dobile. Pa od szvete matere cerkvi, od duhovnikov blagoszlovene dugovanja z taksim nakanenjom szlobodno potrebujemo, na kaksi nacsin i kak je od szvete matere cerkvi blagoszloveno.

— Hvala lepa, goszpon Kerempuh, zdaj idem. Z Bogom! Zdravi osztanite.

— Z Bogom, Mikula.

*

Mikula je domo odiso, nego taksa zseja za modroszt kerempuhovo ga je zgrabila, da je za nistere dnih nazaj so k Petrici njega poszluhsat.

— Doszta compernije szam ti razlozso, Mikula, pravi Petrica. Esese ti nikaj povem. Doszta sze esüdnoga godi na szveti. Ravno zdaj, stem vu novinah: Vu edno gledalisesa

Urania je priso leta 1908. febr. 11 ga eden tihinec i ednoga csasztnika je iszkao po imeni Sz. Za nistere minute vun pribizsi tihinec iz hise i na gangi pravi: Goszpada de miszlija, da szam odnoro. Kaj taksega sze je esese nikdar ne zmenom zgodilo. Vu gledali nad sztolom szam v pamet vzeo Szana direktora. Miszlo szam, da je za menom notri szmukno, okol sze obrnem, da ga pozdravim, nego nikoga szam ne vido. Hitro szam vun szkocso, da ga po gangi zgrabim. Goszpada, vi szte ga lehko vidili? Ne je mogo tü hoditi, szo pravili, ar je zse vees tjednov betezsen. No, jazsz szam ga pa vido, za nistere minute je on goszpod vu szvojo hiso so, kak szzi doli szede pri sztöli, gledalo na njega szpadne i roke njemi sze esüdivali. Poslejo ednoga szlugo k betezsniki, ki nazaj pride z glaszom, da je Szana direktor gledalisesa pred ednov fertal vörov mro.

Csi sze kaj esüdnoga zgodi, eslovek vszikdar more naravszke zroke gledati, lehko je tihinec evek tak pri pravo vu hisi. Csi szzi pa raztolmaesiti ne more, te pa na Boga niha.

— Inda szveta je ne bilo doszta doktorov, ludje szo sli k ednom ali drugomi sztaromi esloveki, ki je z travami vracso i z drugomi delami vracso. I vu teh delah je bila vracsilna moes. Nego on je z hokusz-pokuszom. z mrmranjom vracso, da szo ludje k tomi mrmranji pri pisövali vracsilno moes. Tak szo nasztanole compernije. Glavno delo szo ludje ne gledali, nego szamo okolnoszti. Tak na priliko, moj dragi Mikula, poleg vszake hise vidis edno szlameno sopo na drogi. Goszpada je zapovedala, da de sze ogen z tem gaszio. szzi zse vido, da sze je z tem pogaszio ogen? Jeli ka ne? Csi bi zdaj tüdi tak tupaszti szvet bio, nasa deca bi za petdeszet let szzi — Bog zna — ka miszlija, zakaj je ta sopo?

— Inda szveta szo ludje verovali vu compernicah. Isztina, da szo bile grozne babe, stere szo z travami i drugimi delami doszta ludih na drugi szvet szpravile. Takse esi szo zgrabili, szo je oszodili na szmrt. Neke druge babe szo sze pa vun date za compernice, naj sze ludi od njih bojijo.

— V ednoj vesznici je zsvela Dora, edno jako tupaszta dekla, zacsne pripovedavati Petrica, sztari szo jo zvali sztara Dora, deca pa Beda. Kda bi stirideszet let sztara bila, na enkrat njoj je vola prisla vu varas iti, da szzi kaj prinesze. je pravila, z kem bode ona nevarne oblake, liki sztari zvonar, pretirati mogla. Bedaszta ta sztara dekla pride vu varas i prinesze sz szebom vszakojacske dela, nikakse cedulice. Sztara Dora je vsze to vu ednoj skatlici vktüper zmetala. Kda szo sze pa esarni oblaki priblizsavali, te je ona sz

skatulicov nisterni pot okoli hise predrkala i vu tuposzti szvojoj pravila : Da ona uprav tak toeso pretirati zna, kak sztari zvonar. Ednok sze pripeti, da zvonara ne je bilo doma i csarni oblaki szo brezi vszakse skode prek vesznice odisli. Zdaj szo sztare babe zacsnole guesati : Bog me ! Sztara Dora ravno tak zna oblake pretirati, kak sztari zvonar. Tupaszta Dora je zdaj zse szama vervalo. Szama sze je hvalila : Vu mojoj skatulici sztoji toeso napraviti ali pretirati. Csi jasz sz skatulicov mojav na deszno okol hise idem, tocsa sze more dale pobrati. Csi pa jasz na levo idem, tocsa celo vesznico pokucse. Na njeno najvekso neszreco sze ednok zgodi, da sztrahovitni oblaki puni z tocsov szo sze privlekli na vesznico, zaman je szirota Dora na deszno okol hise drkala, zaman je skatulico vu ogen lucsila, zoszzipala sze je tocsa i celo faro do kocena sztukla i na nikoj szpravila. Po celoj vesznici sze je govorilo, da je Dora kriva, da je ona toeso napravila i celo faro vesnila neszreco zato, ar szo njoj sztaroga vina piti na davali. Sztara Dora je obtozsena i na szod pozvana bila, pa da szo jo na szodi pitali : Pa ti, sztara Dora, szu vu sztalisi toeso napraviti i odtirati ? Z bedasztim pitanjom sze dugo trucati ne dala, nego je vadluvala, da ona toeso zna napraviti i odtirati i da je ono sztrahovito toeso ona napravila.

Cela obcsina je bila z onim vadlvanjom zadovolna i neszreco Doro, kakti kakso pravo compernico, szo obszodili na lomacsi zazsgati. Nanoszili szo doszta drv, vuzsgali je — i Dora je zgorela.

*

Petrica Kerempuh od telko potovanja i vszakojacskih nevol, stere je on mogo podneszti, je na zadnje obetezsao.

Betezsnoga szo tam odneszli, kde je vszikdar najrasi prebivao, odneszli szo ga vu ostarijo k orli.

Ostarijas bogabojcsci eslovek bivsi, pripeljao je njemi szpovednika franciskanszkoga Kvardiana.

Po duhovniki pride vracitel, ki pita Petrico, ka ga boli, odgovor dobi, da ga glava boli. Vracitel zapise vrasztvo i pove betezsniki, da vu csrevah ma bolezen.

— Aj, moj dragi vracitel, pa szte vi odnoreli. Glava mene boli i csreva mi vracsite !

Na to vracitel sze razzsrdo, vzeo je szvoj krscsak i betezsnika osztavo.

Pokedob den na den je vsze hujse posztanolo Petrici, blizo csutecsi szu szlednjo vöro, proszi ostarijasa, da bi vsze snajdere pozvao,

da njim nikaj szkrovnoga povedati scese, ar njemi zse vecs je nikaj ne na haszen, nego njim i njihovoj deci velki haszen zna prineszti. Ostarijas Petrici vesini to zadnjo ljubav i pozove snajdere, kem Petrica iz posztelje etak pravi :

— Postenja vredni ludje, dobro pazte na recsi moje. Kda vi skarje, refo, konce, naprsnjak i iglo mate, tak zadoszta skeri, orozsja mate vaso mestrijo pelati. Nego nacsin, kak sze more delati, sze od mene morete navesiti. Zato me poszluhnite, ka bodem vam pravo. Kda vi prek igle konec potegnete, ne pozabite, proszim vasz, na kraji konce voz zel zavrzsti, ar ovak zaman bodete delali. I to je szkrovnoszt moja, stero szam vam odpreti steo. Idite zdaj vu imeni bozsem, z Bogom !

Snajdari szo sze csutili zbantuvani, nego ka do z ednim betezsnikom meli. Odisli szo.

Petrica je jako szlab posztano, zato je pravo ostarijasi :

— Prizovi mi szem goszpona Kvardiana, edno priszezsno persono (esküdt) i ti szam pridi, mojo zadnjo volo vam povem i vsze moj imetek med vami razdelim.

Ostarijas pozove obadva, tak i szam pride. Kda bi vszi vkuper bili, pravi Petrica Kerempuh :

— Jasz nikoga iz rodbine moje ne mam, komi bi moj imetek sztavo, zato scsem vezz moj imetek, steri tam pri pecsi vu zseleznom valisi zapert je, na tri sztranjke razdeliti. Edna sztran szpadne na ostarijasa za verno dvorbo njegovo, druga sztran na goszpon Kvardijana za njihove lepe recsi, a tretja pa priszezsnomi goszpödi za podpisz mojega testamentoma. Rad bi bio, da mi sze velki szprevod napravi, da mi sze lepa mrtvecska peszem na kamen zrezse i na moj grob posztavi.

Goszpon Kvardijan je njemi obecsao, da lepo szprevodi, priszezsni ga je zagvusao, da njegova szlednja vola szpunjena bode. i ostarijas je pa njemi z najboljsimi hranami podvoro do szlednjega hipa.

Petrica je mro. Ostarijas pa vu szvojo hiso je dao odneszti zapecsacseni valis.

Petrica je bio lepo pokopani. Zdaj sze je slo na odpiranje njegovoga osztaloga imetka, da bodo ga na tri sztrani delili. Ali na najvekso csudo odvedkov je imetek iz kamenecskov sztao.

Vendar iz eslovecsanszke ljubavi goszpon priszezsni je njemi dao iz kasze obcsinszke na kamen zrezati i na grob posztaviti szledecso peszem :

Norcov-csednih tü lezsi vucsitel.
 Povszod poznan, kak lesnjek prevotel.
 Kratkovidne lepo je prevkano,
 Gizdave pa batrivno oszramo.
 Prav' isztino povedo je drugem,

Ki szo zselno iszkali jo pri njem.
 Zdaj pa telo csrve bode hranilo,
 To je njemi zagvusno placсило.
 Nit' z Goszpoda, niti z potepuha,
 Ne bo nacsí i iz Kerempuha.

(kj)

Szlovenci v Maria-Zelli.

Leta 1908. je bila petdeszletnica na poposztvo poszevsenja nasega Szvetoga Oese, Piusza X.

Ob toga veszeloga prigoda szo Dr. Ivanóczy, tisinszki dekan i plebanus, esasz. kano-nik nakanili szlovence nasega kraja v Maria-Zell pred Mater bozsjo voditi. Glasz njihov je na csutljive vuha najso pri szloven-cih, nabralo sze jih vsze vktüper 741. Bili szo sze iz monos-terzske krajine prek szv Jürji notri do Radgone. Najvecs njih

je bilo iz Szaladszkoga, poszebno iz Törniske i Beltinszke fare. Bili szo i iz Hotize, iz lendarszkih gor, iz Kobilja. Zvün imenuvanoga voditelja szo vu bozsjoj poti del meli Dr. Rogacs Fr., spiritualis (Szombathely), Szlepec Ivan, plebanos (Szobota), Koczján Istvan, plebanos (Nedela), Vadovics R. plebanus (Szv. Benedek), Tüll Géza, (Szv. Sebastjan), Lenarsich Mirko, kaplan (Tissina) i Klekl Jozsef, kaplan (Törniscse). To je bila prva bozsja pot iz cele szlovenszke okrogline pod voditelsztvom dühovnikov.

To pot sesen jasz popiszati na szpomin onim, ki szo vu njoj del meli, na szpomin za prihodnje esaze.

Dalesnji zse auguszтус 25-ga pojndne szo szlobd vzeli od doma, na noes vu Radgoni i vu blizsnjih veszniceah pocsivali.

Auguszтус 29-ga ob pol 6 vöri szmo

szi szedli na zseleznico. Po velkom esakanji szmo dobili karte, za stere szmo zse doma placsali 10 koron. Poszeben vlak szmo meli, steri nasz je z szilov pelo brezi müdenja i posztaplanja. Pelali szmo sze prek Spielfeld-a, Graz-a i Kapfenberg-a. Tü szmo mogli na eden drügi vlak prekiti, ar do Au-Seewiesen-a szo sinje bolje na voszko podevane. Vu Au-Seewiesen szmo prisli okoli edenajszete vöre.

Za pol vöre szmo sze podali poti med brege, med molitvami i peszmani prisli szmo vu Seewiesen. Tam je edna mala cerkev benediktinszkoga klostra, plebanus komaj szto farnikov ma. Tü szmo malo pocsivali, da prek brega „Seeberg“ ne opesamo. Pa je Seeberg escse ne tak sztrahoviten, on je najbolje ponizen i zato je obdarüvani z lepim cvetjom, sümecsim borovjom. Nego ovi! Viszoki szo, celo kameni, liki na pisljivoj glavi, kde-kde eden mali bor, voda szi je bele, za hod nevarne poti na njih napravila. Gore szo kadile, sze zakrivale i odkrivale, od vüszť do vüszť je so glasz: Dezs bode! Szamo zdaj ne! Kak pa pregrpidemo?

Nika ne vala csakati, naprej! Szmo zacsnoli na breg skrabati. Dezs sze je tüdi zacsno pontüjati. Goricsanci szo navajeni, nego nisteri ravenec je „lecao“ i dolinec „fükao.“ To je za isztino „Fükasov breg“.

Kda tak lazimo, esela szi brisemo i niscse ne ma vole doszta gucsati, eden za mojim hrbtom zacsne:

— Tü je zemla za odati. Tü bi szi fal lahko küpili. Drügi z szmehsnim glaszom pravi:

— Grofi szo sze szem ne trücali.

Na „Seeberg“ bregi vecs szpomenkov je. Tak sztoji eden sztop. na njem je zapisano 1618., vu zdublenoj votlini sztopa je Maria z Szinekom. Tam szmo nistere Ocsa-nase zmolili i nisterno cvetje polozsili na pred sztop.

Zdaj pa te dol! Pot je za prva na sztrani braga pelala. vszdkdar bolje dol, dokecs szmo vu dolini ne vküp prisli z ednim brezsnim potokom. Ta je pot nasz pelala med bregami. Kde stecs sze pred nasz posztavila viszoka gora, lepo szmo jo okrog obhodili tak, da bi sze nam stela vu szvojoj viszokoszti od vszeh krajov pokazati.

Okoli 4. vöre szmo prisli na Wegschaid. Dugo szmo zse mi to stacio csakali, za njo szmo sze szkoro stiri vöre trüdili, da szti tam malo pocsinemo i k szebi kaj vzmemo. Nego za pol vöre szmo sze mogli zdignoti, ar esese tri vöre mamó do Maria-Zella. Esese bolje obtrüdeni i trüdni szmo dalje sli. Proti szlednjemi szmo zse lazili. Na ednok szmo v pamet vzeli cerkev, proceszija je nasztanota iz ludih, ki szo na eden kilometer dalecsino raztepeno sli, iz molitvih i peszmah, stere prvle tü-tam po csuporah szo sze estile, je nasztanola edna molitev i edna peszem iz szto i szto grl. Litanijo lauretanszko szmo popevali.

Tak szmo prisli vu Maria-Zell vecser po sztednoj vöri.

Zdaj pa te kvartio iszkati! Zsmetno delo je to bilo, esi szti domiszlimo, da, tiszti vecser je vu Maria-Zelli, prej, deszetjezero tihincov bilo.

Celo keszno je nasa proceszija bila okoli cerkvi. Pred nami szo dvoji ali troji drugi narodi proceszije drzsali.

Tü sze pacs narodi i jeziki ne borijo. Kak je zse vu psalmusah zapisano: Diesite Boga vsze lüdsztvo, diesite njega vszi narodi. 116. 1. Med glaszom zvonov z gorécsimi szvecsami szmo ednok okoli cerkvi sli, tak i vu cerkvi pred velki oltar i odnet na szredi cerkvi bódócsi Marijin oltar.

Na szpomin popisem ono peszem, stero szmo popevali, kda szmo, sz proceszijov vu cerkev sztopili.

Szvetá Marija, szmiluj sze krez nasz, Tebe mi proszimo, szlihsaj ti nasz! Maria z tvojin placesom zakrivaj ti nasz, v szveti raj pripelaj ti nasz!

Trüdni szmo bili od velke poti, tak edno 35 kilometrov szmo peski obhodili v brezsnom kraji, po nenavadnoj poti. Ne ednoga szam vido od poti celo potrtoga, odnemorenoga z pomocsjov drüghih vu procesziji del vzeti.

Tam pred podobov Marijinov szo Dr. Ivanóczy duge molitve opravlati, na konec

sterih szmo sze na nase kvartire obrnoli na pocsinek, da ki szmo danesz szamo nase trüde znali Mariji aldívati, ar obtrüdjeno telo je liki esese düso, nase mislenje dolizavezalo, z jutra z pocsinjenim telom, z novov düsevnov mocsjov bódómo pozdravlati naso Mater Bozsjo.

Augusztus 27-ga sze je szpoved zvršavala. Bila je szlovenszka predga drzsana od Dr. Rogacs Fr. spiritualisa. Tak szam szrecesen, da to lepo predgo lahko dam na szpomin nazocsnim, na navuk vszem csitatelem.

Predragi Slovenci!

Pred dugim-dugim csaszom je prek bregov zsidovszkoga országa edna mláda, szvétá zszenszka sla. Peszem i molitev na njenih vüsztah, szveto veszelje sze njej blisesi na obrazi. Po dugom potüvanji pride k ednoj hizsi, kde jo edna sztaresa zszenszka radovolno szprejme. Dve vrelí düsi sze v szvetoj lubeznoszti zjedinita.

Ta szveta zszenszka je bila bl. Devica Marija, stera je prisla szvoj rod, szveto Elizabeto obiszkavat. Veszelila sze je szv. Elizabeta, ar je za njeno volo prisla Marija. Ali veszelje obesüti i v utrobi matere szv. Ivan Krsztitel, ar za njegovo volo je tüdi prisla Marija, naj blagoszlovleni szad njenoga tela zse v maternoj utrobi poszveti bódócséga naznanitela.

Ta szkazen mi je prisla na pamet, kda szmo iz daline po trüdapolnoj poti prek po planinah sli k Mariji na to meszto miloszti, peszem na vüsztah, veszelje na oblicsji. Veszelje szmo szpravili Mariji, ar szmo za njeno volo sze prisli. Ali veszelje estütiyo po nasem rómanji szveti Ocsa, rimszki pápa, ar szmo i na njihovo csaszt to Marijino obiszkavanje nakanili.

Szkoro dva meszeca je pri Elizabeti osztala bl. D. Marija i tevi dve pobozsni düsi szta sze zjedinitile v lubeznoszti do szmilénoga Boga. Szkoro dva dni sztantüjemo mi na tom lublenom meszti, sesemo sze okrepiti v onom dvojem deli, za steroga volo szmo sze prisli. Prisli szmo szem:

a) na csaszt bl. D. Marije — njo obiszkavat;

b) na csaszt szv. Ocsé, rimszkoga pápo — njih szlavlat.

To dvoje vam sesem na kratkom razlozsiti.

Prisli szmo na csaszt bl. D. Marije — njo obiszkavat.

G. Bog je vszamogoesen, vszepovszed zna miloszt-dobroto deliti. Ali na poszebnih meszтах tak rekocs naküp polozsi szvoje miloszti, naj je tem bole v pamet vzmemo i mocsnese proszimo. To szo tiszta meszta, stere

nam sv. Maticerkev za meszta miloszti esasz-
titi porocsa i nasz obüdjava ta na szveto pot,
na romanje.

Sto bi ne znao med vami, da G. Bog
vsze miloszti po bl. D. Mariji deli, stero mi
v litanijah za „mater bozsje miloszti“ szlav-
lamo. Naj pa tem bole esutimo moes njene
priprosnje, njo tak za Devico zmozsno i hvale
dosztojno szpoznamo, proti njej sze na moesno
vüpanje obüdimo i lübito Boga, ki je tak
esüdoviten vu szvojih Szvécah:¹⁾ zato je Bog
vöodbrao Marijine meszti milosese.

Edno iz teh najlublenesih milosztnih
meszt je tiszto, na sterom szmo zdaj tak
szrecsni biti.

Vecs szto let pred tem je eden redov-
nik iz Afienca, kde szmo po zseleznici mimo
sli, edno Marijino podobu sze prineszo i tü
gori posztavo. I te je sz velikim vüpanjom do
zmozsne Device v okrogü razsirjavati zacsno
pravo vero. Vüpanje ga je ne vkanilo. Njegov
trüd je velki napredek doprineszo, ne zaman
da njemi je na pomoes bila Marija, od stere
sv. Maticerkev pravi, da je szama mogoesna
iztrebiti vsze krivovernoszti i zblodjenja na
celom szveti²⁾; stera je po szkriovnom razo-
dinji sv. Janosa v szunee oblecsena zsenzka³⁾
obdana sz Krisztusom, ki razszveti vszo tmico
blodnoszti.⁴⁾ Doszta je esasztilcov szpravo Ma-
riji i szmilena Mati je na tom meszti tüdi
szkazala szvojo zahvalo.

Henrik vojvoda, steroga szteber pred
dverami vidite na pravom kraji, je priso ednok
sze pomoes proszot od Marije, stera je po re-
csah sv. Materecerkvi zdravje betezsnikov: i
dobro sze je vüpaó, ozdravo je. Za zahvalnoszt
je kapelo zozidati dao, stero tu vidite na szredi
cerkvi i v njej oltar miloszti, vise njega pa
sztarovitno podobu. Kak doszta miloszti je
Bog tü delio, vam szamo v eduom imenitnom
primeri scsem pokazati.

Pred 500 letmi je Velki Ludovik, nas
vogrszki kral boj meo proti türkom, ki szo
steli krisztjane zapraviti. Nevarnoszt je velika
bila, kral pa sze obrné k pomoesnici kriszt-
janov, proszi njo, naj ne zapüsztü szvoj narod.
Prosnja njegovja je szlisana, i za hvalodavanje
je kral sz szvojimi vojaki szem romal i kak
sze vöni poleg njegovoga sztebra esté, ime-
nitno cerkev zidal na esaszt szmilene Matere.
Szledi je zsalibog ta cerkev pogorela, szamo
zdasnji szrednji türen je oszto, k steromi szo
to cerkev zidali, kak szmo zdaj v njej.

¹⁾ Psalm. 67, 36.

²⁾ Cunctas haereses sola interemisti in universo mundo.

³⁾ Szkriovno razod. 12. 1.

⁴⁾ Jan 1. 9.

V tom dugom esaszi kak obilno je vsza
miloszti zhajala iz Marijinih maternih rok.
Zato nepresztanoma hodijo szem lüdjé poszebi
i sz proceszijami kak je vidite, i v navdüse-
noszti molijo Boga i esasztjio szvöto Devico.
Kak genliva je ta pobozsnoszt! Kda szam
pred nisteri letmi ob prvim kleeso pred tem
oltarom, szo me szkuzé pobile. Vido szam
goszpode i goszpé, ki szo celo preobrazeni
bili od pobozsnoszti. Dale szam pogledno i
vido szam neizmerno vnozsinó szziromaskih,
proztiöh tüdih. O tej zaisztino iz szrea znajo
moliti, sz potrplivosztjov bozsjo pot opravlati.
Ta obscna pobozsnoszt vzdigne szrecé, vüpanje
büdi, düso esiszti, miloszti szproszi.

Kak veliko veszelje ma bl. D. Marijai
kak doszta dobrote za zahvalo szkaszüje. Rad,
bi znali, v kakoj meri milosztiöh deli! Pog-
lednite vsze okoli podobe i napiszke, obiscite
zadvecsera tam naprej hizse, kde szo drago-
ceni biszeri, za zahvalo za düsevnetelovne do-
rote. Poglednite, to je darovitna lubezen i
zahvalnoszt vküp znoszla. Pa vsze to je szamo
eden mali del. Sto more zraesunati one ne-
precejene, nevidne miloszti, stere szamo G.
Bog vidi i düsa esüti! Kak nestevilno sze tü
zgodi düsevnooga povrnjenja, kak velko veszelje
za cela nebesa! Angeli sze veszelijo nad ed-
nim povrnjenim grehnikom;¹⁾ kakse veszelje
pa je v nebeszah, kda vidijo telikajse prav szpo-
korjenih, v pozsalüvanji raztopleni düs sztotine,
kakse veszelje za olehsane düse, stere zaisztino
esütijo v szebi zsitka szladkoszt i vüpanje. Kak
veliko je veszelje Goszpodnovo, ki za szvoje
miloszti tak pripravlene szrea naide; koga
Marija za poszlühnjene prosnje nepresztanoma
diesi: „Zvisava düsa moja Goszpoda... ovo
od tod bodejo me za blazsno szlavili vszi
narodi²⁾“.

Tü sztoji vecs kak 700 Szlovincov!
Zmozsna verna vojszka! Kak radovolno
obrne nasa Mati szvoje milosztiöhne ocsi ra
nasz! Obrnimo na koriszt teva dva kratkiva,
ali neizgovorno dragiva dneva. Sz nasov po-
bozsnosztjov i pokorov bojmo veszelje i vzgled
angelom i lüdem.³⁾

Prisli szmo, predragi krisztjani, ob drü-
gim rimszkoga pápa szlavlat, da sze njim nak-
lonimo na njihovo petdeszetletnico.

Ka je to?

Pred 50 letih je eden mladi dühovnik
szziromaskih, proztiöh sztarisov v ednoj talian-
szkoj vészü, po imeni Riese novo szveto meso
szpeval. Od tisztooga esasza je toga lübezniöoga
dühovnika bozsja miloszti po priprosnji bozsje
Matere szledila i te dühovnik szo zse 5 let

¹⁾ Luk. 25, 7. 10.

²⁾ Luk. 1, 46.

³⁾ Kor. I. 4. 9.

prednji v svetoj Martericerkvi, namesznik samoga Krisztusa. Te dühovnik szo odieseno kraluvajocsi nas pápa, X. Pius.

Celi krscesanski svzet veszeljom vküp svzeti njihovo zlate mese leto. Csi eden dühovnik zlato meso ma, kak sze vszi njegovi verni sz njim veszelijo. Teda tem bole od radoszti zadonijo vszi krseseniki to szlavno leto. Molijo Boga, ki svz. Matercerkev po szvojih namesznikah ravna; hvalo njemi davajo, da njim je svz. Oeso obdrzso; proszijo za njih obilne miloszti, stere szo njim pri voditelszti krscesanskoga szveta potrebna; naklanjajo sze njim, ponovijo podloznoszt, stero morejo vszikdar szkazati Krisztusovomi nameszniki.

Kde bi vsze to bolelehko vcsinili, kak ravno na meszti miloszti Marije? Svzeti Oesa szo od mladosti poszebni esasztitel b. D. Mariji, szkazali szo v celom szvojem dühovniszkom zsvilenji, zse kak pápa telikokrat v szvojih okrozsni pismah. Bi njim mogocsni bili vekse veszelje szpraviti, kak csi vidijo, da mi njihova deca, lúbimo i navdüseno esasztimo Marijo.

Csi ravno na tom meszti to dokazsemo, tem prijaznejse njim. Svz. Oesa to meszto poszebno lúbijo i za veliko cenijo. Szkazali szo sz tem, da szo edno zlato korono poszlali, sz sterov bodo to podobo Marijino na malo meso sz velkov szlavnosztjov kronali, i sz njihovim dopüsesenjom bode ta cerkev za baziliko szpoznana, kak v Rimi te najprednjese cerkvi.

Na tom meszti scsemo szkazati esaszt nasemi svz. Ocsi, rimszkomi pápi. Zakaj pa njih tak poszebno esasztimo? Poszlühsajte!

Kda je Krisztus svz. Petra djao za prednjega ravnitela, naj on meszto Krisztusa, v njegovom imeni, sz njegovov moesjov svz. Matercerkev ravna. On je bil té prvi pápa, njegovo esaszt szo prek dobili naszledniki, zdaj X. Pius, ki odieseno kralujejo po celom krscesanszkom svzeti. Znete zdaj zse, ka szo rimszki pápa? Krisztusov namesznik, svz. Petra apostola naszlednik, svz. Matercerkvi vidna glava, najvisesnji pasztér, prednji vcsitel i ravnitel, lehko pravim: v zaisztinszkom pomeni nas oesa.

Mi szmo njim vszikdar podlozsena d ca. Vsze scsemo zdrzsati, ka nasz veszijo, ka nam zapovedavajo, vszikdar molimo za nji, ali zdaj to vsze poszebno i szlavno scsemo ponoviti. Vej pa deca tüdi vszikdar postujejo oeso i mater, ali pri szlavnih prilikah, kak na imeni den, na godovno poszebno szkazsejo. Kak velko veszelje je svz. Ocsi, kda iz te obszne navdüsenszti szpoznajo, ka telko milijon kotrig svz. Matercerkvi sz njimi vküp drzsi i csüti,

najbole kda je teliko protivnikov svz. Matercerkvi, telko mlacsnih krscesnikov, bozsni katolicsancov telko mrtvih kotrig, ki szo nej v sztani poszvecejocse miloszti. Kak velko veszelje njim je, csi mi sz vrelov lübeznosztjov nadomesztimo mlacsnoszt nasih bratov, kak dobra deca szo tolazsba sztarisom za hüdobna brátja. — Kak velko veszelje je tüdi nam znati, da csi sze sz rimszkim pápom zjedinito v podloznoszti i lubavi, te sz Krisztinsom drzsimo. Kak szladko bode te csüti od samoga Krisztusa na szodi, csi bode i nam pravo, kak nikda szvojim vucsenikom; „Vi szte sztalni osztali sz menom vu vszem szküsavanzji.“¹⁾

*

Predragi moji bratje, vogrszki Szlovinci! Pitate me, ka pa mo delali, da na esaszt bl. D. Marije i svz. Oeso, rimszkoga pápo te hipe na koriszt obrnemo. Povem vam, dobro sz zapomnite. „Ponovite sze, — kak vasz svz. Pavel opomina, ponovite sze v dühi vase vere.“²⁾ Kaj je pa düh nase vere? Cszasztiti Mater bozsjo i lübiti svz. Matercerkev:

a) Bl. D. Marija je nasa mati. Obecsajmo njej, da scsemo njena dobra deca biti. Nej szkuz — nego radoszti deca. Vzemimo na szebe Krisztusa³⁾, njegovo poszvecejocso miloszti, tak da csi szmo grehsno düso sze privlekli, ni eden ne bode v nasoj procesziji, steri bi szvajo, necsisztoszt, ali kakszi stecs drügi szmrten greh domo neszo. Csi bode bl. D. Marija 700 Szlovincov vidila kleesati pred njoj, vsze v bozsjoj miloszti: to bode najveksa esaszt do nje.

b) Rimszki pápa szo nas oesa. Ponovimo sze v podloznoszti do nasega oese. Obecsajmo, da scsemo vsze zdrzsati, ka nam oni po dühovnikah naprej dajo i veszijo. Obecsajmo pred Marijinom oltari, da scsemo v vszeh nevolah kak verni, krvni, sztalni krisztjani zsveti ino mreti. Da scsemo vküp drzsati proti krivovernikom i bozsni krscesnikom. Zato sze vszi zjedinito v denesnjem svz. prescsesavanzji, i to prescsesavanje gori aldüjmo za rimszkoga pápo za najlepszi dar.

Po tom pa molite, — molite neprenehoma na tom lublenom meszti. Bog zna, morebiti zdaj szlednjokrat szmo tak szrečni tü moliti. Molite, nej z knjig, nego iz szrcá, nej Oesanase, nego na kaj de vasz ocsiseseno szrce nagibalo. Prek sze dajte celo miloszti, naj predragi Jezus szam guesi z vami. Mate kaj moliti. Hvalite Boga, za dobre, stere

¹⁾ Luk. 22, 28.

²⁾ Efez. 4. 23.

³⁾ Riml. 13, 14.

celomi szveti po priprosnjaj odiesene i nevt-pene Device i Bogarodice deli. Oproszte sz szkuznimi ocsmi Jezusovo najszvetese Szrcé za zamüdenje telikajsih milosztih; za vsze grehe poszebi, stere szte vesinili kak deca, v mladostzi, stere, zsalibog, se kak sztarci nes-cete zapüsztití. Proszite za miloszt, stero najbolje potrebüjete.

Molite za nasega pápo, — za nasega püspeka — za vase dühovnike. Szlovenci, vi neвете, kak dobre dühovnike mate. Szrecsni, szte, lahko vam povem, jezerokrat szrecsni. Postüjite je, oni vasz na dobroj poti pelajo, njih poszlühsajte, ne kakse zapelavce. Molite za nasega szlovenszkoga dühovnika, ki szo mogocse vesinili sz szvojim trüdom, szmo sze prisli, i radovolno zatrpíte, za zadostacsinenje gori aldujte vsze nadloge, stere szo sz pravim romenjom vszikdar vküp prikap-cene. Molite za vase domacse, za dezses, za sztarise, zna biti szo te molitvi prevecs potrebni zna biti szte se malo molili za uje. Molite za Szlovence, najbolje pa — sz tem najvekso radoszt szpravite Mariji i szv. Ocsi — za nase zablodjene, krivoverne, luteranszke Szlovence, naj je bozsja Mati preszveti, da sze povrnejo i na szlovenszkom, kak nikda, bode znovic edna ovsarnica i eden pasztir. Molimo za vsze grehsnike, sternih prvi szmo szami! Zjedínimo sze v molitvi, esi dva ali trije vküper pridejo, tem Krisztus je obeccsal, da med njimi bode¹⁾ Szrcem molimo, poszlühne nasz i bl. D. Marija, od stere ne boli csüti, da bi njo stoj zaman proszo. Naj peszem i molítev doni!

Ne zavrzi bozsja Mati, nasz,
Szlisi nasih prosenj mili glasz.
Marija, szprojemli v nebeszih, na zemli
Zahvalo in' szlavo od szveh otrok. Amen.

Po predgi je bila pri Marijinom oltari velka mesa. Szlüzisli szo jo Dr. Ivanóczy Fr.

Ob drügoj vöri popoldne pri Marijinom oltari szo bile litanije lauretanszke popevane od nasega lüdsztva.

Med temi szkupnimi i poszebnimi pobozsnosztmi szo szí nasi szlovenci csasz vzeli malo okoli poglednoti. Bili szo vu sackamri (Schatzkammer) i vidli one zlate i szrebrne dare, stere szo lüdje iz vszeh krajov iz pobozsnosztzi, iz hvalodavanja Mariji Celszkoj aldovali. Pohodili szo one duge hodnike, poglednoli szo Betlehem, nisteri szo celo do zvonov prisli, prej 6 metrov ma velki zvon. Drügi pa tak, da bi veserah nika ne peski hodili, szo esese edno zvünszko kapelo obho-

dili i nam pripovedavali, da szo vodo pili, stera prek angelszkih podob teese.

Ob pol szedmih szo bile iz nova vecsernice, na korusi szo sze popevale litanije lauretanszke deacski.

Nasi szlovenci szo celi den opravljali szvojo pobozsnoszt pred Marijinim oltarom. Nego po polszedmoj vecsernici, jeli szmo zse vidli, da kratek je csasz pred Marijinov podob osztali ali szmo sze veszelili nad nasov esisztov düsnov vesztjov, nase navdüsanje, nasa pobozsnoszt do Marije od hipa do hipa sze je poveksavala, od ednoga na ovoga prijela — vu poniznih molitvah i milih szlovenszkih peszmah je nasa pobozsnoszt, veszelje i lübenzen do Marije na najvisiso sztubo szkocsila.

Pri nasz szlovenskih za nase peszmi je nikomi ne briga. Jezero hvale Bogi! da nase lüdsztvo cerkvene peszmi po polah, vu vinogradah popeva i obdrzsi. Kak je lepi cvet divjoga scsipka, tak szo mile nase peszmi navucsene od eden ovoga na polah, vu vinogradah. Tam vu Maria-Zelli szo sze nase peszmi povidle, ar iz njih nemeom nepoznani szlovenszki duh, szlovenszko csütenje sze. Ob toj priliki morem za szpomen posztaviti, da iz Törnische fare peszmavijaje szo najlepse i najbolje marljivo popevali.

Augusztus 28-ga szmo rano sztanoli. Ob strtoj vöri szo zse vu cerkvi bili, szmo dve szvetivi mesi poszlühsali pri Marijinom oltari. Sli mo! Nego nasi szlovenci szo sze zsmetno na pot szpravljali, vszaki je meo esese kaj povedati, kaj prosziti, nego na szlednje szo sze dönok odtrgnoli szkuznatimi ocsmi.

Okoli druge vöre popoldne szmo szí vu Au-Seewiesen-i na zseleznico szedli i po hitrom pet vör durajocsem pelanji po szedmoj vöri szo vu Radgoni bili.

Te je bila nasa prva szkupna pot v Maria-Zell. Hvala onim, ki szo nam priliko dali to pot ohhoditi. Nam pa, Bog daj, naj bode na haszek. Szpomin na Marijo Celszko szí vu szree zapisemo.

„To pripovedavajte vasim szinom i vasi szini szvojim szinom i njihovi szini drügomi pokolenji.“ Joel V. III.

*

Kda szmo iz Maria-Zella domo sli, szo sze zse pripravljali na 8-ga szeptembra. Teda je bila podoba korontüvana. Korono je kloster szv. Lambrechta (vu Maria-Zelli szo baratje, benediktinszkoga reda) poszkrbo, edno za szineka, edno pa za milosztno mater, korone szo blagoszlovlene bile od Piusza X. i njihov namesznik, apostolszki nuncius (poszlanik) iz Beesa je v Marija-Zell prineszo i bozsje dete i njegovo mater korontüvao. (kj.)

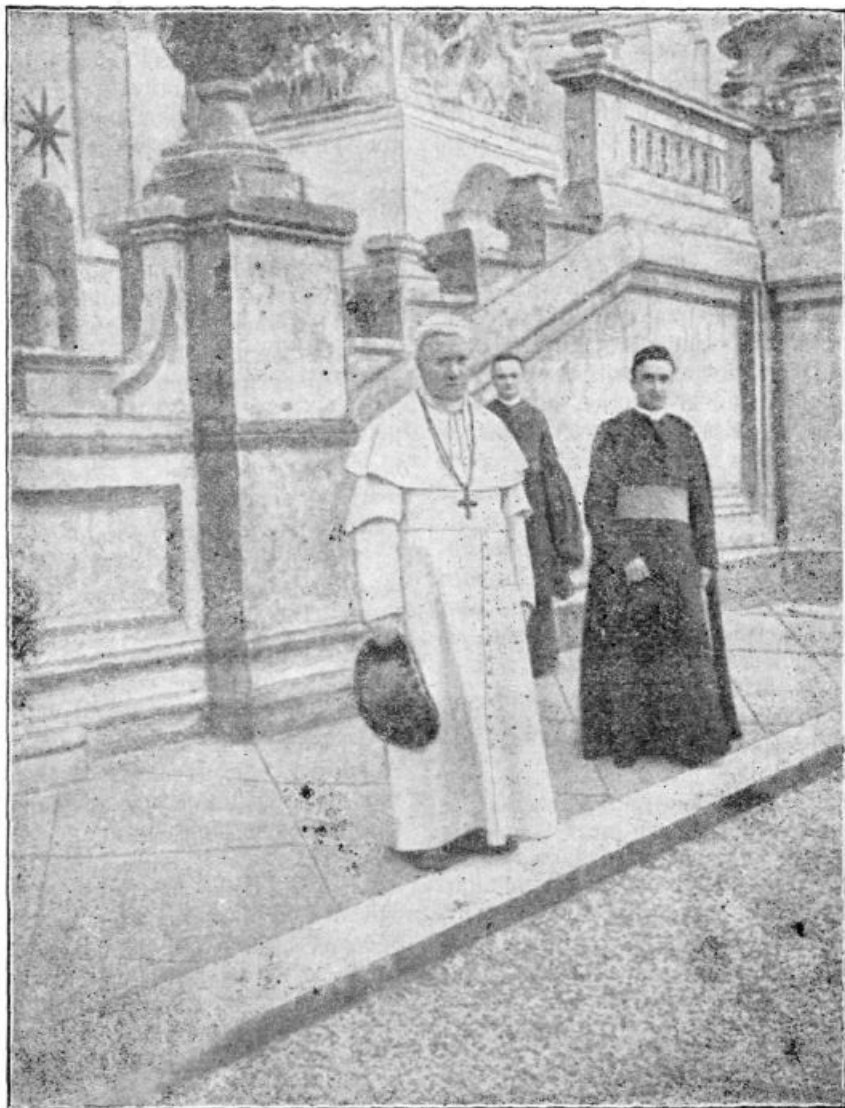
¹⁾ Mt. 19, 20.

Ka je novoga ?

Rimszki pápa je z velkov szlovesztnoszt-jov gor prijao poszlanike Vladara Abessinie, steri szo pred papom tolmaesili pozdrav njihovoga Vladara.

Leta 1908. aprilisa je Bülow kancelar Nemske dezsele vu Rimi hodo. Pohodo je i

kanszkih popov, 417 poszlanecov, 205 oficirov, 162 piszatelov, 129 jurisztoz, 60 vracsitelov, 39 baroov i 27 peerov je nazaj sztopilo vu rimszko matercerkev, ne racsunavsi jezere i jezere iz szpodnjega i szrednjega sztalisa lüdsztva. Anglikanszke cerkvi edna za drugov prek

Piusz X z szvojimi dvorszкими popami.

Piusza X. Vszi narodi, escse luterami, morejo szpoznati ono veliko moes dusevno, stero rimszki papa i zs njim cela maticerkev vu szebi ma, poszebno vu zdajšnjem nevernom esazsi.

Na angluskom v novesem esazsi nisteri iscesejo nacsin, da bi sze anglikanci z Rimom zjedini. Do zdaj vu deszetih letah 446 angli-

vzeme rimszke navade. Tak na angeluskom vu 1526 cerkvah onotiszto opravilo hasznijo pri oltarszkom szvesztvi, kak pri nasz, vu 439 cerkvah je navada vu kelih k vini vodo vle-jati, vu 279 cerkvah pri mesi kruh brezi kva-sza majo, vu 142 cerkvah iz rimszke mesne knige mesüjejo, vu 308 cerkvah ne szamo pri

mesi, nego i pri szvesztvah je rimska navada, vu 3500 cerkvah oltar z poszvecsnjekami i korinami olepsajo, vu 138 cerkvah je goriposztavljena krizna pot, vu 559 cerkvah szo goriposztavljeni kepi blazsene Device i szvecov. Molijo za pokojne. Zaman je to vsze prepovedano vu njihovej veri, nagib z notrasnji ljudstvo na katolicsansztvo vleese.

Vu *svetof materi cerkvi* je bilo na leto 1908. *E kardinalisov*, med sterimi je 36 taljanov, 2 nemskiva, 2 vogrszkiva, 4 ausztrijanski 1 iz Belgiuma, 1 iz Brazilije, 6 spanov, 5 francozov, 1 portugal, 2 anglusa 1 iz Szeverne Amerike. Je 14 patriarkov, 200 nadpüspekov, 793 püspekov, 155 apostolszki vikarijusov i prefektusov. Iz 605 europejszkih püspekkih na Taljanszko szpadne 268, kde na vszaksih 123 jezero tudih pride edna püspekija.

Leta 1907. je bila petdeszetletnica, da sze je Ferencz József za vogrszkoga krala dao koronüvati. To leto je miloseso delio tisztim, ki szo pred stelingov vu druge döesele, vu Ameriko odzskočili. Najmre.

1. Oni ki szo za volo szkoचितe do dec. 2. leta 1907. oszjoeni, kastiga i poduzsanje szluzsbe sze odpüsztü.

2. Vszi oni, ar szo sze na stelingo ne glaszili do 1907. leta decembra 2-ga, szlobodno esakajo, da sze njim kastiga i poduzsanje szluzsbe odpüsztü, esi sze do leta 1909. december 1-ga za stelingo volo glaszijo.

Leta 1908. majusa prve dni je nas kral Ferenc Jozsef obszuzsavao seszdeszetletnico njegovoga casarsztva. Na te velki den szo prisli nasega sztaroga krala vu Becs pozdravlat nemski caszar, drugi nemski krali i vladarje. Doszta je trpo vu szvojem zsvilejpi nas kral, mlade dni po neszrečnih bojnah. je doszta zgübe, nego on je vsze pozabo. Na sztare dni vszi z postenjom na njega gledajo

1907. oktobra 10-ga szo odprli orszacske zbore po dugom pocsivanji. Szocialdemokrati szo te den ne delali, nego tak edno 30 jezero jih sze je po ulicah v Budapesti szprehajalo. I to vsze zato, da sesejo pokazati, da szo uni tütü kaj, da vladarsztvo kak naj prvle napravi pravdo, da poszlanike po szkrovnom vszi ljudje do posztavlali, steri dacsö plaesüjejo.

Leta 1907. okt. 10-ga szo „rudeci csetrek“ to je sztrajk napravili szocialdemokratni delavci. Na eden den je doli djalo sker 176,285 rokodelavcov, strti del delavcov vogrszkih je ne delalo. Vu Budapesti je 81,524 delavcov ne delalo, to je, polovina budapestnih delavcov. Z tem sztrajkom szo zgübili delavci 705,140 koron najema.

1907 oktobra 10-ga sze je velka neszreca zgodilo poleg Budapesta. Na Erzsebet-

falva stacio je eden vlak priso z terhom. Mogo bi docsakati brzovlak. Nego vlak z terhom je zacso dale iti, zaman szo ga steli sztaviti, zaman szo esasztniki kričsali, da ga masiniszter sztavi. Komaj je priso 150 metrov, proti je priso brzovlak i vküper szta drapnola. Dva esloveka szta zsitek zgübila, oszemmajszet sze jih je vrazilo.

1907. leta v novembri vu Nagyvárad varasi sze je edna na dva stoke *zidina vküper zrüsila*. Eden sztolp, steroga bi iz zseleznoqa betona mogli napraviti, je napravljen tio iz prosztoga vapnenoga morta i prosztoga cementa, sztolp sze je vküper zdrobio i cela zidina je vküper szpadnola. Szto delovcov je na zidini delalo, iz sterih je doszta pod rüsino prislo. Edenajszet mrtvih szo vesaszi vunpotegnoli, doszta njih je vrazenih. Na drügi den szo dva mrtveca vunpotegnoli.

Grof Andrassy miniszter z notrasnjih je 1907 december meszeca szledecsi ukaz vun dao: Gledoes haszek ljudstva varmegyevszki esasztniki, ki z ljudztvom veeskrat delo majo, vu prvon redi szolgabirovi naj znajo jezük ljudstva, najmenje telko znajo, da do z ljudztvom znali guesati . . . Brezi znanja jezika ludih esasztnik tak tihinee sztoji med ljudztvom, ne more zs njimi guesati, potem ne ve njihove nevole, zsele. Na szlednje gor pozove esasztnike na vesenje jezikov.

Leta 1907 jun 26-ga je Rakodeczay Sándor za hrvatszkoga bana imenüvan. Mira je ne znao napraviti. Novembra 1-ga szo zacsnoli hrvatszki poszlaniki nemir delati vu orszacskej hisi zbog szvojeqa jezika. Decembra 12-ga szo hrvatszki poszlaniki domo poszlanü, Leta 1908 jan. 7-ga je za bana Rauch Pavel imenüvani.

Pri horvatah je bilo 1908. februar szlednje duhü odebiranje poszlanikov. Z velkov moesjov i poveksani szo nazaj prisli, ki vu koalicio szlisijo. Vsze sztranke branijo hrvatszki jezük, steroga je vogrszko vladarsztvo, tak pravijo horvati, zbantuvalo.

Vu odetiranji horvatszkih poszlanccov je koalirana sztranka najvecs moesi dobila. Vszi szo iz veksega proti bani Rauchi, od vogrszkoga vladarsztva posztavljenomi. Marc. 14-ga bi mogo zbor vküper pridti, prisli szo, nego sz kraljeszkim pizmom je zbor odgodjeni, to je do gvusnoga esasza ne bode zbora.

Leta 1908. szo na vogrszkom po pravdi v red szpravili zdravilna dela vesznie. Tak szo vun povedali, da vracitel veszi sze more navcsiti jezük narodni onoga ljudstva, med sterim ma esasz. — Prineszli szo pravdo od zaman solanja. Leta 1910. za deco vu solo poszlanö ne de trbelo vecs placüvati, nego oni penezi sze iz orszacske kasze dajo. Napravili szo

pravdo, poleg stere je zsganje szljivojce, zsganice dragse posztalo. Novi red szo nasztavili pri licitaciji. Do zdaj szo szziromaki esloveki za kaksu koron volo ta najbolje potrebna dela odali. Od zdaj ka je potrebno na obdelavanje 12 plugov zemle, tak zvani fundus instruktus sze ne more odati. Isztina, da po taksem sze ne dobi telko penez na poszodo, to je pa dosztakrat dobro.

Velko kosta Vojszka? Navadni sztroski szo 306 milijon 552 jezero 435 korone, zvünredni sztroski pa vun zadenejo 13 milijon 378 jezero 729 koron, vsze vkuper 319 milijon 931 jezero 164 koron. Vojszka na morji potrebuje vsze vküper 57 milijon 285 jezero koron. Obedve vojszke prideta na edno leto na 377 milijon 216 jezero 164 koron. Doszta penez proszijo na vojastvo. Ne majo zadoszta lüdi, prej, mi iz 1000 prebivalcov 3 rekrute, nemec 4, francoz pa 6 zsele. Sztroski na vojszko, prej, pri nasz 12 procento (12 kor. is 100 kor.), pri nemci 18%, pri francozi 28%, pri taljani 21%-ov vun zadene. — Sesejo notri pri neszti 2 letno szluzsbo, nego zsmetno ide.

Po dugom guesi szta sze Ausztaria i vogrszki orszag pogodila do leta 1917. Obadva szta pusztala, vogri szo dobili nisterne dela na papiri, stere sz penezami moremo plac sati. Kvoto, to je tiszti procent, z sterim vogri vu plac suvanji szkupnih obesinszkah sztroskah del majo, szo z 2 procentoma podignoli. Mi bodemo meli 36.4 del, ausztrijauci pa 63.6 del vszeh obesinszkah sztroskov.

Po dugom dve leti trpesim bojom maute szo sze szrbi i mi pogodili. V celom kontraktusi to vpamet vzememo, da szrbi szilje pa zsvino szamo poleg velke maute szem lahko prineszejo. To je na haszek vogrszkim kmetom. Tak za psemico po metercenti je mauta 6 kor. 30 fil., zsito 5.80 k., jecsmen 2.8) k., ovesz 4.80 k., kukureca 2.80 kor. Pri junci za 100 kil 9 kor. 40 fil., bile po falati 30 kor., krava 30 koron, szvinja 100 kil 20 koron.

Kontraktus kontingentira, Melko sze szlobadno notri prinesze. Tak prle szo 71,600 falatov zsvine priveszli vszako leto, zdaj szamo szlobodno de 35,000 falatov prineszti, pri szvinjah prvle 137,160, zdaji pa 70,000 falatov de szamo dopüsceno.

Zvüntoga, da bi sze kaksu beteg zsvinszki notri ne prineszo, vszaka sztvar sze na szerb-szkoj granici zakole poleg pazke vogrszkah korsmitov i tak sze nam prinesze.

Aprilis prve dni okol 10-ga *doszta vode* bilo na *dolimszkom*. Celo nevarna je posztala Möra okoli Letive. 13-ga je odneszla moszt Möre, edno szvinjara z 60 szvinjami vees eiganov. V Kotoribi celo na okne je voda vu hise tekla. Lüdsztvo sze je na podé potegnolo

ali od visesegá meszta gledalo vodo, vu steroj sze je vees sztvari zalezaló. Vees his sze je porusilo.

Leta 1908. je aprilis, kak vszako leto, jako segavi bio. Prve dmi do szrednjega je vszaki den dezs so. To vremen je jako zsalosztilo ednoga vrabla i sze je v T. varasi na soli gori obeszo. Po neszrecsi sze je zgodilo. Od szlemena je niksa nit vizila i sze za sinjek zadrgno.

Majusa 3-ga sze je *szuhsa* zacselo. Tri meszece trajala. Tak tri-stirikrat je mála rosza szpadnola, nego ka je to bilo szuboj zemlji? Szena ne bilo. Polojno ne. Travniki pokoseni na szredi juniusa szo szühi i goli osztali do 7-ga augusztusa, kda je tihi dezs priso. To je bilo na Donatovo. Otaveje celo malo bilo. Grozni dnevi szo bili za zsvino onidnevi szuhse, nikdi ni edne betve trave. Ludje szo za pol ceno maro odavali.

Proroküvanje sze je szpolnilo. Februar 23-ga je dezs bio, je grmelo. Ne de, prej, dobro leto, na prazno drevje grmi. Ne de trave, ne je bilo sznega.

Vu Lembergi, sztolnom varasi Galicije szo je 1908. april. 12-ga velka hudobija zgodila. Prednjéga casasztnika Galicile dezsele po imeni Potocky Andras grofa je dolisztrelo Sicynski Miroszlav ruten deak. V Galiciji je prebivalcov polojno polszkaih, polojno pa rutenov. Izmed rutenov nisteri sze sesejo z jediniti z bratami na Ruszkom i edno dezselo „Ukrajtno“ napraviti szamosztalno na jezik, na kulturo i vladanje gledocs. Bilo bi jih vsze vküper 24 milijon. Proti tem je Potocky pri zvolitvi poszlancov jako oszter bio. Zvun toga szo polci proti rutenom, szvojim szlavszkim bratom, ravno tak osztri goszpodje, kak vu Gnesen. Poseni prusz sztiszlava polce: kulturo, narodne navade i jezik sese vzeti.

Sicynski je ruten bio i ukrajnefil. Kaputa je ne meo szalonszkoga, proszo je od szvojeja prijatela. Potem sze je pelao vu palacso i tam sze je glaszo i proszo notripüscenje — audiencio pred Potockya. Vu hisi je petkrat sztrelo na Potocky-a. Stiri Krugle szo ga na szmrt vrazile.

Kak je Potocky k szebi priso i csüo, da szo doktora zvolil, je pravo:

— Bolje duhovnika mi zovte. Kak kresenik sze ne bojim szmrti.

Potem je testamentom pod pero pravo i krali je telegram poszlo:

— Vmerjen kak njihovoga Velicsansztva do groba veren szluga.

Potem je prisa zseno z deveterov decov. Potocky je vszako dete blagoszlovo, potem je pravo zseni:

Ti szi bila mojega zsvljenja szunce i blazsensztvo.

Potem je gorivzeo szlednja szvesztva.

Kak pa kaj z Törkom sztojimo i z drugimi narodami? Aehrenthal-Lesza miniszter zvün-szkih pred vogrszkov delegacijov 1908. februara sze je hvalo, da Ausztaria-vogrszki ország z vszemi narodami vu miri zsvive. Szvet mir sese meti.

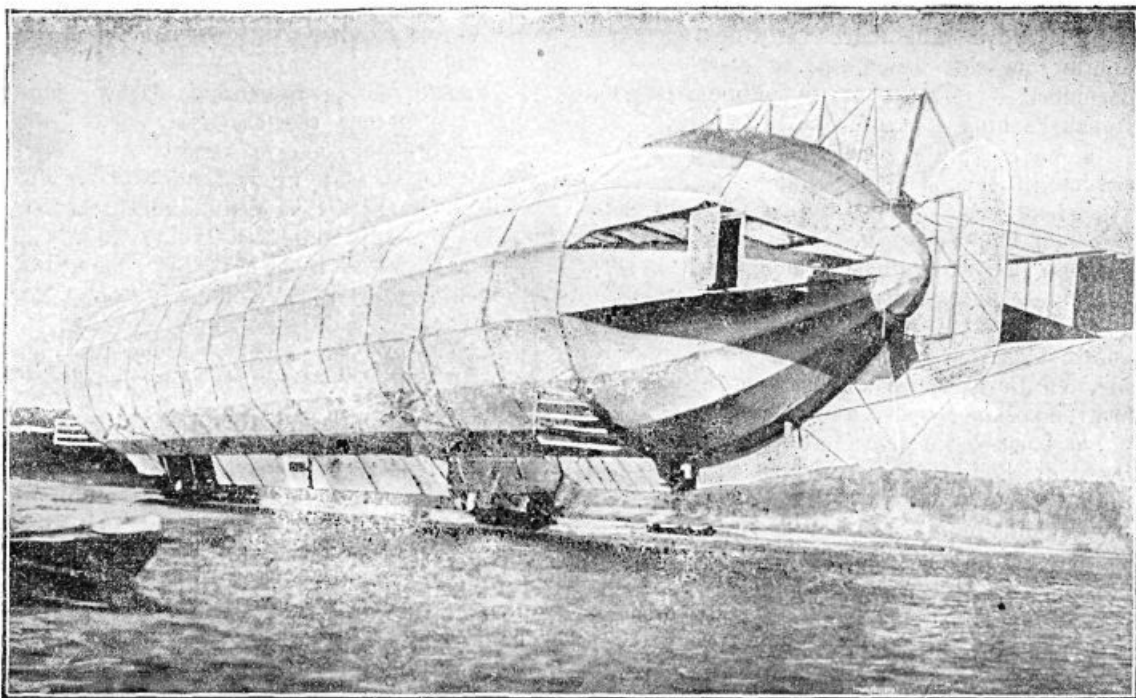
Pogodbe sze napravijo. Taksa sze napravila med ruszom i japoncom, med ruszom i anglusom na pitanje gledocs vu Izhodnoj Azsiji, pogodili szo sze anglus, francoz i span na szrednjo morje gledocs. Anglus i nemece sze tüdi priblizsavata. — Z taljanom vu prijatelstvti zsvivemo. Tak i z ruszom je pogodba

zseleznice zidati celo do morja, da sze sziro-masko lüdsztvo kaj pomore i notri prikapesi vu vuceni szvet.

Nemece, taljan i mi szmo vu prijatelstvti, nego taljan protj francozi vlecese, z ruszom sze vu vecs delah razmimo. To kazse na edno nemske vogrszskoruszke prijatelstvtvo. Tak je bilo na szprotoletje leta 1908., na jeszen je pa szvaja zisla — szkoro boj — za volo Boszne.

Augusztusa szlednje dni leta 1908. je zseleznica med Csakovein i Zagrebom za volo bozsnih sin — edna sinja sze je potrla je vunszkocsila. Dva csloveka sztva mrla, devet sze je njih szmrtno vrazilo.

Preusz katolicsanszkomi polszkomi narodi vkraj sese vzeti vero i jezic. Polci sze

Zeppelin-ov ballon, steri je na nikoj priso.

napravljena, poleg steroga krscsenike branimo proti törkom. Z Jedinjenimi Dezsalami vu Ameriki tudi szmo dobri. — Leta 1907. na gori pozvanje cara szo iz nova iz celoga szveta vküper prisli vu Hagi poszlanci 44 dezsela, da bi szi premisljavali od mira i da bi narode resili od velikih sztroskov vojakov. — Nego zsmetno delo je to. Narodje sze esese bolje oborozsijo, ar pravijo, orozsje najboljše zagvusa mir. — Pogodba trzstva sze je poszrecsila z Szerbijov. Najvekša szkrb monarchije na Balkani med lüdsztvom pod törszkim vladarsztvom red napraviti. Ne scsemo mi vecs zemle szi szprairti, nego krscsenike scsemo obraniti,

sesejo navesiti nemske jezic, dobri podlozsniki szo, nego iz szvoje vere i jezika ne popusz-tijo. Teda je preusz takso sker vu roke vzeo, da vszi narodje szo sze zdrznoli. Zemljo pol-cov po vszroj szili vzemejo, doliküpijo i nemce tam szelijo.

Ludje szi doszta terejo glavo. da bi zrak ravno tak pod szvojo oblaszt vrgli, kak zemlo ali vodo. Zse od Ikarusa, ki szi je iz perja z voszkom peroti napravo, nego je prevecs proti szunci leto, voszk sze je otopo, Ikarusz pa vu morje szpadno, zse od njegovoga esazsa je bila zselä lüdem vu zraki sze szlobodno gibati. Od ball-na grefa *Zeppelinovoga* szo

doszta guesali vu najnovesem caszi. — Leta 1908. juliusa sze je ballon goripuszto vu Friedrichs-hafeni. Leto je vu vizini sztometrov, najveksa vizina je bila 750 metrov. Eden den je vesino 350 kilometrov, kda je najbolje hitro leto, je vu ednoj secundminuti tri metre vesino. Po celoj poti ga je doszta lüdih gledalo i sze je csudivalo, kak priliesno sze da ballon szem tam ravnati. Ballon sze je na szlednje na meszto naprejpovedano dolipuszto.

Zeppelin sze je vu augustus meszeci iz nova zdigno vu zrak na szvojem baloni. Znao ga voditi, kak ga je steo. V ednom meszti je na zemlo sztopo, velki viher je prileto i je balon iz szvojega vezalja vtrgno. Balon sze je nikak vuzsgo i zgoro vu zraki. Nemci szo ne zapusztili Zeppelina, vu dveh dnevah kak narodni dar dve milio marke szo njemi vküppobrali na novi balon. Za tri meszece — v novembri — je zse z novim balonom leto vu Donau-Esching i pozdravo caszara.

Vu leti 1905. je bio potresz vu *Kalabriji* na Juzsnom **Taljanzskom**.

Leta 1907. oktobra 24-ga je znova potresz tam bio. Vecser 9 vör 30 minut sze je zacsnolo, najvekse gibanje je bilo ob 9 vöri 30 minut, ob 9 vöri 39 minut, dokonecalo sze je ob 10 vöri 27 minut v noci. Vu Casanuovo d' Africo vesznici sze je 26 his porüsil. Vu Bovax Superiore veszi szkoro vszaka hisa je poskodovana. Vu Sun Leo-ni sze je türem portüso. Vu Rocceforte, San Libreuzo i Bagaladi, Roghuoi i Condurfuri mesztah szo zidine poskodovane. Lüdje szo osztavili hisa. Vu Caulonia-bi sze je temnica pozüsila, nego na notrizapretih sze je niksi kvar ne zgodo. Najbolje sze je vküper zrüso **Ferruzzano**. Leta 1905. je potresz tam kvara ne vesino. Nego zdaj je grozoviten pogled. Vulice szo polne z rüsinov. Sztene vu vszakom hipi s esejo vküpszpadnoti, sztrehe tako rekocs vu zraki vizijo. Komaj zna cslovik naprej priti na ulicah od rüsine. Doszta lüdi je poköpani pod rüsine zidine, esese na drügi i tretji den szo je naprejlacsili. Vu *Ferruzzano* je mrlo 175 lüdih, iz sterih szo do 1-ga novembra 118 najšli. Nisteri szo vu votline i globocsine szpadnoli. Vu Ferruzzano szo tri vulice vu globocsino od potresza posztavlenoj szpadnole. 50 ljudih sze je vrazilo, med temi 12 nevarno. Vu drügih je mrlo jih 9, vrazilo sze je pa 35. Taljanzske kral je dao 100,000 lire na pomocs nezrecsnim. Med najpervimi je bio rimszki papa z szvojev pomocsjov i trestom.

1907. leta nov. 20-ga v gojčno ob 6 vöri vu Ferruano, Bruzzano i Bianco värasah je znovics potresz bio, velka bojaznoszt je obisla ljudi, ki szo iz varasa vün bezsali.

1907. leta nov. 21-ga popoldne ob 3.

vöri znova potresz. Dezs je so, liki bi iz vresa levalei.

Na pomocs tiszti, ki szo vu leti 1905. vu Calabriji potresz trpeli, je taljanzsko vladarsztvo 24 milijon lire (kron) dalo, iz pobiranja na Taljanzskom je vküper prislo 12 milijon, iz zvünesnjih dezscl pa 3 pa pol milijonov. Zgodilo sze je, da ravno bogaci szo najvecs haszka meli iz teh penez, njihova hisa szo ob prvim zozidali iz pobranih filerov.

Pogrozsenä ladja. Leta 1907. szept. 22 vu Genovi na Taljanzskom szo steli „Principessa Jolanda“ ladjo na morje püsztiti. Kostala je 7 milijon koron. Kak szo jo na vodo steli püsztiti, sze je na kraj prevrgla. Nisese ne ve, zakaj. Ladja sze po mali pogrozila. Vu globocsini 7 metrov je pod vodom, peszek morja jo je opalio. — Serra sze vüpa, da ladjo vun szpravi.

Ruszki car je francozom dartivo edno mappo francozkoga orszaga. Napravlena je iz jaspisa, develdeszet megye vszaka vu szvojoj farbi, imena varasov szo iz zlata, vode pa iz platine, vekse varase pa den dragoceni kamen znamenüje. Mappa 6 millio frankov kosta.

Na Ruszkom szo leta 1907. novembra tretjo pot posztavlali poszlanike ki do kaj delali, za lüdsztvo.

1907. nov. 14-ga sze tretja ruszka düna (orszacsako szpraviscse) odprla vu taurianszköj palacsi.

Na Ruszkom je 12 milijon 720.927 katolicsanov. Püspekij je malo. Na ednoga vecs, kak 1 milijon katolicsanov szpadne. Mohilova püspekija od blatovszkoga do tihoga morja sze razpresztera. Vu Sibiriji je jezero pa jezero katolicsanov zsive — nemski szelniki —, ki poleg maujkanje duhovnikov, poszebno nemskih, ne zadobijo trosta krsacsanszke vere. Vu celöj Sibiriji, na onöj velköj püsztini szamo 25 duhovnikov je, ki grozovitne düge poti morejo opravlati, dokecs szvoje vernike pohodijo.

Nikita vladar csrnogorszki je 1908. leta v aprilisi pri cari bio na Ruszkom, ki ga je, kak szlavszkoga brata prijazno szprejmo i na potrebesine szromaske crnogorszke dezscele je 1 milijon rubelov dao.

Leta 1908. junius prve dni szta vküper prisla **Edvard VII. angluski kralj** i Miklos II. ruszki car v Revali na Finnszkom. Francozi, Anglusi i Ruszi sze bratijo, Nemsko sesejo izolirati, szamoga nihati.

Vu London varasi sze je 1908. leta majusa nova pot odprla pod vodov *Themse*. Ne szo moszta delali, nego eden grozoviten tunel pod vodov. Pot je duga 2065 metrov, pod vodov je 471 metrov. Kosta pa 22,205.000 koron. Zacsnoli szo jo pa delati vu leti 1904.

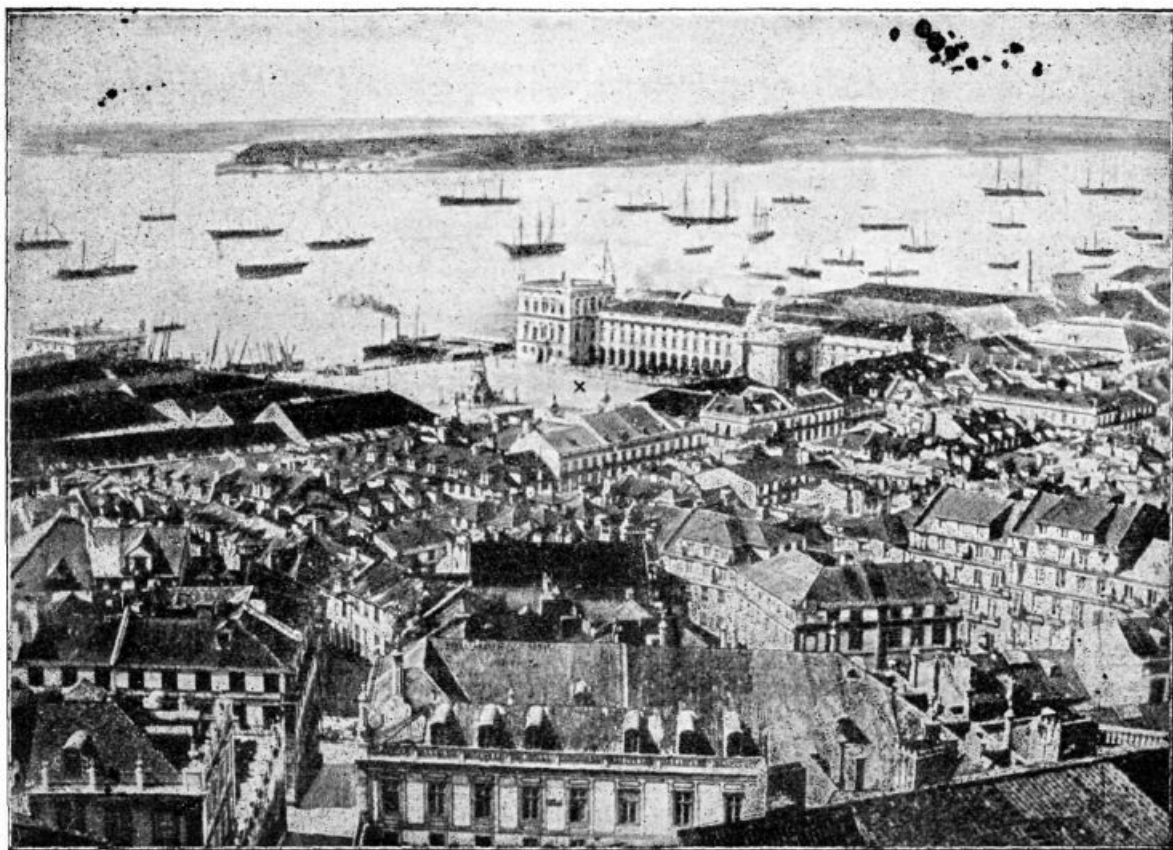
„Mauritania“ ladja je 1907. november

16-ga na szvojo prvo morszko pot sla. Szedemdeszét dva milijon koron zlata je pelala vu New-York. Zlato 6 orozsenih policajov szpreva ja i londonszke policaje. Zlato je zapreto vu edno ladjo, stera proti neszreći je szekurerana na szto oszdemdeszét jezero koron.

Francozi szo drústva cerkvene (congregacie) zbriszali, njihovo iman je odali. Cenjeno je pa bilo na 1.671 milijon 777.000. Fiskaliske szo vise eden milijona dobili za njihovo delo.

stímelo. Leta 1909. jan. 30-ga szo esaszniki pizali, da Franko vsze vu red szpravi. Policaja je delo mela z lúdmí z revolvami obozosenim, ednoga policaja szo morili, seszt pa vrazili. Vecs lúdh, arisztokrate, poszlanec szo vu vozo vrgli.

Február 2-ga szo pizali esaszniki, da je velka reberija bila vu Lisszaboni, prednjem varasi. Republikanuske (ki krala ne sesejo meti, nego presidenta sesejo posztaviti) szo iz temnice steli szvoje prijatele resiti.

Lisszabon od morja. Na meszti, kde je + znamenje djano, szo krala morili.

„La Croix“ francozki esasznik pise leta 1908. marcíusa: Vu Seecur-i szí je edna zsená heringe (ribe) pekla na obed. Kak je njeno esudívanje velko bilo, da je vu vusztah ribe prszlanek náisla, vu sterom sze je vecs kamlov dragocenih szvetilo, Nisterne sztotke je vreden. Tak viste, nisternoga szreća med jelom poisee.

Na **Portugalszkom** je prednji miniszter Franko jako poleg szvoje glave steo pelati dezselo, orszacske poszlanec razposlo. Lúdsztvo je doszta muvilo proti njem, szkóz je

Február 4-ga szo esaszniki grozoviten glasz prineszli: Don Carlos Károly, kral, Amalia, Kralica, Lajos, szin, naszlednik vu kraljuvanji szo domo vu Lisszabon potovali.

Prek Tajo potoka szo pot vu ladjei z korinami okincsenoj vcsinoli. Pred nje je priso drugi szin. Manuel herceg. Kraljeszka familija, vszi vkúper stírje szo na kocsuje szeli.

Kak szo vu Lisszabon varasi vu Arzenal vulico prislí, grozovitno delo sze je zgodilo. Kak sze je zgodilo, ednok tak, drugocs nacsi

szo piszali csaszniki, nego edno je gvüšno, krala i sztaresega szina Lajosa szo sztreli.

Poleg nisternih bi 15—20 lüdih na ednok sztreli na kocstüje.

Poleg drügih pa szo kocstüje szamo po mali naprej mogle priti od vnozšine lüdsztva, na ednok je naprej pribezsao eden eslovek, sztrelo je krala na levoj sztrani, kralica je gori sztanola i branila sze proti sztrelei, ki je i drugo pot sztrelo. Krugla je na hramah zavadila krala, ki je k glavi popadno i na deszni kraj je dolilego. Nisterni szo na sztrelea vdarili i ga morili. Med tem je drugi sztrelo, zavado je szina vu glavo, drügi sztreli je pa

Vu leti 1906. je steo Hintze Ribeiro miniszter vred posztaviti penezne dela krala. Nego nika je ne mogo vesiniti. Naszlednik je posztano Joao Franco, nego njemi sze je tüdi ne poszrecsilo vu orszaeskoj hisi vred szpravit penezne dela krala. Poszlance szo zato razposzlali i Franko je zacsno szam vladarsztvo pelati, nego to sze je lüdsztvi ne vidlo. To je zrok, da szo krala i szina morili.

Kral je posztano 19 let sztar Manuel po imeni Manuel II.

Francozi i Spanci szo na granicah sztavlali gori reberiasse.

Lüdsztvo je szkoz vrelo, nego policaja je

Veszelve törkov nad danov konstitucijov na Solunskih ulioah.

priso vu prsza. Eden oficir sze na sztrelea vrgo i ga je morio.

Kral je vesaszi mro, szin je tüdi mro za njim za nisternih 5 minut.

Tri izmed reberiasov szo vesaszi tam na meszti morili, vees szto pa szo zgrabili i vu vozo vrgli.

Poleg nisternih szo reberiasse anarchishti bili, drügi pa pravijo da szo to republikanusje vesinoli. Celo nisteri pravijo, da szo vu reberiji arisztokratje, profi del meli.

To sze je vsze zgodilo februar 1-ga zadvecsera ob 5. vöri.

Bojati je bilo, da de sze reberija dale preszterala, pred kraljeszko palacso szo vojake posztavili, prazni guti kanonov (stükov) szo vu dugo vulice zijali.

Pa zakaj sze je to vsze zgodilo ?

na red pazila. Na Tajo potoki angluske ladje szo sze szkazale na pomocs mladomi krali.

Mrtvece szo februar 8-ga pokopali vu cerkvi szvetoga Vincenciusa. Okoli 800 kocstüj je naprej slo pred mrtvecami, stere je 1 sztari kocsis szprevajao, ki je tiszti neszrecsen den krala i familijo pelo.

Pot do szv. Vincenciusa je 10 kilometrov. Tam je esako püspek iz Lissabona z drügimi püspekami i poszlancami vszeh narodov.

Leta 1908. marciousa je ausztrijanszka-vogrszka morszka vojszka bila vu Barcelloni na Spanszkom. Mladi spanszki kral, Alfonz je szam tam bio. Tü szo hudi ludje z nova hudo delszto z bombov proti njemi steli szkusati. Poleg tisztoza moszta, na sterom bi kral so na ladjo, sze je bomba razpoknola, nego prvle

12 vör kak je Alfonz tam hodo. To je zse tretja szkusnja z bombov proti mladomi krali.

1907. dec. 8-ga je mro **svéd**-szki kral Oszkar. Narodo sze je leta 1829. jan. 21. Un je vnuk bio Jean Baptiste Julus Bernadotte marsalla, koga je Napoleon, francozki caszar iz fiskalisa za vojvoda (herceg) posztavo. Kraluvo je 35 let. Pod njegovom kraljüvanjom leta 1905 sze je Norvegia vkraj odtrgnola od njegove korone. Novikral je 49 let sztar i Gusztav V. ime je gori vzeo.

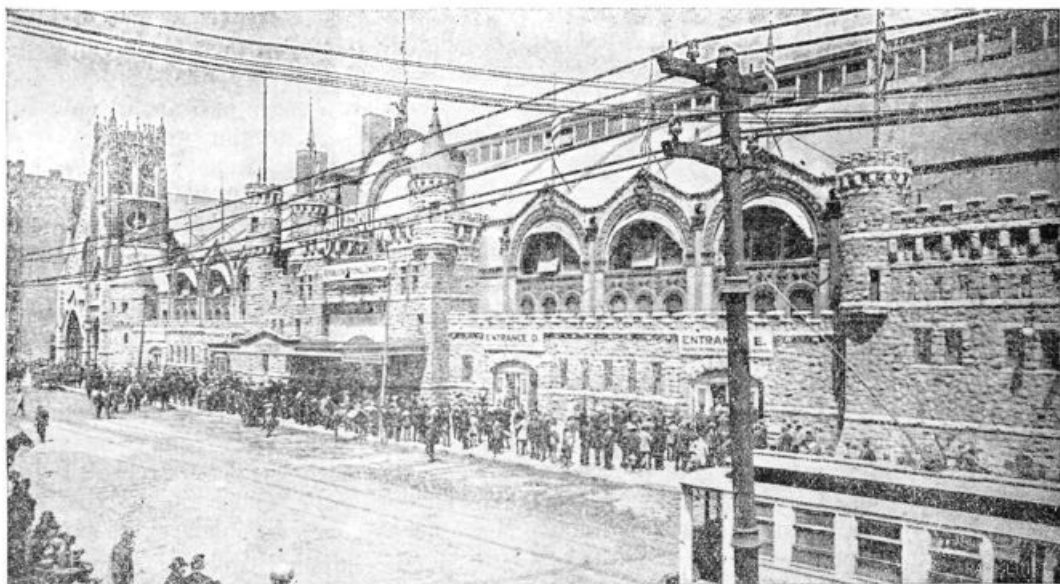
Gusztav kral sze je ne dao korunüvati i z tem je steo za orszag prisparati nisterne sztojezere, stere bi korunüvanje kostalo. Kak najbolje prosztno i sparavno sese zsveti.

Szultán törszki je szvojemi lüdsztvi ne-

nego sze za automobilom pelao. Tak sze je z njim nikse neszreese ne zgodilo. Hudodelnike ne morejo najti.

Leta 1908. junius prve dni szo novine esüdni glasz prineszle iz Teherana, da sah perzsijszki je pobegno. V Teherani je nemir bio, szo proti sahi nezadovolsecino delali.

Ka szmo ob prvim za salo meli, sze je poresznilo, sah je najmre gobegno na krajino, vojszko szii szpravo i so proti szvojemi sztolnomici varasi Teherani da red napravi. Kda bi med poszlancami puntarje bili, ki szo na vojszko sahovo bombe lucsali, kozaki sahoivi szo stüke na orszaesko hiso obernoli. Sah je posztano iz nova goszpodar vu szvojem varasi. Broj vmorjenih je veliki.

Kolosszeum vu Washingtoni, kde presidente Zjedinjenih Dezel odebirajo.

mirovnomici julius meszeca osztavo, konstitucio dao, poleg steroga med drugimi vszi szo vednaki pred szodnijov, vszi lahko zadobijo ceszti, pravicsna daesa, lüdsztvo poslje szvoje poszlancike vu orszaesko hiso i. t. d. Do zdaj je pri szultani bila vsze moes, njegovi szluzbeni szo delali, kak szo steli, od zdaj do odgovorni od szvojih del.

Isztina, da je szultan od lusztva priszljeni bio konstitucio dati; nego lüdsztvo sze je dönok veszelilo i zsvio szultani kriesalo.

Leta 1908. febr. 28-ga szo iz Teherana pizsali, da je **perzijanski** sah vu nevarsesini szmrti bio. Kak sze prek po varasi pelao, iz sztrehe edne hise je nikak tri bombe vrgo. Edna bomba vu zraki ove pa poleg automobila saha szo razpoknole, 12 lüdh je mrlo, doszta sze njih vrazilo. Sah je ne szedo vu automobili,

Raisali, glaszoviten ropar vu **Marokko** je *vu dal angulusa*, vucitelja vojaskoga Abdul Aziz szultana februara prve dnih, dobo je za njega 20 jezer font sterlinga (1 font je 24 koron) Znajszo sze je vu Londoni eden komedias, ki njemi na 14 dnih vevs szto fontov sterlinga obezsavo esi vu njegovom cirkuszi gorisztopi.

Kda bi Raisuli to esüo, jako je szrditi posztano. Pravo je, da to njegova ceszti ne more dopüsztiti, to ga najbolje esemeru, da szii ov esese kaj taksega miszli.

Ov komedias sze pa vupa, da Raisuli previdi, da boljsi kruh bode vu cirkuszi, kak pa iz roparije neduzsnihl lüdh zsveti.

Bitje vu Marokko dezseli med Abdul Aziz szultanom i reberijasom Muley Hafid bratom je celo leto trpelo. Szreesa Muley

418
Hafidi szluzsi. Enropejszke dezselo do ga mogle za szultana szpoznati.

Vu Ausztraliiji v Melbourni je na szredi januara velka vrocsina bila, od stere je vecs ljudih mrlo. Vecs mesztah szo sze logovje vuzsgali.

Leta 1907. decembrv prve dni sze je grozovitna neszreca szgodila vu ednoj rüdi varasa Fairmont (**Zahodna Yirgina**, dol potoka Monongahela). Zrok neszreese je prah steinkula bio, steri je zse telko zsitka vkraj vzeo. Dosztakrat prah vu zraki sze vuzsge i razpokne. Tak sze je i teda szgodilo. Tak mocsno je razpoknolo, da i zselezni falati szo iz rüde vun leteli. Izmed delavcov je tüdi vecs vun lucsenih, njim na szreco, ar te szo sze resili szmrti. Vu okroglini szo miszlili, da je potresz. Ta neszreca je najvekza, stera sze je do zdaj v Ameriki szgodila. Vu tom doli sze je to zse vecskrat szgodilo, po pravici zovejo: „Dol Szmrti.“ Vu rüdi je ogen vun vdaró i od 500 mrtvih szo zaprva gucsali, sterih polojno je amer:kanszkih, polojno pa polszkih i taljanszkih.

Za nisterne dni szpodobna neszreca sze je szgodila vu **Darcmine (Pennsylvania.)** Ni ednoga delavca szo ne mogli resiti. Broj mrtvecov je okoli 250, kem najvekzi del vogrszkih.

Szgodilo sze je vu Ameriki (**Mexiko**). Na kolodvori Nacosari varasa sze je *vuzsgala* edna *zseleznica*. Garcia masiniszter je znao, da dva vaggona szta naklajeniva z *dinamitom* i prevido je nevarnoszt, vu sterom je kolodvor i celi varas, csi sze dinamit vuzsge. Zse je keszno bilo, da bi sze dva vaggona od goreese zseleznice vkraj odkapsila. Gor je szkoeso na masin i z velkov szilov szo je vumpelo iz kolodvora. Za nisterne minute poleg edne male bakterszke hisice, kde je 12 ljudih bilo, sze je szgodilo razpoknenje. Dinamit je razseszo na szpice celo zseleznico, hisico i lüdi i vsze. Oszem metrov globoka graba kazse meszto neszreese, nego batrivnoga masinisztra ni edno kotrigo szo ne najšli, da bi pokopali.

Leta 1907. nov. 14-oga szo vu **New-Yorki** eden teater iz meszta szpravili i na 300 metrov dalecsino na drügo meszto posztavili.

Teater je z cigla zozidani i zsmecso ma 85,000 tonn. Poleg velke zsmecse ni eden cigel sze je ne sztro i poleg velkoga dela ni eden delavec sze je ne vrazilo. Z leszenimi tramami szo podlozsili fundament, pod trame szo djali ocelne macle, tak edno 1250; z temi maclami po sinjah szo celo zidino pazljivo i po mali tiszkali do meszta, kde szo zse novi fundament pripravlen meli. Za dale tiszkanje je zadoszta bilo 12 delavcov. Vu celom deli je esese to znanja vredno, da isztina szo szamo na 300 metrov dalecsino szpravili hiso, nego eden velki zavoj, okrog szo mogli napraviti.

Leta 1908. marcivs prve dni velki ogenj je bio vu **Clevelandi** (Amerika). Vu Collingwoodi, vu ednom zvünesnjom deli varasa Cleveland je zgorela sola i szto szedem deszet eden deci je ogen zsitek vzeo. Sola je na tri stoke bila. Ogen iz nepazljivosztii izhaja. Szta-risje szo vidili deco, kak je vu velkom sztiszki za pomocs kricsala, esese za roko szo je szegnoli, nego ne szo mogli pomagati. Edna mati je roko drzsala na glavo szvojega deteta, stero je mrlo, roka matere pa zgorela. — Roosevelt predszednik je odredo, da na meszti sole sze hisa za sziroto deco bode zozidala.

1907. leta oktobra i novembra szo amerikanci iz Europe vsze placilo vu zlati steli meti. Enropejszke drzsavne kasze szo gori zdignole interes, da ne de teliko zlata vun slo v Ameriko. Nase kasze szo edna za drügov gorizdignole interess, penezi szo dragi posztali, doszta stacunov je kredo napravilo.

Dragi szo penezi posztanoli. Fabrike vu Ameriki eden za drüгим goripovejo szvojim delavcom, najbolje pa tihincem. Badwin fabrika je 17.000 delavcov odpüsztila. Iz razloesnih fabrik je pol milijon delavcov odpüszeseni. Taljanci, polszki i vogrszki delavci sze nazaj vracasajo vu domovino.

Amerikanszki milionarje szo eden pred drugoga steli vdariti. Zidali szo fabrike za fabrikov.

Dnez je esese kde mlaka bila, na edno leto je zse varas sztao i dimniki fabrik szo kadili. Nego edno szo vpamet ne vzeli, da szo penez ne meli vu zlatii szreabri. Paper je szamo paper. Zato szo od Europe zlato zseleli. Nego ne szo dobili. Nasi delavci szo nazaj prisli.

Ludje miszlijo, kak vu Ameriki henja penezni krizis, iz nova do ludje sli vu Ameriko, to sze pa zse vu leti 1909. zna szgoditi.

Nisese ne more tajiti, da szo ludje doszta penez prineszli. Tak vu ednoj fari od 6 jezero dus je penez vu leti 1907. poszlani bilo 228 jezero koron. Ludje paes peneze scesejo iszkati, da sze dugov resijo i zemlo szii kupijo.

Ne bodejo ludje sli v Ameriko, csi delavno roko do doma postuvali, csi vu fabrikah bi delo najšli.

Do zdaj je bilo, da je ludi iz najveksega nevola, szükesina gnala v Ameriko, zdaj zse nje boljse delo i szpravljanje imetka je vleese.

Tisztim, ki domo pridejo, bi sze mogla prilika dati, da szvoje peneze vu takse dela denejo, iz starih szadov lahko zszivejo. Iz najveksega scesejo zemlo kupiti i tak vizzoko gori zszenejo ceno, da je szkoro ne mogocse, da bi zemla tiszte procente prineszla, kak za njivo dani penezi vu kaszahi prineszli.

Novi prezident je *Taft*.

(kj)

Szlovenci Marijo posebno csasztijo. Njene kepe, medaile, njeno obleko zvano „skapuler“ radi noszijo.

Nisteri krivoverci nam to na ocsi mecsejo. Pa ne majo pravice. Mi szamo ednoga Boga molimo, Marijo pa csasztimo, ar je ona Mati Jezusova, njo na pomoc zazavamo, ar ujo njeni Szin, Jezus Kristus, bolje poszluhne, kak stoste drugoga. Krivoverci ne majo pravice, esi nam na ocsi mecsejo, da Marijo csasztimo i njene kepe postujemo.

Jelte ona je nasa Mati? Pa szte zse esztili, da je sto oszramoto dete zato, ar szvoje mater kakkoli cotavo je postujalo? Ne szte esztili. Escse je hvalevredno dete, stero szpomin szvoje matere pred szebom noszi. Tak i nam niscse ne more zsalno vzeti, da szpomin nase nebeszke matere pred szebom mammo, njene kepe postujemo.

*

Vu krili Matere Cerkvi je vecs poboosznti nasztanolo blazsene Device Marije. Nasztanole szo i vecs vrsztne drustva, bratovcsine.

Bratovcsine szo szpraviscse krsesenikov posebno szvetszkih, szo od Matere Cerkvi pctrdjene i szo nasztavlene, da opravlajo pobooszne i miloszerdne dugovanja.

Zse Kristus je obecso, esi jih vecs vu njegovom imeni vkuppride, med njimi de i on.

Drustvene kotrige del majo eden ovoga dobrih csinov. Peldo kazsejo eden ovomi. Za betezsno kotrigo bogamolijo, vu neszrecsi ga pomagajo, za pokojno duso pa molitve, szvete mese aldjujejo.

Pa je to kaj hüdoga? Zakaj pa le telko krsesenikov escse szebe za dobre drzajsocsih proti bratovcsinam laja?

Vu cerkvenoj pravdi je pizsano, da ne trbe vu ednoj cerkvi ali fari bratovcsine razloesne vise racsuna pomnozsziti. (Manuale iuris canonici. Tauber. MCMIL. 254. sztran.) To telko znamenuje, da esi je voditalom cerkvenim ne preporacsano vise racsuna pomnozsziti bratovcsine, tak i krsesenikom je ne preporacsano vise racsuna i mere vu bratovcsine sze szpizszati dati. Jasz szam taksega mislenja, da 2 ali 3 bratovcsine szo za doszta.

Dobro znate, vszaka bratovcsina ma szvoje regule. Esi zse vu bratovcsino szmo sztopili, je zdrzsimo Nego esi je ne zdrzsimo, niksega greha ne mammo. I niscse na szveti

ne more nasz priziliti na obdrzsanje teh regul drustvenih, niti z grehom ali z drugov kasti gov szenam ne more protiti, esi duzsznoszti drustvene ne szpolnimo. Dobro moremo razloesiti bozse i cerkvene zapovidi, stera szo iz veksega vu deszeterah i peterah zapovedah zapiszana, od drustvenih zapoved i od drugih szamovolnih poboosznszti. Sto zapovedi bozse i cerkvene ne zdrzsi, greh ma, nego esi stoj szvoje szamovolno poboosznszti i escse ednok pravim, drustveno duzsznoszti ne szpuni, sze od niksega greha ne ma tosziti.

Kotrige szlobodno sztopijo iz drustva, sze szami dajo izbrizszati ali pa voditelszstvo je za volo nezdrzsanih regul je izbrise.

Zdaj zse znate, ke szo drustva. Krivo bi on miszlo, sto bi vu edno drustvo sztopo stimajocs. da je to za doszta na dusno zvelicsanje, esi poleg drustva bi sze ne poszkrbo za dusevno ponovljenje, poszvecsenje. Ne ma lubezni on, ki szvojega blizsnjega zametava i ga za lagoonjega drzsi, ar sze ne da szpizszati vu kakso drustvo. Da bi vu drustve sztopili, ne ga nikse zapovedi, to je szamo tanacs, dobra miszel.

*

Jasz sesem posebno od drustva skapulirszkoga kaj popizszati.

Kakso zgodovino ma drustvo skapulirszko?

Po prvom rizszalszkom szvetki, kda bi sze apostolje napolnili z Duhom Szvetim i bi po razloesnih jezicah guesali, vecs mozsov, kak sze pravi, szo na to predgo vero Jezusovo goriprijali i blazseno Device szo zacseli csasztiti. Na tisztom meszti brega Karmelszskoga, kde je Elias vu sztarom testamentomi vpamet vzeo meglo dezsz prineszeeso, stera megla je predkep bila blazsena Device, na tisztom meszti szo blazsenoj Devici edno kapelo gori posztavili.

Pri novoj kapeli szo vcsokrat po dnevi vkup prisli, Marijo csasztili, kakti posebno obrambo szvojega drustva.

Po mali szo sze zacseli zvati bratje blazsene Marie od brega Karmelszskoga. I to ime szo rimszki papezsi potrdili, njim odpuszsztkce delili.

Na Angluszkom leta 1164. vu varasi Haforo sze je narodo szveti Simon iz baronszskoga pokolenja. Njegov sztarisje szo njega po vrelih molitvah zadobili. Njegov porod bi szkoro zszivljenje matere proszo, nego ona, ki je vszickdar Marijo csasztila, zdaj posebno szebe i dete nebeszskoj kralici aldujala. Prosznja matere je poszluhnjena bila.

Marija je posebno vu obrambo vzela

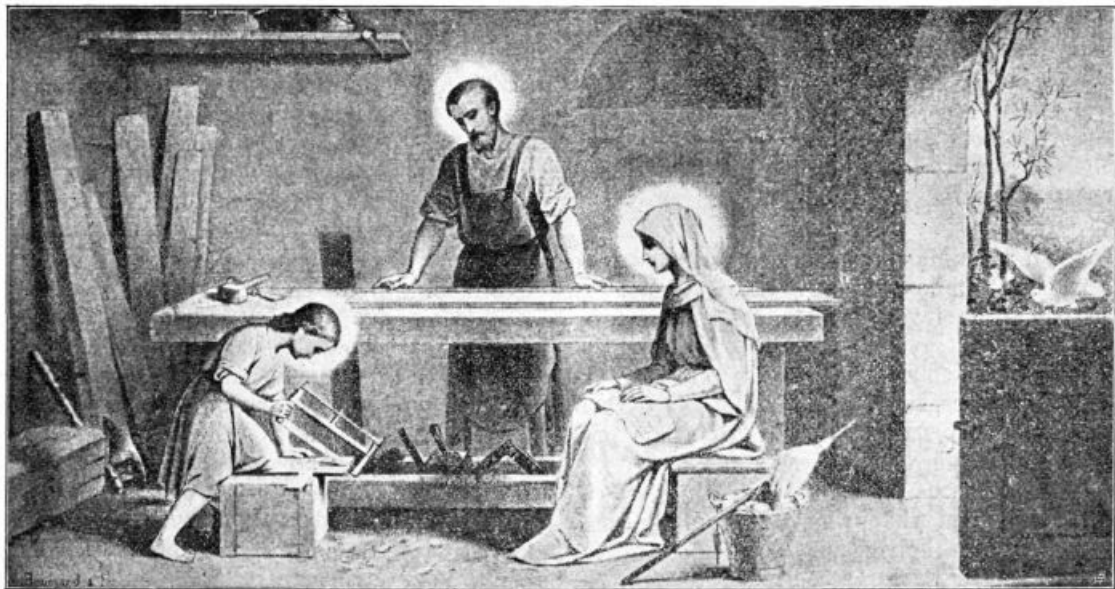

maloga Simona, ki je zse od mladih let veliko časzt proti Mariji kazao. Mati Simonova je mela navado, da prvle, kak je dete nadajala, je doli pokleknola i iz hvalodavanja je edno „Zdrava bodi Maria“ zmolila. Zgodilo sze je nikda, da sze je iz te pobožnoszti szpozabila, nego teda sze mali Simon ne dao szpraviti, da bi vzeo materne prszi tak dugo, dokecs je mati navadno hvalodavanje ne aldu vala blažsenoj Devici.

Mali Simon po szobotah i predvecserah szvetkov Marijinih sze je od maternoga mleka zadržsavo. Vsze, ka ga je opominalo na mater bozsjo, je veliko veszelje njemi szpravilo. Szamo kep Marije je trbelo pred njega posztaviti, kda je joko, i tih i je posztano. Simon

bav proti redi z kaksim znamenjom. Kda bi duga leta tak molo, poszlühnola ga je na szlednje mati bozsja, od angelev okol vzeta sze je njemi szkazala 16. julija 1251. i skapulir vu rokah drzsala i rekla: Ovo, vzemi, ljubleni szin skapulir tvojega reda, znamenje mojega družstva. Sto vu tom oblecsi merje, ne de sze mantrao vu ognji vekivecsnom. Ovo, znamenje zvelicsanja, bramba vu nevarsesini, zaloga mira i vekivecsnoga zdržsenja. Tak pripovedava ono videnje Peter Svamington, szpovednik Simonov. Tak verje i mati Cerkev, ar den toga szkazanja, to je, 16. julius je posztavila za prednji szveteck skapulerszkoga družstva.

Kak je szveti Simon skapulir dobo, nasz-

Delavnica v Nazareti.

je esese ne bio 12 meszecov sztar, kda szo ga zse vecskrat csili „Zdravabodi Maria“ moliti.

Kda je dvanajszet let sztar posztano, szkrio sze je vu ednoj pšztini, kde sze je z travov i z korenjom hrano. Szprhnjeno szteblo ednoga dreva je bilo njegova hisa i sztan. Tam je bio duge leta. Kda je pa csio, da nisteri barati szo prisli z brega Karmelszkoga szvete zemlje na anglusko, poizsko je barate i je proszo, da bi ga med szebe vzeli. I tak sze je zgodilo.

Simon je dobro znao, da njegov red je materi bozsjoj dragi, nego dónok zvñesnje znamenje je steo meti ljubavi Marije. Zato je doszta proszo njo, da bi pokazala szvojo lju-

tavo je od njega zvano družstvo, stero je zdaj zse po celom szveti razsirjeno.

*

Marijin oblecs — skapulir sze pravi, je deacska recs, znamenñje oblecs na rami -- doszta miloscs szpravi onim ki ga noszijo.

Prva miloscsa je Marijina poszebna obramba. Vszi krsceseniki szmo Marijina deca, ona je vszem nam dobra mati, nego onim, ki njo bolje csaszijo, je boljša mati, onim je poszebna obramba.

Druga miloscsa je obesinsztvo dobrih del cologa karmelitanškoga družstva. To nam na znanje da duhovnik, kda nasz oblecse z skapuliro: „Jasz, iz oblaszti meni dopšsesene, tebe gori vzemem, da bos del meo vu vszeh

düševnih dobrih delah, steri sze od redovnikov karmelitanszkich z pomoesjov milosztivnosztí Jezusa Krisztusa zvršijo. Vu imeni Oese i Szina i Duha Szvetoga. Amen.

Tretja miloscsa szo odpüsztki. Odpüsztki szo, kak dobro znate, ne odpüsenenje grehov to sze vu spovedi i po dobrih delah zgodi, odpüsztki szo odpüsenenje kastig vremenitnih, stere szmo szi za grehe priszlüzili i stere ali na etom ali na drugom szveti z trplenjom moremo doli placšati.

Tak szo jo popolni odpüsztki na den oblecsenja, jul. 16-ga ali med oszminov, vu vöri szmrti, na szvetek szv. Fabjana i Sebjana, szv. Jozsefa, najdenja i povisanja szvetoga krizsa, szv. Simona (28. okt.), szvetoga Ivana, szv. Petra i Pavla, szv. Elhjas (20. jul.), szv. Joakima (nedela po Velkoj mesi) szv. Ane (26. jul.), veliki i krizsni tjedem.

Odpüsztkke nepopolne dobijo, ki po mešceah szpolnijo szpoved, vszi oni, ki oltarszko szvesztvo z gorešov szvesčov szprevodijo k betezsniki, ki mrtveca na pokopalisee szprevodijo i za njega bogamolijo i. t. d.

Nego to moremo znati, da odpüsztkke szamo oni dobijo, ki szo ocsišcseni od grehov. To je, morejo dobro szpovid szpolniti, zvün-toga na nakanenje rimszkoga papa 5 Ocsanas i 5 Zdrava bodi Maria gori aldüvati.

Štrta miloscsa je kraesise trplenje vu purgatoriumi. Kak sze vu rimszkem breviariumi (molitvena kniga dühovnikov) este, bl. Deirca je szvoj dragi karmelszki red ne szamo na zemli pocsasztila, nego i na ovom szveti. Kotrige družštva skapulirszkoga, ki szo obdržsali esisztoese poleg sztalisa i szo poszt obdržsali ali szo pa male molitvice naprejpiszane opravili, z maternov ljubavov je i vu purgatoriumi potolazsi i poleg pobožnega vevanja je kak najprve vu nebesza priti pomore. Poszebno v szoboto, kak na den njoj poszvecseni, bode szvoje časztilce resila.

*

Radi bi esüli esüdivitne zgodbe po skapuliri vcsinjene. Ne mam za to proštora, szamo nistere imenujem. Leta 1850. je vu Genui eden szin mater moro, na szmrt oszodjen sze je ne steo z Bogom zmiriti, dokecs eden duhovnik neznaješemi na rame je skapulir ne obeszo. Leta 1867. poleg Mailanda vu veszi Konceza je skapulir reso celo szelo od ognja, steri je vun priso na szredi veszi. Leta 1622 szo na francuskom pozajemali Montpelyr varas. Dorengar Sompion vojaka je krugla zavadila na prszah. Krugla je prek sla oblecsa, nego zadržsala sze je na skapuliri i kak pogacsza posztala.

Poleg toga da moesno verjemo, da je Maria mogoesa nam doszta pomagati pri Bogi, ogibati sze moremo onih miszli, da Marija nam kda ste po esudnom deli vu nevoli pomagala bode. Szlobodno sze vüpamo, nego esüde esakati ne moremo. Ne szmo vredni.

*

Zdaj vam pa esce popisem duzšnosztí, regule družštva skapulirszkoga. Miszlim, da moji esitatelje szo esce ne pozabili, da zamüdenje teh duzšnosztih niksega greha za szebom ne vleese.

Duzšnosztí szam steo vu Instrukeiji (Instructio pro facultatem habentibus admittendi fideles ad s. Scapulare B. M. V. de Monte Carmelo in pluribus Congreg. Indulgent. Decretis fundata), to je vu knigi od karmelitancov vüdanøj za one, ki majo oblaszt skapulire gori davati.

Tam sze duzšnosztí po szledecen razlagajo :

a) Od vszeli, da bi v ze milosese i odpüsztkke zadobili, od sztrani družštva sze drügo ne zsele, kak da kotriga vu knigo družštva zapiszana skapulir szveti vszikdar, najbolje pa vu vöri szmrti noszi, naime tak, da edna sztrau od ram, druga pa na prszah doli viszi. (1840. febr. 12.)

b) Od onih, ki zvün popiszanih miloscs i odpüsztkov, szobotni privilegium, to je od kastig purgatoriumszkich hitro po szmrti edno szoboto resenje scejjo zadobiti, od onih zvün esisztoese poleg sztalisa sze zsele edna kratka vszakdanesnja molitev (officium parvum) ali pa zdrzsavanje od jela mesza v szrejdo i v szoboto za one, ki esüti ne znajo.

Kak iz toga sze vidi, ne prepovedava sze kühanje z braszkim zabelom ali masztjov.

Nego dühovnik oblasztjemi szlobodno imenüvane molitvi i poszte obrne na drüge molitve ali pa na drugo dobro delo poleg szvojege szoda i vole.

Zato je pa ne isztina, da od kotrig vszaki den sze more 7 Ocsanasov zmoliti. Mogoese, da duhovnik ednomi na to obrne njegove poszte, nego pri drügom de za volo njegovih okolnosztih vsze drugaese.

Što pa je mogoesi imenüvane Marijine molitvi iz knig opravlati, ali meszto toga sze v szredo i szoboto od jela mesza esuva, onomi je niksza druga molitev ne naprejpiszana. — Szamo esi zdrzsavanje od ne more szpolniti, sze njemi drüge molitvi i dela dobra dajo.

Škapulir sze szamo ob prvim pri oblecsenji blagoszlovi, szledi drügoga szi szami lahko goridenemo. Tak je, esi szmo zse eden csasz zavrgli skapulir.

Škapulir je erjava szüknja iz vune. Po-

tem ne sme biti zsidana, szvilena i. t. d. Iz veksega kepi szo jo na skapuliri, csi sze dolisztrgajo, nika ne dene. Csi sze skapulir zamaze, da sze i zaprati. Razcseszani sze vu ogen vrzse. Kitice ali zsnjore raztrgane sze dajo nadomesztiti z drügimi novimi.

*

Skapulir je nikomi nika ne kriv. Pa dönok doszta naprijatelov ma. Eden pravi: Ne je potrebno, brezi toga sze tüdi lahko zvelicsa. Celo isztino ma. Nego zato je szlobodno od szvojega zvelicsanja z poszebnov csasztjov i pomocsjov szebe zagvüsati. Drugomi sze ne vidi, da veeskrat sztopijo kotrige k sztoli Krisztusovomi. To je ravno tak, kak csi manjak je nevoseseni i csemeren na druge, ki marljivo delajo. To je ravno tak, kak da eden neesisztnjak vidi, da sze celi szvet ne kalisa vu blati. To je ravno tak, kak da pijanec je csemeren na bizsnjega, ar je te trezen i ne zapravlja. Ki je na pobožnoszt drüzstvene kotrige nevosceni i csemeren, grehsi proti szv. Dühi, naimo nevoseseni je na drügoga za volo vdoblene milosese. Eden tretji pravi, da vu drüzstvi skapulirskom doszta nevrednih kotrig je i. t. d. I ta vrszt lüdh, ki tak gucsijo, je najbolje grda. To szo pravi szkazsljivci. Hüdi lüdje szo jo vsze povszed, vszakoj vrszti, med goszpodom i prosztnim lüdsztvom. Poszebna milosesa bi bila, da bi skapulirsko drüstvo bilo obesuvano od hüdh

lüh, kda esese bolje veksa drüzstva i visisi redi szo ne oszlobodjeni od lagojih lüh.

Poznam jaz ednoga csloveka, ki vszikdar laja proti drüzstvi skapulirskomi. Lazse. Poleg njegovoga gucsa szo skapulirszke kotrige najveksi hudodelniki, razbojniki, neesisztnjaki. Poleg toga pa te nas cslovik ne zmiszli szti na to, da on szam vu ucsitnoj neesisztoeci zšive dosztim lüdem na szpako. Taksi szo neprijatelje skapulirszke bratovcsine.

Voditelje drüzstveni majo oblaszt kotrige szpacsnoga oponasanja iz drüzstva zbriszati. To je nihano na njihovo modroszt.

Kda je Jezus na zemlji hodo i eden varas je ne steo njegov navuk szprejeti, apostolje szo steli ogen iz nebesz prosziti. I Jezus je ne dovalo.

Isztina, da sze najdejo kotrige, stere szpako delajo. Od modroszti voditela vsze viszi. Lüdi brani i opomina, da sze naj ne szpacsijo, szpako pa na bozi szod niha. Mogoese pa, da sze ednok grehsnik szpokori. Szam znam, da je grehsnik 15 let hüdo zšivo, nego Maria njemi ne mira dala, ar je skapulir noszo. Sze je szpokorio.

*

Pobožnoszt skapulirsko od vszeh krajov razszvetleno szam popisao, da kotrige pobatrivam, da neznanoszt njihovo na pravico, na pravo znansztvo obrnem i da poszebno neprijatelom rogle poterem. I to vsze Mariji na eseszt!

(kj.)

Ka mo polagali zšivini na zimo?

Leta 1908. je velka szühsa bila. Krme je malo bilo.

Vertje szo mogli szkoro zaman ta davati szvojo zšivino.

Cena je na pol szpadnola. V juliusi na dolinszkom na velko zsaloszt vertom kila govedine je 28 krajcarov bila.

Velka zšela je vu krmi. Nego zato ne szpadnimo vu dvojnosit, nego vsze tiszto obrnimo na haszek, na stero szmo vu dobrih letah nancs ne gledali. Takse je

1. *lisztje drevja*, stero zeleno vkupszpravleno sze lahko vcsaszi pred zšivino da.

Zato je preporacsano onim, ki vrbje, maline, krisovo, lipe, jeszenovce, rasztje i. t. d. majo, naj berejo lisztje, dokecs je mraz ne popari. Dolivrezsemo lisztje z vejkov ali szamo lisztje beremo. Najboljse je lisztje poszühveno obarvati na zimo. Csi pa szmo zse to zakesznoli, na drügi naecin delamo. Vejke, stere szo ne bole kuszte od pol centimetra, vu sznope zvezsemo, vu küp je szklademo na 4—6 metrov sirino, na dugo pa kak scsemo, vizšina je pa 4—6 metrov. Te küp sze vu nisternih dnevah szköri i kda je zse tak topel, da toplocso roka ne more trpeti, ga z zemlov pokrijemo 30—40 centimetrov kusztov. Zato poleg küpa gori posztavimo edna kola, na kola gor blanje,

deszke zdevamo, eden gori na deszke mecese zemlo, drugi pa odnet na kúp. Za prva szamo polovico zmeesimo na kúp, ovo drugi polovico pa nihamo tezasz, kda sze zse kúp sztizsne. Paziti moremo, da dezs de na leh-koma doli teko iz te sztrehe.

Na te naesin vszo zeleno krmo, stero szmo v jeszen ne mogli poszúhsiti, lehko obar-jemo na zimo.

Zeleno krmo ne szamo vu kúpah, nego vu zemlo szkopanih grabah túdi lehko obdrzsi-mo. Tri metre siroko, poleg dobroga znanja globoko i dugo grabo szkopamo, szem zvozi-mo krmo, stero dobro szklacsimo i kda je zse tak viszoko, da z kolami lehko prek pri-demo, z tov prilikov jo potezsimo. Kúp esese nad zemlov na 2 metra szklademo, potem pa vsze dobro zakrijemo z zemlov.

Csi szmo zse zakesznoli z lisztjom, vredno je i vejke szekati. Zsivina rada je veje, dokecs je ne szúho i csi je na 1—2 centimetra zre-zane z szecskev parimo i pusztimo, kak mo szledi vidili. Zsivina veje szamo od pol centi-metra ne kusztese je, zato ne rezsimo kusztese.

Na haszek nam bodejo i rozge, iz sterih esese 8 kil poje edno zsvinесе, csi je zrezane i z szecskev parjene davamo. Rozge poleg potrebesine rezsemo iz trsza, da do friske osz-tale, na haszek gledocs pa szo vredne telko, kak szlama, zato na juznom francuszkom i taljanszkom goszto potrebujejo na zimo, nego kak sze more razunuti, szamo z drugov krmov zmesano, drugoj krmi na pomoecs.

2. Dobra krma za pomoecs je *nad repe*, burgundie, mrkevee. Da sze, kak friska zelena krma. Nego da sze i na zimo obesuvati, zato 2 metra siroko, tak i globoko i kakste dugo grabo szkopamo, odszpodi posztelemo z szúhim lisztjom, potem redi zdevamo, vszaki red dobro szklacsimo, posebno pa vu kotah i pri sztenah. Tak devamo eden red na ov red, dokecs nad zemlo ne pridemo na poldrúgi ali dva metra. Potem odzgoraj malo okrozsimo, z plevami poszipljemo, na pol metra kuszto z zemlov pokrijemo. Nad sze sztizsne, pocsene lúknje zaszipljemo. V zimi, kda de nam nad potrebna, od ednoga konca grabe odkrijemo na eden meter.

3. *Nad krumpisov* je túdi dobra krma, nego ne zeleno, nego csi jo tak poszúhsimo, kak szeno ali pa kúp napravimo nad zemljov, kak szmo pri lisztji vidili, ali pa zakopamo vu grabo, kak nad repe, z sterov sze i mesano túdi szlobodno zakopa.

4. Za krmo lehko mamо *i robút*, ste-roga z eleno zsvad ne poje, nego na kúp szkljeno z zsmahom poje. Tak i *sarje*. Csi iz njega szeno napravimo, teda szamo konj je

poje, nego vu kúp szpravleno je i zsvini dobro.

5. *Stuski*. Szo vredni telko, kak szrednja szlama. Iz veksega je razdrobimo, namocsimo je vu mrzlo vodo ali z toplov vodov je poparimo i zmesamo med szecskeo.

6. Na *divje kosztanje malo* lúdih sziz miszli. Friski kosztanji szo dvakrat vecs vredni kak krumpis, poszúhseni pa gori vzemejo boj z srotom i meszto obroka sze lehko dajo. Zato trbe je brati i csi njih telko mamо nab-ranih, da je vredno na zimo obesuvati, zako-pamo je, kak krumpise i tak celo zimo je lehko polagamo, kak krumpise, ali je pa po-szúhsimo na podi, kak orehe. Poszúhsene je z kamlom ali vu mozsari razkucsemo. I csi sesemo sztzvari nagoditi, 24 vór nihamo vu vodi, da zgúbi szvojo britkoeso. Esese najbolj prebirajocsi konj ali zsvina bode jela, csi je po mali prinavadimo.

7. Dobre szo i *tropine* iz grozdja, po-szebno pa csi iz veksega vunpoberemo kocinje, stinge tak, da szamo kozsa i koscsice do za krmo. Dobre sza trpine friske ali pa zse zezsgane. Iz tropin friskih je szamo 2 pa pol kil vúpacсно ednoj zsvini dati na den, iz zezsganogih tropim szlobodno damo i 12 kil. Tropine lehko i na zimo obdrzsimo, csi malo mamо, tak, kak zelje, v kad szklacsimo, z blanjami pokrijemo, za zsmesco kamle denemo i telko vode vlejemo, da do tropine zaprete od zraka, csi pa doszta mamо tropin, je vu grabo zakopamo tak, kak pri nadi repnoj szam popiszao, posebno szkrb imavsi na to, da dobro szklacsimo tropine i je dobro zakrijemo z zemlov, ar to je to prvo, da krma vu grabo polozsena zapreta more biti od zvúnszkoga zraka.

Vsze to vala od tropin jabocsnih i hrusk-nih, iz sterih szlobodno vecs davamo, ar ne zsenejo tak, kak vinszke tropine.

9. Dobra krma szo i *osztanki pri zsganji szliv*, nego vesaszi moremo esese mlacsne je szpolagati, ar szledi sze szkiszi, liki jeszi posz-tane i je ne zdravo. Edna zsvina 40—50 litrov potrosi, csi na kakso reseto prekpusz-timo, da koscsice vunpridejo, stere szvinjam damo. Csi doszta szlame mamо, on szlivosnjek vrocsi, kak je vu kotli, vesaszi vlejemo na szecskeo, z tem nagiblujemo maro, naj doszta szlame trosi.

Z tem szmo esese ne vunzajeli vsze vretine. Esese je edna vretina, vszaki vert majo vu rokah i to je, da poleg mogocsnoszti **ne nasztilajmo z taksov materiov, stero vu ne-voli lehko polagamo** Za nasztilanje je dobro lisztje, zszaganica. Na nemskom szzo jo kravje stale, kde szamo z zemlov nasztilajmo, nego tam zse tak zidajmo stale, da je posztoj kravji kra-

tek, nego za njimi je globoki zšleb. Vu teh stalah szo posztaji naszłani z zemlov na 20 centimetrov.

Ka szam do zdaj popiszao, vszaksega veta briga, esi vcsaszi doszta krme ma. Na szprotoletje de lepo ceno dobo za krmo i de na haszek celoj krajini, da njegovi blizsnji ne bodo prisziljeni za fal ceno odati szvojo zšivino.

Paziti moremo, da nam zšivina ne bode *zapravljalna krme*. Najbolje zapravla zšivina szlamu- i bozsno szeno z tem, da jo raztroszijo i pod szebe szklaesijo, zvüntoga pa doszta zjedli sztavijo. Da zšivina ne bode pod szebe klaesila, njim szecska damo, da pa doszta zjedli ne osztane, krmo njim mehkeso napravimo, da de lezse za jeszti. Zvün toga gledali bodemo, da krmo za zšivino bolje tečno napravimo. Od toga vam scsem escse nistere recsi povedati.

Ka je szecska, tak vszaki zna. Masin za szecske tüdi vszaki dober vert ma. Za konje poldrugi centimeter, za krave pa 2 pa pol centimetra dugo szecske rezsemo. Kak szam pravo, z szecskov prekratimo, da bi zšivina zapravljala krmo i pod szebe szklaesila. Zvün toga szecska je prilicsna, da jo tečno napravimo. Vecs je nacsinov.

1. Da sze szköriti. Potrebne szo tri lade iz blanj tak velke, da szecska na eden den ma meszto v njoj.

Csi doszta mare mamu, teda moremo vecs lad sz^unapraviti, ar edua lada na vsze kraja od poldrugoga metra veksa biti ne szme. Szköritev sze pa tak zgodi, da krmo zdevamo vu lado. Vecs redov z szolenov vodov obilno poskropimo, ali szlivosnjek i. t. d. gori vlejemo. Vu redi zvün szecske lahko devamo pleve, mosnjice graba, zrezano repo, burgundijo, srot, zamecsko i. t. d. Csi ne mamu szlivosnjeka, na vszaki 10 kil szühe krme 6—7 litrov vode vlejemo. Vszaki red dobro doli szklaesimo, vu kotah z rokov sztisznemo i tezsimo, potem nistere blanje denemo gori, na nje pa kamle, da krma pod sztalnov zsmecsov osztane. Krma dva dnih osztane vu ladi, vu tom csaszi, sze szegreje i vinszkokiszili tek zadobi, za stero i za volo mehkoese takso krmo zšivina rada ma. Csi szmo krmo iz lade szpolagali, lado dobro operemo, eden den na zracno meszto posztavimo, da sze poszuhsi, da blanje ne do- bijo bozszen zdüh. Zato szam prvle pravo, da najmenje tri lade moremo meti. Csi ne mamu lad, vu potrebesini krmo vu eden kot stale szpravimo i szklaesimo, nego to je ne tak dobro, ar na szlobodnom kraji sze krma hitro pokvari. Z ednov recsjov szköritev krme velko szkörb i sznaznoszt potrebuje, poszebno moremo paziti, da sze krma dobro vtezsi i da

lade sznazsne bodejo, ar ovak krma na hitroma szpisznivi i bozszen zdüh dobi.

2. Bolje prosztni nacsin je, esi krmo *vu kup szpravimo* i 8—10 vör nihamo sztati. Vu szecske kakso mokro krmo tak repo, burgundijo i. t. d. zmesmo. Ta zmesana krma vu 8—10 vörah sze szegreje, szecska boljsi tek dobi, nego ne bode doszta mehkesa, zato i zšivina ne je iz nje telko, kak pa esi bi sze 2 dni körila.

3. Dober nacsin, da sze krma pomehka, esi vcsaszi ne doli boljsi tek, je szecske z *kropom doli polejati*. Szecske vu kad szipljemo, polejemo z kropom, z blanjami prokrijemo kad, da voda na hitroma ne bode mrzla i szledi toplo, mlacno krmo polagamo. Tak doszta szecske lahko szpolagamo, ar zšivina vu zimi raj ma toplo krmo, kak mrzlo, iz druge sztrani pa taksa szecska sze lezse grize, ar pri szuhaj szecskei zsmetno grizenje je zrok, da sze zšivina nevoli, gobec opesa vu trdnom jeli. —

4. Csi je stoj tak szreesen, da szil lahko *melassze* küpi, to je jako dobro na szecske polevati.

Csi melassze polevamo na szecske, ne je nam potrebno szköriti dati, ar esi z melassze om vu vodi otopljenim polijemo szecske i edno ali dve vöri nihamo sztati, da sze celo namocsi, zšivina telko szecske potrosi, liki bi szkörjeno krmo pčlagali i tak melassze celo nepotrebno vesini vsze szköritev.

5. Da zšivina vecs szlame gori vzeme, dobro je szlamu i *szeno* na szecske zrezati, vküp zmesati, vecs vör tak nihati, da szlama od szena dober zdüh dobi. Nego te nacsin med popiszanimi naj menje vala.

Kukurscse ne moremo za szecske zrezati, esi sze pa celo da, doszta osztankov osztane. Najboljsje je scseszati.

Csi doszta szlame mamu, szena pa telko, da dojde zsrebetom i teocom, szamo malo penez potrebujemo, da zšivino prek zime obdrzsimo. Za peneze bi kvar bilo szeno küpivati, ar konj i krava lahko presztane zimo, esi ni edno betvo szena ne vidi, szamo naj za doszta szlame i obroka dobi. Obrok je dragsi, kak szeno, nego vu szühih letah li boljse zs njim vunpidemo, liki z szenom, ar cena obroka ne szkocsi, tak vizoko gori, kak cena szena. Z obrokom nasz naime druge krajine obilno oszipljejo, nego na szeno gledoes szmo celo na szebe nihani, ar szeno bi ne bilo vredno za volo velkih sztroskov iz daljsnjih krajev, na priliko iz Amerike prineszti dati. Zato escse vu najbolje hüdh letah sze ne zgodi, da bi sze obrok ne dobo, szeno pa sze zsmetno küpi. Csi je zse od obroka gucs, pitanje

sze posztavi, kaksí obrok szi kúpimo, ar vees vrsztnih obrokov je.

Tak szo zvün otrobov i szilja olivni sziri, steri szo dobri kravam i teocom, iz sterih pol menje trbe, kak iz otrobov. Pa szo olivni sziri, prej, ne doszta dragsi od otrobov Isztina, da pri sziri szkrb mamó, da je moremo razdrobiti, nego escse poleg toga szo sziri faleši na haszek gledocs, kak pa otrobi.

Olivni szire lahko polagamo szühe zmesane z szecsok ali szamo telko namocsene, da sze k szecskei zgrabijo. Csi pa szkörjeno szecskeo davamo zsvini, i teda szlobodno mesamo szir, nego szamo pred polaganjom, ar je ne preporacsano szir z szecsok red vküp nihati na dugši csasz.

Szlobodno szir vu vrcsoj vodi otopimo z tem szecskeo poparimo. To szi naj on prebere, ki med 5 popiszanih naecinov szi onoga prebrao, da szecskeo najraj popari. Iz szirov ne damo doszta, poleg reda poldrugo kilo ednoj kravi szrednjaga zrasza. Telicam menje.

Csi szmo vsze pazljivo presteli, vidimo, da vu szühih letah na polaganje szlame moremo gledati, ar szlamo mamó. Nego da szlama vu szebi je ne za doszta, z obrokom moremo ono popraviti, ka vu szlami fali. Teocom, mladoj zsvini moremo szeno dati. Te szo szami, steri brezi szena ne morej biti, nego zse sztaresa zsvina je zse celo lahko brezi szena, naj szamo za doszta obroka dobi. Pri zsvini szeno nadomeszti vu grabo zakopana krma, nad ali lisztje drevja. Csi mamó repo, tem menje obroka trbe. Tak csi vesaszi malo bolje po nevoli, nego dönok obdrzsimo zsvino prek zime brezi toga, da bi prisziljeni bili zsvino odati.

Obdrzsimo zsvino, kak ste po nevolnom, nego ne odavajmo je. *Bog csuvaj vszakoga verta, da bi brezi konja ali zsvine ga szpro toletje najšlo. Ne de on zmogo tisztiš penesz, za stere bi szi zsvino ful odaro nazaj kúpo.* (kj)

Kelko de nash zimszka krma kostala?

I. Zsvini, stero szamo obdrzsati sesemo, na jezero kil zsmeso, sze da 6 kil szecske, 6 kil jeesmene szlame, 3 kile finih psenicnih otrob, edna kila szira ripszovoga, edna kila kukuresnoga srota, 3 kile mellasse, to vsze z naszteljov vred zadene na den 1 kor. 36 filér.

Metercent psenicne szlame vu 1 kor. 50 filerov, jeesmene vu 3 kor., psenicne otrobe vu 12 kor. 50 fil., kukuresen srot vu 16 kor. i szir ripszov vu 15 koron racsunamo.

II. Ednomi jünci pod jarmom na zsmeso 500 kil sze da 5 kil psenicne szecske, 4 kil szlame jeesmene, 2 pa pol kil finih psenicnih otrob, poldruge kile srota kukuresnoga, edna kila szira ripszovoga. To vsze vküper na den znesze 89 pa pol filera.

III. Dvema konjoma na 1000 kil sze da 6 kil psenicne szecske zmesane z 2 kil kukuresnoga srota z 2 kil grahotnoga srota i z 2 kil melasseom, zvün toga 6 kil ovsha i 6 kil szlamo ovzene. To vsze na en den kosta 2 koroni 11 filerov, csi escse priracsunamo

naszteljo, vszevküper 2 koroni 20 fil. kostata dva konja. Ovsha metercent sze racsuna vu 16 koron, melassea pa 10 koron.

IV. Krmlenój zsvini na 500 kil sze da 5 kil psenicnih plev, 4 pa pol kil szlame jeesmene, 2 kili finih psenicnih otrobov 2 kili, kukuresnoga srota, poldrugo kilo szira ripszovoga, poldrugo kilo melassea, vsze to z naszteljov vred kosta na den 95 filerov. Pri krmlenji paziti moremo, da csi kem bolje hitvana sztvar sze vrzse pod krmo, tem bolje po mali moremo prekiti na odzgoraj popiszano mero. To je, vu prvom meszeci szamo polovica sze szlobodno da i szamo vu drugom meszeci valszikdar vees sze mera szpolni.

V. Kravi zmetnoj 500 kil, csi da 5 litrov mleka, sze da 5 kil psenicne szecske i ovzenih plev na polojno, 5 kil szlame ovzene ali jeesmene, edna kila finih psenicnih otrob, pol kile srota kukuresnoga, i kila szira ripszovoga, pol kile poszühsene zrezane cukorope. To vsze vkuper znesze z naszteljov vred

69 filerov. Poszűhsene zrezane repe metercent kosta 13 koron.

VI. Mladoj zsvivini do 18 meszecov sze da seno, pleve ovszene, jecsmena szlama, pseniczne otrobe, szir lenov, srot jecsmenii kukuresen.

Od 19 do 24 meszecov sze meszto szena szlobodno szlama i kukuresese. Na 333 kil sze da tri pa pol kile pseniczne szecske, poldrűgo kilo szlame jecsмене, poldrűgo kilo kukuresca zcseszanaoga ali zrezanaoga, edna kila finih psenicnih otrob, edna kila szira ripszovoga, dvatretjiva dela kile srota kukuresnega i telko melassea. To na eden den z naszteljov vred znesze 55 filerov.

Probajte vi na te racsun davati vasoj mari. Nego iz nova vasz opominam, da z celov merov ne zacsnite, nego szamo vu nisterih tjednah vszikdar vecs davajocs napolnite mero.

Probajte to. Zmerite ob prvim tiszto, ka njim vi davate navadno i zraesunajte, kelko kosta, potem dajte poleg mojega racsuna i napravte szl racsun. Zsmecsa zsvivine sze more ocsiveszno dokazati i poleg zsmecsave prerasunana mera davati, ar vise dana krma sze zapravi.

To prednje delo je sznazsnoszt, jaszli sze morejo vszaki den dvakrat csiszititi, sztvar more vu navadnom esaszi szvojo hrauo dobiti. Stale morejo tople biti. Vu mrzloj stali eden del krme sze obrne na szegrevanje tela zsvivnzskoga, to je pa zse zapravlanje krme.

Cseszanje ne szme vun osztati, ar kefa i strigel je polojno obroka.

Eden racsun!

Ma nikak poldrugih 1½ let sztaro 333 kil zsmetno telico. Ka je boljse v jeszen fal odati (kila na zsvivo vago 40 fl.) ali pa celo zimoz krmiti?

Gledajmo, ta telica od 1-ga novembra do 30-ga aprila de z naszteljov vred vszaki den 55 filerov krme potrosila,

to je na 180 dnih	99 kor.
Szol, vrasztvo i t. d.	5 "
Szkrb na pol leta	16 "
Interes od 133 koron, esi bi sze telica odala	5 "
Interes od onih penez, stere szmo na zimszko krmo obrnoli	6 "
Telica na zsvivo vago po 40 filerah odana	133 "
	264 kor.

To je, esi sze telica v jeszen oda za 133 koron, te penezi, njihovi haszki, polletaa osztala krma i szkrb znesze 264 koron.

Proti tomi, pa esi sze telica v jeszen ne oda, 333 kil zsmetna telica vszaki meszec gori vzeme 10 kil, to je vu 6 meszecah 60 kil, potem na szprotoletje de vagala 393 kil, teda na zsvivo vago sze lehko oda po 80 filerah to je . . . . . 314 k 40 f.
Na 6 meszecov gnoj . . . . . 25 " — "
339 k 40 f.

Potem haszek zimszkoga predrzsanja zse kazse 75 koron 40 filerov.

Pa esi bi vcsaszi ne tak velki bio haszek, pa je donok bolje csedno zsvivino obrdszati, kak v jeszen na spot odati. (kj.)

Vganke.

Stera je najbolje mocsna sztvar?
(Puzs, ar na hrbbi noszi szvojo hiso.)

*

Kda je cslovek najbolje moder?
(V zimi, kda je od mraza moder.)

*

V leszi rasze, po vodi hodi, ka je to?
(Ladja.)

V leszi rasze, domo sze hodi kregat, ka je to?

(Trilica.)

*

Z kem sze beli repa?
(Z noszom.)

*

Kakse szilje koszijo v R. . . . . i?
(Vsze zelno, szamo hajdno belo.)

Kak cslovek lahko zapise „szüho travo“
z petimi szpizskmi?

(„Szem“, to je pet piszk.)

*

Kak zoveje poleg Möre talige?

(Nikak ne, nego je delajo.)

*

Edna kad ma tri pipe. Csi sze prva
pipa odpre, tekočina odtece edno vöro, odpre
sze druga, odtece dve vöri, csi sze pa tretja
odpre, szamo za tri vöre de prazna kad. Kda
bi sze kad szpraznila, csi bi vsze tri pipe
odprli?

(Pod 6/11 delom edne vöre.)

*

Edna zsenzszka je bilice neszla vu varas.
Po poti je szpadnola i vsze bilice szo sze
potrle. Eden goszpod jo je pomilüvao, sese
njoj plac sati kvar i jo pita, kelko bilie sze je
potrlo? Zsenzszka je etak odgovorila: Csi bi
iz bilie vszikdar 2 ali 3 ali 4 ali 5 ali 6 odala,
edna bilica bi mi vszikdar osztala, nego, csi
bi vszikdar 7 odala, bi mi ni edna na osztala.
Kelko bilie je bilo vu kosari?

(108)

*

Ka naj vesini on, ki dugo sese zsvetevi?

(Naj ne merje.)

Kde cslovek lahko dobi za stirideszet i
sesztideszet filerov edno korono?

(Vse poszedi, ar stirideszet i sesztideszet
filerov = szto filerov, to je, edna korona.)

*

Stera je ona voda, stera niti vu potok,
niti vu jezero, niti vu morje na teese?

(Szkeze.)

*

Vu kom zgine najvees zsvivine?

(Vu kosri.)

*

Kdo ide vu cerkev najobprvim?

(Kijnes.)

*

Steri pesz je tak zljajao, da szo ga vszi
ludje esüli?

(Tiszti, steri je bio vu barki Noeta.)

*

Na edno oko szlepi cslovek kak dugo
gleda eden den?

(Dva dni.)

*

Znas, zakaj den-jo vu gobec konji vüzo?

(Gobec djati.)

Zato *den-jo*, ar konj ne ve szzi szam vuzdo vu
Zato, da ga nazaj zadrszijo. Ne, nego

(kj.)

Zmesanica.

Börza. Maszlo zemlje spekulanti na börzi
doli grabijo.

Vu augusztusi leta 1908. je bila cena
psenice v Ameriki v New-Yorki 17 kor. 83
fil. Racsunajmo za mauto 6 kor. 30 filerov,
za vozsno i druge sztroske pa 2 kor. 50 fil.
Potem iz Amerike k nam pripelane psenice
metercent kosta 26 koron 63 filerov. Na
Ausztrija—vogrszkom je ne telko psenice
zraszlo, da bi nam dojslo, potem iz zvänszkih
dezs el de sze mogla pripeljati, stera de, kak
szmo pokazali 26 koron 63 filerov kostala.

Pa dönok ka nasi spekulanti delajo? V Budini
zse julius 4-ga szo kontraktuse vezali, da
oktobra psenica od 21 kor. 78 fil. do 21 kor.
82 filerov bode. Poleg toga verti, csi speku-
lantov delo sze poszrecsi, zgubijo pet koron.

*

Csüdna püksa. Iz New-Yorka glasz priso,
da je eden svicsarszki cslovek edno pükso
napravo, z sterov 2 milijonkrat lahko sztreli
vu ednoj vöri. Csi bi to isztina bila, bojne bi
vees ne mogle biti. Poleg glasz a k püksi ne
trbe praha, ne ma glasz a, ne dima, ne szvet-

loszti, ne de topla. Ne trbe k njoj od dva csloveka vees. Vu ednoj vöri vun sztrejlene 2 milijon krugle kostajo 96 koron, stere escse zdaj bi 192 jezero koron kostale. Tak je napravlena, da esi notriposztavijo to masinszko pükso, ludje szlodobno idejo sze na edno vöro szprehajat i esi sze za edno vöro nazaj povernejo, szledjen sztel do esüli. — Ki je to najso, je pripraven odati szvoje delo za 24 milijon koron. Csi to ne dobi, ne pove szkrovnoszti i razdrobi pükso. Sto zna, ka to za moesi more biti, stera brezi dima i glasza sztreli jezero pa jezero krugel.

*

Csasz szejanja. Sztara rees poljedeleov je, da v jeszen vu prah, na szprotoletje pa vu blato moremo szejati, z ednov reesjov rano more szejatev biti.

Probali szo na bavarszkom. Po ranøj szejadbi jecsmena na 29. den szo szejali jecsmen. Pri zoritvi je zse szamo 14 dnevov razloeska bilo. Nego veksi razloesek je bio vu povi. Pri kesznom je dvakrat vees zadujega bilo, kak pri ranom, keszno je doszta lezsese bilo. Tak je i pri ovszi. Rani ovesz placsa.

Mocs kebra. Vszem je znano, da szemen szklicano kuszto kozso zemle predere. „Prometheus“ esasznik pise, da szo ednoga 12 milimetrov dugoga kebra z ednov skatulo iz pleha zakrili i on je skatulo celo lehko zdigno in naprej priso. Potem szo na skatulo zsmecso djali, stera skatulo vred je mela 114 grammov.

Keber je to tüdi zdigno i naprej priso, pa je kebor komaj meo 30. del ednoga gramma. Csi gori vzememo, da je keber szamo polojno, to je, 57 grammov zdigno, da sze izraesunati, da je keber 1800 veeskrat zdigno, kak pa je on szam zsmeten. Eden cslovek, ki bi takso mocs meo, na 75 kil zsmecse szvojega tela bi 135 jezer kilogrammov jako lehko zdigno.

*

Najbolje viszoko drevo szveta. Ime je Eucalyptus amygdalina, rasze vu Ausztralji. Zrasze na 150 metrov viszokoszt, szteblo je nikda 5 metrov debelo. Lisztje je malo, nego goszto. Szad je velikoesce graha i formo ma, liki hruska. Iz szada redijo najboljsi oli.

(kj.)

Szmehsno.

Zsaloszt. Kodis: Proszim z malim darom mi pomagati sztroske ednoga pokapanja.

Goszpod: To je edna korona. I kde de pokapanje, koga do pokapali?

Kodis: Tü bode vu blizsnjoj kresmi, mojo zsaloszt bodem pokapao.

Pregovorila sze je. Mladi goszpod: Znate, goszpodicsina, da je Treza vu zaroesah.

Goszpodicsina: Ono grdo, zvinjeno sztvorjenje! Kaksi pa more teda zaroesnik biti?

Mladi goszpod: Jasz szam.

Za koj szluzsi hrbet profeszora.

Szmehsna zgodovina vu 8 kepah.

I.

Nas profeszor szii je zmiszlo,
On sese meti sesuko bizstro.

III.

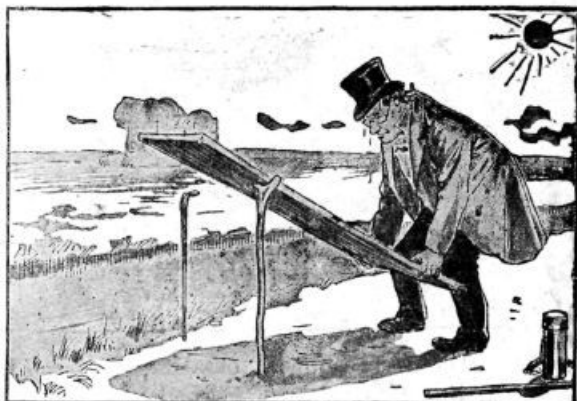
Malo esese kaj popravi,
Sztan de meo, sztalen, pravi.

V.

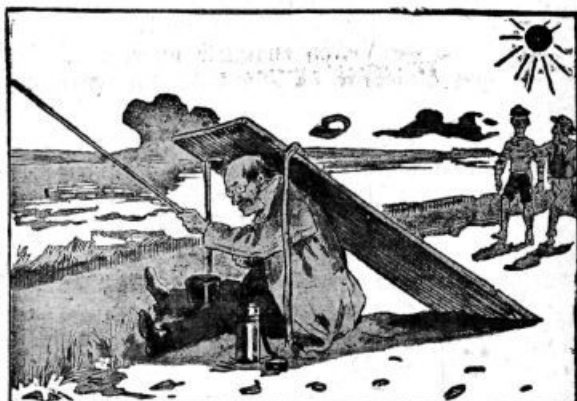
Sker je komaj vu vodi,
Pavel pa zse na goszpodi.

II.

Pikne v zemlo moesne bote,
Brvno mu pa szenca bude

IV.

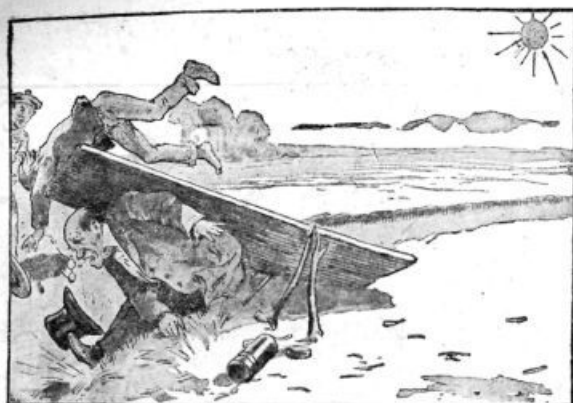
To vidita dva^decsaka,
Na goszpodna^ hudo csaka.

VI.

Bezsi Jancsek, ki je bukti,
Hitro szkocni prek po herbti.

VII.

On pa szpadne za oesalah,
Bil je to en grozen szpadaj.

*

Boljse scse meti. — Kellner!

— Zapoved!

— Glejte to jajce?!

— Ka njemi fali!?

— Pisese je vu njem!

— Ve pa znamkar ne zselete, da bi za
pet krajcarov na ednok kopün notri bio.

*

Trost. — Pa je isztina, da k nasemi
doktori seses iti za zseno?

— Da. Zakaj pitas?

— Prevecs grde vlasze ma.

— To nika ne dene. Mati pravijo, da
vlaszi njemi vsze vun szkapljejo.

*

Po vojaskom. Predjen: Ka szi szüces
nosz?

Konjenik: Edna müha mi je goriszela.

Predjen: Drugo pot sze ne geni, csi
cela csreda elefantov ti na nosz pride. Razmis!?

VIII.

Vun je zlazo, celo moker,
Te den je pacs ne bil dober.

*

Cigan. Oszodili szo cigana, da petdeszet
botov dobi, nego da bi grozovitno krieso, szo
njemi treszeti popüsztili. Kda je od deresa
gorisztano, sztroszo sze je i pravo szolgabirovi:

— Jezerokrat vam naj placsa Bog!

*

Ne majo pravice doktorje, mrmrao je
nas pijanec, vun idoesi iz kresme. Naszlono
sze k ednomi sztebri i dale modrüvo: Eto
ednok je Schwarz doktor pravo, da z ednim
kriglom pive i z ednov bilicov cslovek sze
lehko 24 vör gordrzi. Jasz szam 7 krignov
szpio, pojo szam cvrtine 6 bilic, pa dönok ni
edno minuto sze ne vem gordrzsati.

*

KWILIE 06

Nika ne racsuna. A.: Po delom bi szi
pogledno. Tak sze mi vidi, celo leto nika ne
delas.

B.: Proszim, zse je telko delavcov, da
nika ne racsuna, jeli jasz delam ali ne.

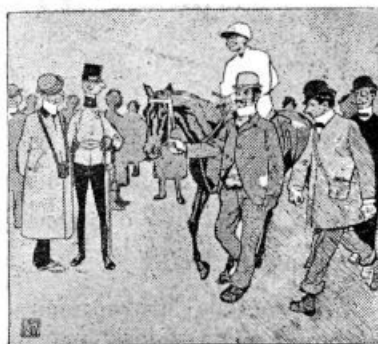
Neszmileni. *Kodis:* Proszim za mali dar. Zgũho szam szvetloszt mojih oesih.
Gospod: Jasz szam ne najso.

*

Tiho bodi! *A.:* Pismo szam dobo, vu sterom je zapiszamo, da jasz szam szomar, moja zseno je goszka, moj szin pa tele. Ne vem, sto je to mogo piztati?

B.: Gvũsnũ kaksu dober poznanec.

Poszkrbi sze konj. *Novi konjenik:* Zdaj bi zse gori bio na konji, nego kak pridem doli?

Gospod: Od toga de zse zse konj szkrbo.

*

Herbani beteg. Zakaj szte to norijo vesinoli, da tri dni prvle, kak bi szũ iz voze resili, szte odszkoesili?

— Herbani beteg mam.

— Ne razumim.

— Proszim ponizno, jasz szam zse vu presztopnom leti narodo.

Sztalna tabla vremena, kda nam marha szkoti.

Den pũsca-nja	Szkoti nam				Den pũsca-nja	Szkoti nam				Den pũsca-nja	Szkoti nam			
	kobila	krava	oveca	szvinja		kobila	krava	oveca	szvinja		kobila	krava	oveca	szvinja
Jan. 1	Dec. 2	Okt. 8	Jun. 4	Apr. 23	Máj. 5	Apr. 5	Febr. 9	Okt. 6	Aug. 25	Szept. 6	Aug. 7	Jun. 13	Febr. 7	Dec. 27
5	6	12	9	27	9	9	13	10	29	10	11	17	11	31
9	10	16	12	Máj. 1	13	13	17	14	Szept. 2	14	15	21	15	Jan. 4
13	14	20	16	5	17	17	21	18	6	18	19	25	19	8
17	18	24	20	9	21	21	25	22	10	22	23	29	23	12
21	22	26	24	13	25	25	Márc. 1	23	14	26	27	Jul. 3	27	16
23	26	Nov. 1	28	17	29	29	5	30	18	30	31	7	Márc. 3	20
29	30	5	Jul. 2	21	Jun. 2	Máj. 3	9	Nov. 3	22	Okt. 4	Szept. 4	11	1	24
Febr. 6	Jan. 3	9	6	25	6	7	13	7	26	8	8	15	11	28
2	7	13	10	29	10	11	17	11	30	12	12	19	15	Febr. 1
10	11	17	14	Jun. 2	14	15	21	15	Okt. 4	16	16	23	19	5
14	15	21	18	6	18	19	25	19	8	20	20	27	23	9
18	19	25	22	10	22	23	29	23	12	24	24	31	27	13
22	23	29	26	14	26	27	Apr. 2	27	16	28	28	Aug. 4	31	17
26	27	Dec. 3	30	18	30	31	6	Déc. 1	20	Nov. 1	Okt. 2	8	Apr. 4	21
Márc. 2	13	7	Aug. 3	26	Jul. 4	Jun. 4	10	5	24	5	6	12	8	25
6	Febr. 4	11	7	22	8	8	14	9	28	9	10	16	10	Márc. 1
10	8	15	11	30	10	12	18	13	Nov. 1	13	14	20	16	5
14	12	19	15	Jul. 4	16	16	22	17	5	17	18	24	20	9
18	16	23	19	8	20	20	26	21	9	31	22	28	24	13
22	20	27	23	12	24	24	30	26	13	25	26	Szept. 1	28	17
36	24	31	27	16	28	28	Máj. 4	29	17	29	30	5	Máj. 2	21
30	28	Jan. 4	31	20	Aug. 1	Jul. 1	8	Jan. 2	21	Dec. 3	Nov. 3	9	6	25
Apr. 3	Márc. 4	8	Szept. 4	24	5	6	12	6	25	7	7	13	10	29
7	8	12	8	28	9	10	16	10	29	11	11	17	14	Apr. 2
11	12	16	12	Aug. 1	13	13	20	14	Dec. 3	15	15	21	18	6
15	16	20	16	5	17	18	24	18	7	19	19	25	22	10
19	20	24	20	9	21	22	28	22	11	23	23	29	26	14
23	24	29	24	13	25	26	Jun. 1	26	15	27	27	Okt. 3	30	18
27	28	Febr. 1	28	18	29	30	5	23	19	31	Dec. 1	7	Jun. 3	22
Máj. 1	Apr. 1	5	Okt. 2	21	Szept. 3	Aug. 3	9	Febr. 2	23					

Posta.

Navadno pismo do 20 grammov v Ausztrio-Vogerszko, v Boszno i Hercegovino, na Nemsko more meti stempel 10 filerov. Pismo do 250 gr-ov imeti more stempel za 20 filerov. Pizma do 500 gram-ov sze posilajo z stemplnom 30 filerov.

Priporocsena (rekomandirana) pizma do 20 grammov 35 filerov, do 250 gr-ov pa 45 filerov, do 500 gr. pa 55 filerov. Recepiz sze dobi.

Ekspressna pizma sze goridajo ali kak navadna, ali kak priporocsena pizma. Recepiz sze szamo te dobi, csi sze kak priporocsena posljejo. Zvün rednih stempelnov sze esce plaesa 30 filerov.

Dopisznice v Ausztrio-Vogerszko, na Nemsko 5 filerov, na drüge kraje 10 filerov.

Tiszkovine, knjige, kepi zavite morejo biti tak, da sze lahko pregleda vszebina njihova, ne szmejo meti niksih pizanih dosztavkov. Do 10 gr. 2 fil., do 50 gr. 3 fil., do 150 gr. 5 fil., do 250 gr. 10 fil., do 500 gr. 20 fil., do 1000 gr. 30 fil.

Penezi sze posljejo na *nakaznici* (utalvany po 2 fil.) i plaesa sze do 20 koron 10 fil., do 100 koron 20 fil., do 300 koron 40 fil., do 600 kor. 60 fil., i do 1000 koron 1 kor.

Pak. Zsmecsa szamo do 50 kgr. Adresz sze na zavitek zapise. Plaesa sze do 5 kg. na dalecsino 75 km 30 fil., dale pa 60 fil. Csi sze vrednoszt gor pove, poszebim sze plácsa.

Pak sze lahko poslje z *povzetjom*. Plaesa prejennik zvün rednoga placila do 24 koron 12 fil. ino za vszake visese 4 korone 2 fil.

Tabla za zso.

Suma	6 ^o / _o	5 ^o / _o	4 ^o / _o	3 ¹ / ₂ ^o / _o	3 ^o / _o
k o r o n a					
10	-.60	-.50	-.40	-.35	-.30
15	-.90	-.75	-.60	-.52 ¹ / ₂	-.45
20	1.20	1.-	-.80	-.70 ¹ / ₂	-.60
25	1.50	1.25	1.-	-.87 ¹ / ₂	-.75
30	1.80	1.50	1.20	1.05	-.90
35	2.10	1.75	1.40	1.22 ¹ / ₂	1.05
40	2.40	2.-	1.60	1.40	1.20
50	3.-	2.50	2.-	1.75	1.50
60	3.60	3.-	2.40	2.10	1.80
70	4.20	3.50	2.80	2.45	2.10
80	4.80	4.-	3.20	2.80	2.40
90	5.40	4.50	3.60	3.15	2.70
400	6.-	5.-	4.-	3.50	3.-
300	12.-	10.-	8.-	7.-	6.-
200	18.-	15.-	12.-	10.50	9.-
100	24.-	20.-	16.-	14.-	12.-
500	30.-	25.-	20.-	17.50	15.-
600	36.-	30.-	24.-	21.-	18.-
700	42.-	35.-	28.-	24.50	21.-
800	48.-	40.-	32.-	28.-	24.-
900	54.-	45.-	36.-	31.50	27.-
1000	60.-	50.-	40.-	35.-	30.-
5	-.02 ¹ / ₂₄	-.02 ¹ / ₂	-.01 ² / ₃	-.01 ¹¹ / ₂₄	-.01 ¹ / ₄
10	-.05	-.04 ¹ / ₆	-.03 ¹ / ₃	-.02 ¹¹ / ₁₂	-.02 ¹ / ₂
20	-.10	-.08 ¹ / ₃	-.06 ² / ₃	-.04 ⁵ / ₆	-.05
30	-.15	-.12 ¹ / ₁	-.10	-.08 ² / ₃	-.07 ¹ / ₂
40	-.20	-.16 ² / ₃	-.13 ¹ / ₃	-.11 ² / ₃	-.10
50	-.25	-.20 ⁵ / ₆	-.16 ² / ₃	-.14 ⁷ / ₁₂	-.12 ¹ / ₂
60	-.30	-.25	-.20	-.17 ⁵ / ₁₂	-.15
70	-.35	-.29 ¹ / ₅	-.23 ² / ₃	-.20 ¹ / ₃	-.17 ¹ / ₂
80	-.40	-.33 ¹ / ₃	-.26 ² / ₃	-.23 ¹ / ₂	-.20
90	-.45	-.37 ¹ / ₂	-.30	-.26 ¹ / ₄	-.22 ¹ / ₂
100	-.50	-.41 ² / ₃	-.33 ¹ / ₃	-.29 ¹ / ₆	-.25
1000	5.-	4.16 ¹ / ₃	3.33 ¹ / ₃	2.91 ¹ / ₃	2.50
10	-.01 ¹ / ₆	-.01 ¹ / ₆	-.01 ⁵ / ₉	-.01 ¹¹ / ₂₃	-.01 ¹ / ₁₂
100	-.02 ² / ₃	-.01 ¹ / ₆	-.01 ¹ / ₉	-.01	-.00 ⁵ / ₆
1000	-.16 ² / ₃	-.13 ⁵ / ₉	-.11 ⁵ / ₉	-.08 ⁷ / ₁₈	-.08 ¹ / ₂

PIJANSZTYO.

Sto sze toga grdoga greha resiti sese, naj nuca vu dosztih prilikh z velkim haszkom probano, poszebno, poleg doktorszkoga rendeluvanja vu orla apoteki napravleno szredsztvo proti pijansztyvi. Edna poreija 5 kor. — dvojna poreija, stera je — potrebna pri velkom pijansztyvi, 8 kor. 40 fil.

Szredsztvo njihovo proti pij. je csüdo napravilo! On mos, za steroga szam narocso, sze je toga casza trezen, marljiv cslovik posztano, ka szamo njira mamu zahvaliti. Bog njim plati. Harlovic Ferenc, Krucaza.

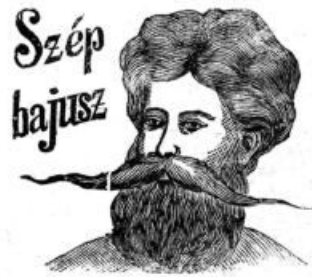
Njihovo szredsztvo proti pij. je na velki haszek bilo ednomi pijanom, proszim za edno drugo persono edno poreijo Berger Gusztav, Gaja.

Ne morem zamüditi, da bi njim ne zahvalo njihovo szredsztvo proti pij.; moj mos zse e meszeca ne bije zsganica, jasz szam celo blazsena.

Unterlecher Erzsébet, Bleiberg.

Kda bi prvi glas iz szredsztva proti pij. tak na haszek, bilo, proszim, poslite mi za ednoga prijatla eden glas.

Hütterich András, Auschovitz.

LEPI MUSZTACSI

i moesna brada najbolje hitro i gvüsnö sze zadobi — Dr. HEUFFEL-ovov —

- musztacsom zrasz - davajocsov pomadov.

Po toj celo iz zavarnih szredsztv napravlenoj pomadi vu najkracsisem caszi, esese mladenci 16 let stari, lépe musztacse i moesno brado zadobijo.

1/2 poreija 2 kor. 50 fil., cela poreija 4 kor. — proti 3 kor. 15 fil. naprej notriposzlanih 1/2 poreije, proti 4 kor. 65 fil. napraj notri poszlanih edna cela poreija franko.

Dobi sze: Vu apoteki od Orla VERTES L., LUGOS, 526 Nr.

5 koron! Edna prava szvicsarszka po

ROSKOPF

— sziszt. szlob. szidro — remontoir - vöra

trdno, na kamlah sze obracejocso, antimagnetikus delo, pravo emailirana prednja sztran (ne papir), pravi 7 varvajocesim plombom nikkel tok i nad delom pokrivalo, 36 vör hodi (ne 12 vör), cifrani i pozlacseni kazalec, redno pripravlanje, 3 leta sze dobro sztoji 7 pizmom, edna K. 5—

3 falatje K. 14.—. Ona iszta z kazalcem second minut K. 6— 3 falatje K. 17.—. Ona iszta vu pravom szrebrnom toki, brezi kazalca second minut K. 11.—. 3 falatje K. 11.—. Ona iszta z kazalcem second minut K. 13-50, 3 falatje K. 38.—. Ne jes pil. Vöre repokvarjene sze premenijo ali penezi ne dol potegnjeni sze sze nazaj poslejo. Naracshe z povzetjom opravi pra — fabrika vör brüxenszka

!! KONRAD JANOS - c. kr. dv. liferant - !!
Brüx, 150. (Csesko).

Pohvaljen z c. kr. auszt. orlom, z zlatimi i szrebrnami medalami c. od 10,000 vees hvaleznimi pizmami iz celoga szveta. Posztavlena vu l. 1887. Od 3000 kepov oznanilo vszaki dobi na prosnjo brezi placsla i postmine.

Karte (Dopisznice) z kepami

lepo farbane, kunstno napravlene. Szkoz szo novine med kartami, lepa lica, karte od dece, karte z korinami i krajjnami, karte bozsicsne, na novo leto, na vuzem, riszali, na imena i narodjenja den. Karte szo zvünredno fal.

25	fatatov	K - 25,		K - 35
50	fatatov	" - 45,	brez	" - 65
100	fatatov	" - 85,	postno	" - 1.15

Razposilanje szamo proti naprejplacili. Najbolje gvusno sze narocsijo na kuponi utalvanja.

KONRAD JANOS c. i. kr. dv. liferant, BRÜX, 150. (Csesko.)

Kukojca vöra K 8.50

lepo zrezani prednji sztran, z lepotijov fliesa, cifri iz esonte, kazalec csonteni, vu vszakoj vöri i pol vöri kakuk dene 32 cm. vizoka, celo szpravlena, z 2 na zlato pofarbanov broncirauov tezsavov, liki sküfka. dobro regulirana. prve fajte sztavbov skotszkov kor. 8.50. 8 dnih idöcesa künszka okrogla vöra I. fajte 30 cm. siroka 6.50. Za vszako vöro 3 let pismmeno dqbrosztanje. Vszako leto vees od 50,000 vör razposiljam na zadovolnoszt mojim kupcom. Ne je spil. Premeni sze ali sze penezi nazaj poslejo. Najmanse narocsilo najszkrblijvo opravim. Narocsi e z povzetjom vszini prva fabrika vör

Konrad Janosa

c. kr. dv. liferant, BRÜX, 150. N. (Ceesko.)

Tu pokazsemo imenitno **Feller-ov**

Elsa-fluid, steri poleg nasega prepričanja vtihsa bolezen, vracsi, frisa, zsilam mocs na, szlaboszt, vuzsganje vkraj vzeme. Hitro i gvusno vracsi süssi, protin, szlaboszt zsil, trganje, rezanje, csi sze kaj zvine, influenzo, vol glave, zobih i hrbta, odrevenje, trüdavo, bol ocsih, migrän, frisa i mocs da i od doszta tu ne imentüvanih betegov oszlobodi csloveka. Fellerov Elza-fluid proti kaslji, zamuknjenszti, naseci, boli prszih i guta, tresliki, bolom izhajojocsim od euga ali prehlajenja sze tüdi z velkim haszkom rabi. —

Pravi je szamo teda, csi vszaki glas „Feller“ ime noszi. 12 malih ali 6 duplisnih glasov ali 2 velki va glasah brezpostno 5 Kor. 24 malih ali 12 duplisnih glasov 8 Kor. 60 fil. i 48 malih ali 24 duplisnih glasov ali 8 velkih glasov 16 Kor. brezpostno.

Zvun toga naznanimo, da jezero pa jezero ludih proti boli zsalodca, krcsi, neteki, gorenji obiszti, tezsavi zsalodca, vun metanji, goririganji, nadütoszti, zamisenji, bolom kühanji tresliki, tücsavnoszti, zlatoj zsilu, odürenji i. t. d. z velkim haszkom rabijo **Feller-ove** likzirajocse Rebarbara **Elsa-pilule**. 6 skatul brezpostno 4 Kor. i 12 skatul 7 Kor. 60 fil. Csuvajmo sze od naszledovnoga blaga, sto scse pravi Elsa-fluid i Elsa-pilule meti, naj etak narocsi:

FELLER V. JENÖ, apotekar, Stubica, Trgszenja, 154. Nr. (Zagrabmegye).

Dobi sze:

V New-York drzsavi: Hans Baader, 125. East 13th Street, New-York, City.

V Ohio drzsavi: J. Buckstein Pharmacist 2407 St. Clair Ave, N. E. Cleveland.

K 290.

V noszi z szvetlim sztränom
K 3.30.

Gor obüdjavajocsa vöra, Vekerca

48 cm. viszoka, vu lepo liscescsem nikkeltöki, v vszakom sztani ide, da sze nucati, iz dobre fajte, 3 leta sze dobro sztöjji vu piszvi za dobro i popolno hodejnje.

2 koron 30 fil.,
3 falatje 9 kor.

V noszi z szvetlim sztränom, eden falat

3 kor. 30 fil.,
3 falatje 9 kor.

Novina!

ÁLARM VEKERCA Z DVÖMA ZVONCEKOMA; 19 cm. viszoka, vu lepo liscescsem nikkeltöki, z nasztarbov szidra, v vszakom sztani hodi vüpacсно, dobro delo, z dobrim hodejnjom, z velkim cinkanjom, pölem zaszpati ne mococse, eden falat koron 3.80, 3 falatje koron 10.50, v noszi z szvetlim sztränom eden falat K 4.30, 3 falatje K 11.50. Narocse poleg povzétja ali po notri poszlanim penez vcsini:

ZVON VEKERCA 21 cm. viszoka, vu lepo liscescsem nikkeltöki, z dugim, mocsnim, lepoga glásza cinkanjom, z prilokov zapérájocsev iz trdoge ocnelnoga szedra najbolsa fajta 5 kor. 80 fil. V noszi z szvetlim sztränom 6 kor. 20 fil. — Zgübleska nega. izmeniti je dopüsceno ali sze pa penez nazáj dajo.

KONRAD JÁNOSA

c. k. dv, liferant, pr. fabr. vörna, BRÜX, 150. N. (Cesko.)
Cenik od 3000 kepov olepani na prosnju vszaki dobi zaran i brezpacсно.

FÁL CSESKO POSZTELSZKO PERJE!

5 kilo, novo, dobro zcseszano, hrezi postnine 12 K; 5 kilo belo, mehko, zcseszano 18 K, 24 K; 5 kilo belo, liki szneg, mehko liki meovje, zcseszano 30, 36 K, 5 kilo polmevneto 12 K, 14 K 40 fil., 18 K; 5 kilo belo, liki szneg, mehko, liki meovje, ne zcseszano 24 K, 30 K; perje szivkaszto ä 3 K 60 fil., belo liki szneg, ä 6 K, 6 K 60 fil., po pol kilah. Razposzlanje franko z povzétjom, Prememba, nazajpostenje brezpostno dopüsceno. Pfi narocsbah naj sze sze dosztaja paziti na dober adresz.

Sachsel Benedek, Lobes 569, posta Pilsen, Cesko.

Dotek stempeljnov.

I. Lesztvica.

a) pri vekszinah, b) k veksznom szpodobnih trgovinskih narocsbah i duzsi listah, c) pri duzsi pizmah obcsinski poszojilnie, esi szo od 3 meszecov ne dugsega termina.

Od 1 fill. do	150 kor.	kor.	10 fill.
150 kor	300	—	20
300	600	—	40
600	900	—	60
900	1200	—	80
1200	1500	1	—
1500	1800	1	20
1800	2100	1	40
2100	2400	1	60
2400	2700	1	80
2700	3000	2	—
3000	6000	4	—
6000	9000	6	—
9000	12000	8	—
12000	15000	10	—
15000	18000	12	—
18000	21000	14	—
21000	24000	16	—
24000	27000	18	—
27000	30000	20	—
30000	33000	22	—
33000	36000	24	—
36000	39000	26	—
39000	42000	28	—
42000	45000	30	—

i tak dale, za vszakih 3000 koroni 2 koroni vecs; esi ne punih 3000 koron, sze li raesuna za pune.

II. Lesztvica.

za juriszticni szvedocsansztva i stera ne szlisijo niti v. I., niti v III-jo lesztvico (quitunge i. t. d.)

Od 1 fill. do	40 kor.	kor.	14 fill.
40 kor.	80	—	26
80	120	—	28
120	200	—	64
200	400	1	26
400	600	1	88
600	800	2	50
800	1600	5	—
1600	2400	7	50
2400	3200	10	—
3200	4000	12	50
4000	4800	15	—
4800	6400	20	—
6400	8000	25	—
8000	9600	30	—
9600	11200	35	—
11200	12800	40	—
12800	14400	45	—
14400	16000	50	—

16,000 koron vise za vszakih zacsjnjenih do 800 koron sze 2 koron 50 fill. doda.

III. Lesztvica.

a) pri kontraktusah küpesije, minjavanja, foriuge, gibajocse sztvári; b) vu vszakom dopüsztsejni zvün dopüsztsenja penezevoga; c) pri szlüzsbentih kontraktusah; d) na kvitinge e) na obecsanja; f) na duzsne pizma.

Od 1 fill. do	20 kor.	kor.	14 fill.
20 kor.	40	—	26
40	60	—	38
60	100	—	64
100	200	1	26
200	300	1	88
300	400	2	50
400	800	5	—
800	1200	7	50
1200	1600	10	—
1600	2000	12	50
2000	2400	15	—
2400	3200	20	—
3200	4000	25	—
4000	4800	30	—
4800	5600	35	—
5600	6400	40	—
6400	7200	45	—
7200	8000	50	—

i tk dale; vise 8000 koron za vszakih zacsjnjenih 400 koron 1 korona 50 fill.

Zvün toga.

Na szvedocsansztvo szlüzsbentikov . . . 30 fill.

Od poszameznih i rokodelavcov szvedocsansztva . . . . . 50 fill.

Na raesune v stacuni do 20 koron . . . 2

" " " vise 20 " . . . 10

Stempl tak more prikeliti odzgoraj, ka sze szpodanji prázen tao stemplna z prvim rédom prepise — pa ne z nagovorom. — Stempl sze ne raesuna ino sze kastiga :

1. esi z njega eden tao fali,
2. esi je z vecs falátov vküpprikeljeni,
3. esi ne je dobro — kak szmo pizsali — gorprikeljeni,
4. esi je ne dobro prepiszani,
5. esi je ne prepiszani, nego prestampani,
6. esi je prekpotégjnjeni,
7. esi je na pizsane litere prikelnjeni ino z rávno tisztimi literami znova prepiszani.

Schneider Jozsef-a apoteka, v Resici

Fötér 200. Nr. (Juzsno Vogrszko).

Vecs kak milijon deklin i zsen szamo Schneider-ovomi mazali za lice ma zahvaliti, da oszepnica, zsuto-rudecse fleke, gübe, szpokana kozsa, rudecsi nosz i vsze nesznazs-noszt kozse je preminolo od lica, rok, sinjeka i steroga koli dela tela

Ki szamo ednok Schnei-der-ovo mazilo za lice i seifo rabi, on sze prepricsa vu 3 dnevah od csudnoga olepsa-jocsega naszledka.

Dosztahvalnih pi-szem mam pri rokah. Naszledék je csüden!

Celo neskodljivo.

Lepoto, kraszen pogled, lepo far-bo daje.

Celo neskodljivo i ar je ne maszno, lice ne vesi-ni szvetlo, kak drügo mazilo.

Pravdeno varvana.

Kopije poszlanih piszem.

Edna pestinszka dekla pise: Postuvani Schneider! Proszim posljite mi z nova 3 tucata mazila za lice i seifo; jasz tü vu sztolnom varasi iz toga vees haszka vzemem edno leto, kak je cela moja placsa na leto, ar hesi grofa za dobre peneze vszikdar od mene kupi i da szvojim prijatelkinjam; v cserah vecser je tu hodla hesi milosztiavnoga goszpoda za 3 glase.

Edna 17 let sztara dekla iz kanizse pise: Od moje szesztre szam vkradnola mazalo Schneiderovo za lice, szamo trikrat szam namazala lice i csüdno delo sze je zgodilo. Proszim posljite i meni 3 male glase i 2 seifi z povzetjom.

Edna mlada zsenazena iz Kolozsvara pise: Schnei-derovo mazalo i seifo szo mi od vszeh krajov prepo-racsali, stero szam szzi i narocsila i szam hvalezna za njo. Zsucskaszte oszepnice szam zgubila tak, da moje lice i roka je fina, kak alabastrom. Iz nova je naroc-sila 2 tucata.

Edna goszpa iz Hodmezövásárhelya pise: Kak dugo jasz i moja hesi Schneiderovo mazalo za lice nücave, od tisztoga hipa tak jasz, kak moja hesi njim sze moreve zahvaliti. Posljite mi 12 glasov, da i mojim poznancom tüdi dam.

Zsenazena ednoga oficira iz Szegedina pise: Postu- van g. apotekar! Od edne zagrabecske prijatelce szam csula od njihevoga mazala za lice, prijatelca mi je poszlela eden mali glas i morem vadlävati, da na csüd- nom naszledki njhovoga mazala jasz i moja prijatel- kinja sze prevees csuduje. Proszim, posljite mi pol tucata na moje ime. Njihovo mazalo vszakomi bodem vesztno priporacsala.

Edna dekla iz Kecskemeta pise: Tak szam grda bila i zdaj szam tak lepa, da sze z nikim ne preme- nim. Nevoscsenoszt mi ne dopüsztii, da bi prijatelcam mojim povedala, da jasz szamo njihovim mazalom mam zahvaliti lepo, csiszto, belo moje lice. Proszim, posljite mi 3 velke glase i 3 falate seife.

Edna deklicska iz Szentesa pise: Dugo szam szzi premisljavala, dokecs szam odlocsila, da ed moje prijatelkinje (hesi generalisa) preporacsano mazalo bi narocsila. Naszledék je csüden. Proszim, vcsaszii mi posljite 6 glasov, da i moje prijatelce prepricsam od csüd-noga haszka.

Dovica 29 let sztara iz Szabadke szamo Schnei- derovomi mazali ma zahvaliti, da od oszepnic oszipleno lice njoj csiszto i gladko posztalo.

Cena Schneider-ovoga	1 mali glas	1 Kor.	1 velki glas	2 Kor.
mazala za lice: ●●●●	6	5	6	10
	12	10	12	20

Edna seifa i Korona.

Od 3 glasov menje sze ne posilja. Pri narocsenih 12 glasah nega postnine.

Schneider-ovo mazilo v Schneider Jozsef-a apoteki v Resici, Fötér 200 Nr. Juzsno Vogrszko.

(Piszanje: francuzko, anglusko, némsko, vogrszko, ramenszko, szrbszko, hrvatszko o cesko, polszko, taljanszko rutenszko, ruszko, japonszko). Adresz tel. Schneider, Resica.

Szenja vu blizsanjih okroglinaj.

- Apacs** (Abstall na Stajerszkom), strti pondelek po Vüzmi, szept. 9., tretji pondelek v okt.
- Beltinci** (Bellatinc, Zalavm.), jan. 20., febr. 24., apr. 25., jun. 27., jul. 15., nov. 5.
- Bogojina** (Bagonya, Zalavm.), máj. 19., szept. 4.
- Cankova** (Vas-Hidegkut), márc. 19., v pondelek po Cvetnoj — i po svz. Trojsztva nedeli, na Rupertovo v szept., nov. 11.
- Cmurek** (Mureck na Stajerszk.), marc. 17., krizsni pondelek jun. 26., aug. 24., szept. 29., okt. 28., dec. 6.
- Csákány**, febr. 25., maj. 2., jun. 8., aug. 6., szept. 8. i 29., nov. 25.
- Csakovec** (Csáktornya), febr. 3., v pondelek po Cvetnoj nedeli, jun. 30., aug. 3., okt. 13., nov. 25.
- Csesztreg** (Zalavm.), jan. 19., maj. 16., aug. 25., okt. 31.
- Csrensovci** (Cserencsóc), máj. 3., szept. 14.
- Deklezsojve** (Deklezsin), jun. 18., aug. 21.
- Dobra** (Neuhaus), prvi pondelek po 20. aug. i 1. nov.
- Dobrava** (Alsó-Domboru pri Dravi), marc. 19., maj. 16., jul. 13., dec. 9.
- Dobrovnik** (Dobronak), v pondelek po Tejl ovom, i jul. 25.
- Dolinci** (Nagy-Doline), jun. 16., dec. 6.
- Ehrenhausen** (vise Spielfelda na Stajerszk.), jan. 20., na zsalosztén pétek, maj. 9., szept. 24., nov. 22.
- Fehring** (Borinje, na Stajerszk.), v pondelek pred Pepelnicev, v tork po strtoj posztnoj nedeli, krizsni tork, aug. 6., szept. 21., dec. 21.
- Feldbach** (Vrbna, na Stajerszk.), jan. 25., marc. 10., maj. 1. i 25., jun. 28., jul. 26., szept. 24., nov. 6. i vszaki drugi tork meszeca aprila, aug., okt. i dec. zsvinszko szenje.
- Fürstenfeld** (na Stajerszk.), v pondelek po tretjoj posztnoj nedeli, krizsni pondelek, jun. 24., aug. 28., okt. 28., v pondelek po Miklosovom; apr. 15. i nov. 15. zsvinszko szenje.
- Gleichenberg** (na Stajerszk.), febr. 24., jun. 8., aug. 2., okt. 21.
- Gornja-Lendava** (Grád, Felső-Lendva), marc. 28., jun. 20., aug. 16., szept. 29., nov. 30.
- Gornji-Szinik** (Felső-Szölnök), jan. 1., maj. 1., jun. 1.
- Hodos** (Vasm.), marc. 10., jul. 5., aug. 19., okt. 4.
- Kanizsa, Velka** (Nagy-Kanizsa), vszaki pondelek pred febr. 2., prod Vüzmom, Riszálami, aug. 15., okt. 15., dec. 8. (Celi tjeden szenje.)
- Kapela** (Kapellen v Szlovenszkich Goricah), prvo nedelo po Vüzmi, po Mar. Magdaleni, po Maloj mesi.
- Kerka-Szt.-Miklós** (Zalavm.), vszaki prvi tork po febr. 16., apr. 23., jun. 10., aug. 6.
- Kermedin** (Körmend), febr. 3., marc. 12., apr. 5., maj. 10., jun. 24., jul. 20., aug. 24., szept. 21., okt. 18., nov. 11., dec. 13.
- Koprivnica** (Kapronca na Horvatszkom), febr. 3., marc. 26., maj. 4., jul. 2., okt. 28., dec. 7.
- Kottoriba** (Kotor), marc. 9., jun. 27., szept. 30., nov. 30.; i po maj. 3. i szept. 14., prvo nedelo.
- Krapina** (na Horvatszkom), marc. 19., maj. 5., i 16., jun. 27., jul. 16., aug. 13., szept. 10. i 29., nov. 11., dec. 6.
- Krizsavci** (Tót-Keresztur, Vasm.), apr. 16., jun. 4.
- Krog** (Korong), maj. 4.
- Küzdoblanji** (Kuzma), na den v nebosztoplenja Jezusovoga.
- Legrad** (Zalavm. pri Muri i Dravi), marc. 12., nedela svz. Trojsztva, aug. 24., nov. 2., dec. 13.
- Lendava** (Alsó-Lendva), jan. 25., po drugoj posztnoj nedeli v csetrtek, na velki csetrtek, po svz. Trojsztvi v csetrtek, jul. 28. aug. 28., okt. 28., pred Bozsicsom v csetrtek.
- Lentiba** (Lenti), febr. 22., apr. 10., dec. 6.
- Letina** (Letenye), vszaki prvi pondelek po febr. 24., po v nebosztoplejnji G., po jul. 22., aug. 20., okt. 4.
- Lipnice** (Leibnitz na Stajerszk.), vszakoga meszeca 25. zsvinszko szenje; prvi pondelek po Szvecsnici, maj. 1., jul. 25., nov. 11., drobno szenje.
- Lotmerk** (Luttenberg na Stajerszk.), vszaki kvatni tork i velki tork.
- Lubdreg** (na Horvatszkom), apr. 30., jul. 16., szept. 8., dec. 21.
- Marburg** (na Stajerszkom), vszakoga meszeca drugi i strto szredo.
- Martjanci** (Mártonhely), maj. 6., aug. 6., nov. 11.
- Monoster** (Szt.-Gothárd), vszaki pondelek po csetvérih Kvatrah, na velki csetrtek, maj. 1., jul. 22., okt. 18.
- Nedela** (Péterhegy, Gornji-Petrovci), jun. 4., jul. 4., szept. 8., okt. 28.
- Nedelica** (Dráva-Vásárhely), marc. 10., jun. 15., v pondelek po Angelszkjoj nedeli, dec. 13.
- Novi-Grád** (Német-Ujvár, Güssing), prvi deo po Szvecsnici, velki pondelek, prvi den. Tejl ovom, aug. 2., szept. 1., okt. 30., dec.

- Obranja** (Halbenrain pri Radgonji), apr. 25., okt. 7.
- Ormos** (Fridau), na zsalosztén pétek, maj. 25., prvi ponedelek po Jakobovom, szept. 21., nov. 11.
- Őri-Szt.-Péter** febr. 28., marc. 21., maj. 18., jun. 20., aug. 1., nov. 4.
- Prelog** (Perlak), na Fasenk, v tork po Riszáláh, v tork po Jakobovom, na Miklosovo.
- Ptuj** (Pettau). apr. 23., aug. 5., nov. 25.; vszakoga meszeca pro szredo zsvinszko szenje.
- Puzsavi** (Pálmafa), jul. 13.
- Püconci** (Battyánd), máj. 28., jul. 10., szept. 10., nov. 10.
- Rába-Szt.-Márton** (Szv. Martin pri Zsenávci), drugi ponedelek po Vüzmi, aug. 10., nov. 28.
- Radgonja** (Radkersburg), 14 dni pred fasenszkim pondelkom, v tork po svz. Trojsztva nedeli, aug. 10., nov. 15. Vszakoga meszeca prv tork zsvinszko szenje.
- Rakicsan** (Batthyánfalva), marc. 26., v tork pred Riszáláh, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
- Razkrs** (Rác-Kanizsa), prvo szredo po Vüzmi, maj. 16., jun. 24., aug. 10.
- Spielfeld** (na Stájerszkoin), apr. 16., jul. 6., okt. 16., dec. 28.
- Straden** (pri Cmureki na Stájerszk.), na zsalosztén pétek, maj. 4., aug. 16 nov. 2. dec. 28.
- Strass** (pri Spielfeldi), marc. 10., jun. 8., aug. 16., nov. 30.
- Strigova** (Stridó), marc. 19., jul. 22., szept. 30., dec. 4.
- Szelo** (Tótlak, Vasm.), prvo nedelo po Szrpnnoj Mariji i po Miklosovom.
- Szentgyörgyvölgye**, febr. 19., apr. 12., jun. 8., aug. 10.
- Szobota** (Muraszombat), v tork pred Fasenkom v ponedelek po Csarnoj nedeli, strti ponedelek po Vüzmi, jun. 24., aug. 24., okt. 15., dec. 6.
- Szombathely**, pred Fasenk, pred Jürjovom, pred Tejlovom, pred Malov Mesov, pred Andrásovom — v tork i vszredo.
- Szrdiscse** pri Dravi (Bolstrau), marc. 17., apr. 25., maj. 12., aug. 24., nov. 15.
- Szrdiscse** pri Muri (Mura-Szerdahely), maj. 1., jun. 2., aug. 19., okt. 26.
- Szv. Ana**, Nemska- (St. Anna am Aigen), v ponedelek po strtoj posztnoj nedeli, jul. 26., aug. 28., nov. 11.
- Szv. Anton** (pri Svz. Lenardi na Stájerszkoin), apr. 28., jun. 22., v szoboto pred Malov Mesov.
- Szv. Benedikt** (Szt.-Benedek, Vasm.), pred Pepelnicov, po posztnih Kvatrah, po Cvetnoj nedeli, po jeszenszkih Kvatrah, pred Bozsicsom — vszigidár v ponedelek, pred Svz. Düh (poleg svz. Jürja na Stájerszkoin), aug. 24., dec. 13.
- Szv. Jelena** (pri Osakovci), maj. 22., szept. 22
- Szv. Jelena** (Pertocsa, Perestó), aug. 18.
- Szv. Jürij** (Vizlendva), apr. 24.
- Szv. Jürij** (pri Radgonji na Stájerszkoin), febr. 3., apr. 15., nov. 21.
- Szv. Jürij** (pri svz. Lenardi), apr. 22., aug. 12.
- Szv. Krizs** (pri Muri na Stájerszkoin), v ponedelek po Csarnoj nedeli, maj. 3., jul. 26. nov. 6.
- Szv. Krizs** v Medjimurji (Mura-Szt.-Kereszt), maj. 3., szept. 14.
- Szv. Lenard** (v Szlovenszkih Goricah), jan. 20., maj. 19., okt. 4.; v ponedelek po Beloj nedeli, jun. 24., aug. 2., nov. 6., zsvinszko szenje.
- Szv. Szebescsan** (Szt.-Sebestyén), jan. 20., apr. 20., jun. 15., dec. 21.
- Szv. Trojica** (v Szlovenszkih Goricah), maj. 4., na svz. Trojsztva nedelo, aug. 15., na jeszenszko kvatrno nedelo; v ponedelek po posztnih Kvatrah, v ponedelek po svz. Trojsztva nedeli, aug. 28. i v ponedelek po jeszenszkoj kvatrnoj nedeli — zsvinszko szenje.
- Tisina** (Csendlak), febr. 25., v ponedelek po nedeli svz. Trojsztva, szept. 9.
- Toplice** (pri Varazdini), pred Matjasovim, pred Jozsefovom, pred svz. Cirilom i Methodom, pred zvisanjom svz. Krizsa, p ed Martinovim v ponedelek; maj. 1. i 15. r
- Törniscse** (Turniscsa), Csarnoga tjedna v eserttek, v ponedelek po beloj nedeli, v eserttek pred Riszálami, na Antolinovo, v eserttek pred Velkov Mesov, na den po Maloj Mesi, okt. 4.
- Varazdin** (na Horvatszkoin), apr. 24., jun. 24., jul. 25., nov. 5., dec. 21.
- Vasvár**, jan. 27., marc. 15., maj. 4., jun. 13., aug. 10., szept. 29., nov. 10.
- Verzsej** (Wernsee pri Muri na Stájerszkoin), maj. 6., szept. 29., nov. 30.
- Vidovec** (Mura-Szt.-Vid.), apr. 25., okt. 18.
- Wildon** (nizse Gradea na Stájerszkoin), febr. 24., na vüzemzski tork, jul. 2. i 22., szept. 29., nov. 25.
- Zala-Egerszeg**, febr. 14., prvi ponedelek po Cvetnoj nedeli i po Jürjovom, v tork po Riszáláh, jul. 22., szept. 9., okt. 28., nov. 30., dec. 28.
- Zala-Lövő**, apr. 1., maj. 13., aug. 29., nov. 5
- Zsenávci** (Gyanafalva, Jennersdorf), febr. 14. maj. 12., aug. 23., okt. 4., nov. 25.

Genliva zgodovina

Virág Mece.

Prava pripoveszt iz 17-ga sztoletja.

Virag Istvan, Kertmeg veszi rihtar, je pravicsen cslovek bio vu szvojoj szluzsbi, nego vu szvojoj hisi je ne bio za doszta moder, ar je edinoj hcseri, stera je vu celoj krajini najlepsa bila, prekrato, da bi k odebranomi szvojga szrea, k Bodi Geroji vucsiteli za zseno sla. Meszto toga je njo k Jozsefi Bardosovomi, k szini najbogatesega verta prisziljavao, k steromi je Meca nikse lübezni ne csutila. Tak steri szo sze lubili, szo ne mogli eden ovoga biti. Lepa Meca je zsena mogla biti Jozsefa Bardosovoga. Vucsitela je pa rihtar telko drego, da je odiso iz veszi. Na to je ne miszlo oszter ocsa, da je posta na szveti, da sze da pizhati. Nego to pizsanje je tüdi dugo ne trpelo, Meca sze je szkoz jokala pa jokala, den za dnevom je drevenela, ne je jela, krese je mela, zsalosztna je bila. Rihtar je za volo betezsne Mece szkoz odlasao zdavanje, nego na szlednje szo sze zse avolili i szo odlocsili eden den za zdavanje. Meca, liki edna potreta lelija ze je vszakomi milila tam pred oltarom. I kda szo sze szvatje vküpszprav', szneha za volo dugoga betega, kak od mraza poparjeni cvet, je na tla szpadnola. Szvatje szo sze presztrahsili, za doktora szo poszlali, nego on je ne bio doma. Sztarisje szo sziz vlasze szkubli, ka bodo csinecsi. Teda je notri sztopo on, ki posto noszi, mali pak je prek dao rihtari. Vu paki je imeniten Szveta-fluid bio, steroga je vucsitel poszlaao znajocsi, da je Meca escse szkoz betezsna. Poleg je bilo pizsmo, kak sze more nücati i je bio popiszani nacsin, kak sze Szveta-fluid redi. Zvun toga eden mali versus :

Meca, ne veni, ne dreveni,
Csi glih ne sz' te dali k meni!

Poleg naprejpizsanja sztarisina, ki je vu mladih letah vu apoteki pomocnik bio, je vcsaszi ribao z fluidom omamljeno szneho i nistere kapljice vlejaao na cukar i dao vu njene lampe. Meca je na to k szebi prisla. Nazocsni szo z pobozsnim glaszom rekli : To je bozsa opomba i pomoc bila. Od csudivanja szo komaj k szebi prisli, da vu dvori sze sztrek esuje. Vun bezsijo i Bódi Gerőja, vucsitela najdejo mrtvoga na szredi dvora. Mozs pa mladi kda bi to sze vido, sze je zmesao vu glavi i za nistere meszece je mro.

Neszrecsna Meca je dovica posztala, pizsmo vucsitela, stero je on poszlaao z Szvet-fluidom je obscuvaa. Od 20 let do 102 let je vu tom zszivela, da je Szvet-fluid redila i betezsnike zs njim vracasila. Ona szama je vzela zs njega 10—12 kapljic i teda je bila najbolj szrecsna, da je i najvekse betezsnike z Szvet-fluidom na noge poszlavila. I kda bi vidla, da je Szvet-fluid csudno domacso vrasztvo, je testamentom ne nihala, nego szvojo imanje je obrnola, da bi Szvet-fluid redila i raszirjavaaa i tak je prislo to vrasztvo na szvetlo po celom szveti i lüdsztvo ga je zvalo Szvet-fluid. Njoj sze more zahvaliti, da

Szvet-fluid sze den-denesnji za 20 krjcarov dobi vu vszakoj apoteki, drogueriji i vu velikih-malih bantah. Po szmrti sztare Mece szo szamo znali ocsiveszno, da proti kaksim bolom je nucala pri szebi i proti kaksim bolom je priporacsala i vracasila betezsnike iz celoga kraja.

Ona je naime vsze gori zapiszala i tak sze ste: da ona szama je boleзна bila na plucсах, szrci i v zsalodci. Od zvu-naj pa je mela süse, reumo, protin, po-leg toga vecskrat je njo glava bolela, krcese i trganje mela. Iz njenih pizsem znamo, da je Szvet-fluio izprobala pri szledecskih boleznih, steri szo: Zima, treslika, omajca, influenza, kolika, bol vüh i ocsih, hol nosza i guta, plüvanje krvi, zsuti beteg, trganje, bol hrbta i prszih, asztma, zsmetno zdihtavanje, kasel. Gli-szte tüdi zsene. Vecs jezero je njih od-navadila od pijansztva. Ne szo posztel namocsili. Trganje, rezanje, bodlaje, bol zobov, szmrdljivoszt vuszt vcsasz i od-zsene. Otecsene noge vküpszpadnejo. Pri otoki zsalodca, jeter i obiszti vrasztvo prve vrszti. Drevenje nog i rok, bol guta, skrofulozis i vsze betege od bozsne krvi zvracsi. Proti vrtenji, neszneni je csüdne moci. Csi sze stoj prevecs na je, je najboljse nücati.

Tü escse scsem opominati pase csi-tatelje, da pri hisi vszikdar naj majo pri rokah te Szvet-fluid, Naj idejo vu apo-teko i naj proszijo Szvet-fluid, pravoga, ar zdaj zse vu vszakom varasi, vu vsza-koj veszi i vu vszeh apotekah sze najde Szvet-fluid i poleg vszakoga glasa je edno pizsmo, kak sze more nucati Szvet-fluid, kak ste je sztari beteg ali novi, ar zse pravilo pravi: Pomagaj sz i szam Bog de ti pomagao! Na to tudi moremo pa-ziti pri küpcsiji, da te pravi Szveta-fluid je zse ne vecs 40 krajcarov, nego szamo 20 krajcarov. Szveta-fluid je szamo teda pravi, csi na vszakom glasi sztoji ta recs: Szveta-fluid. Csi je ta recs: Szveta-fluid ne zrezana vu glas, teda je ne pravi i dajte ga nazaj. To je bio testamentom Viragove Mece.

Kda bi Meca tak övacsila, da sze

Szvatje szo od sztola gori szakcsili, zsalosztno szo gledati omamljeno szneho i szo pravüi: To je bozsza opomba i pomocs bila.

Viräg Meca, kak dörica zacsne rediti Szvet-fluid. Ona szama je szlaba, betezsaszt zsenkica.

Kep verno kasze, da je Viräg Meca mocsna zsen-szka posztala i sze veszeli, da z szvojim Szvet-fluidom najveksoga betezsnika zvracsi.

Virág Meca je zse 70 let sztara i dönök szkos dela. Kep kazse je celo fabriko napravila i tak dela Szveta-fluid, ar narocsbe po jezera pridejo.

Virág Meca ste narocsbe i pravi szlüzbenici, da naj 28 tucator szpakiva vu edno lado, ar szo vu imeni cele veszi notariusa oprozili, da bi narocsbe njim Szveta-fluid i bi med njimi za 20 kraje. vszaki glas razdelio.

Ka kazse te szlednji kep? Ravno je nedela bila. Sztara je ne delala. Meca je ravno 100 let sztara bila, kda vu imeni lüdsztva stiri vertje szo prisi njopozdravlat. Eden je njoj dobro zdrarje zselo, da escse doszim beteznikom bi pomogla.

Virág Meca sze je jokala i komaj je odgovor szle-decsi dala:

Hvala za szpomin i dajte hadlo Bogi da je szteoro skrovnoszt Szveta-fluida i k meni priti dopüsztö. Viste, jasz tüdi njemi mam zahvaliti moje zsvilenje, to pa mi je najvekse veszelje, da milijon lüdem — sztaram, mladimszam pomogla i ozdravila.

Nego dale je ne znala gucsati, ar szí je zmislila na den zdavanja i ze je jokala. Na to szo sze vszi zacsnoli jokati.

Szveta-fluid fal more dati lüdsztvi, da vu najszziromaskesoj hisi je lehko pri rokah, zato je ne 40 krajcarov, nego vsze povszedi za 20 krajcarov, trzsijo pravi Szveta-fluid. Potem je dani vszakomi obsin, da vszaki lehko nuca te dar, steroga je Viragova Meca pred 200 letmi redila i zs njim szto pa sztojezer lüdih zvracsila. Od toga je, da vu sztaron vremeni szo lüdje do go 100—120 let zsviteli i szrecsni bili. Sto ne dobi vu szvojoj veszi pravi Szveta-fluid, on naj pise ali csi ne ve pizati, naj da pizati edno karto:

Postuvani g.

Vajna Jozsef, apotekar

Szabadszállás.

Postüvani g. apotekar!

Proszim. naj mi iz onoga pravoga **Szveta-fluida** veszasi posljejo tucat (12 glasov) za 2 ranska 40 krajcare z pizmom vred. Csi de tü pak, te na posti placsam ceno. Postnino tüdi placsam.

Vszako narocsilo escse tiszti den sze poslje vu vsze kraje szveta.

Narocsilo tak adreszirajte:

Vajna Jozsef

apotekar

Szabadszállás

(Pestm.)

Da kak szi misz- lijo veseni dokterje

od Fellerovoga Elsa-fluida, to-
nam sredocsi szledcese pismo:
P. g. Feller V. Eugenius, Stubica,
Trg Szenja 154. (Zagrab m.).
Szpremite mojo hvalo za p'szlani
Feller-ov Elsa-fluid. To vrasztvo

pri vszeh bolah od susov i protina pridocsih je jako dobro, vszikdar, kda je potrebno, vszakomi preporacsam Feller-ov Elsa-fluid i proszim, da na moj nue znova mi posljete, peneze poszoszed posljem. Dr. David M. varaski doktor vu Seinisawa poleg Jaroslau „Galicia“. Priszpodobnih piszem celi kup nam szvedocsi, da je Feller-ov Elsa-fluid nepremoren i „ono“ isztino, da proti najvecs betegom, kakti szmicanje, rezanje, bol zobih, bodlaji, kres, bol glave, roke, noge, zadrevenje, trudavnoszt, szlaboszt, bol ocsih i. t. d. je jako dober. Varmo sze od menje vrednih naszledb i ne pusztimo szebe z priszpodobnimi imenami, kakti Univerzalfliuid, Luizafluid, na krivo pot voditi, nego narocsimo sz 12 malih ali 6 duplisnih glasov pravoga Elsa-fluida za 5 koron brezi postnine pri Feller V. Eugeniusz apotekari, Stubica, Trg Szenja 154 (Zagrab m.).

Obladanje szlavnih motorov Lajosa Kállaiia!!! Kak szmo sze zse lani szpomenili, benzin motori i benzin lokomobil-garniture za mlatitev Lajosa Kállaiia tvornicsara motora, Budapesta, VI., Gyár-utca 28. na vszeh razsztavah let 1902., 1903., 1904. i 1905. pohvaleni szo z prvimi diplomami i szrebrnimi medaljami. V leti 1907. v Sepsiszentgyörgy 2 medaili zlativi je dobo, to je najveksa hvalo. Zato rado opominamo nase polodelavce, da za toga csasza v nasoj drzsavi iz tvornice motora Lajosa Kállaiia je vise sztotine vu deli sz uszpehom. Vszaki szebi na haszek vesni, csi od etih najbolje uporabivih i vu celo drzsavi poznatih edino sztojecsih i najizvrstnesih benzin motor-garnitur za mlatitev i osztalih goszpodarszkih szlarojov cenik i opotüvanje proszi od tvornice motora Lajosa Kállaiia (Budapest, VI., Gyár-utca 28.), ar prvi motori Lajosa Kállaiia szmo v Budapesti, VI., Gyár-utca 50 sze najidejo.

Tri lepi recsi: Grauer Kosza, Kőbánya. Proszte od kosz na karti cenik od Grauer Mihala, Kőbánya, Öhegy-utca 5—6. N. Zaman i brezpostno dobite.

Kakso velko veszelje szmo szpravili nasim csitatelom na leto 1909? Gvüsnö, da velko delo. Da, imenitno i hasznovito delo, stero szmo po szlucsaji z velkimi sztroskami szpoznali. Ovo! Oznanimo ocsiveszno, da najnovese gori najdenje je: „Sveta Fluid“. Batrivno recsemo, da doszta dobroga oznanimo nasemi ludsztvi, nego za najbolje szmo „Sveta Fluid“ szpoznali. To pravimo iz prepriesanja, ar vu tisztih druzsinah, kde „Sveta Fluid“ za hisno vrasztvo majo, tam je blazseno szviljenje, tam njim dobro ide, zadovolni szo. Ka je zsitek vreden, csi n-

ga zdravja. Ka vala doszta imanja, csi szmo betezsni. Sveta Fluid szo esese sztari nücali i zdaj sze razmi, da szo oni tak mocsni bili, pa szo ne poznali nasih jezero patik. Tak szo delali, da vu tisztom csaszi szo szi iz fabrike virag Mece 12 glasov Sveta-fluida narocsili (eden glas 20 kr.), iz tisztoga 1—2 kapljici szo szpili pred jesztvinov i z tem szo tak tam sziveli do 90—100—120 let. Ne je trbelo njim druge tekocsine, ar 12 glasov je njim došlo na edno leto, da bi szi sztalno zdravje szpravili vu bisi. Zakáj ga zovejo za Sveta-fluid i odked je zgodovina teh kapljic, to nam pove oglasz kalendara. Jako genjlivo je vszakomi presteti i edno probo napraviti, da vszaki szpozna one sztarodavne kaplice, stere szo nasi preddedeki nücali i od steroga szo vszi dugoga szviljenja bili. Genjlivo zgodovino Viragove Mece naj vszaki preste, jako je lepa i podvucsna iz sztarih csaszov.

Opominanje. Zse vecskrát szo sze nisteri k nam obrnoli, jeli je zavupacsna ta ali ova spa: kasza ali ne. To pitanje je od zdaj ne potrebno, ar priporacsamo vam i jako toplo, edno takso sparkaszo stero je zavupacsna, zvün toga ne poslje nasz dalje, nego na poszodo una szmo da, tak ka nikomi drugomi uika ne treha plac sati onomi, ki peneze gori vzeme. I ta sparkasza je „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ v Budapesti, stere cio i druga dela sze med oznanilom nasega kalendariuma stejo.

Edna dobra zsepna vöra je vszakomi csloveki vszaki den, vszako vöro potrebna. Taksa vöra red, szvetloszt prinesze vu okrog nasega dela, bolje gvusno je nase zabavljanje i veszelje. Vsze zvünszka dela vu red szpravla, na veke nasz opomina, pomaga nasz, da nas cil doszegnemo. Kem je boljza vöra, tem bolje je prilicsna k szvojoj cseszti. Csi za isztino dobro vöro scsemo meti poleg izvirne cene vu fabriki, teda sze obrnimo k vörnoj fabriki Konrad Janosa c. kr. dv. liferanta, Brüx, 150 Nr. (Csesko), steri szmo prve vrszti, dobro notriposztavlene i tocsno szprobane vöre posilja z dobrim sztanjom na 3 leta. Proszite zaman i brezi postnine z vecsmi kak 3000 kepami olepani cenik.

Pablow profesor, velki ruszki vucseni, koga ime prek njegove dezesele dalecs szegne, z pravico zove tek za fundamentem dobrog prekühanja. Da to od vucsenoga csloveka pridocso recs malo ljudi vu pameti drzi: szvedocsi velki broj tak zvanih „betezsni vu szalodci,“ ki navadne, vszakdanesnje jesztvine ne morejo trpeti, od bozsnoaga csütienja, glave bola, ne morejo szpati i. t. d. sze tozsijo ino szo vun polozszeni nevarsocsini velkoga beteg. Pa kak na lahko bi cslovik odsztrano vsze bolezni i beteg, csi bi ne beszaszto gledö delo i vu csaszi bi sze dao vraszti. Ki scse zdrav szalodec i dober tek meti, to je sto szvoje zdravje gori scse zdrzsati, naj nuca „Brady“-ove kaplje za szalodec, stere za volo mocsi tek szpravljajocse i szalodec okrepcajocse po celom szveti najraj nücajo i stere od zgoraj popiszane szlabosztii celo odpravijo. 6 glasov za 5 koron ali 3 duplisne glase za 4 koron

50 filerov brezplacno poslje narejavnca „Brady C.“ apoteka k vogrszkomi krali. Wien, I., Fleischmarkt, 350/VI. N.

Szredsztva olepiti lice ne ga drugoga tak hasznoga, kak mazalo Schneiderovo za lice. Ki szamo ednok nūca : nikdar ga vecs ne szlavi. Csūdno njegovo moes jezero piszmem zahvalnih szvedocsi. Eden mali glas 1 kor., velki pa 2 koroni. Dobi sze vu Schneider Jozsefa apoteki v Resici. Nr. 200.

Fál vrasztvo pa dōnok imenitno szo kapljice Padovanszkoga szv. Antala (Glej „Csudo szveta“ oglasz).

Bitje, kreganje je vszaki den doma vu tisztoj hisi, kde pijanec prebiva. Od te bozsne navade sze lahko doli navadi po Frankl-ov proti pijansztvi szredistvi. Vecs sze da steti vu nasem kalendariumi vu oznanili. „Pijanec szam bio.“

Vszakomi dugovanji pride szvoj csasz — tak je pravo Istvan gazda szvojemi szoszedi. — Zse szo tiszto vun najslji, na kaksi naecin sze zsitek podugsa, kak sze velka bolezne vcsaszi i na vsze veke vtihsa, kak sze jezero i jezero betegov odsztrani i zvracsi. Na to nasz navcsi pravi **Oszvobodni balzam**. Tomi vogrszkomi szredsztvi ma hvaliti vszaki cslovik vu veszi szvoje zsvljenje zdravje i veszelje do dela. Zato naj sze ne mūdi ni edna vogrszka familija, da szzi szpravi „**Oszvobodni balzam**“, ar to je vogrszko, je hasznovitno, je fal. Pravi „**Oszvobodni balzam**“ sze pri vszeh znotrashnjih i zvūnesnjih betegah — escse pri betegah 40 let — sze da nūcati : potem da sze piti, od zvūnaj sze notri mazse. Pravi „**Oszvobodni balzam**“ sze szamo vu cetralnom szkladicsi. Török József Budapest, Király-utca 12. N., da dobiti. (Vid. obilnese med oznanilom.)

Edno dobro domacse zdravilo. Med domacsimi vrasztvami, stere pri prehlajenji, pri sūszah protini, pri boleznih tela, prszih i hrbta i t. d. za mazanje vtihsaocse sze nūcajo, Richter-ov Horgony-Liniment caps. Comp., dosztavljenje „Horgony-Pain-Expeller“-a na prvom meszti sztoji. Cena je fal, K. — 80, 1'40 i K 2 — po glasih. Vsza ki glas vu lepo skatulo je szpakivani i po znamenji „Richter i po znanim rudesim „Szidro“ sze da poznati.

Thierry A. apotekara balzam i centifolia-mazilo i t. d. Na haszek vszem esitalelom opominamo vszakogā na to oznanilo i vu njoj sze na steti davajocse imenitne vrasztva. Proszimo, da prestete. — Te dve szredsztva vszakojacske i gvūšno pomocs prineszete, vszakocske, dokle doktor pride, nego nigdar ne szmimo falsne ali od drūgih pontjane brezi haszka i pomocsi szredsztva nūcati, za stere peneze brezi cila vun licimo. Kde sze ne dobi prava, tam vednako narocsimo od szledcsega : **Apotheker A. Thierry, Schutzensel-Apotheke in Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn.**

Eden dober tanaesnik za vsze sztarise, ki za đeco edno dobro szredsztvo za spilanje iscejejo, je z kepami olepani cenik od Szidro-Kamnozidanja i od Szidro-Mosztokamnozidanja i t. d., steri sze od Richter

F. Ad. et Comp., kr. dvorszkih i kam. liferantov (Bécs, I., Operngasse 16.) na prosnjo brezpostno poslje ; ar ta knizsica zvūn doli popiszanja razlocsnoga Szidro-Kamno zidanja i Szidro-Mosztokamnozidanja lepe mustre za zidanje i drūge, jako intereszante hvalocse piszma vu zebi drzsi. Te internacionalne piszma z ednim glaszom szpoznajo, da ne ga boljsega szredsztva za igranje deci vszake vrzete, kak Richterovo Szidro-Kamnozidanje i Richterovo Szidro-Mosztokamnozidanje. Zato vszem sztarisom te dober tanaes damo, da pred kūpesijov bozsicsnov naj prestejo to interessantno Richterovo knizsico, vu steroj escse obilnese najdejo od masinov, steri igrajo i gucsijo.

Sto szrap, szrabljivoszt ali drugi beteg kozse ma, naj szzi narocsi eden glas **Erenyi-ovoga Ichtiol-Salicila**. Escse najbolje sztare betege szpravi. Dobi sze za 3 korone : pri, Erenyi Bela apotekari. Budapest, Károly-körtut 5. (Glej nas oglasz.)

Vugodno delo, velki haszek. Vu zdajšnjem vremeni sze doszta premeni, nego med vszemi novinami nova trszoreja sze razsirjava, ar je prosztna i poleg maloga dela vszaki, ki szamo nistere metre sztene, ploti, dvor ali ogradi ma, iz najizvrsztesnih trszov szzi lahko cele gorice szpova. Ta trszoreja je tak razsirjena, da poleg plotov i potih na vsze kraje brajde naidemo. Ne je vszaki trsz na to pripravlen : zato pripravcimo z lepimi kepami knigo Nagy Gabora poszesztnika goric, Nagy Kagya u. p. Kőly. Sto ne scse szaditi trsz, zato naj proszi Nagy Gabora knigo zaman, ar je vszebina podvucsna.

Proszim, pitajte podpiszanoga, jeli je isztina, da je 1907. leta marc. 30-ga szledcse piszmo piszo. Adresz piszatelji piszma je : Fehér Kálmán Putnok i eto je zapiszano : „Postūvani poszpod ! Moje szrce me zsene, moja duzsnoszt je vam poszvedocsi hvalo, stero proti vam csūtim. Vu zimi szo mi zmurznohi prszti noge i roke. Rane szo mi grozovitne bolezni uzrokovale. Vas Fellerov Elsa-Fluid me je vu 6 dnevah zvracso, — nego ne szamo pri zmurznenih ranah, nego i pri ranah od ognja, pri otekocsinah, pri sūszah, protini, rezanje, trganji, vūnzvinenji, influenzi i vu drūgih betegah z csūdovitnom mocsjov vracsi Fellerov Elsa-Fluid. Jasz szam 4 leta trpo vu raznih boleznih zsalodea, szlaboszt, tiganje vu vūbah, cinkanje me je mantralo, ne szam meo apetita, nika mi je ne pomagalo. Od tisztoaga csasza, da szam pri vasz Elsa-Fluida eden tucat za 5 koron i iz vash Fellerovih lakszirajocsih Elsa-pilul 6 skatūl za 4 koron narocso i vszaki den nūcam, ravno szam tak zdrav i mocsen, kak prvle. Verte mi zato, da iz szrca vam pisem i vasz proszim, da eto moje piszmo vszem na znanje szlobodno date.“ Moji postūvani esitateљи zdaj iz toga piszma lahko vidijo, ka szo za vrednoszti takse imenitne domacse zdravilne szredsztva, kakse sze pri Feller V. Eugen apotekari, Stubica 150. N. dajo narocsiti.

Csi zdravo, lepo, mocno sztvar scsemo meti, dajmo zsvini domacsoj Dr. Trnkocj-ovo imenotno kranjszko szredsztvo, „**Mastin**“ vu krmo.

CSUDO SZVETA!

Vszaki naj preste!

Csi vaz szalodec boli, gorenje mate vu szalodci, riga sze vam, csi sze vam poszühsi, cssete vun metati, szfiszskavanje mate vu csrevi, glava vazs boli od szalodca, od nisterih kapljic

Kapljie padovanszkoga szvetoga Antala

te celo boljisi. Vraesi escse zszmetno zdhavenje, tresliko, bol szrca i tak vszikdar naj bode pri hisi. Fal i hasznovitno. Eden glas 50 fl., 12 glasov 5 kor. brezpostno. Dobi sze pri narejje:

CZETTLER GYULA

apotekar, Jászódsza 1.

Prednje szkladisce: TÖRÖKOVA APOTEKA, Budapest, Király-u. 12., FANKL ANTALA apoteka, Szeged, Szt.-Györgytér.

PENDUL VÓRA K 8.50

Z 3 letni piszmenim dobrosztajejnjom.

Ete frkncuske miniatür pendel vóre szo 72 cm. dolge, poleg kepa tok je iz orejovoga lesza, szvetlo liscescse, lepo izrezano cena K 8.50. Rávno tiszta i pol vóre bije K 10.50. Pendul vóre, z mocsnov, 8 dni hodécsov na pero pendul-sztavbo, 1 fajta, fino, 90 cm. dolgi tok iz orejovoga lesza, prednja sztrán bela, emailirana K 18.50. Rávno tiszta pol i cele vóre bije K 22.50. Pendul vóre z máclom, na pol i cele vóre bije (dvá mácla), najlepsa, elegántna, vu 115 cm. dugom, lepo liscescsem toki iz lesza orejovoga K 32.--. Rávno tiszta (2 mácle) 140 cm. dolga, vu lepo liscescsem toki iz lesza orejovoga K 34.--. Rávno tiszta z ponávájovosv masirov na fertal vóre (3 máchi) K 48.--. Imenítvane vóre sze dobijo i z geng bijenjom (glász znova vu túrmi), cena visesa viszi od fajte vóre. K 1.--, 1.50, 2.50, 3.--, 6.--. Ete vóre za volo lepora izdelanja szo lepo i elegántno pohistro. Sztojécse vóre, vóre

na szteno, v kühnje ino vekere vu velkom odebiranj. Poglej oznanile. Narocsilo z povzétjom ali po naprej posz-lani penez oprávi.

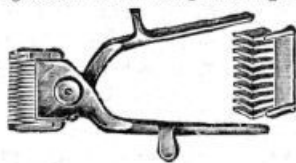
KONRAD JÁNOSA

pra fabrika vór BRÜY, N. 150. (Csesko).

Z vecs, kak 3000, kepih olepano oznanilo na pornsjo vszaki dobi brezi placila i postnine.

Cena sze povrne.

zgúbicska narocsnika. Masin za rezanje vlaszih pod 9150. N. je

K 5.80, drúge fajte K 4.80. Cena masine sze povrne vu ednom

78701. N. Csar farbe nozs 1/4 grab. zbr. tok K 1.70

8702 " " " " 1/2 " " " K 2.20

8706 " " " " 3/4 " " " K 2.80

8710 " " " " 1 " " " K 3.50

Velko izbiranje vu britvah, remenjah, kamenjah za brúsziti, vu szklecah za zseifo, vu masinah za rezanje. Z vecsmi kak 3000

kepami olepano vognszko oznanilo brezi placila i postnine.

KONRAD JÁNOS e. kr. dv. liferant, staucn, BRÜY, 150 N. (Csesko).

Na probo 8 dnevov poslem moj prvi fino nikelirani prve fajte solingenszki masin za rezanje vlaszih brezi

iz prave fajte solingenszkoga ocla, nafneso nikelirani, z 36 zóbcami, z 2 glavniká, potem z masinov lekho rezsemo na 3, 7, 10 milimetrov duzsino, z dvojm zaszkúkanim zszlezsom, z perom vu rezervi, z piszmozom, z kak sze more nu-cati, da vszaki lekho szí vlasze rezse. Masin celo szpavljeni

masine sze povrne vu ednom fertal leti, poszebno pá vu familijah, kde je vecs dece. Masini za rezanje bradi szamo prve fajte, rezsejo na eden miliméter K 5.--. Prave solingenszke britva. Za vszako od mene narocseno britva odgovornost na szebe vzemem, ar iz najbolsega angliuskoga ocla sze redijo

Najboljsi je FLASTER za RANE.

Dr. Forti-ov Escese do zdaj niksi flaster je ne doszégno toga dober szledek!!

Izvirno napravlanje Forti Ladislava.

Zvúnredno celiven i boleznoszt vtihsajocsi szledek njegov pri vszakojacskej rani, zgorenji, oteki i. t. d. vesazsi vtihsa boleznoszt, razpravi otok, hitro dá celeti rano brezi toga, ka bi trbelo gori vrezati. Pri vuzsganji zszenskkih cec-kov sze sz najboljsim naposzledkom rabi. Kúrecse oko celo prepravi. Cena 2 koroni, ménsi 1 kor i najménsi 70 fl. Dobi sze vu fabriki:

FORTI LÁSZLÓ

Budapest, Lovas-útele 40. sz.

i vu prednjom szkladicesi v Buda-pesti: vu apoteki TÖTÖK JOZSEFA, Király-útele 12. szám, potem v Buda-pesti vu vszakoi i na okroglini vu imenítvesah apotekah.

Izvirno Dr. Forti-ov flaster za rane na zvún- enjom izvezek sz F. L. piszkje doli zapescatanenu ino sz znamen-jom varsztva i podpiszkom rocsnim tú vidocsim oprávljen.

Forti László

Pzaka! Opominam e cs. publikum, ka niksi flaster sz drú-gim imenom niti Forti K., Forti GAÖRgy ali brezi imena naj ne vzemajo, ar to je vsze krivo, nego szamo izvirno delo Forti Ladislava. -- Izvirno Dr Forti-ov flaster za rane bráni pravda, ponarejavec sze szigurno preganjá. Szamo jazs mam na napravlanje dopiszcsanje od minisztra znotrasnjih pod N. 48,171,99 ino 56,589,904. Csi stoj krivo blágo meni notri poslje, tisztoza obdartjem.

1. Nr. iz 14 kar. zlata K. 10 iz novoga zlata K. 5 trdno.

2. Nr. iz 14 kar. srebro K. 50, zlata K. 12 z pravim kinaszko szre-paólom iz novoga bro K. 3. zlata K. 7 trdno.

3. Nr. iz 14 kar. zlato K. 4 poz-8. Nr. iz 14 kar. zlata K. 16 iz novo-lacseno szre-zlata K. 9 iz novoga zlata K. 7 trdno. bro K. 1. ga zlata K. 5 trdno.

4. Nr. 14 kar. zlato K. 50,

5. Nr. 14 kar.

6. Nr. iz 14 kar. zlata z belim i ru-decsim kamlom K. 10 iz novoga zlata K. 5 trdno.

7. Nr. iz 14 kar. zlata K. 12 iz novoga zlata K. 6 trdno.

VINZENZ KLAMERT

WIEN, IV., Margarethenstrasse 38.

— Cenik z 3000 kepami zaman i brezpostno. —

! Motor !

Najnovese premie :

! Motor !

Pravi Kállai Lajosvi motor szi szamo Budapest, VI., Gyár-utlica pod 28. N. najdejo.

Pravi Kállai Lajosvi motor szi szamo Budapest, VI., Gyár-utlica pod 28. N. najdejo.

MOTOR!

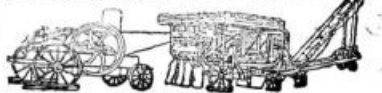
Kállai Lajos fabrika motorov

fabrika motorov

Budapest,

VI., Gyár-utca 28.

Dobrosztajenje za izvrsno mlaitiev!

Benzinmotor ino elektricsno benzinlocomobilpripravoza mlaitiev z dvojnov sztavbov za csisztesenje

!!! Edino sztojecsna novina !!!

Szveta najprosztesa i najpopolnesa motorpriprava za mlaitiev.

Kállai Lajos-ovi motori szi csüdno prosztni, vszaki vert z lahkim ga vodi i med hisami z szlamov pekrítami szi tüdi lahko mlaiti.

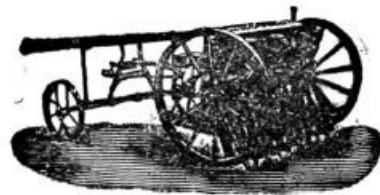
Automat kontrolirajocsu i zagotovlena zahlopka. Benzinlocomobilu z pa tentiranimi dvakrat csiszcsajocsimi mlacami szi pod N 28. vu Gyár vullici vszikkár vu deli vidij,

Za teh najnovesih motorov razsirjavanja volo iznucani masini na ogen szi izpremenijo. Pozosed maszto za polszke masine : Masini na ogen, mlini, geplni, maszto za szejanje, maszini za rezanje, szecske i repe.

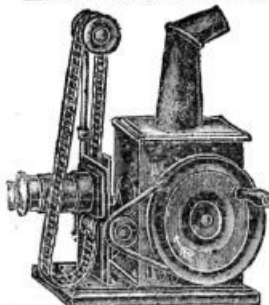
Masineszter ne potreben! Najfalese delo! Cenik zaman i brezi postnine! Fál cena na rate

Te motor-priprave za mlaitiev na najvékso zadovolnoszt delajo : pri Janó István dühovniku Ótvösköny, M.Torda m., pri Tóth Péter goszpodi Csantavér B. B. m., pri Kozma József goszpodi, Maros-Németi, Hunyad m., pri Baron Kemény József goszpodi Marosnémeti (Erdély), i vu vecs sztotini mésihvéksh versztvah országa.

Kállai Lajos-ove motor priprave za mlaitiev, stere szi szi vu nasoj domovini vsze povszéd za najizvrsztneše szkazale, vertom vogrszkim szi najtoplese preporacsajo.

KINEMATOGRAF ZA FAMILIJO.

Kak „Laterna magika“ szi tüdi lahko núca, 33 cm. viszoki, z treh fárb pantlikami masinszkmi (film), z 6 glazzetolnimi kepami, z lampasom petroleumszkim, z reflektorom i z pisznom, kak szi núca, celo szpravleno, vu skátli K 16.— Z tom kinematografom szi vszakomi tak ítbléni kepi gibajocsi lahko na szteno vrzsejo. Szstavba masina je prevecs tocsna, dobra i prosztina, tak ka vszákó dete lahko z njim dela. Ravno szi dobi vu

Konrád Jánosa

prvoj fabriki vör Brúx, 150. N. Ceszko. — Z vecsimi kepmi olepano oznanilo od kinematografov, od laternih magikov, od masinov na szapot, od del za spilanje i. t. d. szi dobi na proszno brezplacsno i brezi postnine.

NE ZAMUDITE

pred küpesijov goszlih, novi z 3000 kepami olepami cenik zaman i brezplacsno szi narocsiti. Nika ne zgílbi, ár küpleno delo lahko izmeni ali nazáj dobi szvoje peneze. Goszli za vesenje brezi loecsca, sze K 4,80, 5,50, 6.— 7,60, 8,60, 11.—, 12,50 szi dobijo — Goszli zváne Concert-goszli K 14.—, 17.—, 20,50 24.— Goszli za muzikálno drústvo z mocsnim glaszom K 25.—, 32.—, 40.—. Privat-goszlih cena K 50, 60, 80, 120, 160. Loecs-goszlih kosta K —80, 1.—, 1,40, 1,80, 2.—, 2,40, 2,80, ino visje. Pikkolo, zsvégle v najboljsem izdeli K —90, 1,80, 2,50, 3,50, 4,80, ino visje. Klarinete v najboljsem lasztivnoszti K 9.—, 11.—, 12.—, 14.—, ino visje. Cltere, harmonike, okarine i. t. d. v. najvéksem vün odbiranji. Narocsbe po povzéljom ali po :: naprej poszlani penesz vesini ::

KONRAD JANOSA

ercbrezsen instrumentov, BRÜX, 150. (Czesko).

Fal i dobra je imenitna „Bohemia szebroocelna kosza.“

Od te kosze lekho pravimo : Dobra sker : lekho i polovica dela.

Duzsina kosze vu cm.	60 cm.	65 cm.	70 cm.	76 cm.	80 cm.	85 cm.	90 cm.	96 cm.	100 cm
Edna kosza vu Kor.	1.45	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.—	2.10	2.20

Dobra fajta, lekho szi da nucati, zato vszake polodelavec njo za najvecs stima. Drugi vam drtge kosze vszake vu veksh cenah. Naj szi dostzaja cenik prosziti. — Imenitni, pravi kamen 24 cm. dugi, eden K —30. Patentirane rincele za kosze, edna K —25. Dober klapács i szedelo z najboljsega ocela K 2.—. Imenitni szebro-ocelni szrp K —80, —90, 1.— poleg duzsine. Csi stoj tri da prineszti, pri vszakom blagi szi cená popúszti. — Csi szi stero blago ne vidi, szi premeni, ali szi pa penezi nazáj posljejo, potem niksega zgíbleska ne ga. — Razposilanje z povzétjom ali szi pa penezi naprej notri posljejo :

KONRAD JANOSA c. kr. dv liferanta stacuna, Brúx, 150. N. (Czesko.)

Z vecs, kak z 3000 kepami olepani cenik szi komiste brezi placila i postnine poslje.

Zse 50 let!

OSZEKOVO MAZALO ZA LICE I OSZEKOVA SZALVATOR SEIFA

prepravi oszepnice, fleke i vsze nesznaznoszt kozse. **Pravi je szamo:**
iz Salvator apoteke DIENES J. C.-a Eszék, gornji varos.

Cena 1 glasa oszekovoga mazala 70 fil. i 1 kor. 1 falat Salvator-seifa 1 kor.
1 glas rocsne paszte 1 kor. 20 fil.

:: Lyonszki prah, mala skatula 1 kor, velka skatula 2 kor. ::
Ta blaga szo neszkodljiva i szo napravlena poleg 71.012. N. B. m. rendeluvanja.

Zakaj ravno bi „Miranda“-crème

:: nūcali? ::

Ar je „Miranda“-crème celo neszkodljiv, ar po „Miranda“-crémi idealno lepoto doszegnemo, ar „Miranda“-erème odpravi vsze nesznaznoszt kozse, ar „Miranda“-erème ne szamo olepsa csloveka, nego ga pomladi.

Eden glas „Miranda“-erème 1 kor., edna skatula „Miranda“-pudera (vu 3 farbah) 1 kor., eden falat „Miranda“-seife 70 fil.

Dobi sze v Budapesti: **vu apoteki TÖRÖK JOZSEFA** ali pa pri narejevci: **pri naszledniki DIENES J. C., Eszék, gornji varas** kde sze narocsile z povzetjom opravijo.

Cenik za man.

JORGÓ JÁNOS

■ vörar, c. kr. pravd. piszeg, cenitel, ■
■ export iz blaga lispa, zlata i szrebra ■
■ vu vsze dezsele ■
■ Wien, III/4., Rennweg 75. ■

Proszte moj velki cenik zaman i brezi postnine od Omega, Billodes, Intakt, Schaffhausen, Graziosa i od pravih Hahn vör od 15 koron visje. Verno, szolid izsluzsanje. Velke delavnice za nove vöre i za popravilo. Vu zsepno vöro vszake vrszti za 80 fil-ov novo pero denem.

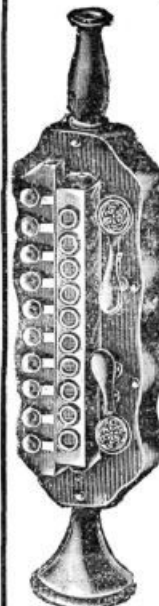
Kratki izpisz iz cenika:

Prava svicsarszka nikkell-Roskopf-horgonj rem, vöra obrácsa sze na kamlah . . . K 4.-
Vu pravom nikkell toki cilindri rem. vöra z francuskov svicsarszkoj sztavbov, na kamlah sze obrácsa . . . K 4.80
Prava szrebrna remontior-vöra . . . K 7.60
Prava szrebrna-svicsarszka-Roskopf-horg.-rem.-vöra . . . K 8.-
Ocelna szidro remontorre vöra z nasztavbov kokota na 15 kam nah . . . K 8.-

Prava szrebrna-svicsarszka-Roskopf-horg.-rem.-vöra, na kamlah sze obrácsa, z 3 szrebrnimi pokrivalma . . . K 10.-
Zselezne poji „Omega“ vu ocolnom ali nikkell toki . . . 18.-
„Omega“ tocsnoszti vöra vu szrebrnom toki . . . 25.-
Prava szrebrna, za zsenzské rem.-vöra, obrácsa sze na kamlah . . . K 8.-
Prava 14 kar. zlata zsenzskina rem.-vöra . . . 18.-
Pravi szrebrni goszki lanc. 15. grammov zsmeten . . . 2.-
Pravi 14 kar. zlati goszpodszki lanc, 12 grammov zsmeten . . . 30.-
Pravi 14 kar. zlati pecsatujek . . . 6.-
Pravi 14 kar. zlati goszpodszki lanc . . . 14.-
Prava 14 kar. zlati navuhnica . . . 3.-
Pravi 14 kar. zlati prsztanek, z kaksí stees kamlom . . . 5.-
Dobra vekeca v nikkell toki . . . 2.40
Dobra vöra va szteno z sztavbov, stera bije, z 2 maclama . . . 3.40
Mala okrogla zöra na szteno . . . 2.20
8 duih hodessa vöra z cveketalom, bije, z 2 maclama 130 cm. duga . . . K 24.-
Vöra z cveketalom, bije, 95 cm. duga . . . 12.-
Kvar vun zapreti. -- Za vszako kuplono ali popravilno vöro dobrosztanje na szebe vzemem.

Naj sze dosztaja na mojo ime i na numeru hiszto 75. paziti.

Brezi voditale, Brezi vcsenja, brezi znánja kot

366. N.

Pihajocsi akkordeon

z 10 klupkami (klape) z 20 glaszami, z 2 basszusma, dugi je 36 cm.; 2 kor. 50 fill., trije 7 koron.

na „pihajocsom akkordeon“-i i „Zsveglafon“-i

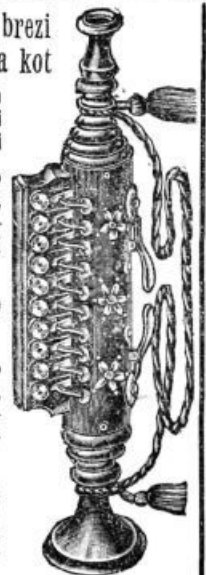
stoj stécs lahko peszmi, valcere, marse szvira. Vszákomi instrumenti sze

sola za szamo vcsenje

z pizmom, stero sze lahko razmi, podá. Dá sze prineszti z povzetjom od

c. k. dv. liferanta **KONRAD JÁNOSA** stacuna instrumentov na ercbregi,

Brüx, 150. N
Csesko.

2087. N.

Zsveglafon

z 10 klupkami, z 20 glaszmi, z 3 basszusmi, vu formi valéka, duzsina 40 cm. 4 kor. trije falatje 11 Koron.

Mate deco?

Mocsno?

Szlabo?

Zdravo?

Betezsno?

Szem pazte!

Od prihodnoszti vase dece je gucs;

Doszta dece ne rasze mocsno, doszta je betezsno, ne more k mocsi priti, szuho je, kaslja i bolijo njemi plücsa.

Tak je i pri zrasenih!

Mocs i zsmecso, veszelje do zsvljenja, frisko zdravje zadobi vszaki, ki od najjimenitnesih vracsitelov preporacsano imenitno **Egger Emulsio**

nüca, ar **Egger Emulsio** nadomeszti bozszen zrasz, mocs da teli, frisa krv, radoszt vleje vu zadreveno, trü-davno telo.

Sto ne more prekuhati, on

Egger Emulsio

csi nüca veszelje ma vu jeli.

Vu zdravom teli zdrava dusa!

To zamerkajte szii! **Egger Emulsio** mocsen, zdrav zrasz da teli, pokrepi duso, dete veszelje, zraseni delavnoszt dobi.

Te oli iz jetra scsuk je brezi teka i zdüha, da sze lehko szkuhati vu zsalodci, rad ga ma dete i zraseni.

Apoteka od „Nadora“ (Budapest, VI., Váci-körut 17) komiste poslje za 30 naprej notri poszlanih filerov na probo Egger Emulsio.

Eden velki glas Egger Emulsie kosta 2 kor.

Szamo **Eggerovo Emulsio** szprejmite.

❖ Zakolnjena familija. ❖

— Prava pripoveszt. —

Vu celom szeli szo tak zvali Takaesove, da je „zakolnjena familija“. Zrok je bio vu tom, da mozs i zsená, tak i vsze dece telo, obraz je poln bio z grdimi vszake forme vunszpascenjóm. Eden je rane meo, drugi szip meo, tretji je szipljivo kozso meo, ovi pa szo vszi polni bili z ranami odprtimi, kozsa sze

je njim lúpala, noge szo pa svicale i. t. d. Gvúsnó, grda dela szo to bila i dugo je ne bilo za szíromake vrasztva. Ve pa lúdje szo sze esese bojali zs njimi sze vu gues szpravití. Takacsovi szo szíromacje bili, potem ne szo meli obsina, esese szo nanes ne miszlili, da bi tanacs steroga imenitnoga doktora proszili. Probali szo oni zse doszta vrasztva, nego mi edno je ne bilo na haszek. I ár sze je njihovo zdravje ne poboljsalo, nevucseni ludje szo za gvusno drzsali, da je ta familija zakolnjena. Na szlednje je prisla pomoés. Veksi szin je novino dobo od ednoga szvojeaga solszkoga prijatla. Vu novini je bilo zapiszano, da **Erenyi-ov Ichtyol-Salicyl** je edino szredsztvo proti vszem vun szpúscsavanji kozse. Ocsa je szlednje filere vkup pobro, narocsó szí je **Ichtyol-Salicyl** i vu kratkom esaszí sze je cela faui-

lija ozdravila : doszta ran, szip, fleke, vsze je minolo i po tom je minola cona zakolnjene familje. Nego zato vu Takaesovoj hisi ne szfali **Ichtyol-Salicyl**, ar ocsa pravi : *To je. ka je od nasz vzelo prokletsztvo, vu sterom szmo duga leta trpeli !*

Od toga mazala je szpoznano — kakti edino szredsztvo vu szvojoj vrszti — da vszeforme sztaro szipljivost tela i kozse za nistere tjedne odpravi tak, da szipljivost ali druge rane sze veés ne ponovijo.

Spanik Mihaly iz Eger-a pise : 24 let sztaro szipblivoszt Njihovo **Ichtyol-Salicyl** mazalo je tak prepravilo vu dvah meszecah, da sze je veés ne ponovilo. To vszem, ki vu szipblivoszti trpijo, dam na znanje.

Pravi **Ichtyol-Salicyl** po nisterom ribanji odpravi vunszpúscsanje kozse, rok i nog. Ne ma zduha, potem sze lahko

nuca na lici i kdeste na teli. Pravi **Ichtyol-Salicyl** vsze rane celi i brezi bolezní zvracsi, esese najboljje odprete rane zaceli i poszuhsi. Vu vszakov hisi more to mazalo biti, ar esese pri vrezanji ali vszekanji je dobro.

Eden velki glas **Ichtyol-Salicyla** 3 kor. z pizmón i z nad vzetjom.

————— D o b i s z e : —————

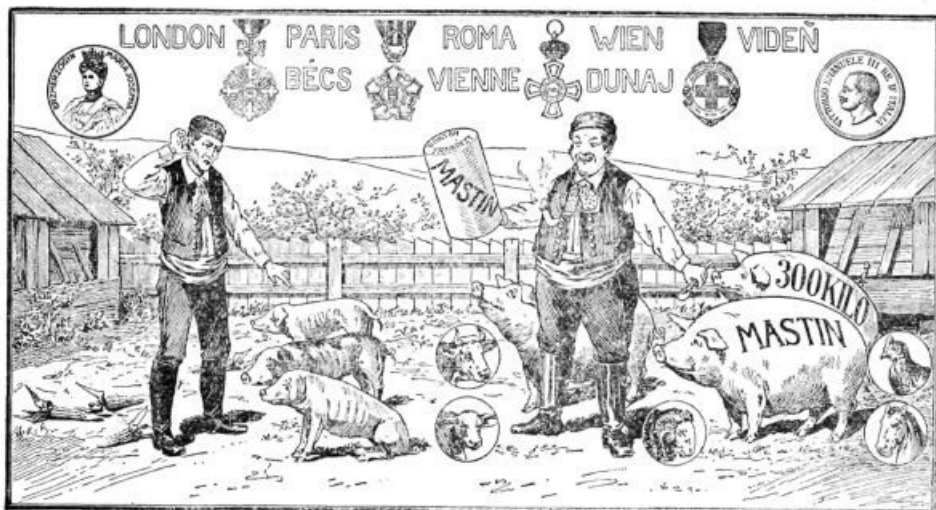
pri ERENYI BELA apotekari

Budapest, VIII., Károly-Körut 5.

Prednje szkladisce v Szegedini : **FRANKL ANTALA** apoteka, Gornji varas.

————— Narocsile vu vsze kraje szveta vcsaszí opravimo. —————

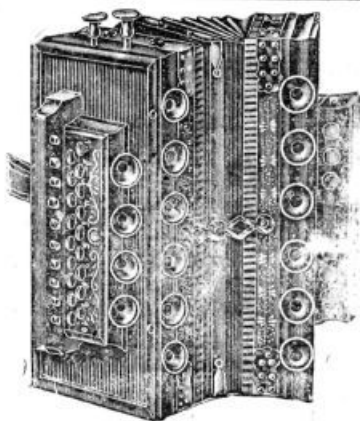

DRAGI SZOSZID! Csi tak zdrave, zsmetne i mocsne szvinje seses meti vu tvojem dvori, teda daj kranjszkoga verta, stero sze zove prah za szvinje, prah za tuesavo. Mastin szo z najveksimi medalami pohvalili na raztaval: vu Londoni, v Parisi, v Rimi, v Becsi. Jezero pa jezero vertov livali Mastin i pisejo zahvalna pizma da na kaks velki haszek je njim bio. Pravoga szamo pod imenom Mastin dobis vu vszakoj bauti. Csi pri tvojem trzsci ne dobis Mastina, teda pisi **Trnkocy apotekari, Laibach, Krajna, Ausztria.** Najmenje sze 5 paketov poslje, stero za 2 koroni i 70 filerov vesazsi poslje i sze pridajo zaman deszetera zapovedi verta.

Dobre harmonike za 4.80 kor.

50.000 falatov sze nuca!

Ne ga maute! Dobro sze sztoji!
Premeni sze ali, sze penazi nazaj dajo.

300 ³ / ₄ N. 10 kljupk 2 prem., 28 glaszov Velka 24×12 cm.	K 4.80	663 ¹ / ₄ N. 20 kljupk 2 prem., 50 glaszov Velka 31×35 cm.	K 8'—
657 ¹ / ₄ N. 10 kljupk 1 prem., 28 glaszov Velka 30×15 cm.	K 5.20	306 ¹ / ₄ N. 10 kljupk 2 prem., 50 glaszov Velka 31×15 cm.	K 8'50
656 ³ / ₄ N. 10 kljupk 2 prem., 28 glaszov Velka 30×15 cm.	K 5.40	307 ¹ / ₄ N. 10 kljupk 3 prem., 70 glaszov Velka 31×15 ¹ / ₂ cm.	K 9'50
305 ³ / ₄ N. 10 kljupk 2 prem., 50 glaszov Velka 24×12 cm.	K 6.20		

Sole privatnoga solara k vszakoj harmoniki zaman.

Da sze narociti z povzjetjom pri e. kr. dv. liferanti
KONRAD JANOS
staun, BRÜX. 150. (Cesko.)
Z 3000 kepami olepani cenik
sze na prosnja poslje zaman i brezi postnine.

Fal dobre vöre.

Szamo
K 8.40

Prava srebrna remont.-vöra

z e. kr. z zamenjomi, z emailiranim sztranom, z kazalom sekund-minute, dobro regulirano K 8.40, z dvema iz sreba, pokrivatima K 12.50, poleg Roskopfa, szidro, mašina odpreta K 11.--, Ravno to z dupljsnimi pokrivalomi K 13.50.

Prava srebrna pokrivalmi (3 srebrna pokrivala i odnona na pero pokrivalo) najbolje delo z 15 rubinti, z lepo emailiranim sztranom, z kazalom sekund-minute, lepo delo dobro regulirano, na tri leta sze dobro sztoji vu pizsmi K 16.50.

Vörv za zsenzsko vu ocelnom toki K 7.50, 8.50 10.--, vu srebrnom toki K 10.50, 11.50, 13.50, vu 14 kar. zlatnom toki K 24.50, 28.--, 32.--. Vsze vöre szo dobro gori potegnjene, hajbolje regulirane, potem dobroszlanje vu pizsmi je ocsi veszno pravicsno. Zgübička ne ga. Izmeniti je dopüseseno ali sze pa penazi nazaj dajo. Narocsbe po povzjetjom gori primle:

KONRAD JANOSA

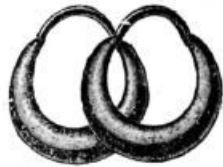
prva fabrika vör, BRÜX, 150. (Cesko.)

Casz. kral. dv. liferant.

Z vécsmi, kak 3000 kepah okineseno oznanilo na prosnja vszákdi dobi brezi placсила i postnine.

Fál dela iz zláta i srebra

z dobrim s.tánjom piszmenim i z znamenjom.

Viktoria diamant prstaneK právo double-zláto, z znamenjom, na srebro potégnjeno zláto K 2.80, vu právom novom zlátom izvitki K 5.--, iz 14 kar. zláta K 9.--, z právim diamantom K 15.--, 16.--, 18.--, 20.-- ino vise. Prijátelsztva prstaneK iz právoga srebra, z znamenjom, eden szamo 80 fil. Rávno tiszti pozlacseni K 1.--, iz právoga novoga zláta K 4.--, iz 14 kar. zláta K 8.--, 9.--, Prijátelsztva prstaneK iz 14 kar. zláta z 3 vrsztami K 10.--, 4 vrszti K 12.--, 5 vrszti K 14.--, Novo zláto 4 vrszti K 7.--, 5 vrszti K 8.--.

Zarocsni prstarek iz právoga novoga zláta, eden K 3.--, 3.50, 4.--, iz 14 kar. zláta eden K 7.50, 8.50, 9.50, iz právoga srebra K --, 80, iz pozlacsenoga srebra K 1.--.

Za merilo posztankov je zadosztia eden paparéC.

Kreol oringini iz 14 kar. zláta K 5.--, vekaK K 6.--, duble zlata K 2.--, Razlocsni oringini, bross, lanc na roko vu velkom odebiranjji. Poglej oznanilo moje. -- Zgubioska ne ga, ár sze delo lahko izmenit ali sze pa penezi nazaj poslejo.

Konrad Janosa
fabrika vör i stacln BRÜX, 150. N. (Csesko.)
Prosztie z 3000 lepimi kepami okincsano oznanilo moje, stero sze na prosnjo brezi placstila i postnline posle.

Notriszpelane „Adler-Roskopf“ vöre.

Te vöre szo szamo pri meni naidejo i drügomi je ne dopúcseno nje odavati. Poszebno szo prilicsne za csasztnike, zsandare, poljedelavce, finance i csasztnike zseleznicne i vszem, ki dobro i tocsno vöre núcejo. Fina iz vürna, Adler-Roskopf

szidro-remontoir vóra, trdna, pozlacsena, anti-magnetikus, obvarvajosa szidronaszttavba, na kannah sze obrasca, emailizana, prava trdna obvarvajosa plomba, pokrivalo, cifrani i pozlacseni kazalec, tocsno regulirana 7.-- kor. Ona isztia z kazalcom second 8.-- kor. Duplismo pokrivalo brezi kazalca second 10.50 kor. Duplismo pokrivalo, kazalec second 11.50. Vu pravom szrebrnom toki, odpreta, brezi kazalca second 13.50. Vu pravom szrebrnom toki z kazalcom second 14.50 kor. Vu pravom szrebrnom toki, duplismo pokrivalo, brezi kazalca second 17.50 kor. Vu pravom szrebrnom toki, duplismo pokrivalo

kazalec second 18.50 kor. Za vszako, vöra 3 leta dobro sztojim. Zgubioska ne ga! Premeniti sze dopúszti ali sze penezi nazaj poslejo! Narocsbe z povztetjom ali proti notri posztlanih penez opravi

Prva fabrika vör vu Brüxi
Konrad Janos
C. kr. dv. liferant, staecum
Brüx, 150. N. (Csesko.)
Genik z 3000 kepami na prosnjo zaman i brezi postnline.

PAZKA!

Tri dobre recsi:

**Grauerova
Kosza
Köbánya**

stacuna, pa szo bozsne i z tem kvarjijo moje ime. Pazte zato szem! Szamo tiszta je prava kosza, stera ma tri recsi: **GRAUEROVA KOSZA KÖBÁNYA** i za to koszo dobro sztojti moj stacun, ar ta kosza iz najimenesega szvedszkoga ocla sze redi.

Naj proszi vszaki na ednoj karti zaman cenik z kepami. Adresz:

GRAUER MIHÁLY, KÖBÁNYA, Óhegy-utca 5. és 6. Nr.

!!PAZKA!!

Vszakomi dobro poznani i imeniten Grauer Mihala stacun, steri je do zdaj bur i jopan kpszte trzso, je odlocco -- da szvöjo dobro ime obarje -- da pod novim imenom de trzso szvoje kosze i zljaj na vszakoj koszji bodejo ete tri recsi: **GRAUEROVA KOSZA KÖBÁNYA**. To zato vesini, ar je vcskrat vpamet vzeo, da pjegove kosze imitirajo i meszto njegovih dobrih kosz bozsne kosze odavaja polodecom nje bagucsavi, da szo iz mojega

Vszakój szobi je na lepoto moja dobro idocsa Jockele vóra,

vu lepo zrezanon toki, vüpacсно dobra masina 3 letno dobrosztancenje, kazalci i numere iz imitirane bele csonté, 18 cm. viszoka, szprávléna, na zláto-zsuto bronzirana zsmécsa, szamo K 2 50. Ne ga zgubioska. Stera sze ne vidí, iz premenim. Vszako leto vees od 50,000 vör rzposlijem na zadovolnoszt narocsnikom. Najméno narocsilo z najvécskov szkrblivovsztojov oprávlam. Narocsile sze po nadvztetjom adresztarajo:

Prva fabrika vör:
KONRÁD JÁNOS

c. kr. dv. liferant Brüx, 150. (Csesko.)

Od 3000 vees kepov okincsano oznanilo na prosnjo vszaki dobi brezi placstila i postnline.

Novina. Za dohanose potrebno. Falesé od szpic.

Zsepne vszsigalice „DUPLEX“

Vu viheri, dezsi gori, najboljsze szpice, lahko sze vu-zsge. Egen falat z piszmom K --85. Eden glas 10 g. methyl-alkohola (fluid) á 15 fil., vsze K. 1.--. 3 falatje Duplexa K 2.50, trije glasi z 10 gr. methyl-alkoholom (fluid) vszeküper K 2.90 6 falatov Duplexa K 4.50, 6 glasov 10 g. metky-alkoholom (fluid) vsze K 5.25, 12 falatov Duplexa K, 8.50, 12 glasov 10 g. methyl-alkoholom (fluid) vsze K, 9.90. Najbolje gvúšno sze narocsni na kuponi utalvanja. Dobi sze

KONRÁD JÁNOS, c. kr. dv. lifer, BRÜX, 150. (Csesko.)
Genik z 3000 kepami zaman i brezi postnline.

VARUJTE SZE! Obvarvajo es opominam vszakoga od küpesije, narocsbe naszledbe mojih právih obvarvanih szredsztv, tak i od njihovih brez cene prisztavkov, poszebno pa od krivoga blaga dale odavanja. Poleg 23. i 24. §. kaznovane pravde vszaki, sto ne iz moje fabrike izhajajesi, potem drügi, ne moj jedino právi z zelenim znamenjem apace poleg pravde obvarvani **Thierry-ov balzam** ino naszledbe mojega jedino pravoga Centifolium mazila i drüghih mojih napravlemih del narocsi, küpi, na szkladisce drzi, poszebno dale odava, neproszlivomi i nevszmlenem kaznovevnomi preiszkovanj i do 4000 Koron kazni sze vün dene. Tak i po narocsi, küpesij i odavanja od poglavarsztva nedopüscsenih, z priszljavanjom, z kricsom, pod drüghimi imenami preporacsanih prisztavkov, stere szamo za zmesanje ludih v trstvo prineszejo.

jedino právi THIERRY-ov BALZAM.

Z znamenjom zelene „OPATICE“.

Et balzam od znotra i od zvüna haszni. 1. Nedoszcsse mocsi zdravilo je pri vszeh betegah plücs i perszah, oszlabi katarrhus, sztavi piüvanje, odpravi boleznokaslanje ino izvrcsi iz sztarih betegov. 2. Imenitno mocs ma proti zvuzsganji gerla, zamuknjenoszt i v vszakom gutnom betegi. 3. Vszako tresliko na veke odpravi. 4. Csudno vrcsi jeter, zsalodea, i csreva boleznoszt, poszebno kres vötra zsalodea, koliko i grizo. 5. Oszlobodi od bola zlate zsilie i zvracsi iz Hämorhoide. 6. Tiho odzsene i csiszli krv, ocsiszli obiszti, odpravi hypocondrio i tuznsoszt, poboljsa tek i prekübanje. 7. Imenitno pripomore pri boli zoba, pri votlih zobah i gniloszti vüsztah, poprek vu vszakom betegi zob i vüszt, odpravi riganje, szmrdljivoszt vüszt i zsalodea. 8. Dobro vrasztvo je proti glisztam, sztrokeglisztam, zemle metanji i epilepszii. 9. Od zvüna je esüdne mocsi na rane, na nove i sztare zaceljene rane, na mezlike, na ognoper, piscajce, na zmrzsne i zazgane kotrige, proti grintam, szrapi, otoki kozse i szpokanim kotrigam i. t. d., od vszega toga nász vesü predpisz raba. 10. Poprek sze da rabiti od zvünah i od znotrah, zavüpano vrasztvo, fäl brezi nevarcsine, stero poszebno za casza influenze, kolere i drüghih küg bi ne szmelo ni pri ednoj hisi faliti, kak prva pomocs. Te balzam je szamo te právi i ne krivi, csi vszaki glas z zelenim znamenjom je opravljen i vu predpisz je poviti, na stero ravno tisztó zgdönjo znamenje varsztva i piszalo sze nájde. Pazimo záto na zeleno znamenje varsztva!

Etak adrez piste:

An die Schutzengel-Apotheke THIERRY A. in PREGRADA bei Rohitsch.

Na vszako posto Ausztrie-vogrszkoga-orszaga brezpostno 12 málih ali 6 dupplisnih glasov ali eden velki glas 5 koron. V Boszno i Hercegovino 12 málih ali 6 dupplisnih glasov 5 koron 60 filerov. Menje kak málih ali 6 dupplisnih glasov sze ne poslje. Razposilanje szamo ali za notriposzlane peneze ali z povzétiom.

THIERRY ADOLFA apoteka k „Angeli Csuvari“ Pregrada poleg Rohitsch.

MOCS I USZPEH PRAVOGA „CENTIFOLIUM MAZALA.“

Ze tem mazalom sze je eden 14 letni csontni mol, steroga szo ne miszlili zse zvracsiti vécs, iz cela zvracsó. V najnovesem esazsi pa edna k raki szpodobna rana. Prekrati zagifstanje krvi. Ne je potrebna operacija i amputacija.

Centifolium mazalo, stero esce pri najteskesih, zvünredno termih sztarih bolah, z najvéksim haszkom porabljeno szredsztvo, ár celenji ran i vtihsanji bolecsin je esce do zöaj nepremágano, iz véksega sztoji iz esüdnih naturalnih vracsilnih mocsih vu rudescm scsipki „Rosa Centifolia“ nájdenih potem iz teh zmeska z drüghimi dobroga imena vracsilmi.

Pravo centifolium mazalo sze rabi: pri ranjenih perszah zsenzsk, sztávlanji mleka i ognoperi, potem pri ranah odpretah i tekocsini, pri otecsenih nogah i gniloszti csont, pri vdarjenih, szmeknjenih, sztreljenih, vszekanih, ranah: pri odprávlanji vszega tihinszkoga dela, na pr. glasa, trua, peszka, sreta; pri vszákóm otoki, izrsztki, pri karbunkulusi i raki; na szlednje pri pozsarnom otoki, pri csrvi noheta, prvi delanji noheta, csi sze noge vu hodi ranijo, pri zmrzenih i zasganih ranah, pri oranjenoszt sztareov i dece za volo lezsanja, pri otoki gerla, krávih otokah i sümenji vüh i. t. d. **Kem je sztarese Centifolium mazalo, tem je imenitnesü naszledek.** Zselno je, naj to brezi pára vrasztvo je pri rokah vu vszakoj hisi. Od dve skatuli menje sze ne posila; razposilanje izklucsljivo za naprej poszlane peneze ali z povzétiom sze oprávi. Dvä glaska z pakivanjom, z postiniov vréd 3 koron 60 filerov.

Narocsilo sze pisc:

SCHUTZENGELOAPOTHEKE DES THIERRY ADOLF IN PREGRADA BEI ROHITSCH.

Szkladisce vu najvecs apotekah.

Szkladisce v Budapesti:

TÖRÖK JOZSEFA apoteka, Dr. **EGGER LEO** i J. i v Lugosi pri **VÉRTES L.**

PREGRADA poleg Rohitsch. THIERRY ADOLFA, „ANGELI CSUARI“ APOTEKA K APOTEKI K DOBJIJO VU PRAVOJ KAKORSNOSTI SZA DOLJIO VU PRAVOJ NAPRAVLJENA DELA VU

Imenitno

8730. N. opravilo za brijenje.

Lepo liscsecsi tok iz lesza, 20 cm. dugo, 15 $\frac{1}{2}$ cm. sirko, gledalo sje da zapreti i obracsati, ma vu sebi vsze potrebna.

1. Edna dobra britva, iz prve vrszti solingensz-koga szrebro-ocela k vszakoj bradi prilicsna, zgotovlena.
2. Eden remen za brüsziti.
3. Edna skatula mocnika za brüsziti.
4. Edna skatula najboljseife
5. Edna nikelirana szklecsica
6. Eden pemzl z nikeliranim drszalom.

Vszevküper szamo: 5 koron.

Ono iszto opravilo, nego britvo z csuvajocsov sztavbov za neprilicsne (ne Vrezse sje) z predpiszkom 5 kor. 60 fil. Masin za rezanje vlaszih prve vrszti 5 kor. 80 fil. Druge vrszti 4 kor. 80 fil. Dobrosztanje. Premeni sje ali penez nazaj dajo. Narocsile opravi z povzetjom ali proti naprej poszlanih penez

Konrad Janos

c. kr. dv. liferant, stacun. **Brüx, 150.** (Csesko).
Cenik z 3000 kepami zaman i brezi postnaine.

Zvon-türma-obudjavajocsa vöra

prve vrszti,

30 vör bije, obudjava z mocnim glaszom zvona, lepo liscsecse rame, 30 cm. sirka, sztran prednja z glaszem, 3 iz zlatoga brunca macli, 3 leta sje dobro sztoji.

szamo K. 6'60

Ona iszta z szzranom vu nocsi szvetlim
K. 7.20.

Ne ga zgubieska. Da sje premeniti ali sje penez nazaj proszijo.

Razposilanje z povzetjom ali proti naprej notri poszlanih penez.

Prva fabrika vör

Konrad Janos

c. kr. dv. liferant, **BRÜX, 150** (Csesko).
Cenik od 3000 kepov z vecsmi olepani na proszjo sje vszakomi poslje zaman i brezi postnaine.

RIZSAK JANOS

■ ■ PENEZE POSILJA I PREMENJAVA ■ ■

Föüzlet :

127. 2. vulica Passaic, N. J.

Na vogrskom :

Budapest, VII., Király-utca 103.

■ ■ ■

Peneze

Filialne kancelarie :

So. Betlehem, Pa — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

■ ■ ■

Notarius

Poleg pravde New-York dessele 3500 dalarov dolidjano.

Najfalese i najhitreje poslje na Vogrszko, tak i vu drüge dezsele. Proszim zato, csi peneze stoj sese meti iz vogrskoga, na priliko iz odane zemle, iz szrotinszke kasze, iz sparkasze, tak da ne de telko sztroskov meo, naj da gori na adresz budapestinszke kancelarije, Budapest, VII., Király-utca 103. i jasz tam popiszano sumo vu dolarah vun placsam.

KARTE NA LADJA iz Amerike vu Europo, poszebno na Vogrszko nazaj idocsim potnikom na najbolse ladje odavam, potnike szprevodim na ladje.

Vsze forme **DOKUMENTI** i pizma sje dobro napravijo i poleg pravde dokoncsajo.

TANACS, navuk vszem iz Amerike vu sztaro domovino nazaj idocsim zaman i iz dobre vole dam.

- Od jusa vun zaprete deklive frlica. -

Pripoveszt, stera sze je zaisztino zgodila.

Kardosova Treza je bila edina vu veszi, stero je vszaki na szvoj jezik vzeo, ar je najbolje grda bila med deklami. Za volo rudesih vlaszih, za volo obraza szpokanoga, polnoga z oszepnicami szo jo imenovali za spot veszi. Zvun toga njoj je mati mrla i mrzlo je dobila, stera je ovak iz bogate familije izhajajoces Kardosovo Trezo, njeni ocsa je rihtar bio i z velkov goszpodov je vu roke szegao, iz domaese gnezda vun zgrizla. Treza je sla vu varas szluzsit. Edna sztara goszpa dovica je njo vzela za szluzsbenico. Na novom domi sze je na hitro razveszelila, ar goszpa njena je z ljubavov bila proti njoj. Ta ljubav je po mali tak velka posztala med goszpov i szluzsbenicov, da je poszpa Trezo za szvojo heser, Treza na njo za szvojo mater gledala. Poleg takse ljubavi je ne szamo szree goszpe odprto bilo Trezi, nego na njo je zavupala celo hiso i imetek. Treza je szlobodno hodila vu vszem. Nego dekla je ednok ne malo presztrahsena posztala, kda sze je njena goszpa esudno zaesela oponasati, najbolje pa pri szpravlanji, ka sze je prvle vszikdar z pomoesjov Treze godilo, zdaj pa sze je goszpa vu hiso zaperala.

Nego esese vees je na Trezo esakalo. Sztara njena goszpa sze je celo izpremenila: gube lica szo preminole, paroka je med szmeti prisla, meszto toga lepi goszti kosztanje farbe vlaszi szo koronali glavo celo pomladjene sztare dovice, steroj lice, roka, telo je gladko posztalo, kak zsamat i szmazsno, kak alabastrom.

I Treza, verba dekla, stera bi k blagi szvoje goszpe brezi dopuscenja za celi szvet ne szegnola, zdaj je komaj esakala ono priliko, da bi

prisla k vretini velke szkrovnoszti. Kdo bi njena goszpa na hitro sze odpelala, prisla je prilika. Z trepetajocesimi rokami je odprla gori omar i ka je vu njem nai-la? Eden glas Diana-creme, 1 skatulo Diana-prah za lice, edno Diana-seifo i vu ednom glasi Diana-spiritusz za vlasze. Sz predpiszov prikapesenti je zv-dita Treza, da po nuci Diana-crema oszepnice, fleke, vunszpusesanje, gube, vsze drugi beteg kosze mine, lice sze pomladi i po Diana-seifi sze obarje lice i telo od szpodobnih betegov ali zgrabljivih nevol. Diana-prah za lice pa zsamatno, alabastromovo vesini lice i telo, obarje od betegov, steri zhajajo od mraza ali vroesine. I na szlednje ka vesini Diana-spiritusz za vlasze? Prekrati da vlaszi ne zkapljejo, da vlaszi ne bodo szeri, da ne pride mol, Szerim vlaszam nazaj da izvirno farbo, pisljivo glavo pa potrije z vlaszmi.

Lice Kardosova Treze po nuci Diana-szredsztva.

je probala one 4 szedsztva. I grda dekla je po malom zaesnola lepa poszta tak, da bi goszpa domo prisla, ed esudivanje je komaj na nogah osztala. Treza od sztraha je ne mogla guesati. Nistere minute goszpodaria i szluzsbenica szte eden -- ovo brezi recsi gledale. Na ednok szamo, liki bi zapovenano bilo, szte eden -- ovoj vu sinjek szpadnole i z njihovih ocsih szkuznatih sze je stelo: Ne li szo brezi para esudna szredsztva te Diana-blaga. I znas, moj ljubleni, kde szo dobijo ta lepa dela? Znat, da nikdi ne szamo pri narejevci.

pri ERÉNYI BÉLA

apotekari, v Budapesti VII., Károly-körut 5.

Prednje szkladisce v Szegedini: FRANKL ANTOLA apoteka, Szeged, Felsőváros.

Vsze narocila vesazi opravi i vu szkrovnoszti drzi.

Cena 75 kr. Pencze ne trbe naprej poszlati.

Zlati, srebrni, nikel lanci na võre,

vu najfalesih cenah, dobro sze szteji z piszomom. Zgũbicska ne ga! Prememba dopusenesa ali sze pa penezi nazaj dajo. Pravi srebrni panzer-lanci na võre z znamenjom

15 .K 2,60 40 .K 5,50 70 .K 9,50
20 .K 3,20 50 .K 7,00 80 .K 10,00
30 .K 4,50 60 .K 8,80 100 .K 13,20

Prsvi 14 kar. zlat. lanci na võre z znamenjem

12 .K 36.-- 15 .K 52.-- 30 .K 85.--
15 .K 44.-- 28 .K 70.-- 40 .K 112.--

Nikkel lanci na võre najmoder-
nesi 65, 95 fil., kor. 1.10, 1.50,
1.80, 2.--, 2.40, 3.--, 3.50, 3.75,
4.90 Glej cenik moj.

Gavalterszki dvojni lane, pravo
srebro, znamenje, 20 gr. zsmet-
ten, kor. 4.50. 14 kar. zlato 30 gr. s. kor. 88.--

Amerikanszko
duble zlato K 10.--
Pravi nikel comp-
pass kor. 2.80.

Szrebrna revulva,
kak viszeesa zsmet-
esa na võri. 1. a
vrszt. moe-na.

glasz da, 25 nabija
kor. 2.--, 1 skat-
tula vu vezery z
25 fal. nabijom 40f.

Szrebrni oficerszki

lane z zsmetsov. 16 cm. dugi kor.
4.50, 6.20, 7.50. Nikkel ofic. lanci kor. 2.--, 2.20, 2.50 i visje.
Nar. z povz

Cenik lepi z 3000
kepami zaman i
brezi postuive.

Konrad Janos

C. kr. dv. liferant,
Brũx, 150. Csesko.

Novina!

Cell koncert vũ
zsepki kaputa!

Novina!

Nistere persone celo vuztne harmonike -- boben --

bando leliko napravijo. Vu-
sztna harmonika naszle-
duvana z bobnjom. Platini
zsutoga kufra, 10 lukenj, 20
glazsov, prva vrszta, boben
iz ledra. Stoszte vcsaszti
leliko igra. Eden falat vu
elegantno skatuli K 2.50.

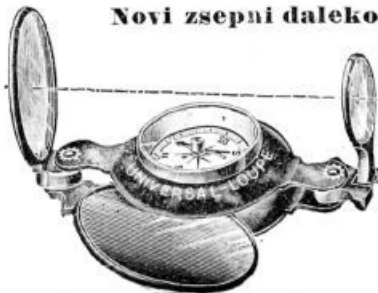
Ona iszta z 16 luknjami, z
32 glaszami z tremolo pre-
membov, prva vrszta, bob-
en iz ledra, vu elegantno
skatuli szpakivana kor. 3.--.

Naroesbe poleg povzetja
oprava c. kr. dv. liferant:

KONRAD JANOSA

Cenik lepi z 3000 kepami | stacuu instrumentov, Brũx, 150.
zaman i brezi postuive. (Csesko.)

Novi zsepni dalekogled z kom- paszom i gledalom

dasze vkũp zapreti
kak mikroskop, kak
glas za gorenje,
za gledalo ocsih
sze leliko nũca. Vu
zsepki sze leliko
noszi. Szamo ker.
1.50- Tri falati K
4.--. Csi sze ne
vidi, sze penezi
nazaj dajo.

Razpasilanj, csi sze penezi naprej notri poslejo

po Konrad Janosa

c. kr. dv. liferanta stacuu. Brũx, 150. N. (Csesko.)

Na proszjo vszaki brezplacno dobi z 3000 kepah olepani velk
cenik.

Pijen szam bio

vszĩgdũr, dokler szam Frankl-ovo
szredsztvu proti pijansztvi ne rabo.
Zsena mi je vu pahko dijala i őr pikse
ga zsmaha i teka ne ma, ne znajoes szam
szpio. Dnesz dũn sze mi zse mrzi vsze
pityvina. To esũdno szredsztvu vszũkomi
preporũcsam.

F. K. poiodelavec.

Pijansztvo
na greh i na ne-
volo pela.

To szredsztvu je zse 1000 i 1000 familiam
mirno zsvilenje szpravilo. Notri sze lahko
dũ vu kũksoj stees pityvini. To szredsztvu
ne ima niti teka, niti zdũhe. Za zdravje
ne nevarno. Cena edue cele skatle -- od
stere menje sze ne poslje -- 5 koron.

— Szamo vu 2 mesztah sze dobi:

Vu apoteki Frankl Antala,
Szeged, Felsõvũros 5.

pri narejaveci:

pri Erũnyi Bũla apotekari,
Budapest, Kũroly-kõrut 5.

Proszite zaman i brezpostno vecs kak z 3000 kepami
olepani cenik od vszevrsztnih vũr
od szrebrũ i zlata blaga vu izvrsztnih cenah fabrika.

Nikkel remuntoir vũra	K 3.50
Roskopf sztabve pat. vũra	.. 4.
Roskopf esarnoga ocela rem. vũra	.. 4.
Svicsarszka izv. Rosk. szt. pat. vũra	.. 5.
-- Goldin -- rem. vũra z „Luna“	
sztabhov, dvojno pokraka	.. 9.
Szrebrna rem. vũra „Gloria“	.. 8.40
Szrebrna rem. vũra z pokrivala	.. 12.50
.. panzerlane z rtnesekom 15 gr.	.. 2.60
Ruszko. tula rem. vũra „Luna“	
sztabhov z 2 pokrivala	.. 10.50
Pend vũra kor. 8.50, Veckerca 2.90, Vũra	
za kũltnje kor. 3.--, Lukejca vũra kor. 8.50.	
Za v-zako vũro sze dobro szteji na 3 leta.	
Zgũbicska ne ga. Blago sze leliko szpremeni	
ali sze penezi nazaj dajo.	

KONRAD JANOS

c. kr. dv. lifer. Prva fabr. vũr, Brũx 150 (Csesko.)

Pipe iz bruyerszkoga

lesza szo prve vrszti delo. Iz
pravoga neprepravlenoga lesza
bruyerszkoga.

Gladka glava pipe, moesno vugujena
postozda za tekosino siba visnjova,
cev iz szvila, rozsen dulec okoli 21
cm. duga szamo K 1.50. Ona iszta,
nego zrezanov glavov iz bruyerszkoga
lesza K 1.80. Najvešvo izbiranje sze
najde od dohanoskih rees vu mojem
ceniki, steroza na zselo zaman i
brezi postuive posejem.

Konrad Janos c. kr.
Brũx, 150. Nr. (Csesko.)
dv. lif.

Vugodno i szũho, zalo i sznazno i
nepremoreno dobrega teka kajenje.
Z vecsmi, kak 3000
kepami olepani cenik na zselenje
vszũkomi posljem zaman i brezi postuive.

Vszakoga briga!

Nove forme goszpodársztvo vu vinogradi.

➤ Sprickati, z zsveplom poszipati, cepiti ne trbe. ➤

Najprvi haszek, da nikse velike znanoszt, ne treba, záto szo proti njem modrijási ár csi sto je níkdár esese ne trsza szadio, z tém z lehka oprávi. Vszakój narocsili sze pridá píszmo, kak sze trsz szadi i dela, iz toga sze navcsi esese máli ríftar, kak more poszaditi, drugo delo pa vu rezanji, okápanyi i vézanji sztoji. Na njem trbe zsvepla z drágimi prilíkami, ne trbe galica, ne treba sz spricávkami iz drágoga kupfra, sz drágimi srajfami i sz cevami iz gummija na szredini leta delati, gda je najvéksi tabor, ár niti peronospora, niti drúgi betegi njemi ne skodijo i zraszte vécs i begso vino, líki na najboljsih fajtah. To je „Delaware“ trsz. Vcepiti ge ne treba, ár njemi filokszera ne skodi, vu zimi ne zmzrne, na plúgi zraszté poprek 35 hektolitrov, iz ednoga oka zraszté 3—4 grozlekov.

V szeptembri esese na najbolje mrlzój krajini more brátva bití, ovak sze grozdje poszúsi. Vno je szladko i moesno i dobroga zsmaha. Vejka je gladka, vszaka vejka pozsene. Záto zse vu dosztih mesztah bozsne fajte prepráviyo i z tém poszadijo, njiva, gde szo pole trsza ne poznali, vu velkih táblah, za njem poszadijo máli vérti rávno tak, kak velki goszpodárje, ár nega goszpodársztva, stero bi telko haszka prineszlo; vejke esese do 20 let do sze drágo odávale. Pod tom iménom nego neizrecesno do zta drúgih bozsnih fajt odívajo, na stero kúpec szamo za nisterne leta pride. Jasz za dobro fajto celo zgovornoszt na szebe vzemem i szigurno morem esese naznaniti, da szamo tiszta je práva fajta, stero szam jasz pred 19 letah na 40 plúgih poszadó to je zse brezi dvojnoszt dokazana pravica.

Sto to právo fajto szí sesé szpraviti, on szamo Nagy Gáborovo Delawar naj proszi; csi od koga sté sz proszi i csi je tiszto dobo, lehko je zagvúsan, ár fajto, stera dobro prineszé szád, je zadobo.

Iz vina eden glas za edno korono posljem na kostavanje.

Preporacsam vszakomi, da sze od tu zopiszanih szam prepricsa. Veszel szprejem vszakega vu caszi, kda grozdje sze zreli, poszebno one, ki dvojiyo, pozovem, da szí vsze poglednejo pri meni.

VCEPLENO TRSZJE.

Mam 850.000 vceplnih z korenjom za szadítev, za nadomesztjenje vunosztalih, 60 najboljsih vinskih fajt, szigurno odebrano, popolno zaraszlo, moesno korenje, csiszta fajta.

Moja sola zse 19 let sztoji i je edina vu orszagi, stera je vszikdar vodila, ar dokecs sze je kda tu, kda tam edna sola szkazala i za nistere leta je zaszpala, vu mojoj soli marljivo delo je napravilo, da nisece ne ve szvoje narocsnike z taksim blagom zadovoliti i ono je zse dugo szkazano, da je on pridobo vu 19 letah, sto je pri meni kúpo, ar pri milijon napravlenih i vceplnih trszov i pri szaditvi 80 plúgov na jezere szam vun navcsio delavece, steri z-laj kak vuceni delavci delajo vceplena trsze i opravlajo moj vinograd i solo okoli 120 plúgov.

BRAJDA.

Potrebna pri vszakoj hisi, eden trsz 200—300 grozlekov prinesze, velke modroszti ne treba, to prednje je, da pripravne k brajdi odebrane fajte bodejo, stere sze vu mojem ceniki namalane vidijo, druge fajte szo ne za brajdo.

Cenik z kepami z obilnesim popiszkom **Delaware** trsza, z izvirnimi fotografiami pova, z dobrim navukom zaman i brezi postnine posljem komikoli, ki szvoj adresz meni na znanje da, po vogrszkom, nemskom, hrvatszkom ali rumenszkom jezeki, 40 kepv med stampanjom. Te katalogus szí narocsiti esese onim priporacsam, steri ne sescsejo kaj narocsiti, ar vszakoga briga njegova vszebina i kak taksi ni vu ednoj hisi ne szme faliti.

Adresz:

Nagy Gabor, Nagykágya, u. p. Kóly.

Piszanje po vogrszkom, nemskom, hrvatszkom, szrbszkom i rumenszkom jeziki.

✪ Orozsje, nabitje, prilike za lovino. ✪

Vseze orozsje je szkrbljivo vsztrajeno i z znamenjom poszkrbljeno od drzsavne ceszsti. Szamo najboljsa kaksnoszt i dobro napravleno blago.

Dobroszlanje za dobroto.

100. Nr. Lefaucheux-revulva obarvana z sibov nabijajanja, nabitje z z cvekom, 6 sztrelov, gladka, z glavov iz lesza orehovoga, 7 mm. kaliber kor. 5.50, 9 mm. kor. 7.50.

101. Nr. Ona iszta, fino nikelirana, 7 mm. kor. 6.50, 9 mm. kor. 8.50.

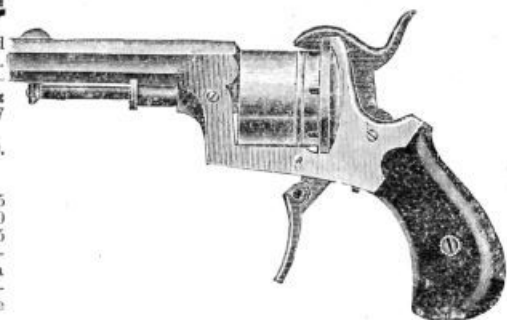
Lefaucheuxz-revulve nabitje :

7 mm. nabitje z kruglov . . . 25 falatov kor. -.80 9 mm. kor. -.95

7 mm. nabitje razpoknjeno . . . 25 falatov kor. -.70 9 mm. kor. -.90

7 mm. nabitje sreta . . . 25 falatov kor. 1.-- 9 mm. kor. 1.25

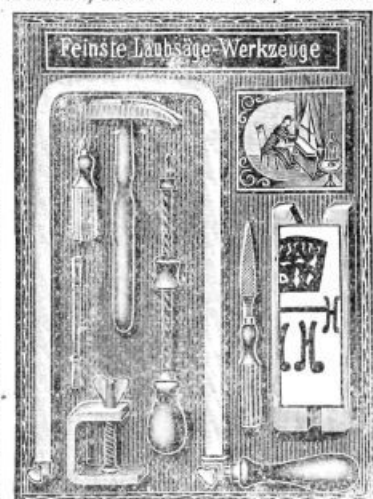
Najvaksje odebiranje vu finesih revulvah. vu pisztolah za zsep. Terze-rola. Flaubert Teuchings, Treiber-i Weinberg pisztolah, vu püksak za lovino, vu blagi blagi za lovino i. t. d. vu mojem od 3000 kepov olepanom ceniki, sterna na zselenje komiste zaman i brezi postnine posljem.

Konrad Janos c. kr. dv. liferanta, Brūx, 150. N. (Csesko.)

Najfinese skeri lisztja-sage.

Delo lisztja-sage je podvuesno i lepo zabavljanje mladomi, sztaromi vednako, vu szlobodnah vörah.

Vekse izbitanje od skeri lisztja sage i rezanja vu mojem ceniki, sterna na zselenje komiste zaman, brezi postnine posljem.

Razposiljanje z povezjom ali proli notri posz-lanlih penez.

9307. N. Fina sker lisztja-sage, na moesen karton vtegnjena, z 7 skermi i z kepom, celo K 3.—. 9308. N. Ona iszta z 10 finimi skermi i z mujstrov K 5.—. 9306. N. Fal opravilo z 4 skermi i z mujstrov K 1-80.

Csi sze ne vidi, penezi sze nazaj dajo.
KONRAD JANOS c. kr. dv. liferant, stacum, Brux, 150. (Csesko). Najveksi stacum vu ausztr.-vogr. monar-ghiji. Zdignjeni 1887. Szpravlenje na posto vu hisi.
 :: Narocsi sze iz vszeh krajov szveta. ::

Vu normalnoj soli. Vucsitel: Kelko je iz dvajszetih dolipotegnovski 20 . . . ? No, na priliko mas 20 filerov iga zgübis, ka osztane vu tvojem zsepi?

Jancsi: Lüknja.

*

Vüsztá decsinszka. — Pa zse v solo hodis?

— Da.

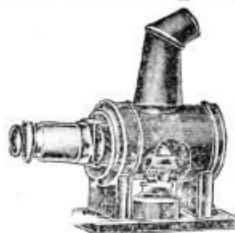
— Pa rad hodis?

— Da.

— Komi szi pa najraj?

— Csi poldne zvom jo i mi domo idemo.

Laterna Magica

na eserno pofarvana, z nikel objectivom. z 3 optikus glasmai, z lampasom za spiritusz, celo gor szpravlena z 6 kep 3 cm. široko K 4.-- z 12 k. 3 1/2 cm. široko ., 5.50 z 12 kep. 4 cm. široko., 7.50 z 12 kep. 5 cm. široko., 11.50 z 12 kep. 7 sm. široko., 16.50

Fal masini na ogen,

z ognjom spiritusza, z kazanom kufrnim z prilikov, kde sze voda notri leva na nogah iz plaha lampas za spiritusz. Vicszoko 22 cm. Eden falat kor. 1.50. Boljsa fajta kor. 2.80, 3.80, 5.--, 6.--, 8.--, 9.50. Dobi sze vu stacumi

Konrad Janosa

c. kr. dv. liferanta,

BRÜX, 150. N. (Csesko.)

Z vecsmi kak 3000 kepami olepani cenik sze dobi brez place i postnine.

Novo meszto. No Janesi, povej mi, ka je to? pita vucsitel, z prsztom kazajoes na nappi?

— To je kazalec goszpodina vucsitela — bio je eseden odgovor.

*

Bol glave. — Tak sze bozsno esutim, liki bi mi iz glave vun vrezali mozge. Ka pa vi?

— Tak bozsno, liki bi vu mojo glavo sztiszkali vase mozge.

*

Replika. Eden tüesen eslovek pravi ed-nomi pijanci:

— Tak sze vidi, szte doszta pili?

— Tak sze vidi, vi szte pa doszta jeli, je replika bila.

*

Esprit vu betezsniki. Mam szreco, da pokedob szam ozdravo, proszim goszpodna doktora, ka szam duzsen?

— Dragi prijatel vrasztvo vszevküper 42 rajnska, 20 pohajanjov po pet rajnskah to je 100 rajnskov.

— To mate za vrasztvo 42 ranjska, pohajanje pa vam jazsz nazaj dam.

Tú vidimo, ka gláva familie méra, familia sze jocsse ino od Boga csaka pomocs. Vu tom hipi kloncka Stevan vért.

Vidimo, ka Stevan vért pripovidáva, ka „Oszvobodnik Balzam“ je edno vüpanje un sze je tüdi od njega sztarozsti vesako, pa zse szo trikrát njegovo szmrt csakali.

Vidi sze, ka Stevan vért ednemidi deesaki diktaliva, ka Naj sze dosztája poszlati 3 glase právoga „Oszvobodnik Balzama“ na posti, z nadvzétjom.

Te kep kazse, ka je „Oszvobodnik Balzam“ priso; zsena notri dá betezsniki nisterne kapljice, hcsi pa bolezne kotrige riba. Betezsnik sze zse boljse csüti.

Tú vidimo, ka bivsi beteznik obszlúzsáva 25 leten jubileum, iz veszelja pozove Stevan vértu, to je njemi preporácsa „Oszvobodnik Balzam“ iz steroga zse 25 let vszáki den no tri vzeme eisterne kapljice ino najzdravesi cslovik je poszto

„OSZVODNIK BALZAM.“

Zse ime njegovo kazse, na koj je dober „Oszvobodnik Balzam“, namen najprednjési „Oszvobodnika Balzama“ je, naj trpécsi cslovecki národ nazáj dá zsvilenji, naj obrzsi zsitek, naj na dugi esasz ga podugsa ino od mok cely oszvobodi. Zató je pa „Oszvobodnik Balzam“ tak narajeni, ka po rabi njega vszákojacski betezsnik — naj bo sztári, moski, zsenzka, dete — obrambo nájde. Vu deli „Oszvobodnika Balzama“ sze nájdejo tiszte od Boga sztvorjene i darúvane jezero forme vrasztva, po rabi sterih ne szamo na poti sztlávimo najnevarnese bolezní, nego esese tam je nam na pomocs, gde zse vsze izmiszljene i najdragse vrasztva szo brezi haszka, esese pri boleznih, stere zse 30—40 let trajajo. Dosztim, stere szo zse za mrtve drzsali, dosztim mládím 1 sztárim, kem je ne bilo za pomocs, je nazáj dao mocs, zdrávje do najdugsi let zsvilenja. Csüduo mocs „Oszvobodnika Balzama“ pokazsemo nasim esaszlitim csítateľom vu 5 kepah, kde sze vidi, kak sze je izvrácsio eden ocsa na szmrt betezsen od „Oszvobodnika Balzama“ ino kak esese za 25 let je bio najzdravesi cslovik po rabi „Oszvobodnika Balzama“ (Gléj 5 kepov i podpizske). „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi vu boleznih, stere od bozsne krvi i od drúgih betegov szo zaosztali i ne sze zvrácsili; potem csüdne moci je pri boleznih, stere iz prehlajenja izhájajo ali iz nategnjoszti; takse szo: oteka protin, reuma, rezanje, bol vu esontah, bodláji, pikanje, trganje, otok zsalogca, otok szlézine i jéter, bol vu hrbti, hol vu pol licah, bol zoba, bol guta i vúsztla, hol zsil, mrtve zadrevene kotrige, trganje vu vühah — na zdravilo zsil, na krepesilo ocsih „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi pri boleznih stere iz bola zsalodca i csreva pridejo; proti boli kresa zsalodca, kresa vótrov, proti gorenja vu zsalodci, netéki, bozsnomi prekúhanji, vunjécsim vúsztum, proti tréslíki, vrocsini, v glávo idejni krvi i boli glávi, proti kresi, boli obiszti i csreva i kresa vu csrevi, potem proti bitji i vkúper potegnjenji szrca, proti sztráhi i boli zsil, proti migreni i boli hrbta, proti szúhsenji, kasli, zsmet nomi zdihávánji, asztmi i heptiki, proti vuzsgánji plúcs, vrtejnji i omaci. „Oszvobodnik Balzam“ má csüdno mocs krv csisztiti, ne pozsene csreva, zató szlabi, sztári, mládi v edno formo szlobodno rabijo. Poprek csi vzememo, „Oszvobodnik Balzam“ je edno domácsio vrasztvo, stero sze vu vszákom boli lahko rabi i vesaszí na pomocs je famili. Vu káksem stécs betegí szamo nisterne kapljice sze vzemejo na cukri ali vu vodi, od zvünaj pa bolécsio kotrige namázsemo i bol premine. Z ednov recsjov je „Oszvobodnik Balzam“ angel vszáke familie, zató vu vszákoj hisi pri rokah more bití, ka vu potrebesini ga naprej vzememo. Clas Právoga „Oszvobodnika Balzama“ 2 kor. Na posti najmenje 3 Glasi sze poslejo za 6 kor. z predpizsom.

Právi „Oszvobodnik Balzam“ sze nindri nedobi ino nindri sze ne more narocsiti, szamo vu otom centralnom szkladicsi

TÖRÖK JÓZSEF

Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.

Vszáka narocsba sze vesaszí oprávi z povzétjom vu celi ország.

Sto na imánje szvoje zsalozseno poszojilo

scse vzeti, naj sze z vüpanjom obrne
k Orszacskej Zemlo-poszojilnici Málih Vértov
(Kishirtokosok Országos Földhittelintézete)
BUDAPEST, V. Géza-utca, 2. sz. (v lasztivnoj hisi),
∞ stera od szvojega sztajenja ∞

poszesztnikom dála

47,354

poszojilo

vsze vküper

179,212.950

koren

Poszojilnica da vednáko velke i mále zálozsene poszojilá, nego pred-
jen najem je, da szrednjih i málih poszesztnikah pomore. Záto.

poszojilo zse od 300 koron dá.

Sto velki zso placšuje za szovjim dugom, z fal penezami te kasze szil-
lejko pomaga. Prve duzsnike ta kasza vün placsa i za male sztroske
vsze, ka je sztroskov pri gori jemanji penez meo, opravi. Penezi sze
dajo do polovice vrednoszti zemlje na rate 20, 30, 40, 50 ali 64 let.
Csi duzsnik redno placšuje, kasza duga gori ne pove, nego duzsnik
szvoj dug ali celoga ali iz tála gdaste brezi vszeh sztroskov lahko placsa.

➔ Talanje na parcelle ➔

za male sztroske i hitro opravi Orszacska Zemloposzojilnica Malih
Vertov. — Cio kasze vun zapre vsze dobicsek, zato za szebe zemlo,
da bi na parcelle odavála, ne küpi, nego na zselo poleg potrebnih
sztroskov celo talanje (fiskalisko, grüntne knige i inzsellerszko delo)
opravi. Na te cio szvojega posztavlenoga vun poslje, ki sze za vsze
potrebna dela poleg zsel üdih poszkrbi. Na talanje na parcelle da kasza
do dva tretjiva tala vrednoszti fal peneze, csi stoj scse znati, naj proszi
zaman prospektus. — **Kasza dobro scse lüdem:** 1 Vsze delo opravi
fal. 2. Niksi dobicsek ne scse meti, potem lüdje zemljo v roke dobijo
za tiszto ceno, kak je poszesztnik odo. 3. Küpec i prodajalec sze vsze
szkrbi talanje resijo. 4. Prodajalec vu ednoj sumi dobi vsze peneze.
5. Nikse obsrne odgovornoszti ne ga. 6. Vsze sztroski sze naprej placšajo.
Dobrota penezih od kaszih na talanje danih szo: 1. járadek sze szledi
placsa. 2. Penezi sze zse od 300 koron dajo. 3. Penezi sze ne dajo
vu paperah. 4. Od kraljeszkoga notariusa niksega pizma ne treba,
szamo od vesznicskoga notariusa, potem to je tüdi bolje fal. 5. Penezi
sze od kasze gori ne povejo.